Lietuvos valstybės valdomų įmonių
veikla 2013 metais

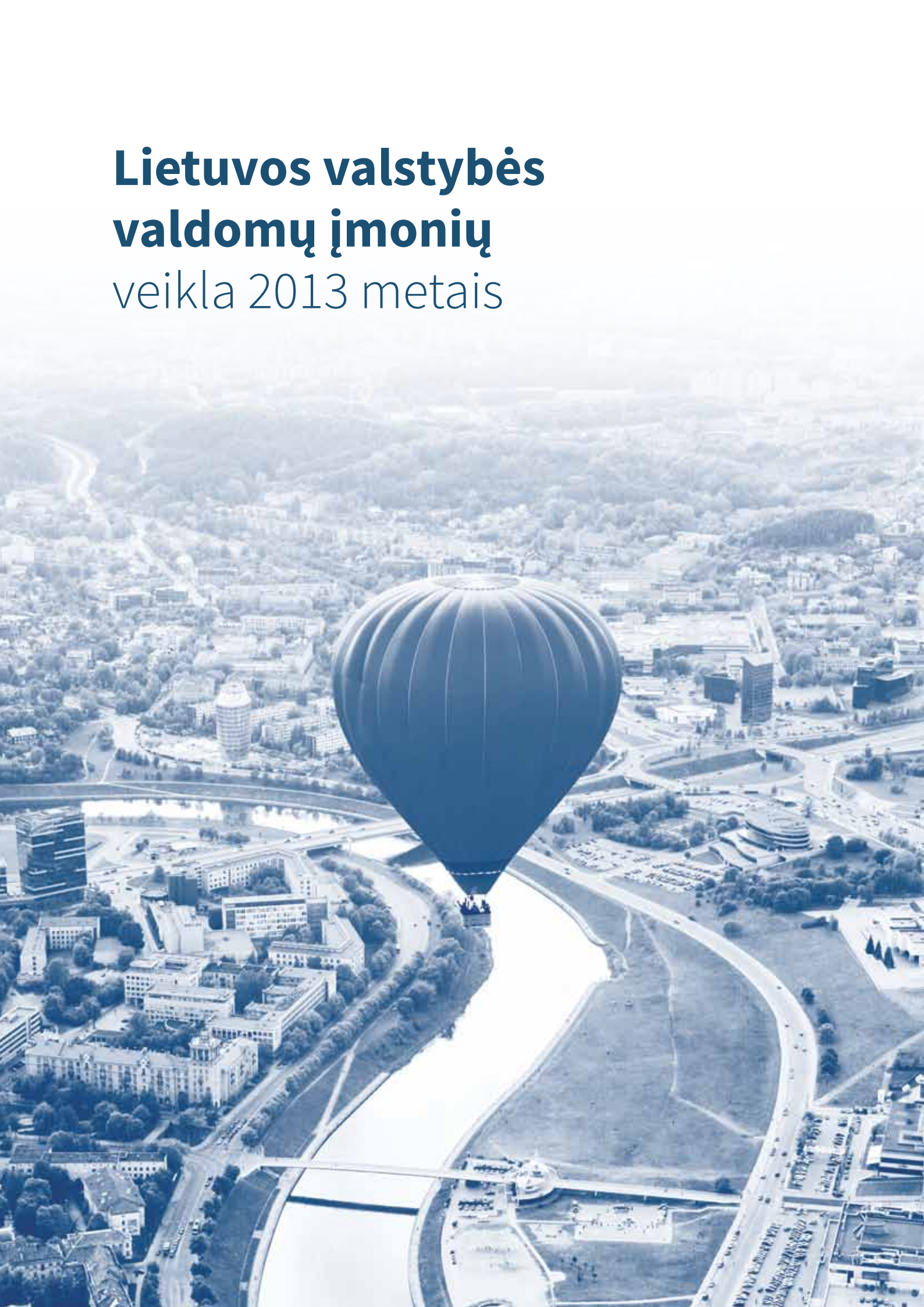

VVĮ portfelis – trumpa apžvalga

VVĮ portfelio apskaičiuota rinkos vertė

2013-12-31	**15,3**	**+10,2%**
2012-12-31	13,8	

mlrd. litų

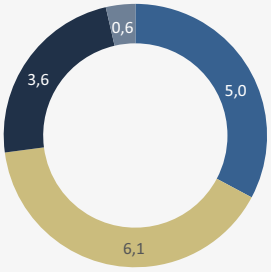

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio apskaitinė turto vertė

2013-12-31	**31,0**	**+4,0%**
2012-12-31	29,8	

mlrd. litų

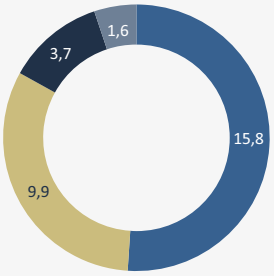

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertė

2013-12-31	**19,0**	**+5,7%**
2012-12-31	17,9	

mlrd. litų

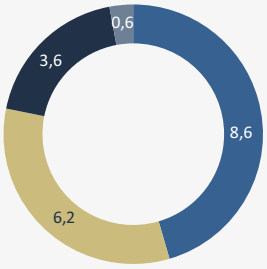

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio pardavimo pajamos

2013 metai	**7 535**	**+3,0%**
2012 metai	7 312	

mln. litų

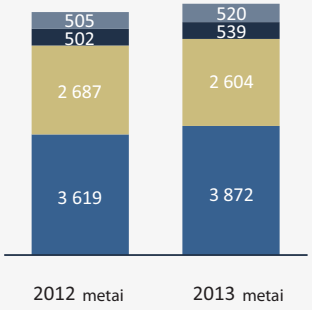

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio veiklos pelnas

2013 metai	**444**	**+12,6%**
2012 metai	394	

mln. litų

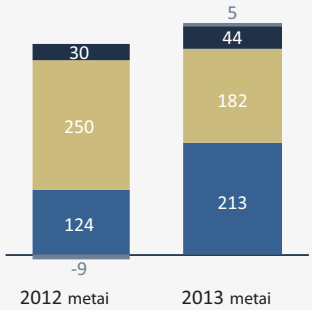

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio normalizuotas grynasis pelnas

2013 metai	**498**	**+25,0%**
2012 metai	398	

mln. litų

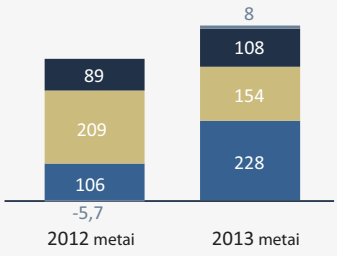

Energetika Susisiekimas Miškininkystė Kita

VVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža

2013-12-31	**2,7%**
2012-12-31	2,1%

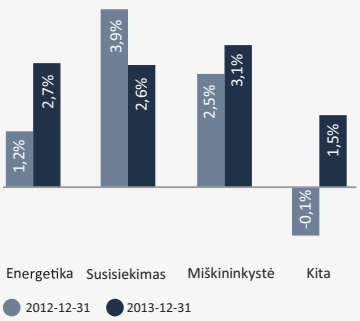

VVĮ portfelio skolinto ir nuosavo kapitalo santykis

2013-12-31	**14,5%**
2012-12-31	14,0%

Be beprocentės valstybės paskolos „Indėlių ir investicijų draudimui“

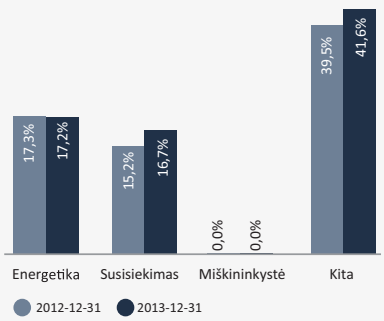

VVĮ darbuotojų skaičius

2013-12-31	**40 957**	**-0,1%**
2012-12-31	40 992	

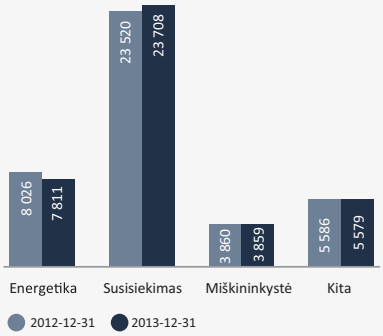

Ataskaitos turinys

05 MINISTRO ĮŽANGINIS ŽODIS

06 LIETUVOS VVĮ VALDYMO POLITIKOS APŽVALGA

13 JERMYN BROOKS: GEROJI VVĮ VALDYMO PRAKTIKA

15 VVĮ GEROJO VALDYMO INDEKSAS

22 VVĮ VALDYBŲ NARIŲ APŽVALGA

24 VVĮ SPECIALIEJI ĮPAREIGOJIMAI

34 VVĮ PORTFELIO APŽVALGA

54 SUSISIEKIMAS

62 ENERGETIKA

74 MIŠKININKYSTĖ

82 KITOS ĮMONĖS

87 ĮMONIŲ APRAŠYMAI

88 „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupė

89 Lietuvos pašto įmonių grupė

90 Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

91 Lietuvos jūrų laivininkystė

92 Tarptautinis Vilniaus oro uostas

93 „Kauno aerouostas“

94 Tarptautinis Palangos oro uostas

95 Lietuvos radijo ir televizijos centras

96 Kelių priežiūros įmonės

97 „Klaipėdos nafta“

98 „Lietuvos energijos“ įmonių grupė

99 „Lietuvos energijos gamybos“ įmonių grupė

100 LESTO įmonių grupė

101 „Litgrid“ įmonių grupė

102 Miškų urėdijos

103 SAVIVALDYBIŲ VALDOMŲ ĮMONIŲ PORTFELIO REZULTATŲ APŽVALGA

113 VERTINIMO METODIKA

115 VVĮ SĄRAŠAS

121 Į VVĮ PORTFELĮ NEĮTRAUKTŲ VVĮ FINANSINIAI REZULTATAI

123 „LIETUVOS DUJŲ“ IR „AMBER GRID“ FINANSINIAI 2013 METŲ REZULTATAI

124 SANTRUMPOS IR APIBRĖŽIMAI

Ataskaita internete – vkc.vtf.lt
Valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo skyrius
VĮ Valstybės turto fondas
Vilniaus g. 16, 01402 Vilnius
Tel.: 8 5 269 0025, el. p.: vkc@vtf.lt

Maketavo UAB „Idea Prima“
Pranciškonų g. 1, 01133 Vilnius
Spausdino UAB „Lietuvos ryto“ spaustuvė
Tiražas 400 egz.
2014 metai

Gerbiamieji,

2013-aisiais metais valstybės valdomos įmonės ir vėl buvo svarbus sparčiai augančio Lietuvos ūkio elementas: šios įmonės gavo apie 7,5 mlrd. litų pajamų bei uždirbo apie pusę milijardo litų normalizuoto grynojo pelno, t. y. ketvirtadaliu daugiau nei 2012 metais. Toliau nuosekliai augo ir įmonių sukuriama pridėtinė vertė, 2013 metais siekusi beveik 3,6 mlrd. litų.

Atskiro paminėjimo nusipelnė energetikos sektorius. Šio sektoriaus įmonių pelnui šoktelėjus daugiau nei dvigubai, uždirbta virš 200 mln. litų normalizuoto grynojo pelno. Tai – pirmiausiai „Lietuvos energijos“ įmonių grupės nuopelnas. Grupės pradėta vykdyti korporatyvinio valdymo pertvarka, leidžianti optimizuoti veiklos procesus, efektyviau paskirstyti sąnaudas bei didinti būtinąsias kompetencijas yra sektinas pavyzdys ir kitoms valstybės valdomoms įmonėms.

Valstybės valdomoms įmonėms tenka gyvybiškai svarbi misija – užtikrinti, jog transporto ir energetikos infrastruktūra skatintų tvarią ir ilgalaikę ūkio plėtrą bei tarnautų strateginiams valstybės interesams. Vykdydamos šią misiją, įmonės sėkmingai tęsė „Rail Baltica“, elektros jungčių su Švedija ir Lenkija, suskystintųjų gamtinių dujų terminalo statybos bei kitų strateginių investicinių projektų įgyvendinimą. Ne mažiau svarbus ir trečiojo Europos Sąjungos energetikos paketo įgyvendinimas elektros energijos bei dujų rinkose, prisidedantis prie vartotojų interesams geriausiai tarnaujančios rinkos sukūrimo.

Tam, kad užtikrintume sėkmingą strateginių projektų įgyvendinimą bei tvarų ilgalaikį valstybės valdomų įmonių augimą, privalome užtikrinti, jog šios įmonės būtų skaidrios, atskaitingos Vyriausybei ir piliečiams, o jų valdymas atitiktų geriausias tarptautines praktikas. Įgyvendindami gerąją tarptautinę praktiką šioje srityje, nuolat bendraujame su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO). Siekdami narystės šioje organizacijoje, esame įsipareigoję tęsti įmonių valdymo skaidrumo didinimo, aiškių tikslų nustatymo, valdymo depolitizavimo bei kitų tarptautinių praktikų įgyvendinimą. Vadovaudamiesi EBPO rekomendacijomis, 2013 metų pabaigoje ėmėmės komercinių ir nekomercinių (specialiųjų įpareigojimų) funkcijų atskyrimo. Šioje ataskaitoje pirmą kartą pateikiama išsami informacija apie visų valstybės valdomų įmonių vykdomas nekomercines funkcijas, jų vykdymo kaštus, įtaką veiklos rezultatams. Tikimės, jog šis funkcijų atskyrimas ateityje leis ne tik efektyviau nustatyti veiklos tikslus įmonėms, bet ir padės užtikrinti kokybiškesnį joms pavestų nekomercinių funkcijų vykdymą kuo mažesnėmis sąnaudomis.

Svarbu nepamiršti, jog gerosios tarptautinės įmonių valdymo praktikos įgyvendinimas yra nuolatinis procesas, todėl nevalia sustoti vietoje. Artimiausiu metu rengiamės toliau siekti skaidresnio ir efektyvesnio nekomercinių funkcijų vykdymo, taip pat esame parengę įstatymų pataisas, leisiančias pritraukti kompetentingus nepriklausomus specialistus ne tik į akcinių ir uždarųjų akcinių bendrovių, bet ir valstybės įmonių valdybas. Šie ir daugelis kitų darbų reikalauja glaudaus tarpžinybinio bendradarbiavimo ir susitelkimo. Tikiu, jog suprasdami valstybės valdomų įmonių reikšmę šalies ūkiui ir gyventojams bei dirbdami kartu pasieksime, jog valstybė būtų pavyzdingas įmonių akcininkas.

Pagarbiai,
LR ūkio ministras
Evaldas Gustas

Lietuvos VVĮ valdymo politikos apžvalga

VVĮ veiklos skaidrumo ir efektyvumo didinimas yra paskelbtas vienu iš 2014 metų Vyriausybės veiklos prioritetų.

Daugelio užsienio šalių pavyzdžiai demonstruoja, kad valstybės valdomos įmonės (VVĮ) gali veikti efektyviai, teikti naudą vartotojams bei sėkmingai konkuruoti rinkoje, o jų veiklos rezultatai gali prilygti ar net pranokti privačių įmonių rodiklius. Modernios, efektyviai veikiančios VVĮ gali reikšmingai papildyti valstybių biudžetus, o papildomos lėšos gali būti paskirstytos įvairiausioms sritims – nuo pensijų, mokytojų ir medikų atlyginimų iki valstybės mastu svarbių investicinių projektų. Be to, šios įmonės, įgyvendinusios pažangius valdymo modelius, tampa skaidraus ir atsakingo verslo pavyzdžiu, tuo skatindamos tvarią ūkio plėtrą. Siekis paversti VVĮ moderniomis, efektyviai veikiančiomis įmonėmis reikalauja didelės atsakomybės bei ilgalaikės ir profesionalios valstybės valdomų įmonių priežiūros. Svarbu, jog valstybė turėtų aiškiai suformuluotą valdymo politiką bei iškeltų aukštus skaidrumo reikalavimus šioms įmonėms. Todėl dėsninga, jog VVĮ veiklos skaidrumo ir efektyvumo didinimas yra paskelbtas vienu iš 2014 metų Vyriausybės veiklos prioritetų bei jau ne pirmus metus minimas kasmetinėse Europos Komisijos rekomendacijose Lietuvai.

Valstybių VVĮ valdymo politika

Bendra užsienio valstybių patirtis rodo, kad VVĮ gerojo valdymo principų įgyvendinimas yra svarbi, tačiau sudėtinga iniciatyva. Pagrindinis iššūkis yra rasti pusiausvyrą tarp valstybės įsipareigojimo aktyviai vykdyti savo nuosavybės funkcijas (tokias kaip finansinių ir kitų tikslų nustatymas ir monitoringas) bei tarp nešališko sektoriaus, kuriame veikia įmonė, reguliavimo.

Dėl šių priežasčių įvairios šalys priima valdymo politiką nustatančius teisės aktus, kuriuose aiškiai apibrėžia visų VVĮ valdyme dalyvaujančių valstybės institucijų, įstaigų ir įmonių teises ir pareigas. VVĮ valdymo politiką nustatančiuose dokumentuose taip pat būna apibrėžiama tvarka, pagal kurią nustatomi atlyginimai kolegialių valdymo organų nariams, formalizuojami jų atrankos principai, nurodomi lauktini VVĮ rezultatai. Įtvirtinant VVĮ valdymo funkcijas siekiama, kad valstybė būtų aktyvi turto savininkė – ji įmonėms nustato tikslus, reikalauja efektyvios veiklos ir gerų rezultatų, tačiau nesikiša į kasdienę įmonių veiklą.

EBPO gairės

2005 metais Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) paskelbė *Valstybės valdomų įmonių valdymo gaires* – dokumentą, apibrėžiantį pagrindinius VVĮ valdymo principus. EBPO *gairės* žymi susitarimą tarp pažangiausių ir labiausiai ekonomiškai išsivysčiusių šalių ir yra pripažintos kaip tarptautinis etalonas. Šias *gaires* (angl. *OECD Guidelines on Corporate Governance of State-owned Enterprises*) galima rasti EBPO internetiniame puslapyje www.oecd.org.

EBPO *gairės* pateikia konkrečius pasiūlymus, kaip spręsti įvairias dėl VVĮ valdymo kylančias problemas. Pavyzdžiui, jos rekomenduoja, kad valstybė apsibrėžtų savo VVĮ valdymo politiką bei aiškiai atskirtų nuosavybės įgyvendinimo ir reguliavimo funkcijas. *Gairės* taipogi aprašo siektinus VVĮ kolegialių organų narių (valdybų bei stebėtojų tarybų) vaidmenis, pateikia rekomendacijų dėl jų sudėties bei atrankos procedūrų. Dokumentas pabrėžia, jog turi būti sukurtos lygios konkurencinės sąlygos VVĮ ir privataus sektoriaus įmonėms, atsižvelgta į visų VVĮ akcininkų ir susijusių šalių interesus bei siekiama kuo didesnio VVĮ skaidrumo. Šie ir kiti rekomenduojami pokyčiai padėtų valstybėms užtikrinti profesionalų savo įmonių valdymą. Įgyvendinti EBPO rekomen-

dacijose nustatytus principus privalo visos valstybės, siekiančios įstoti į šią organizaciją. Šiomis *gairėmis* rėmėsi ir Lietuva, pertvarkydama savo VVĮ valdymo politiką.

Pagrindiniai teisės aktai Lietuvoje

Ilgą laiką po Nepriklausomybės atgavimo VVĮ Lietuvoje išliko nepasikeitusios – trūko skaidrumo, nebūdavo nustatomi aukščiausio lygio tikslai įmonėms, nebuvo vienos centralizuotos institucijos, kuri analizuotų valstybės valdomų įmonių veiklą. 2009 metais LR ūkio ministerija paruošė Lietuvos VVĮ apžvalgą, kuri parodė, kad VVĮ veikia nepakankamai efektyviai.

Remiantis šia apžvalga parengta koncepcija dėl valstybės valdomų įmonių efektyvumo didinimo. Šiuo dokumentu buvo nustatytos kryptys, kaip turėtų būti pertvarkomas VVĮ valdymas siekiant efektyvinti įmonių veiklą ir kokie turėtų būti šios pertvarkos principai bei laukiami rezultatai.

Remiantis EBPO rekomendacijomis bei tarptautine gerąja patirtimi, prieš keletą metų Vyriausybė priėmė Nutarimą „Dėl valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo“ (vadinamą *Skaidrumo gairėmis*), kuriuo iškėlė aukštus skaidrumo ir atskaitomybės reikalavimus visoms VVĮ, bei Nutarimą „Dėl valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ (vadinamą *Nuosavybės gairėmis*), kuriuo buvo apibrėžta Vyriausybės valdymo politika VVĮ atžvilgiu. *Nuosavybės gairėmis* pateikti sprendimai, kokių principų turi būti laikomasi apibrėžiant strateginius ir finansinius tikslus, kaip skirti valdybos narius, kaip atskirti reguliavimo ir nuosavybės funkcijas ir kita. *Nuosavybės gairėse* įtvirtintos trys esminės VVĮ valdymo stiprinimo priemonės – stiprus akcininkas, stipri įmonių vadovybė bei aiškūs tikslai.

Skaidrumo gairės

- Nurodo, kokią informaciją apie savo veiklą privalo atskleisti visos valstybės valdomos įmonės bei tokios informacijos pateikimo terminus
- Įpareigoja VVĮ rengti tarpinius finansinių ataskaitų rinkinius
- Įpareigoja visas VVĮ tvarkyti savo apskaitą pagal Tarptautinius apskaitos standartus
- Įpareigoja įmones teikti informaciją apie vykdomus specialiuosius įpareigojimus
- Įpareigoja koordinuojančią instituciją (Valdymo koordinavimo centrą) rengti apibendrinančias ataskaitas apie VVĮ ir jų veiklą

Lietuvos VVĮ valdymo politika

1. *Nuosavybės gairių* taikymas

2012 metais priimtose *Nuosavybės gairėse* įtvirtintos nuostatos yra privalomojo pobūdžio ir jų laikytis privalo visos VVĮ valdyme dalyvaujančios valstybės institucijos. Kai kurioms *Nuosavybės gairių* nuostatoms taikoma „laikykis arba paaiškink“ taisyklė, pagal kurią nukrypimas nuo šių nuostatų galimas tik tuomet, kai tai objektyviai reikalinga – tokiais atvejais kiekvienas nukrypimas turi būti racionaliai pagrįstas ir paaiškintas.

2. Valdymo koordinavimo centras

Siekdama užtikrinti nuoseklų ir profesionalų VVĮ valdymą, Vyriausybė priėmė sprendimą įkurti Valdymo koordinavimo centrą (VKC) – instituciją, stebinčią ir analizuojančią valstybės politikos valstybės valdomose įmonėse įgyvendinimą. *Nuosavybės gairėmis* VKC funkcijas buvo pavesta atlikti Valstybės turto fondui, kuriame šiuo tikslu 2012 metų rugsėjį buvo suformuotas specialus skyrius. Iki *Nuosavybės gairių* priėmimo, VVĮ koordinavimo ir informacijos rinkimo bei analizavimo funkcijos priklausė Ūkio ministerijos kompetencijai.

Nuosavybės gairėse yra apibrėžtos esminės VKC funkcijos. VKC yra įpareigotas analizuoti VVĮ atskleidžiamą finansinę ir nefinansinę informaciją bei šių įmonių veiklos tendencijas ir viešai skelbti apibendrinančias VVĮ ataskaitas. VKC taip pat koordinuoja gerosios strateginio planavimo praktikos įgyvendinimą valstybės valdomose įmonėse, vertina VVĮ išsikeltų strateginių tikslų ambicingumą ir stebi strategijų įgyvendinimo rodiklius. VKC dalyvauja ir valdybos narių nominavimo procese: valstybei atstovaujančių institucijų prašymu techniškai aptarnauja jas ieškant ir atrenkant valdybų narius. Galiausiai, VKC vertina, kaip yra laikomasi *Nuosavybės* ir *Skaidrumo gairių* ir teikia savo nuomonę bei rekomendacijas Vyriausybei.

Nuosavybės gairės

- Apibrėžia Valdymo koordinavimo centro (VKC) funkcijas, paveda VKC funkcijas atlikti Valstybės turto fondui
- Įpareigoja valstybei atstovaujančias institucijas atskirti nuosavybės įgyvendinimo bei VVĮ reguliavimo funkcijas
- Sugrupuoja visas VVĮ ir iškelia tikslus kiekvienai grupei, įpareigoja VVĮ rengti strategijas ir jomis vadovautis
- Įpareigoja didžiausias VVĮ turėti valdybas bei svarbiausius komitetus
- Nurodo didžiausiose VVĮ turėti nepriklausomų valdybos narių, išvardina reikalavimus kandidatams į VVĮ valdybas bei formalizuoja atrankos procesą

3. Aiškūs tikslai

Siekiant kad VVĮ veiktų kuo efektyviau, valstybės turi aiškiai įvardinti įmonėms keliamus tikslus, o šie tikslai turi būti suderinti su įmonių ilgalaikėmis strategijomis. Kiek tai yra įmanoma, tikslai turėtų būti tokie, kuriuos būtų galima kiekybiškai įvertinti, o įmonės reguliariai turėtų būti vertinamos, kaip jos siekia nustatytų tikslų. Tik aiškiai žinodamos, ko iš jų tikisi valstybė, VVĮ gali veikti efektyviai.

3.1. Valstybės tikslai VVĮ

Visos VVĮ pagal valstybės siekiamus tikslus buvo suskirstytos į tris grupes:

» **1A grupė.** Šiai grupei buvo priskirtos įmonės, iš kurių valstybė tikisi verslo vertės augimo ir dividendų ar pelno įmokų pajamingumo.

» **1B grupė.** Į šią grupę pateko įmonės, iš kurių valstybė tikisi ne tik verslo vertės augimo ir dividendų ar pelno įmokų pajamingumo, bet ir strateginių šalies interesų užtikrinimo: šalies ekonominio saugumo, strateginių projektų vykdymo, kokybiškos infrastruktūros ir kitų tikslų.

» **2 grupė.** Valdydama šiai grupei priskirtas įmones, valstybė prioritetą teikia socialinių ir politinių tikslų įgyvendinimui, o pelninga veikla užima antraeilį vaidmenį. Šiai grupei priskirtos įmonės turėtų vykdyti tik nekomercinio pobūdžio veiklą, kurios kitos pelno siekiančios įmonės nesiimtų vykdyti arba tai darytų už didesnę kainą.

Suskirsčius visas VVĮ į šias tris grupes, valstybė pradėjo tikėtis iš 1A bei 1B grupėms priskirtų įmonių pasiekti iš anksto nustatytą valstybės investuoto kapitalo grąžą, kurios dydį kas trejus metus apskaičiuoja VKC ir tvirtina Vyriausybė. 2013–2015 metams Vyriausybė nustatė šioms įmonėms (išskyrus miškų urėdijas) ne mažesnę nei 5 proc. siektiną ateinančių trejų metų vidutinės metinės nuosavo kapitalo grąžos rodiklį, o miškų urėdijoms – ne mažiau nei 97 mln. litų siektiną vidutinį metinį bendrąjį grynojo pelno rodiklį. Iš 2 grupei priskirtų įmonių valstybė pradėjo reikalauti kuo skaidresnio ir efektyvesnio lėšų panaudojimo vykdant savo veiklą.

3.2. VVĮ strategijos

VVĮ turi turėti aiškius strateginius planus, kurie tarnautų kaip komunikacijos priemonė tarp Vyriausybės, akcininko ar savininko teises įgyvendinančios institucijos, įmonių valdybų bei vadovų. Vyriausybė yra įpareigojusi visas VVĮ rengti savo veiklos strategijas. Strategijos turėtų būti rengiamos bent trejų metų laikotarpiui ir atnaujinamos bent kartą per metus. Jose įmonės turi nurodyti kryptis, kuriomis plėtos savo veiklą, ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus bei konkrečius rodiklius, kuriais bus matuojami siekiami tikslai. Planuose taip pat turi būti nurodyta strateginių projektų įtaka įmonės vertei, jų finansavimo šaltiniai, įmonės aplinkos analizė, turimi ištekliai ir kt.

Įmonės yra įpareigotos kasmet iki lapkričio 15 d. pateikti savo strategijos projektus

Valdymo koordinavimo centrui, kuris teikia rekomendacijas ir siūlymus dėl jų tobulinimo.

4. Valdybos

Siekiant pelningos ir efektyvios įmonės veiklos, vienas iš esminių veiksnių yra kompetentinga, motyvuota ir nepriklausoma valdyba. Valdyba yra pagrindinis valdymo organas, nustatantis įmonės strateginius prioritetus, vertinantis įmonės vadovų veiklą bei užtikrinantis jų atskaitingumą.

Siekiant pelningos ir efektyvios įmonės veiklos, vienas iš esminių veiksnių yra kompetentinga, motyvuota ir nepriklausoma valdyba.

4.1. Privalomos valdybos didžiausiose VVĮ

Visos Lietuvos VVĮ pagal pajamas ir valdomo turto vertę buvo suskirstytos į penkias kategorijas. Pirmajai kategorijai buvo priskirtos pačios didžiausios VVĮ („Lietuvos energija“, UAB, AB „Klaipėdos nafta“ ir pan.), o penktajai kategorijai – pačios mažiausios VVĮ. Visos I ar II kategorijoms priskirtos bei visos strateginės reikšmės Lietuvos VVĮ privalo turėti veikiančias valdybas. Dėl valdybų sudarymo mažesnėse VVĮ (priskiriamoms III, IV ir V kategorijoms) palikta nuspręsti individualioms valstybei atstovaujančioms institucijoms.

4.2. Kolegialių valdymo organų sudėtis

Valstybės valdomoje bendrovėje visuotinio akcininkų susirinkimo (VAS) renkamo kolegialaus organo (daugumoje įmonių tai reiškia valdybą, tačiau kai kuriose energetikos įmonėse VAS renka ne valdybą, o stebėtojų tarybą) narių daugumą turi sudaryti asmenys, nedirbantys toje bendrovėje. Rekomenduojama, jog valdybos pirmininku nebūtų renkamas tos įmonės vadovas (jei jis yra išrinktas valdybos nariu), išskyrus atvejus, kai valstybės valdomoje bendrovėje sudaroma stebėtojų taryba. Pastebėtina, kad *Nuosavybės gairių* nuostatos dėl kolegialių valdymo organų sudėties bei aprašytas kandidatų atrankos procesas galioja tik valstybės valdomoms bendrovėms.

Pagal teisinę formą visos valstybės valdomos įmonės (VVĮ) skirstomos į **valstybės įmones** (VĮ) bei **valstybės valdomas bendroves** – akcines bendroves (AB) ir uždarąsias akcines bendroves (UAB).

VĮ yra iš valstybės turto įsteigtos arba įstatymų nustatyta tvarka valstybei perduotos įmonės, kurios nuosavybės teise priklauso valstybei ir joms perduotą ir jų įgytą turtą valdo, naudoja bei juo disponuoja patikėjimo teise. Lietuvoje yra 86 VĮ, tarp jų – regioninės kelių įmonės, miškų urėdijos, oro uostai, VĮ „Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija“ ir kt.

Valstybės valdomos AB ir UAB yra ribotos civilinės atsakomybės privatieji juridiniai asmenys, kurių visas ar dalį akcijų valdo valstybė. Lietuvoje AB teisinę formą turi 20 VVĮ (tarp jų – AB Lietuvos paštas, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB „Klaipėdos nafta“), o UAB teisinę formą turi 31 VVĮ („Lietuvos energija“, UAB, UAB „EPSO-G“, UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“ ir kt.).

Pagal Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą, VĮ valdybos nariais gali būti tik įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos valstybės tarnautojai ir įmonės vadovas. Tad reikalavimai dėl valdybų nepriklausomumo bei atrankos proceso galioja tik valstybės valdomoms bendrovėms (AB ir UAB teisinę formą turinčioms VVĮ).

Vyriausybė yra nustačiusi bendruosius ir konkrečiuosius kriterijus, kuriuos atitikti – jeigu taip nustatė atrankos komitetas (apie jį plačiau rašoma 4.3. šios dalies skyriuje) – turi kiekvienas kandidatas į VVĮ kolegialaus valdymo organo narius. Bendrieji kriterijai nurodo, kad kandidatas turi turėti aukštąjį išsilavinimą, jam neturi būti atimta ar apribota teisė eiti atitinkamas pareigas, per paskutinius penkerius metus jis neturi

Nuosavybės gairėse
apibrėžtas VVĮ valdybos narių atrankos procesas

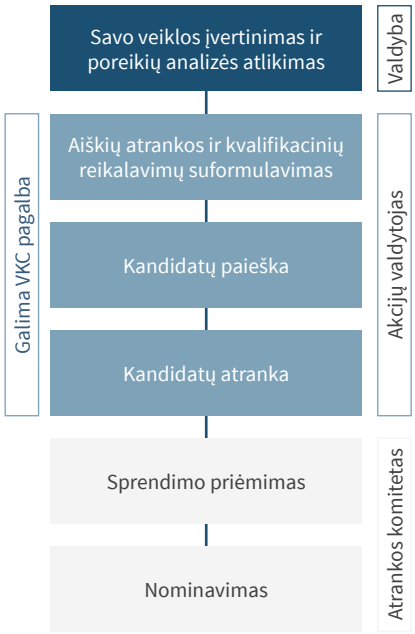

būti atšauktas iš juridinio asmens organo dėl netinkamo pareigų vykdymo, jis negali turėti neišnykusio teistumo už bet kokią nusikalstamą veiklą, taip pat negali būti valstybės tarnautojas, dėl kurio ar dėl kurio artimųjų giminaičių gali kilti viešųjų ir privačių interesų konfliktas.

Konkretieji kriterijai reikalauja, kad kolegialaus organo nariai turėtų tam tikrų įmonei reikalingų žinių. Kiekvienos VVĮ visuotinio akcininkų susirinkimo renkamo kolegialaus organo sudėtyje turi būti asmenų, išmanančių tokias sritis kaip atitinkama ūkio šaka, finansai ir strateginis planavimas bei valdymas. Pavieniai tokio kolegialaus organo nariai gali neturėti visų reikalingų žinių ir įgūdžių, tačiau kolegialus organas kaip vienetas turėtų turėti juos visus. Dėl to ieškant naujų kolegialių organų narių privaloma atsižvelgti į jau turimas ir trūkstamas kompetencijas.

Minėti kolegialūs organai turi sugebėti priimti objektyvius ir nepriklausomus sprendimus, dėl to svarbu juose turėti pakankamai nepriklausomumo kriterijus atitinkančių narių. I ir II kategorijoms priklausančiose valstybės valdomose bendrovėse ne mažiau kaip 1/3 VAS renkamų kolegialaus organo narių turi būti nepriklausomi. Nepriklausomu nariu laikomas asmuo, kuris nėra valstybės tarnautojas ar valstybei atstovaujančios institucijos darbuotojas, taip pat jis ar jo artimas šeimos narys negali turėti ar paskutiniais keliais metais negali būti turėjęs su bendrove jokių darbo santykių (išskyrus galimą buvimą kolegialaus organo nariu), verslo ryšių ir kitų sutartinių santykių.

4.3. Kandidatų atranka

I ir II kategorijoms priklausančių valstybės valdomų bendrovių VAS renkami kolegialių organų nariai privalo kartą per metus atlikti savo veiklos vertinimą ir poreikių analizę. Tokiu būdu yra nustatoma, kokių kompetencijų kolegialiam organui trūksta siekiant bendrovės tikslų. Apie savo veiklos vertinimo ir poreikių analizės rezultatus turi būti informuojamas akcijų valdytojas bei VKC, kuris apibendrintą informaciją su rekomendacijomis turi perduoti atrankos komitetui.

Būtent atrankos komitetas yra įgaliotas rinkti naujus kolegialių valdymo organų narius. Šį komitetą sudaro ūkio ministras, finansų ministras ir akcijų valdytojo (institucijos, kuriai priklauso VVĮ akcijos) vadovas, kuris ir inicijuoja atrankos komiteto darbą. Tokių atrankos komitetų turi būti sudaroma tiek, kiek yra I ir II kategorijoms priskirtų akcijų valdytojų.

Akcijų valdytojas prireikus gali konsultuotis su VKC dėl kolegialaus organo bei jo narių veiklos vertinimo ar jų keitimo. VKC taip pat gali padėti rasti kandidatus į kolegialaus organo narius, kurie atitiktų nurodytus bendruosius bei konkrečiuosius kriterijus, tačiau galutinį sprendimą dėl to, kurį asmenį ar asmenis kelti tokiais kandidatais, bet kokiu atveju turi priimti atrankos komitetas.

5. Komitetai

Lietuvos Respublikos Audito įstatymas numato, kad visose viešojo intereso įmonėse valdybose privalo būti suformuojami audito komitetai, kurie sustiprintų įmonės vidinę kontrolę – stebėtų įmonių finansinių ataskaitų rengimo procesą, įvairių vidinių sistemų veiksmingumą, audito atlikimo procesą ir kt. Dalis Lietuvos VVĮ yra viešojo intereso įmonės ir joms audito komitetai yra privalomi. Tačiau Vyriausybė yra numačiusi, kad net ir tose didžiausiose Lietuvos VVĮ (priskirtose I ar II kategorijoms), kuriose nesudaromi audito komitetai, privalo būti sudaryti audito komiteto funkcijas atliekantys *vidaus kontrolės* komitetai. Bent vienas vidaus kontrolės komiteto narys turėtų būti nepriklausomas valdybos narys, turintis finansų srities kompetenciją.

Kiekvienoje I ar II kategorijoms priskirtoje VVĮ taip pat turi būti sudarytas atlygio komitetas, kuris rengtų pasiūlymus dėl įmonės vadovaujančių darbuotojų atlygio sistemų.

Šie komitetai yra patariamieji valdybos organai. Kiekvienos įmonės vidaus kontrolės ir atlygio komitetų narių turi būti ne mažiau kaip trys ir jais neturėtų būti vadovaujantys tos įmonės darbuotojai.

6. Atlygis

Siekiant į kolegialių organų narius pritraukti kuo daugiau nepriklausomų profesionalų, jiems už šį darbą gali būti mokamas atlygis. Kolegialių organų narių atlygio klausimas turi būti svarstomas kiekvienos bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, tačiau rekomenduojama, kad valstybės valdomų bendrovių valdybų ir stebėtojų tarybų nariams būtų mokamas fiksuotas atlygis, neviršijantis 1/4 dalies bendrovės vadovui nustatyto atlygio, o valdybų ir stebėtojų tarybų pirmininkams – atlygis, neviršijantis 1/3 dalies tokio atlygio dydžio.

Pastebėtina, kad atlygio už darbą valdybose ar stebėtojų tarybose negauna valstybės tarnautojai ar valstybei atstovaujančios institucijos darbuotojai, kadangi darbas šiuose organuose yra pagrindinio jų darbo dalis.

VVĮ skaidrumas

Veiklos skaidrumas valstybės valdomoms įmonėms yra itin svarbus, nes VVĮ savininkai, nors ir netiesiogiai, yra visi šalies piliečiai. Siekiant gero įmonių valdymo, būtina ne tik paskelbti aiškius tikslus VVĮ ir jų vadovybei, tačiau taip pat periodiškai vertinti, kaip VVĮ pasiekė tuos tikslus.

Remiantis geriausia pasaulio praktika bei EBPO *Gairėmis*, 2010 metais Vyriausybė priėmė *Skaidrumo gaires*, kuriomis nustatė, kad VVĮ turi laikytis panašių skaidrumo reikalavimų, kaip ir vertybinių popierių biržoje kotiruojamos kompanijos. Taip pat buvo rekomenduota, kad tiek VVĮ apskaitos vykdymas, tiek jų metinių finansinių rinkinių auditas būtų atliekami laikantis tarptautinių standartų.

2013 metų gruodį Vyriausybės nutarimu *Skaidrumo gairės* buvo papildytos, įpareigojant VVĮ kartu su metinių finansinių ataskaitų rinkiniu teikti informaciją apie jų vykdomus specialiuosius įpareigojimus (apie juos plačiau rašoma 4. šios dalies skyriuje).

1. Skaidrumo gairių taikymas

Skaidrumo gairėmis privalo vadovautis visos Lietuvos VVĮ, o valstybės valdomoms bendrovėms taip pat yra rekomenduojama imtis veiksmų, kad šių *Gairių* laikytųsi ir jų visos dukterinės bendrovės. Pastebėtina, kad visoms VVĮ keliamas reikalavimas laikytis ne tik *Skaidrumo gairių*, bet ir „NASDAQ OMX Vilnius“ listinguojamų bendrovių valdymo kodekso dėl informacijos atskleidimo – nepriklausomai nuo to, ar VVĮ yra kotiruojama biržoje, ar ne.

2. Pateikiama informacija

Lietuvoje VVĮ kas ketvirtį turi rengti savo finansines ataskaitas. Visos VVĮ taip pat turi rengti ir metinius pranešimus (akcinės bendrovės ir uždarosios akcinės bendrovės) arba metines veiklos ataskaitas (valstybės įmonės) – dokumentus, apžvelgiančius visų metų finansinius ir kitus veiklos rezultatus, nurodančius esamą darbuotojų skaičių, metinį darbo užmokesčio fondą, vadovaujančio personalo algą, finansiniais metais įvykdytus, vykdomus ir planuojamus pirkimus ir investicijas ir kt. Didžiosios Lietuvos VVĮ taip pat turi rengti ir keturis tarpinius pranešimus ar tarpines veiklos ataskaitas.

Šie dokumentai turi būti pateikti iki *Skaidrumo gairėse* nurodytų konkrečių datų ir skelbiami internete, kur juos galėtų lengvai pasiekti visuomenė.

3. Apibendrintosios ataskaitos

Skaidrumo gairėse nurodyti dokumentai pateikiami Valdymo koordinavimo centrui, kuris agreguoja duomenis ir rengia apibendrintąsias ataskaitas apie VVĮ. Tokiu būdu penkis kartus per metus visuomenei pateikiama ir bendroji VVĮ veiklos apžvalga. Toks periodiškumas buvo pasirinktas siekiant įtvirtinti reguliarią viešą įmonių atskaitomybę, stebėti pokyčius VVĮ portfelyje ir deramai į juos reaguoti.

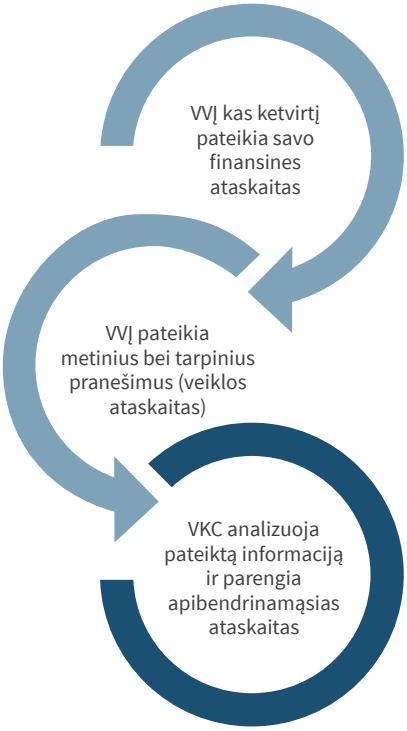

Apibendrintosiose ataskaitose pateikiama finansinė informacija bei VVĮ sektoriaus dinamika, aptariami šių įmonių valdymo ir nuosavybės funkcijų įgyvendinimo principai, o didžiausios ir svarbiausios įmonės apžvelgiamos atskirai. Nuo 2014 metų VKC analizuoja ir teikia informaciją ir apie specialiųjų įpareigojimų vykdymą ir jų finansinę informaciją. Visos šios ataskaitos yra teikiamos Vyriausybei bei skelbiamos VKC interneto svetainėje (http://vkc.vtf.lt). Šioje interneto svetainėje yra skelbiamos ir visos VVĮ finansinės ataskaitos, metiniai bei ketvirtiniai įmonių pranešimai ir veiklos ataskaitos.

4. Informacijos apie specialiuosius įpareigojimus atskleidimas

Remiantis EBPO *Gairėmis* ir siekiant didinti veiklos skaidrumą bei palengvinti finansinę analizę, Lietuvos VVĮ buvo įpareigotos teikti informaciją apie savo vykdomas nekomercines veiklas (vadinamuosius *specialiuosius įpareigojimus*) kartu su metinėmis finansinėmis ataskaitomis. Tai reiškia, kad VVĮ turi skelbti ir visų socialinių įpareigojimų ar prisiimtų visuomeninių paslaugų teikimo kaštus, įvairias gaunamas subsidijas, finansinę pagalbą ir pan. Tai leis įvertinti šių funkcijų apimtį ir įtaką savo rezultatams. Tai yra svarbu siekiant nustatyti aiškius ir skaidrius nekomercinių funkcijų finansavimo mechanizmus, kurie neiškraipytų rinkos – vykdydamos komercinę veiklą įmonės privalo veikti sąžiningos konkurencijos sąlygomis.

Nuo 2014 metų Valdymo koordinavimo centras kartu su apibendrintosiomis metinėmis VVĮ ataskaitomis yra įpareigotas teikti ir apibendrintą informaciją apie VVĮ vykdomus specialiuosius įpareigojimus. Pirmoji tokia analizė yra pateikiama šioje ataskaitoje, dalyje „VVĮ specialieji įpareigojimai“ (24 psl.). Būtent šioje dalyje galima rasti daugiau informacijos apie specialiuosius įpareigojimus, jų mąstą valstybės valdomose įmonėse, komercinių bei nekomercinių funkcijų atskyrimo tikslus bei tolimesnius planus siekiant specialiųjų įpareigojimų finansavimo mechanizmo tobulinimo.

Jermyn Brooks: Geroji VVĮ valdymo praktika

Jermyn Brooks – „Transparency International“ (TI) Verslo konsultavimo valdybos pirmininkas, TI Tarptautinės direktorių valdybos narys, tarptautinės organizacijos „Global Network Initiative“ nepriklausomas pirmininkas ir Humanitarinio dialogo centro (angl. *Centre for Humanitarian Dialogue*) valdybos narys. 2000 metais J. Brooks pradėjo dirbti TI vykdančiuoju direktoriumi ir finansų direktoriumi. Jis buvo vienas iš Pasaulio ekonomikos forumo Bendros kovos prieš korupciją iniciatyvos (angl. *Partnering Against Corruption Initiative, PACI*) steigėjų ir pirmininkavo Jungtinių Tautų pasaulinio susitarimo iniciatyvos 10-o principo darbo grupei. Prieš tai J. Brooks dirbo tarptautinėje audito kompanijoje „PricewaterhouseCoopers“, kurioje 1997 metais buvo išrinktas pasaulinės valdybos pirmininku. J. Brooks taip pat turi didelės patirties dirbant įmonės nevykdančiuoju direktoriumi ir dažnai užsiima nepriklausomo konsultanto veikla įmonių valdymo bei kovos su korupcija klausimais.

2014 metų liepą J. Brooks skaitė pranešimus Vilniuje vykusioje kasmetinėje „Transparency International“ skaidrumo mokykloje. Vizito Vilniuje metu Valdymo koordinavimo centras pakvietė TI valdybos narį padiskutuoti apie gerąją valstybės valdomų įmonių (VVĮ) valdymo praktiką. Susitikimo metu J. Brooks noriai dalinosi rekomendacijomis ir asmeninėmis įžvalgomis.

Pirmiausia yra svarbu suprasti, kad visoms organizacijoms galioja panašūs valdysenos principai. Tiek privataus, tiek ir valstybinio kapitalo įmonėse turi būti suformuota tinkama organizacinė struktūra su aiškiais įgaliojimais ir kiti įprasti organizaciniai nuostatai. Svarbu suprasti, kad taisyklės, kurios pasiteisino privačiame versle, gali gerai veikti ir VVĮ sektoriuje. Iš esmės tai reiškia, jog 95 proc. vadybos principų, pasiteisinusių privačiame sektoriuje, turėtų būti naudojamos ir efektyviai veikiančių VVĮ veikloje.

Turime rasti balansą tarp pernelyg didelio ir nepakankamo politikos formuotojų dalyvavimo VVĮ valdyme. Šios įmonės priklauso valstybei, todėl santykiai tarp valdybos arba vadovybės ir valstybės turi būti aiškiai apibrėžti. Nepaisant to, Vyriausybė neturėtų dalyvauti įmonės „mikro-valdyme“. Politikai ir valstybės tarnautojai, atstovaujantys valstybės, kaip įmonės savininkės ar akcininkės, interesus, turėtų apsiriboti strateginiu įmonės valdymu, o kasdieniai verslo sprendimai turėtų būti patikėti profesionaliems vadovams.

Vyriausybės pagrindinė užduotis yra nustatyti VVĮ ambicingus tikslus ir aiškiai nurodyti, kad galutinis VVĮ tikslas yra duoti naudą jų savininkams – visuomenei. Kartais VVĮ, ypač jei ji gauna valstybės dotacijas ar atlieka nekomercines funkcijas, savo prigimtimi yra panašesnė į biudžetinę įstaigą, nei į pelno siekiančią įmonę. Visgi, finansų planavimas valstybinėse įstaigose labai skiriasi nuo planavimo privačiame sektoriuje. Todėl net ir nekomercines funkcijas teikiančios bei dotacijas gaunančios VVĮ turėtų vadovautis geriausiomis privataus sektoriaus praktikomis ir stengtis kiek galima daugiau sutaupyti ir dirbti kuo efektyviau užuot vadovaujantis ydingu principu, jog visas veiklai skirtas lėšas būtina išleisti.

Dėl šios priežasties VVĮ keliami nekomerciniai tikslai turi būti labai aiškiai ir objektyviai įvardinti. Formuojant VVĮ biudžetą turi būti atsižvelgiama į skaidriai išdėstytus nekomercinius tikslus. Juos įgyvendinant nelieka atsakomybės už pelną ar nuostolius, nes įmonei pavedamos užduotys, kurios paprastai neleidžia siekti pelno. Visgi, tokia įmonė turėtų siekti įgyvendinti nustatytus nekomercinius tikslus mažiausiomis įmanomomis sąnaudomis ir tam būtina skaidri ir efektyvi nekomercinių funkcijų finansavimo sistema.

Skirtingos VVĮ teisinės formos neturėtų tapti pretekstu nesiekti skaidraus ir efektyvaus valdymo principų įgyvendinimo. Egzistuoja įvairios VVĮ – pradedant organizacijomis, kurios vykdo tik komercines funkcijas, ir baigiant tomis, kurios dažniausiai nuostolingai teikia būtinas viešąsias paslaugas. Lietuvoje taip pat yra įvairių teisinių formų VVĮ – akcinių ir uždarųjų akcinių bendrovių bei valstybės įmonių. Nepaisant VVĮ teisinės formos ar vykdomų funkcijų, turi būti siekiama maksimaliai padidinti šių įmonių veiklos efektyvumą. Todėl svarbu, kad politikos formuotojai suprastų, jog pokyčiai VVĮ būtini ne tam, kad būtų įgyvendinamas vienoks ar kitoks valdymo pertvarkymo modelis, o tam, kad būtų maksimaliai didinama tokių įmonių kuriama nauda visuomenei.

Labai svarbus VVĮ valdymo elementas yra valdybos. Tam, kad VVĮ teiktų maksimalią naudą visuomenei, jų valdybose turėtų dalyvauti gerai verslo principus išmanantys specialistai. Taip pat svarbu išrinkti tinkamą valdybos pirmininką. Sunku pasakyti, ar pirmininkas turi būti nepriklausomas asmuo, ar viešojo sektoriaus atstovas, tačiau yra gana aišku, kad įmonės valdybos pirmininku neturėtų būti įmonės generalinis direktorius.

VVĮ valdybas turi sudaryti aktyvūs nariai, galintys pasiūlyti įmonei naudingų žinių ir įžvalgų. Nepaisant to, neretai įvairiose šalyse VVĮ valdybų nariais tampa asmenys, kurie ieško kuo užsiimti praradus aukštą postą. Jei įmanoma, tokių atvejų reikia vengti. Taip pat turi būti aiškus atsakomybės pasiskirstymas tarp valdybos narių bei įmonės vadovų. Pravartu VVĮ suformuoti specialius komitetus, pavyzdžiui, rizikos, finansų arba audito, kuriuos sudarytų patys valdybų nariai arba kurie būtų valdyboms atskaitingi.

Pabaigai, svarbu pabrėžti dar vieną dalyką – VVĮ gali tapti stipri jėga, skatinanti įmonių socialinės atsakomybės (ĮSA) standartų diegimą šalyje. Jeigu VVĮ reikalautų iš tiekėjų remti kovą su korupcija, laikytis aplinkosaugos standartų ar skatinti įdarbinimą, per savo tiekimo grandinę ji galėtų daryti didelį poveikį privataus kapitalo įmonėms. To galima pasiekti viešųjų pirkimų dėka reikalaujant, kad pasiūlymus VVĮ teiktų tik ĮSA standartus atitinkančios įmonės. Šiuo metu „Transparency International“ prisideda prie tokių iniciatyvų įgyvendinimo Egipte ir Indijoje. VVĮ įtaka ĮSA standartų diegimui yra ypač stipri, nes jos dažnai įgyvendina labai didelio masto infrastruktūros projektus, kuriuose sudaryti tiekimo sutartis siekia dauguma privataus sektoriaus įmonių ir konkurencija tarp jų yra labai didelė.

VVĮ gerojo valdymo indeksas

Jau antrus metus iš eilės metinėje VVĮ veiklos ataskaitoje pateikiame ir VVĮ valdymo praktikos vertinimą. Palyginti su praėjusiais metais, šįmet buvo šiek tiek išplėstas kriterijų sąrašas, neapsiribojant vien formaliais reikalavimais įmonių valdymui, nustatytais Nuosavybės ir Skaidrumo gairėse, tačiau atsižvelgiant ir į pasaulinę gerojo valdymo praktiką, remiantis EBPO rekomendacijomis bei užsienio valstybių patirtimi. Tokiu būdu siekta geriau atspindėti skirtingų įmonių korporatyvinio valdymo kokybę bei paskatinti jas žengti toliau, neapsiribojant vien privalomų reikalavimų vykdymu. Tai reiškia, kad šįmet įmonėms keliami reikalavimai buvo aukštesni, o kai kurie kriterijai, kurie praėjusiais metais buvo taikomi tik didžiausioms įmonėms (pavyzdžiui, įvairių komitetų buvimas valdybose) arba tik tam tikrai įmonių grupei (pavyzdžiui, nepriklausomų valdybų narių buvimas tik valstybės valdomose akcinėse bei uždarosiose akcinėse bendrovėse) šiais metais buvo taikomi visoms VVĮ.

Šiais metais buvo išplėstas vertintų kriterijų sąrašas, taip siekiant geriau atspindėti skirtingų įmonių korporatyvinio valdymo kokybę bei paskatinti jas žengti toliau, neapsiribojant vien privalomų reikalavimų vykdymu.

Dėl šių pakeitimų nėra galimas tiesioginis šių metų gerojo valdymo indekso palyginimas su gerojo valdymo indeksu, pateiktu praėjusių metų VVĮ metinėje ataskaitoje. Dėl šios priežasties 2012 metų indekso įverčiai šioje ataskaitoje buvo pakoreguoti palyginamumo tikslais. Vertėtų atkreipti dėmesį į tai, jog neretai įvertinimas priklauso ne tik nuo įmonės pastangų gerinti valdymo kokybę, bet ir nuo egzistuojančios teisinės aplinkos. Pavyzdžiui, valstybės įmonės teisinė forma šiuo metu apriboja galimybę į valdybas įtraukti nepriklausomus narius. Visgi pagrindinis indekso tikslas – įvertinti įmonių valdymo kokybę nepriklausomai nuo to, dėl kokių priežasčių yra susiformavęs vienoks ar kitoks valdymo modelis.

Kaip ir praėjusiais metais, VVĮ gerojo valdymo praktikos indeksui sudaryti pasirinkti trys pagrindiniai kriterijai: skaidrumas, valdybos ir strategijų kokybė bei įgyvendinimas. Šie VVĮ valdymo aspektai yra nuolat stebimi Valdymo koordinavimo centro, kuris kasmet teikia Vyriausybei ataskaitas apie strateginių planų kokybę, taip pat viešai skelbia apibendrintąsias VVĮ veiklos tarpines ir metines ataskaitas.

Gerosios valdymo praktikos indeksas sudarytas remiantis VVĮ ir (arba) jų savininko ar akcininko teises įgyvendinančių institucijų užpildytais klausimynais, kurie buvo pateikti laikotarpiu nuo 2014 metų balandžio 28 d. iki 2014 metų birželio 31 d. Be to, į indeksą buvo įtraukti Valdymo koordinavimo centro 2013 metų pabaigoje atlikto VVĮ strategijų kokybės vertinimo rezultatai. Atsižvelgiant į Nuosavybės gairių nuostatas, kaip vienas iš indekso rodiklių pasirinktas VVĮ pelningumas, kuris vertintas pagal VVĮ nuosavo kapitalo grąžos ir grynojo pelno rodiklius 2013 metais.

Sudarant indeksą buvo atsižvelgta į įmonių dydį, teisinę formą ir veiklos tikslus (komercinę veiklą vykdančioms įmonėms nustatyti aukštesni pelningumo reikalavimai nei nekomercinę veiklą vykdančioms įmonėms).

Indeksui sudaryti panaudoti duomenys, iš pačių įmonių arba jų savininko ar akcininko teises įgyvendinančių institucijų surinkti apie visas VVĮ, išskyrus **Respublikinę mokomąją sporto bazę**, kuri savo duomenų nepateikė. Dar viena įmonė – **Giraitės ginkluotės gamyba** – nepateikė informacijos apie valdybą. Atkreiptinas dėmesys, kad vietoje įmonės **„EPSO-G“** į analizę buvo įtraukta įmonės dukterinė bendrovė **„Litgrid“**.

Skaidrumas

VVĮ skaidrumas įvertintas remiantis šiais kriterijais:

» VVĮ veiklos ataskaitų (metinių pranešimų) išsamumas, atsižvelgiant į Skaidrumo gairių reikalavimus;

» VVĮ socialinės atsakomybės ataskaitos;

» Nepriklausomų auditorių kaita bei audito išvadose pateikiama jų nuomonė (besąlyginė ar modifikuota) apie VVĮ finansines ataskaitas;

» Tarptautinių apskaitos standartų taikymas sudarant finansinę atskaitomybę, kaip rekomenduojama Skaidrumo gairėse.

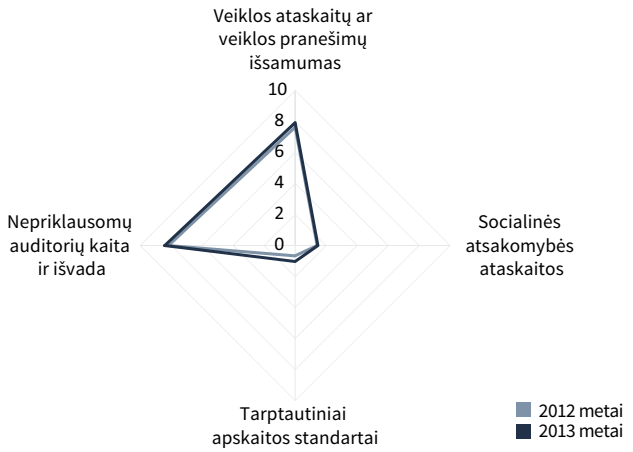

Kiekviena VVĮ turi kasmet rengti metinius pranešimus (akcinės bendrovės ir uždarosios akcinės bendrovės) arba metines veiklos ataskaitas (valstybės įmonės), kurių išsamumą ir viešumą užtikrina Skaidrumo gairių reikalavimai. VVĮ apklausa atskleidė, kad, palyginti su 2012 metais, įmonių veiklos ataskaitų ir metinių veiklos pranešimų kokybė nežymiai pagerėjo. Rengiamos ataskaitos yra gan išsamios, tačiau, kaip ir praėjusiais metais, jose vis dar per mažai aptariami rizikos veiksniai bei pateikta per mažai informacijos apie dividendų politiką ar pelno įmokos dydį. Informacijos apie rizikos veiksnius trūkumas veiklos ataskaitose neleidžia akcininkui susidaryti pagrįstos nuomonės apie VVĮ veiklos perspektyvas, taip pat signalizuoja apie galimas VVĮ strateginio planavimo bei rizikos valdymo problemas. Tai ypač aktualu miškininkystės sektoriui, kurio įmonių metinėse veiklos ataskaitose rizikos veiksniai aptariami prasčiausiai iš visų VVĮ.

Remiantis tarptautine gerąja praktika, įmonės turėtų būti atskaitingos ne vien akcininkui, bet ir visoms suinteresuotoms šalims – kreditoriams, darbuotojams, klientams ir visai visuomenei. Ši praktika, kai įmonės, atsižvelgdamos į visų suinteresuotų šalių poreikius, į savo veiklą integruoja socialinius, aplinkosaugos ir etinius principus, vadinama įmonių socialine atsakomybe (ĮSA). Šiais metais skaičiuojant gerojo valdymo indeksą VVĮ socialinė atsakomybė buvo vertinama pagal du kriterijus – kaip išsamiai informacija apie vykdomas socialines bei aplinkosaugos iniciatyvas yra nurodyta įmonių veiklos ataskaitose ar metiniuose pranešimuose (šis reikalavimas yra įrašytas Skaidrumo gairėse) bei pagal tai, ar įmonės turi parengusios atskiras ĮSA ataskaitas. Apklausa parodė, kad tik penktadalis įmonių savo ataskaitose išsamiai pateikia informaciją apie vykdomą socialinės atsakomybės politiką, o atskiras ĮSA ataskaitas leidžia tik **„Lietuvos energijos“** dukterinės įmonės **LESTO** ir **„Lietuvos energijos gamyba“**. Dėl šios priežasties šis kriterijus tiek praėjusiais metais, tiek šiais metais beveik nesiskyrė ir buvo labai žemas.

Tarptautiniai apskaitos standartai (TAS) padidina finansinių ataskaitų išsamumą ir patikimumą, įmonių finansinės ataskaitos tampa suprantamos ir palyginamos tarptautiniu lygiu, sumažinami apskaitos praktikos skirtumai ir iškraipymų rizika. Nors Skaidrumo gairės taikyti TAS rekomenduoja visoms VVĮ, 2013 metų pabaigoje tarptautinius apskaitos standartus taikė tik 14 iš 136 VVĮ. Verta pastebėti, kad nors šis skaičius ir nėra didelis, jis per metus padidėjo – 2012 metų pabaigoje TAS taikė tik devynios VVĮ

(TAS taikyti pradėjo **„Kauno aerouostas“**, **Tarptautinis Palangos oro uostas**, **Lietuvos radijo ir televizijos centras**, **„Indėlių ir investicijų draudimas“** bei **„Investicijų ir verslo garantijos“**). Dėl padidėjusio TAS taikančių įmonių skaičiaus, šis 2013 metų gerojo valdymo indekso kriterijus, palyginti su 2012 metais, šiek tiek pakilo. Žvelgiant tik į didžiausias įmones (priskirtas I ir II kategorijoms), kurioms TAS taikymas yra aktualiausias, iš 25 įmonių tik aštuonios taikė tarptautinius apskaitos standartus. Likusios 17 – tarp jų ir **„Lietuvos geležinkeliai“**, **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija** bei **kelių įmonės** – taikė verslo apskaitos standartus.

VVĮ finansinių ataskaitų kokybę padeda įvertinti nepriklausomų auditorių, atlikusių įmonės finansinį auditą, išvadose paskelbiamos nuomonės. Jos gali būti besąlyginės (finansinės ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais atitinka taikomų finansinės atskaitomybės standartų reikalavimus) ir sąlyginės (finansinėse ataskaitose nustatoma reikšmingų iškraipymų arba audito įrodymų nepakanka pagrįsti išvadai, kad finansinės ataskaitos nėra iškraipytos). Sąlyginės auditorių nuomonės bent kartą per pastaruosius trejus metus buvo pareikštos apie 13 VVĮ finansines ataskaitas, o 14 VVĮ tokios auditorių išvados sulaukė bent du kartus. Palyginti su 2012 metų duomenimis, kuomet šie skaičiai siekė atitinkamai 32 ir 17, matomas akivaizdus pagerėjimas. Tačiau šiais metais į indeksą įtraukėme ir klausimą kaip dažnai per pastaruosius septynerius metus įmonės pakeitė savo nepriklausomus auditorius. Susirūpinimą kelią tai, kad net dešimtyje įmonių, kurios veikia ilgesnį nei septynerių metų laikotarpį, nepriklausomas auditorius per šį laikotarpį nebuvo keistas nei karto, o dar 25 įmonėse auditorius buvo pakeistas tik vieną kartą. Prisirišimas prie vieno auditoriaus sustiprina korupcinių ryšių atsiradimo galimybę, dėl to geroji praktika yra reguliariai keisti nepriklausomus auditorius. Būtent prasta nepriklausomų auditorių kaita lėmė tai, kad „Nepriklausomų auditorių kaita ir išvados“ kriterijus pasistūmėjo labai nežymiai.

Valdybos

Palyginti su praėjusiais metais, šįmet vertinant VVĮ valdybas buvo padaryti keli svarbūs pakeitimai. Pirma – įmonėse **„Lietuvos energija“** bei **„Litgrid“** buvo vertinamos ne valdybos, o stebėtojų tarybos, kadangi šiose įmonėse būtent stebėtojų tarybos yra svarbiausias kolegialus organas, tiesiogiai renkamas akcininkų ir prižiūrintis įmonės vadovybės darbą.

Antrasis pakeitimas buvo tai, kad tam tikri gerojo įmonės valdymo reikalavimai, kurie pagal Nuosavybės gaires turėtų būti taikomi tik didžiausioms valstybės valdomoms akcinėms ir uždarosioms akcinėms bendrovėms, šiais metais yra taikomi visoms VVĮ.

VVĮ valdybos vertintos remiantis šiais aspektais:

» Valdybų narių nepriklausomumas (nepriklausomų narių dalyvavimas bendrovių valdybose ir VVĮ valdybos narių, nedalyvaujančių sektoriaus politikos formavime, skaičius);

» Valdybų kompetencijos (remiantis Nuosavybės gairių nuostatomis, vertintos finansų, strateginio planavimo ir ūkio šakos kompetencijos);

» VVĮ vadovaujančių darbuotojų dalyvavimas valdybose (stebėtojų tarybose);

» Valdybų narių įsitraukimas į valdybų darbą – dalyvavimas keliose valdybose bei sušauktų valdybos posėdžių skaičius;

» Valdybų komitetų sudarymas;

» Valdybų narių atrankos procesas.

Valdybas turinčių VVĮ skaičius per metus padaugėjo viena įmone – iš 136 sudarant

indeksą vertintų VVĮ, valdybos yra sudarytos 116 įmonių: 39 bendrovėse ir 77 valstybės įmonėse. Atkreiptinas dėmesys, kad valdybos vis dar nėra sudarytos kai kuriose didžiausiose VVĮ – **„Visagino energijoje“** (II kategorija) ir **Lietuvos naftos produktų agentūroje** (I kat.).

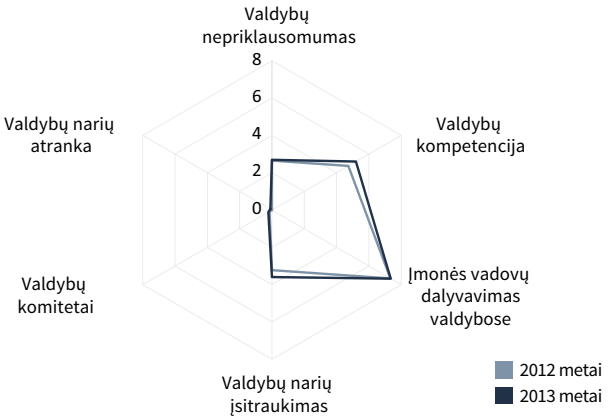

Didesnės VVĮ autonomijos ir profesionalumo padeda pasiekti nepriklausomų narių pritraukimas į VVĮ valdybas.

Didesnės VVĮ autonomijos ir profesionalumo padeda pasiekti nepriklausomų narių pritraukimas į VVĮ valdybas. Daugelyje Europos valstybių nepriklausomi nariai sudaro trečdalį ir daugiau visų VVĮ valdybų narių. Lietuvoje ši praktika yra dar gana nauja – iš visų VVĮ tik 11 įmonių yra nepriklausomų kolegialių organų narių. Žvelgiant į didžiausias VVĮ, **„Lietuvos energija“** turi tris nepriklausomus kolegialaus organo stebėtojų tarybos narius, įmonės **„Klaipėdos nafta“**, **Lietuvos paštas**, **Lietuvos jūrų laivininkystė** ir **Lietuvos radijo ir televizijos centras** savo valdybose turi po du nepriklausomus narius, o **„Lietuvos geležinkeliai“** – tik vieną nepriklausomą valdybos narį. Pastebėtina, kad **„Lietuvos geležinkeliai“** yra vienintelė įmonė, neatitinkanti Nuosavybės gairėse įtvirtinto principo I ir II kategorijų įmonėms turėti bent trečdalį nepriklausomų valdybos narių. Iš mažesnių įmonių, po du nepriklausomus narius yra įmonėse **Lietuvos monetų kalykla** bei **„LITEXPO“**, po vieną – **Smiltynės perkėloje** bei bendrovėje **„Toksika“**.

Nepriklausomų valdybų narių visai nėra valstybės įmonės teisinį statusą turinčiose VVĮ. Taip yra dėl to, kad LR Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas nurodo, jog „valstybės įmonės valdybos nariais gali būti tik įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos valstybės tarnautojai ir įmonės vadovas“. Šiuo metu Seime yra svarstomas šio įstatymo pakeitimas, leisiantis į valstybės įmonių valdybas pritraukti ir nepriklausomų narių.

Tik 60 iš 136 įmonių (tarp jų 42 **miškų urėdijos**) nurodė, jog valdybos nariai nedalyvauja ūkio sektoriaus, kuriame veikia įmonė, politikos formavime. Tai rodo, kad VVĮ valdytojams kol kas nepavyksta įgyvendinti svarbaus gerosios praktikos principo: atskirti įmonių nuosavybės teisės įgyvendinimo funkcijas nuo politikos formavimo (sektoriaus reguliavimo) funkcijų.

Valdybų kompetencijų vertinimo rodiklis šiek tiek pagerėjo – daugiau įmonių ar jų savininko ar akcininko teises įgyvendinančių institucijų nurodė, kad įmonių valdybos turi visas tris Nuosavybės gairėse išskirtas svarbiausias kompetencijas (strateginio planavimo, finansų ir ūkio šakos). Atkreiptinas dėmesys, kad šios kompetencijos daugiausiai įgytos valdybų nariams dirbant viešajame sektoriuje. Tai rodo, kad VVĮ valdyboms gali trūkti vadovavimo verslui patirties, kuri yra reikalinga siekiant, kad VVĮ sėkmingiau konkuruotų rinkoje. Kad visos trys kompetencijos yra įgytos valdybos nariams dirbant privačiame sektoriuje, nurodė 21 įmonė.

VVĮ valdybose (stebėtojų tarybose) darbuotojai įprastai nedalyvauja (61 įmonės kolegialiame organe dalyvauja tų įmonių darbuotojai, tačiau net 42 iš šių įmonių yra

miškų urėdijos, kurių kiekvienoje vienu iš valdybos narių yra atitinkamos urėdijos urėdas), o įmonės generalinis direktorius nėra valdybos (stebėtojų tarybos) organo pirmininkas nė vienoje VVĮ. Tai reiškia, kad VVĮ valdybos yra pakankamai savarankiškos nuo įmonės vadovybės.

Analizuojant valdybos narių įsitraukimą į valdybos darbą buvo vertinami du kriterijai – ar įmonės valdybos nariai dalyvauja daugiau nei trijų kitų įmonių valdybose bei kaip dažnai yra šaukiami VVĮ valdybų posėdžiai. Net 87 VVĮ nurodė, jog jų valdybose bent vienas narys dirba daugiau nei trijų įmonių valdybų nariu. Tokia praktika neužtikrina, kad valdybos narys skiria pakankamai laiko ir dėmesio įsigilinti į įmonės veiklą ir jos problemas. Pastebėtina, kad tie patys valdybų nariai dalyvauja vienodą veiklą vykdančių **miškų urėdijų** ir **kelių priežiūros įmonių** valdybose, kas leidžia manyti, kad realiai kiekvieną iš šių įmonių grupių galėtų kontroliuoti viena bendra valdyba. Apklausa taip pat parodė, kad net 79 VVĮ per 2013 metus sušaukė mažiau nei šešis valdybos posėdžius. Absoliutus rekordininkas sušauktų posėdžių skaičiumi yra **„Investicijų ir verslo garantijos“**, kurios valdyba per 2013 metus sušaukė net 55 posėdžius (tai lemia unikali šios įmonės valdybos funkcijų specifika). Tuo metu absoliutus „anti-rekordininkas“ yra įmonė **„Mintis“**, kurioje per visus metus buvo sušaukti tik du posėdžiai. 42 **miškų urėdijose** per 2013 metus taip pat buvo sušaukta vidutiniškai tik po 3,5 posėdžio.

Skaidri ir profesionali valdybų narių atranka yra ypač svarbi norint užtikrinti nepriklausomų ir kompetentingų valdybų suformavimą.

Pastebėtina, kad VVĮ netaiko praktikos formuoti valdybų komitetus. Audito komitetai, remiantis įmonių pateikta informacija, veikia tik trijose VVĮ (**„Lietuvos energijoje“**, **„Klaipėdos naftoje“** ir **„Lietuvos jūrų laivininkystėje“**), o Atlygio komitetas, kuris sprendžia su vadovybės darbo užmokesčiu susijusius klausimus, yra sudarytas tik vienintelėje **„Lietuvos energijoje“**. Šiuo požiūriu nemažai I ir II kategorijos įmonių nesilaiko Nuosavybės gairėse įtvirtinto principo, reikalaujančio šių komitetų sudarymo didžiausiose VVĮ. Primename, kad šiais metais minėtų komitetų buvimas buvo vertinamas visose VVĮ, o ne tik didžiausiose įmonėse.

Skaidri ir profesionali valdybų narių atranka yra ypač svarbi norint užtikrinti nepriklausomų ir kompetentingų valdybų suformavimą. Deja, šis rodiklis tiek praėjusiais metais, tiek šiais metais yra įvertintas labai prastai. Tik vienos įmonės (**„Lietuvos energijos“**) bent vienas valdybos narys buvo patvirtintas Atrankos komiteto, kuris, remiantis Nuosavybės gairėmis, turėtų tvirtinti kandidatus į visas didžiausias VVĮ. Be to, iš visų VVĮ, tik dvejose įmonėse (**„Lietuvos energijoje“** ir **Lietuvos monetų kalykloje**) skiriant valdybos narį buvo skelbta vieša atranka. Valdybų narių atrankos kriterijaus vertinimas parodo, kad reikia skirti ypač daug dėmesio valdybų sudarymo proceso tobulinimui ir skaidrinimui, kad būtų atrinktos nepriklausomos ir profesionalios valdybos.

Strateginis planavimas ir vidaus kontrolė

VVĮ strateginio planavimo ir vidaus kontrolės vertinimą sudaro:

» Valdymo koordinavimo centro 2013 metų pabaigoje atlikto VVĮ strategijų kokybės vertinimo rezultatai;

» VVĮ pateikta informacija apie vidaus kontrolės sistemų, vidaus audito veikimą;

» VVĮ įvertinimas pagal pasiektus pelningumo rodiklius 2013 metais.

Strateginių planų rengimas šiuo metu yra silpniausia VVĮ strateginio planavimo ir strategijos įgyvendinimo grandis. 21 proc. VVĮ strateginių planų Valdymo koordinavimo centro buvo įvertinti kaip parengti gerai arba labai gerai (2012 metais – 17 proc.), o 34 proc. VVĮ planų įvertinti kaip nepatenkinamos kokybės ir taisytini (2012 metais – 32 proc.).

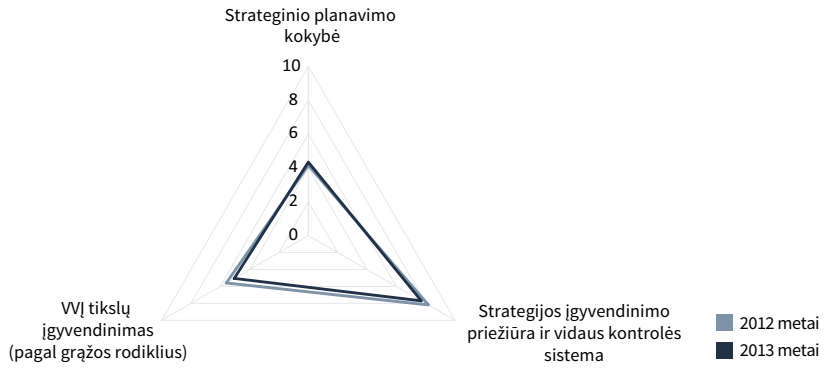

Beveik visos VVĮ ar jų savininko ar akcininko teises įgyvendinančios institucijos nurodė, kad įmonės vykdo sistemingą strategijos įgyvendinimo priežiūrą, o 45 proc. jų teigė, kad strategijos įgyvendinimo priežiūros tvarka nustatyta vidaus dokumentuose (2012 metais tai nurodė 50 proc.). Taip pat, remiantis klausimynų duomenimis, beveik visose VVĮ pilnai ar iš dalies veikia vidaus kontrolės sistema, yra nustatytos vidaus kontrolės procedūros ir numatytos priemonės rizikos veiksniams valdyti. Beveik visose didžiosiose valstybės valdomose bendrovėse yra periodiškai vykdomi veiklos auditai. Strategijos įgyvendinimo priežiūros ir vidaus kontrolės sistemos kriterijus 2012 ir 2013 metais buvo panašus, tačiau dėl mažesnio įmonių, nurodžiusių, kad strategijos įgyvendinimo priežiūros tvarka yra nustatyta vidaus dokumentuose, skaičiaus, šįmet šio kriterijaus rezultatas nežymiai sumažėjo.

2013 metų birželio 31 d. duomenimis, tik 24 nepriklausomi nariai yra VVĮ ar didžiausių jų dukterinių įmonių valdybose ar stebėtojų tarybose.

Tačiau net ir nustačius vidaus kontrolės procedūras, jos neužtikrina gerų VVĮ rezultatų. 23 iš 60 vertintų 1A ir 1B grupių įmonių 2013 metais perkopė Vyriausybės 2013–2015 metams nustatytą 5 proc. metinį grąžos rodiklį (į vertinimą neįtrauktos **miškų urėdijos**, kurioms nustatytas bendrasis siektinas grynojo pelno rodiklis). Palyginimui, 2012 metais tokių įmonių buvo 21 iš 59. Tačiau vertinant 2 grupės įmones, kurioms yra keliamas tikslas siekti pelningos veiklos (teigiamo ROE rodiklio), šį tikslą pasiekė tik 25 iš 33 klausimynus pateikusių įmonių (2012 metais – 31 iš 34). Dėl šios priežasties VVĮ tikslų įgyvendinimo kriterijus šįmet buvo mažesnis, nei praėjusiais metais.

Bendras VVĮ gerojo valdymo rodiklis

Apibendrinant VVĮ gerosios valdymo praktikos indekso rezultatus, matomi nežymūs pagerėjimai skaidrumo bei valdybų srityse, tačiau taip pat matomas nežymus pablogėjimas strateginio planavimo ir vidaus kontrolės srityje. Labiausiai pasitempti reikėtų valdybų srityje. 2013 metų birželio 31 d. duomenimis, tik 24 nepriklausomi nariai yra VVĮ ar didžiausių jų dukterinių įmonių (t. y. **„Lietuvos energijos gamybos“**, **LESTO** bei **„Litgrid“**) valdybose ar stebėtojų tarybose. Palyginti su situacija 2013 metų vasario mėnesį, šis skaičius padidėjo tik vienu nariu.

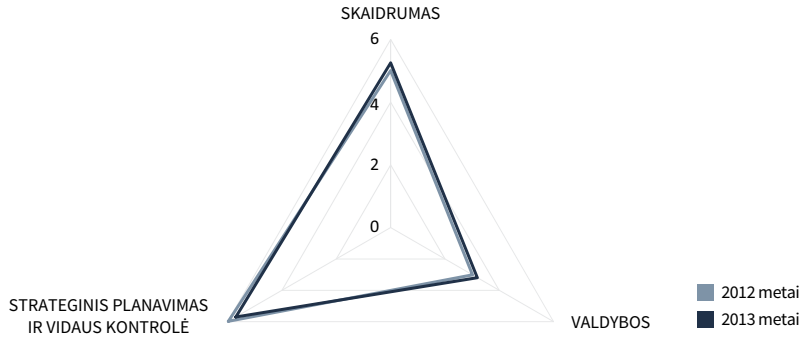

Žvelgiant į individualias įmones, akivaizdi lyderė yra **„Lietuvos energija“**. Jos dukterinės įmonės vienintelės leidžia socialinės atsakomybės ataskaitas, įmonės stebėtojų taryboje net trys iš septynių narių yra nepriklausomi (po trečdalį nepriklausomų narių turi ir dukterinės jos įmonės **„Lietuvos energijos gamyba“** bei **LESTO**), įmonė turi Atlygio, Audito bei papildomų komitetų, be to, jos kolegialaus organo nario pozicijai užimti buvo skelbta vieša atranka – tokių įmonių visame VVĮ portfelyje tebuvo dvi.

Žvelgiant į individualias įmones, akivaizdi lyderė yra „Lietuvos energija“.

NR.	ĮMONĖS PAVADINIMAS	SKAIDRUMAS	VALDYBOS	STRATEGINIS PLANAVIMAS IR VIDAUS KONTROLĖ	GEROJO VALDYMO INDEKSAS
1.	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė	8,89	8,89	5,65	7,81
2.	AB „Klaipėdos nafta“	7,79	5,92	7,92	7,21
3.	VĮ „Oro navigacija“	7,90	3,67	9,10	6,89
4.	AB Smiltynės perkėla	5,75	5,83	8,92	6,83
5.	UAB „Investicijų ir verslo garantijos“	7,63	4,31	7,79	6,57
6.	AB „Litgrid“	6,68	7,06	5,81	6,51
7.	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	7,49	3,67	8,29	6,48
8.	AB Lietuvos jūrų laivininkystė	7,90	5,86	5,16	6,31
9.	AB Lietuvos pašto įmonių grupė	6,98	6,47	5,27	6,24
10.	UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“	4,33	4,39	9,88	6,20

Į geriausių įmonių dešimtuką pateko ir kitos nepriklausomų valdybos narių turinčios įmonės: **„Klaipėdos nafta“**, **Smiltynės perkėla**, **„Litgrid“**, **Lietuvos jūrų laivininkystė**, **Lietuvos paštas** bei **Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“**. Į šį dešimtuką pateko ir gerus balus už skaidrumą bei strateginį planavimą ir vidaus kontrolę gavusios įmonės **„Oro navigacija“**, **„Investicijų ir verslo garantijos“** ir **Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras**.

Pakeitus LR Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymą ir priėmus nepriklausomų narių ir į valstybės įmones, tikėtina, kad šis įmonių dešimtukas kitais metais galėtų atrodyti kitaip. Tačiau dauguma EBPO rekomendacijas ir gerąją praktiką atitinkančių nuostatų dėl skaidrumo, valdybų ir strateginio planavimo jau yra numatytos Skaidrumo ir Nuosavybės gairėse ir tereikia skirti tik šiek tiek daugiau dėmesio jų įgyvendinimui, kad kuo daugiau Lietuvos VVĮ būtų valdomos remiantis gerąją pasaulinę praktiką atitinkančiomis nuostatomis.

VVĮ valdybų narių apžvalga

Valdybos narių lytis

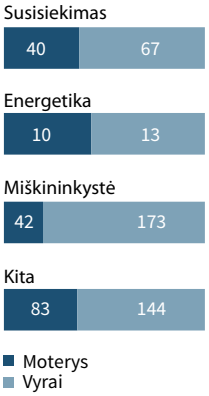

Valdybos narių darbo valdybose trukmė

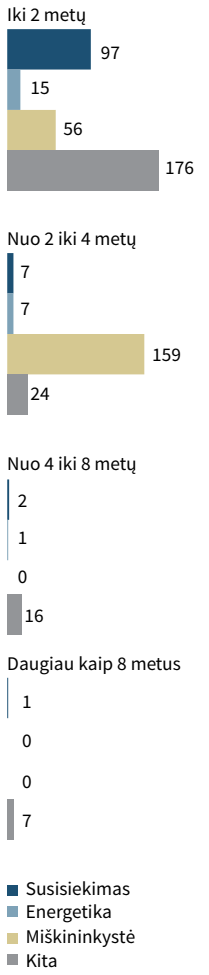

VVĮ strateginis valdymas dažnu atveju yra patikėtas kolegialiam organui – valdybai arba stebėtojų tarybai. Todėl siekiant VVĮ veiklos efektyvumo ir konkurencingumo didinimo, svarbu užtikrinti valdybos narių atitikimą bent minimaliems kvalifikacijos ir nepriklausomumo reikalavimams. Siekdamas išsiaiškinti valdybų narių kompetencijas, darbo patirtį bei išsilavinimą, 2014 metų pirmoje pusėje Valdymo koordinavimo centras apklausė VVĮ ir (arba) jų akcininko ar savininko teises įgyvendinančias institucijas (STĮI) apie valstybės valdomų įmonių kolegialių organų narius. Pilną arba dalinę informaciją pateikė 136 ar jų STĮI. Atsakymų nepateikė vienintelė **Respublikinė mokomoji sportinė bazė**; dar apie devynias įmones buvo pateikta nepilna informacija.

Toliau šioje dalyje pateikiama 116 VVĮ valdybų analizė. **„EPSO-G“** 2014 metų pirmoje pusėje kolegialaus organo neturėjo, tačiau vietoj jo į analizę buvo įtrauktas įmonės dukterinės kompanijos **„Litgrid“** kolegialus organas.

2014 metų gegužės 31 d. VVĮ turėjo 572 valdybos narių pozicijas, kurias užėmė 252 asmenys. Didžioji dalis jų šias pareigas užėmė tik vienoje ar keliose VVĮ, tačiau tarp jų yra asmenų, valdybos nario pareigas einančių net 21 VVĮ. Išskirtiniai yra **kelių priežiūros įmonių** ir **miškų urėdijų** atvejai. Vienuolikai valstybės įmonių, vykdančių kelių priežiūros funkcijas, vadovauja tik penki asmenys. Tuo metu miškų urėdijose valdybų narių pareigas eina aštuoni asmenys, kurių kiekvienas vadovauja 21 urėdijai, kartu su kiekvienos urėdijos urėdu sudarydami 42 valdybas. Atkreiptinas dėmesys, kad **„Lietuvos energijos“** ir **„Litgrid“** atvejais į analizę buvo įtraukti ne įmonių valdybos nariai, o stebėtojų tarybos nariai, kadangi šiose įmonėse valdybos yra sudarytos iš vadovaujančių įmonių darbuotojų ir būtent stebėtojų tarybos yra jų kolegialus organas, tiesiogiai renkamas akcininkų ir prižiūrintis įmonės vadovybės darbą.

EBPO šalių praktikoje sudarant valdybas stengiamasi į jas pritraukti kuo įvairesnių savo amžiumi, patirtimi, kompetencija, profesija ir kilme narių, laikomasi lyčių lygybės principo (pavyzdžiui, Švedijoje valdybose turi būti ne mažiau kaip 40 proc. kiekvienos lyties atstovų). Lietuvos VVĮ valdybose moterys užima 31 proc. valdybos narių postų. Energetikos sektoriuje valdybos narės moterys sudaro 43 proc. visų valdybos narių. Mažiausiai moterų (20 proc.) yra miškininkystės sektoriaus valdybų narių gretose.

Valdybos narių darbo atskirų įmonių valdybose vidutinė trukmė yra dveji metai, tačiau VVĮ valdybose yra narių, pareigas einančių jau daugiau kaip aštuonerius metus. Remiantis VVĮ užpildytomis apklausos anketomis, tokių valdybos narių 2014 metų pradžioje buvo aštuoni, tarp jų – I bei II kategorijoms priskirtų įmonių **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos** bei **Registrų centro** valdybų nariai. **Sanatorijai „Pušyno kelias“** vadovauja ilgiausiai savos pareigas einanti valdyba – vidutiniškai jos nariai šias pareigas eina jau devynerius metus. Kadangi valdybų kadencija paprastai trunka ketverius metus, tokia statistika rodo, jog daugelyje įmonių valdybos buvo suformuotos gana neseniai arba įmonės pasižymi didele valdybos narių kaita. Pastaroji tendencija gali neigiamai paveikti valdybų darbo efektyvumą bei nuoseklų ilgalaikių tikslų įgyvendinimą.

Remiantis tiek privataus sektoriaus, tiek užsienio gerąją praktika, valdybos nariais dažniausiai renkami asmenys, turintys ilgalaikės vadovaujamo darbo patirties, taip pat yra vertinama valdybos narių patirtis verslo struktūrose. Lietuvoje tik kiek mažiau nei dešimtadalis unikalių VVĮ valdybos narių, apie kuriuos buvo pateikta informacija (21 iš 241), neturi vadovaujamo darbo patirties (vadovaujamu darbu laikomos ir skyriaus ar departamento vadovo pareigos įmonėje ar valstybinėje institucijoje), tačiau net daugiau nei pusė visų šių unikalių valdybos narių (126) nėra prieš tai dirbę privačiame sektoriuje.

Apklausos metu darbas VVĮ (jei tai nėra darbas VVĮ valdyboje ar stebėtojų taryboje)

buvo traktuojamas kaip darbas privačiame sektoriuje. Dėl to didžiausią dalį valdybos narių, turinčių darbo patirties privačiame sektoriuje, nurodė miškininkystės sektoriaus įmonės, kurių valdybų narių didžioji dalis darbo patirties įgijo valstybės valdomose **miškų urėdijose** (yra miškų urėdai). Taip pat verta paminėti, kad LR Valstybės ir savivaldybės įmonių įstatymas nurodo, jog valstybės įmonių (VĮ) valdybos nariais gali būti tik tos įmonės savininko teises ir pareigas įgyvendinančios institucijos valstybės tarnautojai ir įmonės vadovas. Dėl to nemaža dalis 86 VĮ teisinę formą turinčių įmonių valdybos narių yra darbo privačiame sektoriuje patirties neturintys valstybės tarnautojai.

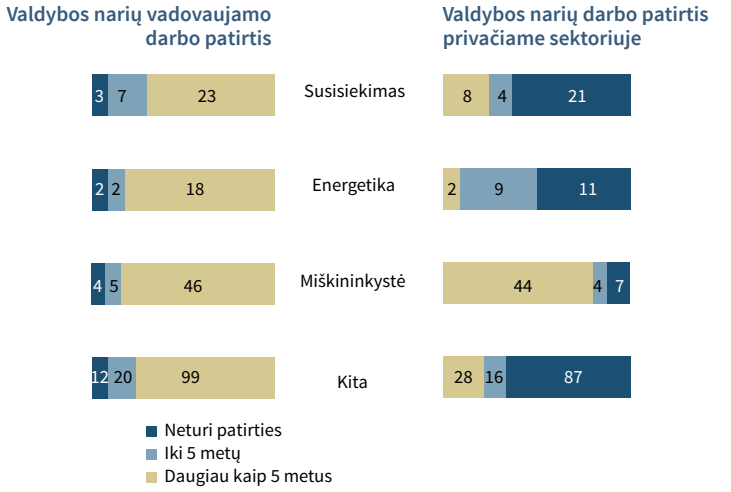

Kaip ir privaloma pagal Nuosavybės gaires, visi Lietuvos VVĮ valdybų nariai yra įgiję aukštąjį išsilavinimą. Didžioji dauguma valdybos narių turi magistro ar jam prilygstantį mokslinį laipsnį – 85 proc. (205), iš kurių septyni valdybos nariai turi verslo administravimo magistro (MBA) laipsnį. Tik bakalauro studijas yra baigę 18 valdybos narių, o dar 18 yra apgynę mokslų daktaro laipsnį.

Valdybos narių išsilavinimas

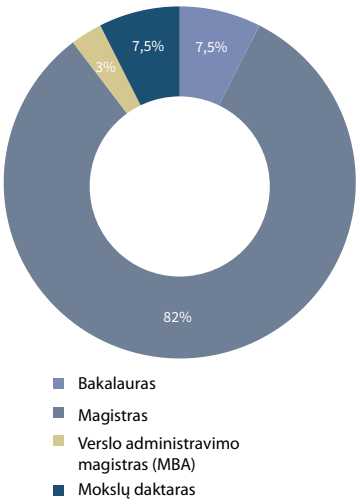

Efektyviai valdybos veiklai užtikrinti kiekviena iš valdybų turi turėti visas reikalingas kompetencijas, pavyzdžiui, finansines, teisines, vadybines, specifinės ūkio šakos ir pan. Populiariausios specialybės tarp Lietuvos VVĮ valdybos narių yra miškininko, agronomo, veterinaro (24 proc.) bei ekonomisto ar finansininko (24 proc.). Teisinį išsilavinimą turi 17 proc. valdybos narių, inžinerinį – 14 proc., o vadybos studijas yra baigę 11 proc. visų valdybos narių, apie kuriuos buvo pateikta informacija. Miškininkystės, žemės ūkio ar veterinarijos studijas yra baigę valdybos nariai, dirbantys miškų urėdijose ar žemės ūkio įmonėse. Susisiekimo sektoriaus įmonių valdybų sudėtyje ketvirtadalį sudaro inžinieriai, o ekonomikos ir finansų (bankininkystės) studijas yra baigę apie 30 proc. susisiekimo, energetikos ir kitų įmonių sektorių valdybų narių. Vertinant valdybos narių išsilavinimą pagal atskirus sektorius, matyti, kad Lietuvos VVĮ strateginiame valdyme dalyvauja įvairių kompetencijų asmenys, dažnu atveju atitinkantys įmonės veiklos specifiką. Išskirtinis atrodo tik miškininkystės sektorius, kuriame ženkliai trūksta vadybos, ekonomikos ar finansų specialybių atstovų.

Valdybos narių specialybės

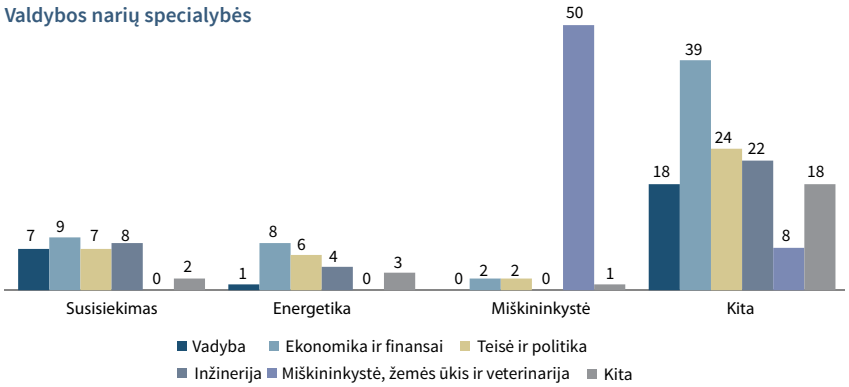

VVĮ specialieji įpareigojimai

Iki šiol Lietuvoje VVĮ vykdomi specialieji įpareigojimai nebuvo identifikuoti ir aiškiai apibrėžti. Siekdama išspręsti šias problemas Vyriausybė 2013 metais pradėjo specialiųjų įpareigojimų atskyrimo įgyvendinimą.

Lietuvos valstybės valdomos įmonės, įgyvendindamos valstybės turto valdymo politiką, neretai vykdo tiek komercinę veiklą, tiek valstybės joms pavestas specialiąsias veiklas ir funkcijas, užtikrinančias valstybės socialinių ir strateginių tikslų įgyvendinimą ar viešųjų paslaugų tiekimą (pavyzdžiui, **Lietuvos paštas** yra įpareigotas užtikrinti universaliųjų pašto paslaugų teikimą bei periodinių leidinių pristatymą kaimo vietovių prenumeratoriams). Tarp VVĮ vykdomų specialių valstybinės reikšmės funkcijų yra nekomerciniai specialieji įpareigojimai (toliau – specialieji įpareigojimai), kurių vykdymas įmonei nėra pelningas, juos vykdant yra patiriami nuostoliai, kurie finansuojami iš valstybės biudžeto arba komercinių veiklų pelno.

> **Specialieji įpareigojimai** – tai VVĮ vykdomos funkcijos, kurių įmonė nesiimtų vykdyti komerciniais pagrindais (arba tai darytų už didesnę kainą nei yra nustatyta) ir kurias įmonėms pavesta vykdyti akcininko/savininko, t. y. Valstybės, sprendimais.

Specialiųjų įpareigojimų (SĮ) vykdymas, jeigu nėra kompensuojamas iš biudžeto, neigiamai veikia bendrus įmonės (įskaitant ir komercinę veiklą) finansinius rezultatus. To pavyzdys galėtų būti **„Lietuvos geležinkelių“** vykdomas keleivių vežimas vietiniais maršrutais – ši veikla yra nuostolinga ir dengiama įmonės komercinės veiklos pelnu. Todėl vertinant VVĮ ir jų valdymo organų darbą, nustatant veiklos tikslus ir reikalaujamas grąžos normas, svarbu tinkamai atskirti ir eliminuoti specialiųjų įpareigojimų įtaką finansiniams įmonės rezultatams. VVĮ komercinė veikla turėtų būti vertinama atskirai, orientuojantis į verslo vertės augimą ir valstybės investuoto kapitalo grąžą. Specialiųjų įpareigojimų, kurie dažnai atspindi valstybės strateginius, socialinius, politinius tikslus, įgyvendinimo vertinimui turėtų būti naudojama atskira metodika, paremta tiek konkrečių kainos, kokybės ir apimties kriterijų, tiek vykdymo efektyvumo įvertinimu. Tam reikalingas skaidrus ir aiškus VVĮ veiklos išskyrimas į komercines funkcijas bei specialiuosius įpareigojimus.

SĮ vykdymo problematika Lietuvoje

Iki šiol Lietuvoje VVĮ vykdomi specialieji įpareigojimai nebuvo identifikuoti ir aiškiai apibrėžti, nenustatyti jų apimčių bei kokybės kriterijai. Dalis VVĮ atskirai neapskaitydavo ir neanalizuodavo specialiųjų įpareigojimų finansinių rezultatų, todėl nebuvo žinomas VVĮ vykdomų specialiųjų įpareigojimų mastas, kaina bei įtaka VVĮ rezultatams. Dėl nepakankamo finansavimo skaidrumo nebuvo įmanoma nustatyti, ar nekomercines funkcijas įmonės atlieka ir finansuoja efektyviai – neretai specialiųjų įpareigojimų vykdymui valstybės lėšos buvo skiriamos neatsižvelgiant į kapitalo kaštus (priimtiną grąžos normą). Taip pat vis dar egzistuoja nemažai tobulintinų teisinio reglamentavimo aspektų.

Siekdama išspręsti šias problemas Vyriausybė 2013 metais pradėjo specialiųjų įpareigojimų atskyrimo įgyvendinimą. Skaidrumo gairių pakeitimu buvo įtvirtintas VVĮ vykdomų specialiųjų įpareigojimų informacijos atskleidimas kartu su metinėmis ataskaitomis bei jų viešinimas. Siekdama padėti įmonėms teisingai identifikuoti vykdomus specialiuosius įpareigojimus ir atskirai įvertinti specialiųjų įpareigojimų bei komercinės veiklos finansinius rezultatus, Ūkio ministerija patvirtino VVĮ specialiųjų įpareigojimų nustatymo ir informacijos pateikimo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos).

Specialiųjų įpareigojimų ir komercinių funkcijų atskyrimo įgyvendinimui yra iškelti du tikslai:

» identifikuoti VVĮ vykdomus specialiuosius įpareigojimus, apskaičiuoti jų apimtį, vykdymo kainą bei nustatyti vykdymo įtaką įmonių veiklos rezultatams;

» didinti VVĮ skaidrumą ir atskaitomybę bei įgyvendinti gerąsias VVĮ valdymo praktikas ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijas.

Specialiųjų įpareigojimų (SĮ) atskyrimo nauda

Valstybei/akcininkams/ savininko teises ir pareigas įgyvendinančioms institucijoms	» Leis apibrėžti SĮ, nustatyti jų apimtį ir vykdymo kainą visų Lietuvos VVĮ mastu » Leis analizuoti SĮ įtaką veiklos rezultatams, vertinti VVĮ veiklos rizikas » Suteiks informacijos kokybiškesniems valdymo sprendimams, atskleis efektyvumo didinimo potencialą » Leis nustatyti atskirus tikslus VVĮ komercinei veiklai ir SĮ, pagerins palyginamumą su panašiomis įmonėmis » Atskleis SĮ reglamentavimo bei kompensavimo mechanizmų tobulinimo potencialą » Leis nustatyti funkcijų vykdymo kriterijus ir atskaitomybę bei pradėti vykdyti SĮ įgyvendinimo stebėseną » Leis kontroliuoti SĮ vykdymui skirtų biudžeto lėšų panaudojimą » Lietuva taps pirmaujančia šalimi VVĮ valdymo gerųjų praktikų įgyvendinime
Visuomenei bei kitiems rinkos dalyviams	» Specialiųjų įpareigojimų mastas ir įtaka VVĮ veiklai pirmą kartą bus atskleisti visuomenei ir kitiems rinkos dalyviams » Leis užtikrinti lygiavertes konkurencines sąlygas visiems rinkos dalyviams, mažinti rinkos iškraipymus » Sudarys prielaidas visuomenei teikiamų viešųjų paslaugų kokybės gerinimui
Valstybės valdomoms įmonėms	» Finansiniai tikslai bus keliami įmonių komercinei veiklai, o SĮ vertinami pagal įgyvendinimo kriterijus » Išsamesnė informacija leis įvairiapusiškai vertinti įmonės rezultatus, priimti kokybiškesnius valdymo sprendimus įmonių veiklos efektyvumui gerinti » Kokybiškai atskirta sąnaudų apskaita pravers pagrindžiant reguliuojamos kainodaros paslaugų savikainą ir jos pagrindu nustatomus paslaugų įkainius » Suteiks paskatą tobulinti apskaitos politiką, plėtoti informacines sistemas » Atskleis teisės aktų spragas, kryžminio subsidijavimo atvejus ir kitas netinkamas praktikas: bus sudarytos prielaidos adekvačių ir pakankamų kompensavimo mechanizmų inicijavimui

EBPO rekomendacijos

Lietuva, įgyvendindama specialiųjų įpareigojimų atskyrimą, vadovaujasi EBPO parengtomis VVĮ valdymo gairėmis bei atskaitomybės ir skaidrumo rekomendacijomis, kurios apibendrina tarptautines gerąsias praktikas. Atskiriant komercines funkcijas nuo specialiųjų įpareigojimų EBPO rekomenduoja vadovautis trimis svarbiausiais kriterijais:

» specialiųjų įpareigojimų vykdymas turi būti pavestas teisės aktais, aiškiai reglamentuotas ir viešas, įtvirtintas įmonių įstatuose ir veiklos dokumentuose;

» VVĮ apskaitoje specialiųjų įpareigojimų finansiniai rezultatai turi būti atskirti nuo kitos veiklos rezultatų;

» turi būti taikomi skaidrūs specialiųjų įpareigojimų kompensavimo modeliai, minimizuojantys rinkos iškraipymus, o bet kokia gaunama finansinė pagalba, įskaitant tiek tiesiogines išmokas, tiek valstybės teikiamas garantijas, turi būti viešai atskleista.

Tikslingas šių nuostatų laikymasis yra svarbus siekiant užtikrinti vienodas konkurencines sąlygas valstybinio ir privataus sektoriaus subjektams bei skatina viešą diskusiją dėl pavestų įpareigojimų aktualumo, poveikio biudžetui ir alternatyvių finansavimo šaltinių. EBPO pabrėžia, kad identifikavus VVĮ specialiuosius įpareigojimus būtina kiekvieną iš jų apsvarstyti ir pakartotinai įvertinti jų aktualumą, pamėginti surasti alternatyvų, turinčių mažesnį poveikį tiek rinkos iškraipymui, tiek VVĮ efektyvumui. Diskusija dėl specialiųjų įpareigojimų finansavimo mechanizmų taip pat galėtų paskatinti naudoti mažiau konkurenciją iškraipančias priemones.

Rekomenduojamas tiesioginis finansavimas iš valstybės biudžeto yra viešas ir skaidrus, todėl stiprina atskaitomybę, padalija specialiųjų įpareigojimų vykdymo kainą tolygiai visiems mokesčių mokėtojams, taip pat minimizuoja rinkos iškraipymus.

SĮ kompensavimo mechanizmai

Apžvelgiant specialiųjų įpareigojimų finansavimo mechanizmus, rekomenduojamas tiesioginis finansavimas iš valstybės biudžeto yra viešas ir skaidrus, todėl stiprina atskaitomybę, padalija specialiųjų įpareigojimų vykdymo kainą tolygiai visiems mokesčių mokėtojams, taip pat minimizuoja rinkos iškraipymus. Egzistuojant konkurencinei rinkai rekomenduojama organizuoti paslaugų pirkimo konkursą, kuriame varžytųsi alternatyvūs tiekėjai, „komercializuojant“ paslaugos teikimą ir skatinant efektyvumą. Šio mechanizmo įgyvendinimui labai svarbus tikslus specialiųjų įpareigojimų vykdymo kaštų apskaičiavimas.

Specialiųjų įpareigojimų vykdymas, kompensuojamas iš įmonės komercinių veiklos segmentų, neigiamai veikia VVĮ galimybes pasiekti nustatytų finansinių tikslų, todėl vyriausybė gali specialiuosius įpareigojimus vykdančioms įmonėms nustatyti žemesnius grąžos lūkesčius. Vis dėlto, toks kompensavimo mechanizmas mažina skaidrumą ir atskaitomybę bei neigiamai veikia įmonių pinigų srautus.

Kiti galimi finansavimo mechanizmai, tokie kaip vartotojų rinkliavos, tiesioginės išmokos vartotojams ar kvitų sistemos turi tiek pliusų, tiek minusų ir yra tinkamos išskirtiniais atvejais, bet ne universaliai, o neretai įmonių naudojamas kryžminis subsidijavimas „paslepia“ specialiųjų įpareigojimų vykdymo kainą ir mažina skaidrumą, skatina neefektyvumą ir dirbtinį kaštų didinimą, todėl yra mažiau pageidautinas.

Finansinės informacijos apie SĮ atskleidimas

2014 metais, vadovaudamosi nauja Skaidrumo gairių redakcija ir Ūkio ministerijos Rekomendacijomis, VVĮ pirmą kartą pateikė informaciją apie jų atliekamas nekomercines funkcijas, t. y. funkcijas, kurios įmonėms nėra finansiškai patrauklios, tačiau jų vykdymas padeda įgyvendinti valstybės užsibrėžtus socialinius, politinius tikslus ar susijęs su šalies strateginiais interesais. Duomenys apie vykdomas pavestas funkcijas pateikti už 2012 ir 2013 metus.

Finansiniai duomenys apie specialiuosius įpareigojimus pristatomi remiantis įmonių pateikta informacija apie jų vykdomas nekomercines funkcijas ir apie šių funkcijų įtaką finansiniams rezultatams bei Valdymo koordinavimo centro analize. Pirmą kartą atskleista agreguota informacija apie nekomercines funkcijas leidžia objektyviai įvertinti:

» valstybės pavestų nekomercinių funkcijų įtaką VVĮ portfelio pelningumui bei kitiems finansiniams rodikliams;

» iš biudžeto finansuojamų ir pelno (nuostolių) ataskaitose neatspindimų nekomercinių funkcijų vykdymo sąnaudų mastą.

Pažymėtina, jog į analizę neįtrauktos valstybės įmonėms pavestos funkcijos, kurių re-

guliuojama kainodara užtikrina sąnaudų kompensavimą iš vartotojų t. y. komerciniai specialieji įpareigojimai (pavyzdžiui, elektros energijos gamybos, skirstymo, perdavimo ir kitos susijusios paslaugos). Taip pat neįtrauktos funkcijos, kurios, vertinant atskirai, nėra finansiškai patrauklios, tačiau yra būtinos siekiant gauti finansinės naudos iš kitų, komercinių funkcijų (pavyzdžiui, miškų išteklių atkūrimas ir gausinimas). Tikimasi, jog ši analizė padės siekti efektyvinti specialiųjų įpareigojimų finansavimo ir kokybiško vykdymo užtikrinimo mechanizmus bei leis įmonėms ateityje nustatyti tikslesnius finansinius tikslus, atsižvelgiant į jiems tenkančią nekomercinių funkcijų vykdymo naštą.

VVĮ specialiųjų įpareigojimų finansiniai rezultatai

Remiantis gauta informacija iš 137 VVĮ, daugiau nei pusė jų (74) vykdė specialiuosius įpareigojimus 2013 metais.

Remiantis gauta informacija iš 137 VVĮ, daugiau nei pusė jų vykdo specialiuosius įpareigojimus. 2013 metais specialiųjų įpareigojimų turėjo 74 įmonės, tačiau net 42 iš jų yra **miškų urėdijos** bei 11 – **kelių priežiūros įmonės**. Taip pat iš įmonių, kurios vykdo specialiuosius įpareigojimus, dvylikoje įmonių dėl specialiųjų įpareigojimų patirtos sąnaudos dalinai ar visiškai nebuvo apskaitytos pelno (nuostolių) ataskaitose, o buvo tiesiogiai kompensuotos iš valstybės biudžeto ar kitų finansavimo šaltinių, kompensacijos suma sumažinant pardavimo savikainą ar veiklos sąnaudas. Žemiau yra pateikiama agreguota visų VVĮ finansinė informacija, išskiriant ją į specialiųjų įpareigojimų ir komercinių funkcijų bei nepaskirstytos dalies segmentus. Į bendrą VVĮ specialiųjų įpareigojimų portfelį yra įtrauktos 134 įmonės. Dėl palyginamųjų duomenų nebuvimo už 2012 metus į portfelį nėra įtrauktos įmonės **„Viešųjų investicijų plėtros agentūra“** bei **„Lietuvos žirgynas“**. Taip pat į portfelį nėra įtraukta **„Kiaulių veislininkystė“**, nes įmonė 2013 metais veiklos dar nevykdė. Agreguoti finansiniai duomenys nesutampa su VVĮ portfelio duomenimis, nes skiriasi įmonių skaičius, kuris buvo įtrauktas į SĮ portfelį bei dėl to, kad kelių įmonių finansiniai duomenys buvo koreguoti siekiant atskleisti tikrąją specialiųjų įpareigojimų įtaką įmonėms.

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI			2013 METAI		
	KOMERCINĖS FUNKCIJOS IR NEPASKIRSTYTA DALIS	SPECIALIEJI ĮPAREIGOJIMAI	IŠ VISO	KOMERCINĖS FUNKCIJOS IR NEPASKIRSTYTA DALIS	SPECIALIEJI ĮPAREIGOJIMAI	IŠ VISO
Pardavimo pajamos	**6 864 841**	**395 540**	**7 260 381**	**7 063 593**	**465 549**	**7 529 143**
Pardavimo savikaina	4 227 871	380 153	4 608 024	4 111 733	489 821	4 601 553
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**2 636 970**	**15 387**	**2 652 357**	**2 951 861**	**-24 271**	**2 927 589**
Veiklos sąnaudos	2 236 337	194 764	2 431 100	2 415 228	151 275	2 566 503
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	**400 633**	**-179 376**	**221 256**	**536 633**	**-175 547**	**361 086**
Dotacijos, susijusios su pajamomis	5 693	8 510	14 202	8 228	9 251	17 480
Kita veikla	42 737	5 869	48 607	46 059	731	46 789
Finansinė ir investicinė veikla	-23 484	3 876	-19 607	-31 562	1 857	-29 705
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**425 579**	**-161 121**	**264 458**	**559 358**	**-163 707**	**395 650**
BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	**2012-12-31**			**2013-12-31**		
Turto iš viso	**25 812 221**	**3 838 813**	**29 651 033**	**26 702 274**	**4 116 090**	**30 818 364**
ROA	n.d.	n.d.	n.d.	2,1%	-4,1%	1,3%

Pardavimo pajamos ir pelnas

2013 metais portfelio bendros pardavimo pajamos siekė 7,5 mlrd. litų. Dauguma jų – 93,8 proc. – buvo uždirbtos iš veiklos, kuri nėra priskirta specialiesiems įpareigojimams. 2012 metais komercinės veiklos pajamos sudarė dar didesnę dalį – 94,6 proc. – visų pardavimo pajamų. Siekiant tiksliau atskleisti tiek specialiųjų įpareigojimų par-

davimo pajamas, tiek pelną (nuostolius) prieš apmokestinimą, 2012 metų **Lietuvos naftos produktų agentūros** pajamos, o kartu ir pelnas prieš apmokestinimą buvo sumažinti 44,6 mln. litų dėl vienkartinio pajamų ir sąnaudų neatitikimo dėl skirtingo parduoto ir nusipirkto degalų kiekio. Taip pat, kad būtų atskleista specialiųjų įpareigojimų tikroji įtaka įmonės finansiniams rezultatams, iš **Ignalinos atominės elektrinės** veiklos sąnaudų tiek 2012 metais, tiek 2013 metais buvo eliminuoti turto nuvertėjimo atstatymai bei 2012 metais apskaityti dėl bankų bankrotų patirti finansiniai nuostoliai.

2013 metais VVĮ specialiųjų įpareigojimų veikla uždirbo 465,5 mln. litų pardavimo pajamų, tačiau pardavimo savikaina bei veiklos sąnaudos smarkiai viršijo pajamas, dėl to įmonės iš specialiųjų įpareigojimų patyrė nuostolių prieš apmokestinimą, siekiančių 163,7 mln. litų. Tuo metu iš komercinės veiklos bei nepaskirstytos dalies gautas pelnas prieš apmokestinimą siekė net 559,4 mln. litų. 2012 metais nuostoliai iš specialiųjų įsipareigojimų buvo beveik identiški 2013 metams ir siekė 161,1 mln. litų, nors pajamos buvo 70 mln. litų mažesnės dėl mažesnių **Lietuvos naftos produktų agentūros** pajamų už parduotą kurą. Komercinės veiklos bei nepaskirstytos dalies pelnas prieš apmokestinimą, dėl prastesnių **„Lietuvos energijos“ įmonių grupės** rezultatų, 2012 metais buvo 23,9 proc. mažesnis nei 2013 metais ir siekė 425,6 mln. litų.

Turtas

Įmonių, kurios yra įtrauktos į portfelį, turtas 2013 metais siekė 30,8 mlrd. litų, iš kurių tik 13,4 proc. (4,1 mlrd. litų) buvo tiesiogiai priskirta specialiųjų įpareigojimų funkcijoms. 2012 metais specialiųjų įpareigojimų funkcijų turtas buvo 277,3 mln. litų mažesnis ir sudarė 12,9 proc. viso portfelio turto. 2013 metais daugiausiai specialiųjų įpareigojimų turto turėjo įmonė **Ignalinos atominė elektrinė** – 2,1 mlrd. litų. Komercinių funkcijų ir nepaskirstytos dalies ROA 2013 metais siekė 2,1 proc., o vien tik specialiųjų įpareigojimų veikla valstybei generavo neigiamą turto grąžą (-4,1 proc.).

Daugiausiai sąnaudų patiriantys SĮ

Toliau pateikiama informacija apie specialiuosius įpareigojimus, kurie patiria daugiausiai sąnaudų.

Daugiausiai sąnaudų valstybė patiria vykdydama valstybinės reikšmės kelių priežiūrą ir eismo saugumo įgyvendinimą. Vienuolika įmonių, kurios vykdo šią veiklą, 2013

ĮMONĖ	SPECIALUSIS ĮPAREIGOJIMAS	SĮ PAJAMOS (TŪKST. LITŲ)	SĮ PATIRIAMOS SĄNAUDOS (TŪKST. LITŲ)	SĄNAUDOS, NEĮTRAUKTOS Į PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITĄ (TŪKST. LITŲ)	NUOSTOLIAI, KURIŲ ĮMONĖMS NEDENGIA IŠORINIAI ŠALTINIAI (TŪKST. LITŲ)
Kelių priežiūros įmonės	Valstybinės reikšmės kelių priežiūra ir eismo saugumo priemonių įgyvendinimas šiuose keliuose	**197 907,7**	**201 474,1**	**0,0**	**-3 566,4**
AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupė	Viešosios keleivių vežimo geležinkelių transportu vietiniais maršrutais paslaugos	**35 381,1**	**154 986,9**	**717,0**	**-118 888,8**
VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra	Valstybės naftos produktų atsargų pirkimas, pardavimas, atnaujinimas (keitimas)	**134 600,8**	**134 601,2**	**0,0**	**-0,4**
AB Lietuvos pašto įmonių grupė	Specialiųjų įpareigojimų suma:	**66 341,8**	**77 048,0**	**13 968,9**	**3 262,7**
	Universaliosios pašto paslaugos teikimo užtikrinimas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ne mažiau nei 5 darbo dienas per savaitę	53 296,4	50 033,8	0,0	3 262,7
	Periodinių leidinių kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams pristatymas	13 045,3	27 014,2	13 968,9	0,0
Miškų urėdijos	Miško selekcijos plėtra bei miško genetinių išteklių išsaugojimas ir miško įveisimas, miško apsauga (priešgaisrinė ir sanitarinė) bei miško pritaikymas mokslo ir visuomenės reikmėms	**0,0**	**26 708,8**	**870,5**	**-25 638,3**
VĮ Ignalinos atominė elektrinė	Saugus VĮ Ignalinos atominės elektrinės eksploatacijos nutraukimas	**8 656,2**	**22 484,6**	**0,0**	**-13 828,4**
Kiti specialieji įpareigojimai:		**34 500,8**	**71 651,2**	**32 302,5**	**-5 047,9**
Specialieji įpareigojimai iš viso		**477 388,4**	**688 954,8**	**47 858,9**	**-163 707,5**

metais patyrė 201,5 mln. litų sąnaudų. Nors ši veikla yra finansuojama iš valstybės biudžeto, tačiau 2013 metais įmonės patyrė daugiau sąnaudų nei gavo finansavimo, tad specialiųjų įpareigojimų nuostolius teko dengti pelnu, uždirbtu vykdant komercinę veiklą.

Net 155 mln. litų kainavo užtikrinti keleivių susisiekimą geležinkelių transportu vietiniais maršrutais. **„Lietuvos geležinkeliai“**, vykdydami šią veiklą, gavo tik 35,4 mln. litų pajamų, o likusias sąnaudas dengė pajamomis, kurias uždirbo iš komercinės veiklos. Kaip ir **„Lietuvos geležinkeliai“**, dauguma kitų įmonių nuostolius, patirtus vykdant specialiuosius įpareigojimus, dengia iš pelningos komercinės veiklos.

Viso portfelio turto grąža prieš apmokestinimą 2013 metais siekė 1,3 proc., tačiau, jei įmonės gautų pilną kompensaciją už vykdomus specialiuosius įpareigojimus ir jų nuostolių nereikėtų dengti komercinės veiklos pelnu, portfelio pelningumas išaugtų net 0,6 procentinio punkto ir siektų 1,9 proc. Portfelio turto grąža skaičiuojama komercinių funkcijų pelną dalinant iš 2012 bei 2013 metų viso turto (tiek komercinės ir nepaskirstytos dalies, tiek specialiųjų įpareigojimų) vidurkio. Skaičiuojant potencialią grąžą nebuvo įtraukti specialiųjų įpareigojimų kapitalo kaštai, o specialiųjų įpareigojimų siekiamas finansinis rezultatas buvo laikomas lygiu nuliui. Įvertinus specialiųjų įpareigojimų kapitalo kaštus ir juos laikant lygiais turto grąžai, kurią uždirba komercinės funkcijos (2,1 proc.), specialieji įpareigojimai vietoje patirtų 163,7 mln. litų nuostolių turėjo uždirbti 87,7 mln. litų, o viso portfelio potencialus pelnas prieš apmokestinimą tokiu atveju siektų 647 mln. litų.

Įvertinus specialiųjų įpareigojimų kapitalo kaštus ir juos laikant lygiais turto grąžai, kurią uždirba komercinės funkcijos (2,1 proc.), specialieji įpareigojimai vietoje patirtų 163,7 mln. litų nuostolių turėjo uždirbti 87,7 mln. litų.

Didžiausią įtaką portfelio pelningumui darantys SĮ

Toliau pateikiama informacija apie VVĮ specialiųjų įpareigojimų portfelio pelną prieš apmokestinimą, detalizuojant jį pagal įmones, kurios vykdo specialiuosius įpareigojimus.

Specialiųjų įpareigojimų nuostolių prieš apmokestinimą detalizavimas pagal įmones (tūkst. litų)

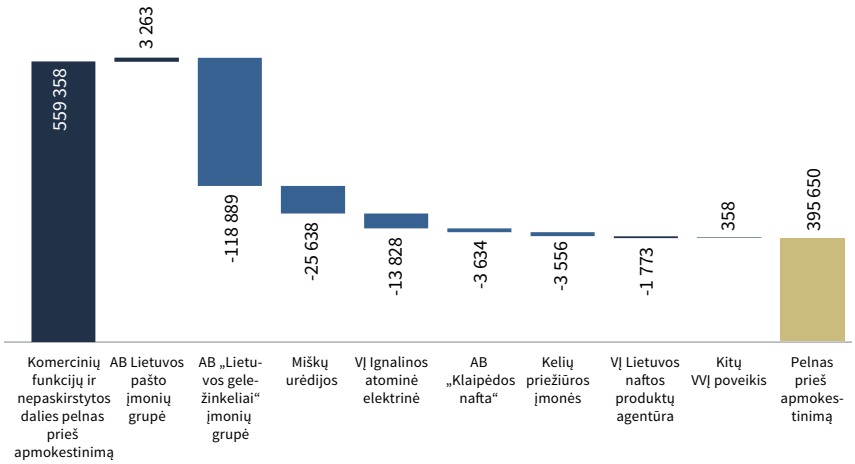

2013 metais VVĮ iš komercinės ir nepaskirstytos veiklos uždirbo 559,4 mln. litų pelno prieš apmokestinimą. **„Lietuvos paštas“**, vykdydamas specialiuosius įpareigojimus, 2013 metais uždirbo 3,3 mln. litų pelno prieš apmokestinimą. Pelnas buvo uždirbtas vykdant universaliosios pašto paslaugos teikimo užtikrinimo visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje veiklą. Tačiau vykdydamas periodinių leidinių kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams pristatymą **„Lietuvos paštas“** patyrė 14 mln. litų nuostolių prieš apmokestinimą, kuris yra kompensuojamas tokia pat suma sumažinant sąnaudas ir įmonės finansinėse ataskaitose šie patirti nuostoliai neatsispindi.

Daugiausiai nuostolių vykdant specialiuosius įpareigojimus patyrė **„Lietuvos geležinkeliai“**. Įmonė, vykdydama keleivių vežimo vietiniais maršrutais veiklą, per 2013

metus patyrė net 118,9 mln. litų nuostolių prieš apmokestinimą, kuris daugiausiai yra kompensuojamas iš komercinės veiklos pelno. 2013 metais valstybė kompensavo tik 717 tūkst. litų patirtų nuostolių. Realus nuostolis iš šios veiklos siekia 126,8 mln. litų, tačiau **„Lietuvos geležinkeliai“** 2013 metais gavo 8 mln. litų viešųjų lėšų negautoms pajamoms kompensuoti.

Daugiausiai nuostolių vykdant specialiuosius įpareigojimus patyrė „Lietuvos geležinkeliai“ – vykdydama keleivių vežimo vietiniais maršrutais veiklą, įmonė per 2013 metus patyrė net 118,9 mln. litų nuostolių prieš apmokestinimą.

42 **miškų urėdijos** per 2013 metus vykdydamos specialiuosius įpareigojimus patyrė 25,6 mln. litų nuostolių. **Miškų urėdijų** vykdomas specialusis įpareigojimas apima miško selekcijos plėtrą bei miško genetinių išteklių išsaugojimą ir miško įveisimą, miško apsaugą (sanitarinę ir priešgaisrinę) ir miško pritaikymą mokslo ir visuomenės reikmėms. Taip pat 2013 metais **miškų urėdijos** gavo 871 tūkst. litų dotacijų, kurių suma buvo sumažintos veiklos sąnaudos. Šios dotacijos neatsispindi įmonių finansinėse ataskaitose.

Įmonė **Ignalinos atominė elektrinė**, vykdydama Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimą, branduolinių ir radioaktyvių medžiagų bei atliekų tvarkymą, saugojimą ir laidojimą per 2013 metus patyrė 13,8 mln. litų nuostolių. Siekiant parodyti tikrąjį veiklos nuostolingumą, iš įmonės veiklos sąnaudų 2013 metais buvo eliminuotas 21,1 mln. litų vertės turto nuvertėjimo atstatymas.

„Klaipėdos nafta“, vykdydama SGD terminalo projekto įgyvendinimą ir veiklą, per 2013 metus patyrė 3,6 mln. litų veiklos sąnaudų, kartu ir nuostolių prieš apmokestinimą, kadangi šis specialusis įpareigojimas 2013 metais neuždirbo jokių pajamų.

Kelių priežiūros įmonės 2013 metais vykdydamos specialiuosius įpareigojimus (valstybinės reikšmės kelių priežiūrą ir eismo saugumo priemonių įgyvendinimą šiuose keliuose) patyrė 3,6 mln. litų nuostolių prieš apmokestinimą. Visos 11 kelių priežiūros įmonių 2013 metais iš pagrindinės veiklos – specialiųjų įpareigojimų – patyrė nuostolius. Daugiausiai nuostolių (823 tūkst. litų) patyrė **Kauno regiono keliai**.

„Lietuvos naftos produktų agentūros“ vykdomi specialieji įpareigojimai – valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programos vykdymas bei valstybės naftos produktų atsargų pirkimas, pardavimas, atnaujinimas (keitimas) – 2013 metais atnešė įmonei 1,8 mln. litų nuostolių. Visi nuostoliai buvo patirti vykdant valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programą, nes 2013 metais įmonė pardavė ir pirko naftos produktų už beveik identišką sumą. Taip pat, vykdant valstybės naftos produktų atsargų kaupimo ir tvarkymo programą, 2,8 mln. litų sąnaudų buvo tiesiogiai kompensuota, tokia suma sumažinant realiai patirtas įmonės sąnaudas. Metinėse audituotose finansinėse ataskaitose parodomos jau sumažintos sąnaudos.

16 įmonių, kurių specialiųjų įpareigojimų finansiniai rezultatai nėra paaiškinti detaliau, bendras poveikis portfelio pelnui (nuostoliams) prieš apmokestinimą buvo teigiamas – šios įmonės uždirbo 358 tūkst. litų. Iš 16 įmonių, šešių įmonių vykdomi specialieji įpareigojimai patyrė nuostolius, o likusių dešimties įmonių vykdomi specialieji įpareigojimai buvo nežymiai pelningi.

Specialiųjų įpareigojimų atskleidimas pagal sektorius

Toliau pateikiama specialiųjų įpareigojimų finansinė informacija, išskaidyta pagal keturis sektorius. Pateikiant finansinę specialiųjų įpareigojimų informaciją pagal sektorius, prie pardavimo savikainos, veiklos sąnaudų bei dotacijų, susijusių su pajamomis, yra pridedami patirti kaštai bei jų kompensacijos, kurios neatsispindi įmonių pelno (nuostolių) ataskaitose. Galutinis rezultatas – pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą – išlieka nepakitęs.

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	ENERGETIKA		SUSISIEKIMAS		MIŠKININKYSTĖ		KITA	
	2012 METAI	2013 METAI	2012 METAI	2013 METAI	2012 METAI	2013 METAI	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**27 649**	**135 023**	**340 628**	**302 442**	**0**	**0**	**27 263**	**28 084**
Pardavimo savikaina	27 191	134 652	339 477	341 914	0	0	13 820	14 006
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**458**	**371**	**1 151**	**-39 471**	**0**	**0**	**13 443**	**14 078**
Veiklos sąnaudos	26 103	24 617	147 848	102 362	25 461	26 709	39 918	44 695
Tipinės veiklos pelnas (nuostoliai)	**-25 645**	**-24 246**	**-146 696**	**-141 833**	**-25 461**	**-26 709**	**-26 475**	**-30 617**
Dotacijos, susijusios su pajamomis	4 143	4 047	21 418	22 641	799	1 071	27 050	29 352
Kita veikla	5 684	-420	0	0	0	0	185	1 151
Finansinė ir investicinė veikla	3 298	1 384	0	0	0	0	578	474
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**-12 520**	**-19 236**	**-125 278**	**-119 193**	**-24 662**	**-25 638**	**1 338**	**360**
BALANSAS (TŪKST. LITŲ)								
Turto iš viso	**2 219 404**	**2 558 005**	**2 021 784**	**2 229 467**	**29 539**	**27 295**	**1 967 601**	**1 657 097**

Daugiausiai pardavimo pajamų – 302,4 mln. litų arba net 65 proc. visų portfelio pajamų – 2013 metais iš specialių įpareigojimų uždirbo susiekimo sektoriaus įmonės. Daugiausiai pajamų (197,9 mln. litų) gavo **11 kelių priežiūros įmonių**. Taip pat 66,3 mln. litų uždirbo **Lietuvos paštas** – 45,3 mln. litų mažiau nei 2012 metais. Nors susisiekimo sektoriaus įmonės uždirbo daugiausiai pardavimo pajamų, tačiau šio sektoriaus savikaina bei veiklos sąnaudos taip pat buvo pačios didžiausios, dėl šios priežasties sektoriaus nuostoliai prieš apmokestinimą 2013 metais siekė net 119,2 mln. litų. Daugiausiai nuostolių patyrė **„Lietuvos geležinkeliai“** – 118,9 mln. litų. Tuo metu beveik visas **Lietuvos pašto** pajamų ir sąnaudų skirtumas buvo kompensuotas iš valstybės biudžeto.

Daugiausiai pardavimo pajamų – 302,4 mln. litų arba net 65 proc. visų portfelio pajamų – 2013 metais iš specialių įpareigojimų uždirbo susiekimo sektoriaus įmonės.

Miškininkystės sektoriaus įmonės iš specialiųjų įpareigojimų veiklos nei 2012, nei 2013 metais neuždirbo pardavimo pajamų, o tik patyrė veiklos sąnaudų. 2013 metais miškininkystės sektoriaus (42 **miškų urėdijų**) veiklos sąnaudos siekė 26,7 mln. litų, o nuostoliai prieš apmokestinimą dėl 1,1 mln. litų sumažintų sąnaudų (gautų dotacijų) buvo 25,6 mln. litų.

Energetikos sektoriuje beveik visas (99,7 proc.) specialiųjų įpareigojimų pardavimo pajamas uždirbo **Lietuvos naftos produktų agentūra**. Tačiau daugiausiai nuostolių prieš apmokestinimą patyrė įmonės, kurios iš specialiųjų įpareigojimų neuždirba pajamų, o patiria tik sąnaudas. **Ignalinos atominės elektrinės** nuostoliai prieš apmokestinimą 2013 metais siekė 13,8 mln. litų, o **Klaipėdos naftos** – 3,6 mln. litų.

Įmonės, kurios nėra priskirtos prieš tai trims aptartiems sektoriams, 2013 metais uždirbo 28,1 mln. litų pajamų iš specialiųjų įpareigojimų veiklos. Pardavimo savikaina bei veiklos sąnaudos kartu siekė 58,7 mln. litų, tačiau kitų įmonių sektorius nepatyrė nuostolių prieš apmokestinimą, o uždirbo 360 tūkst. litų pelno, nes net 29,4 mln. litų savikainos ir veiklos sąnaudų buvo neįtraukta į pelno (nuostolių) ataskaitą, o buvo tiesiogiai kompensuoti iš valstybės biudžeto ar kitų finansavimo šaltinių. **Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro** veiklos sąnaudos 2013 metais buvo sumažintos 18 mln. litų, **Valstybės žemės fondo** – 7,6 mln. litų, o **distancinių tyrimų ir geoinformatikos centro „Gis-centras“** – 2,9 mln. litų.

Daugiausiai turto, kuris yra priskirtas specialiųjų įpareigojimų veiklai, turėjo energetikos sektoriaus įmonės – 2013 metais šio turto vertė siekė 2,6 mlrd. litų, iš kurių net 2,1 mlrd. litų turtą valdė **Ignalinos atominė elektrinė**. Susisiekimo sektoriaus įmonės 2013 metais vykdant specialiuosius įpareigojimus naudojo 2,2 mlrd. litų vertės turtą. Tiesa, didžiąją dalį – 1,2 mlrd. litų – sudarė **„Lietuvos geležinkelių“** vidinių transakci-

jų gautinos sumos, kurios nėra įtraukiamos į **„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupės** konsoliduotas finansines ataskaitas. Kitų įmonių sektoriaus specialiųjų įpareigojimų turtas sudarė 1,7 mlrd. litų, iš kurių 1,1 mlrd. litų buvo **Turto banko** perimtos skolos Lietuvos valstybei. Ši suma į audituotą metinį **Turto banko** balansą nėra įtraukiama. Miškininkystės sektoriaus įmonės 2013 metais valdė tik 27,3 mln. litų su specialiaisiais įpareigojamais susijusio turto. Lietuvos komercinės paskirties valstybinių miškų vertė (3 062 mln. litų) yra priskirta prie **miškų urėdijų** vykdomos komercinės veiklos.

SĮ atskleidimas pagal įmonių grupes

Iš visų į specialiųjų įpareigojimų portfelį įtrauktų įmonių, daugiausiai įmonių (67) yra priskirtos 1B grupei. Šios grupės įmonių tikslas yra verslo vertės augimas ir dividendų ar pelno įmokų pajamingumas, taip pat strateginių šalies interesų užtikrinimas. Iš minėtų 67 įmonių, net 47 įmonės vykdo specialiuosius įpareigojimus, o jų patiriami nuostoliai sudaro didžiąją dalį visų specialiųjų įpareigojimų nuostolių. Tiek 2013, tiek 2012 metais 1B grupės įmonių vykdomi specialieji įpareigojimai patyrė nuostolių prieš apmokestinimą – 2013 metais ši suma siekė 145,2 mln. litų, o 2012 – 147,4 mln. litų. Tokius didelius nuostolius lemia tai, kad didžiausius nuostolius patiriantys **„Lietuvos geležinkeliai“** bei 42 **miškų urėdijos** yra priskirtos būtent šiai įmonių grupei.

Iš 41 įmonės, priskirtos 2 grupei (įmonėms, kurios turėtų vykdyti nekomercinio pobūdžio veiklą), 14 įmonių apžvelgiamu laikotarpiu nevykdė specialiųjų įpareigojimų, o 27 įmonės, kurios juos vykdė, 2013 metais patyrė 18,5 mln. litų nuostolių prieš apmokestinimą. Didžiausią dalį nuostolių – net 13,8 mln. litų – patyrė **Ignalinos atominė elektrinė**. Iš 14 įmonių, kurios nevykdo specialiųjų įpareigojimų (nekomercinių specialiųjų įpareigojimų), net šešios įmonės – **„Lietuvos kinas“**, **„Lietuvos paminklai“**, **Sportininkų testavimo ir reabilitacijos centras**, **Seimo leidykla „Valstybės žinios“**, **Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centras** bei **„Lietuvos veislininkystė“** nurodė, kad jos vykdo vien tik visiškai komercinę veiklą, nors 2 grupės įmonės turėtų vykdyti nekomercinio pobūdžio veiklą, t. y. tokią veiklą, kurios nesiimtų vykdyti kiti pelno siekiantys ūkio subjektai, arba kurie tokią veiklą vykdytų už didesnę kainą.

Specialiųjų įpareigojimų nuostoliai prieš apmokestinimą, pagal įmonių grupes (tūkst. litų)

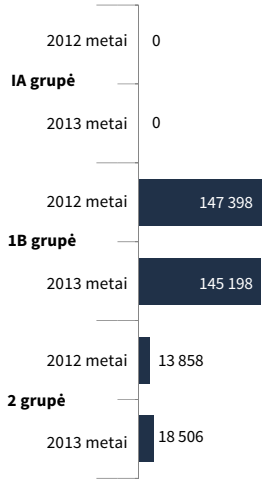

Taip pat į specialiųjų įpareigojimų portfelį yra įtrauktos 26 įmonės, kurios priskirtos 1A grupei – įmonių grupei, kurių tikslas yra verslo vertės augimas ir dividendų ar pelno įmokos pajamingumas. Visos 26 šios grupės įmonės nevykdė specialiųjų įpareigojimų ir visa jų vykdoma veikla yra laikoma komercine.

Išvados

Daugiau nei pusė – 74 iš 137 – valstybės valdomų įmonių vykdo specialiuosius įpareigojimus. Šešios įmonės, kurios yra priskirtos 2 grupei, t. y. įmonėms, kurios turėtų vykdyti daugiausiai nekomercinio pobūdžio veiklą, atskleidė, jog neturi nekomercinių funkcijų. Šių įmonių savininko teises įgyvendinančios institucijoms vertėtų persvarstyti šioms įmonėms iškeltus tikslus.

Bendros nekomercinių funkcijų vykdymo sąnaudos 2013 metais siekė 689 mln. litų. Į šią sumą įtrauktos 12 įmonių patirtos sąnaudos (47,9 mln. litų), kurios neapskaitomos pelno (nuostolių) ataskaitose (kompensuojamos sąnaudas mažinančiomis dotacijomis). 2013 metais vykdydamos specialiuosius įpareigojimus VVĮ patyrė 163,7 mln. litų nuostolių, kuriuos daugiausiai kompensavo komercinės veiklos pelnu. Didžiausius nuostolius patyrė **„Lietuvos geležinkeliai“** bei **miškų urėdijos** – atitinkamai 118,9 ir 25,6 mln. litų. Tuo metu visų VVĮ pelnas prieš apmokestinimą iš komercinės veiklos siekė 559,4 mln. litų. Jei specialieji įpareigojimai būtų pilnai kompensuojami ir įmonėms nereiktų nuostolių dengti komercinės veiklos pelnu, VVĮ turto grąža išaugtų nuo 1,3 iki mažiausiai 1,9 proc. Skirtumas taptų dar reikšmingesnis jei būtų įvertinti kapitalo kaštai – neuždirbtas pelnas galėtų siekti apie 90 mln. litų.

Siekiant didesnio specialiųjų funkcijų vykdymo ir valstybės lėšų panaudojimo skaidrumo, rekomenduojama įmonėms, turinčioms specialiųjų įpareigojimų, užtikrinti, jog turimos apskaitos sistemos leistų kvalifikuotai atskirti komercinėms bei nekomercinėms funkcijoms tenkančias sąnaudas bei turtą ir viešai pateikti šią informaciją. Pastebėtina, jog šiuo metu ne visos įmonės turi tinkamas apskaitos sistemas, informacija apie gaunamas dotacijas bei vykdomas nekomercines funkcijas ne visada pakankamai skaidriai atskleidžiama.

Surinkta informacija apie specialiųjų įpareigojimų vykdymo kaštus leis įvertinti, kokie teisės aktų pakeitimai reikalingi siekiant tobulinti nekomercinių funkcijų vykdymo kontrolę, tikslų nustatymą bei efektyvų lėšų panaudojimą. Vadovaujantis gerąja praktika vertėtų siekti ilgainiui kiek įmanoma atsisakyti kryžminio subsidijavimo ir nekomercines funkcijas verčiau finansuoti valstybei įsigyjant paslaugas protinga kaina iš įmonių.

Vadovaujantis gerąja praktika vertėtų siekti ilgainiui kiek įmanoma atsisakyti kryžminio subsidijavimo ir nekomercines funkcijas verčiau finansuoti valstybei įsigyjant paslaugas protinga kaina iš įmonių.

VVĮ portfelio apžvalga

Valstybės valdomų įmonių portfelio apskaičiuota rinkos vertė 2013 metų pabaigoje sudarė 15,3 mlrd. litų. Šis portfelis valstybei uždirbo 2,7 proc. kapitalo gražos, o bendra visų VVĮ sukurta pridėtinė vertė per metus siekė 3,6 mlrd. litų.

VVĮ skaičius per metus nekito – valstybė valdo 137 įmones, tačiau VVĮ portfelį sudaro 134 įmonės.

2013 metų gruodžio 31 d. VVĮ skaičius siekė 137. Į šį skaičių neįtrauktas **Lietuvos tyrimų centras**, kuriam 2013 metų rugpjūčio 26 d. buvo iškelta bankroto byla, o 2014 metų pradžioje įmonė pripažinta bankrutavusia.

„Geležinkelio apsaugos želdinių“ akcijos 2013 metų sausio 30 d. buvo perduotos **„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupei**. Siekiant užtikrinti portfelio duomenų palyginamumą **„Geležinkelio apsaugos želdinių“** 2012 metų finansiniai duomenys agregavimo būdu buvo įtraukti į **„Lietuvos geležinkelių“** 2012 metų finansinius duomenis (dėl duomenų trūkumo tarpusavio sandoriai nebuvo eliminuoti, tačiau jų įtaka portfelio rezultatams nėra reikšminga). Nors **„Geležinkelio apsaugos želdinių“** akcijos buvo perduotos **„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupei**, VVĮ skaičius, palyginti su 2012 metų pabaiga, nekito, nes 2013 metų pradžioje VVĮ skaičių papildė **Viešųjų investicijų plėtros agentūra (VIPA)**. Taip pat 2013 metų gruodžio 31 d., atskyrus kiaulių produktyvumo kontrolės paslaugas nuo akcinės bendrovės **„Lietuvos veislininkystė“**, buvo įkurta akcinė bendrovė **„Kiaulių veislininkystė“**.

Iš viso į šioje ataskaitoje apžvelgiamą VVĮ portfelį įtraukti 132 VVĮ ir **„Lietuvos dujų“** bei **„Amber Grid“** finansiniai rezultatai. Šios dvi įmonės (2013 metų rugpjūtį **„Lietuvos dujos“** buvo išskaidytos į dvi bendroves: **„Lietuvos dujas“** ir perdavimo sistemos operatorių **„Amber Grid“**) nebuvo laikomos valstybės valdomomis įmonėmis, nes valstybė 2013 metų pabaigoje valdė tik po 17,7 proc. jų akcijų, tačiau į VVĮ portfelio finansinius rezultatus įtraukta valstybei priklausančių **„Lietuvos dujų“** bei **„Amber Grid“** akcijų ir valstybei per metus išmokėtų dividendų vertė.

Ataskaitoje naudojami 2012 metų VVĮ portfelio finansiniai duomenys, palyginti su ataskaitoje „Lietuvos valstybės valdomų įmonių veikla 2012 metais“ pateiktais 2012 metų duomenimis, nesutampa dėl 2012 metų antroje pusėje įvykusio **„Litgrid“** įmonių grupės nuosavybės perleidimo **„EPSO-G“**. Siekiant finansinių duomenų pa-

lyginamumo 2012 metų ataskaitoje į VVĮ portfelį buvo įtraukti **„Visagino atominės elektrinės“** (dabar **„Lietuvos energija“**) įmonių grupės finansiniai rezultatai, konsoliduoti kartu su **„Litgrid“** įmonių grupės rezultatais, o 2013 metų ataskaitoje naudojami agreguoti **„Lietuvos energijos“** ir **„EPSO-G“** įmonių grupių finansiniai duomenys.

Visos VVĮ yra suskirstytos į keturis sektorius: susisiekimo, energetikos, miškininkystės ir kitų įmonių. Pastarajam sektoriui priklauso įmonės, nepriskirtos nė vienam iš trijų pirmųjų sektorių. Energetikos sektoriui priskirtos devynios VVĮ bei **„Lietuvos dujos“** ir **„Amber Grid“**, o šio sektoriaus pardavimo pajamos per 2013 metus sudarė 51,4 proc. visų portfelio pajamų. Susisiekimo sektoriui yra priskirtos 23 įmonės, uždirbusios 34,6 proc. portfelio apyvartos. Miškininkystės sektoriui priklauso 42 **miškų urėdijos** ir **Valstybinis miškotvarkos institutas** (kartu šios įmonės sudarė 7,2 proc. pardavimo pajamų). Kitų įmonių sektoriui priskirtos net 57 įmonės, tačiau bendrosios jų pardavimo pajamos sudarė tik 6,8 proc. VVĮ portfelio apyvartos. Į portfelį dėl palyginamų duomenų trūkumo neįtrauktos penkios kitų įmonių sektoriui priskirtos VVĮ: **„Lietuvos žirgynas“**, **VIPA**, **„Mokslas ir technika“**, **„Lietuvos veislininkystė“** bei **„Kiaulių veislininkystė“**. Dešinėje pusėje esančiame grafike pateiktas įmonių skaičius sektoriuose bei sektorių pardavimo pajamos (skritulių dydis atitinka pardavimo pajamų dydį).

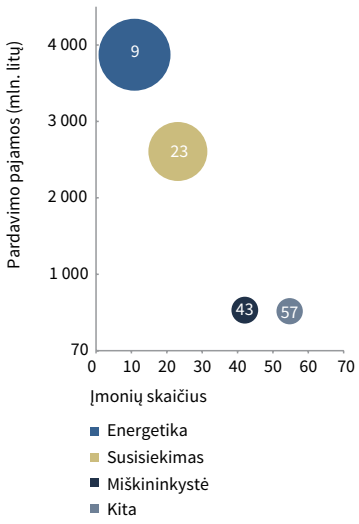

VVĮ portfelio rezultatams įtakos turėjo Ūkio banko ir banko „Snoras“ bankrotai. Nenurašytų Ūkio banke laikytų lėšų likutį, viršijantį 100 tūkst. eurų draudiminę sumą, savo balanse apskaitė **„Oro navigacija“** – 14,1 mln. litų. **Kėdainių miškų urėdija** dėl Ūkio banko bankroto patirtą 385 tūkst. litų nuostolį įtraukė į 2013 metų finansinės veiklos sąnaudas. Dėl banko „Snoras“ bankroto prarastas lėšas nurašė **Klaipėdos regiono keliai** (2,3 mln. litų), **Panevėžio regiono keliai** (1,7 mln. litų) ir **Telšių regiono keliai** (1,2 mln. litų). Dėl įmonių apskaitos politikos pelno (nuostolių) ataskaitos nebuvo koreguotos, tačiau atitinkamomis sumomis balanse sumažintos gautinų sumų ir nepaskirstyto pelno vertės. **Tauragės regiono keliai**, atsižvelgdami į auditorių bei Valdymo koordinavimo centro pastabas, patirtus 3,2 mln. litų nuostolius apskaitė re-

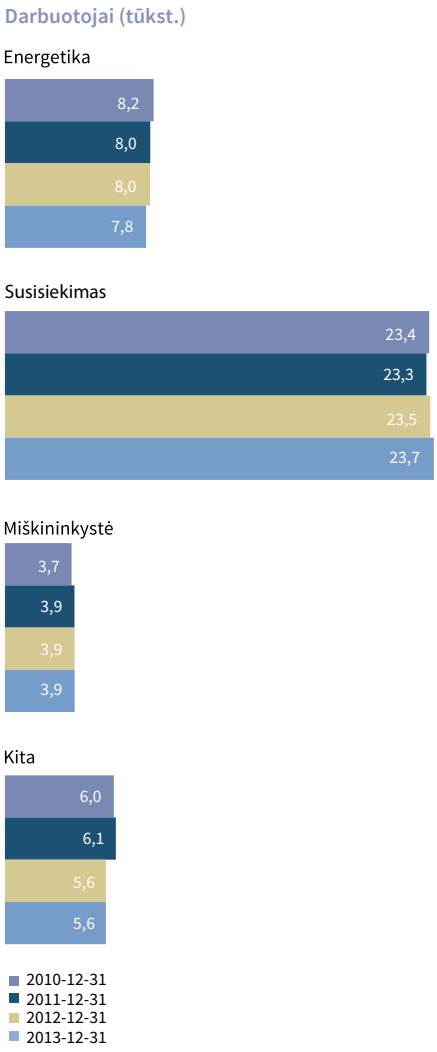

trospektyviniu būdu už 2012 metus.

2013 metų pabaigoje VVĮ iš viso dirbo 40 957 darbuotojai – 35 darbuotojais mažiau nei praeitų metų pabaigoje. Daugiau nei pusė (57,9 proc.) darbuotojų dirbo susisiekimo sektoriuje, o trys didžiausi darbdaviai – įmonių grupės **„Lietuvos geležinkeliai“**, **Lietuvos paštas** ir **„Lietuvos energija“** – kartu įdarbino 57 proc. visų VVĮ darbuotojų.

Darbuotojų skaičius, palyginti su 2012 metų pabaiga, sumažėjo energetikos (215 darbuotojų, arba 2,7 proc.) ir kitų įmonių (7 darbuotojais, arba 0,1 proc.) sektoriuose. Labiausiai darbuotojų skaičių sumažino **„Lietuvos energijos“ įmonių grupė** – 243 darbuotojais (5,3 proc.) bei **Lietuvos paštas** – 219 darbuotojų (3,4 proc., daugiausiai dėl pašto siuntų pristatymo automobiliais plėtros). Labiausiai darbuotojų skaičius išaugo įmonių grupėje **„Lietuvos geležinkeliai“** – nuo 12 329 iki 12 770 darbuotojų.

Kitų įmonių sektoriuje daugiausiai darbuotojų skaičius sumažėjo **VĮ poilsio namuose „Baltija“** – 41 darbuotoju (34,5 proc.). Šioje įmonėje darbuotojų skaičius buvo sumažintas dėl iškilusių finansinių sunkumų bei sumažėjusios teikiamų paslaugų paklausos. Reikšmingai darbuotojų skaičių padidino **Valstybės žemės fondas** – 9,2 proc., iki 367 darbuotojų, dėl išaugusių darbo apimčių. Daugiausiai darbuotojų šiame sektoriuje turėjo **Registrų centras** – jame dirbantys 1 580 darbuotojų sudarė 28,3 proc. dirbančiųjų kitų įmonių sektoriuje. Šios įmonės darbuotojų skaičius per metus padidėjo 19 darbuotojų.

VVĮ portfelio rinkos vertė

VVĮ portfelio rinkos vertė 2013 metų pabaigoje siekė 15,3 mlrd. litų – tai 10,2 proc. daugiau nei 2012 metų pabaigoje. Nuosavo kapitalo apskaitinė vertė, kuri laikoma lygia rinkos vertei, padidėjo 12,1 proc., iki 8,6 mlrd. litų. Tam daugiausiai įtakos turėjo susisiekimo sektoriaus apskaitinės nuosavo kapitalo vertės augimas 14,9 proc., iki 6,1 mlrd. litų. Energetikos sektoriaus apskaitinė turto vertė augo 6,5 proc., iki 1,4 mlrd. litų. Miškininkystės ir kitų įmonių sektorių apskaitinė nuosavo kapitalo vertė augo mažiau – atitinkamai 3 ir 5,2 proc.

Miškininkystės sektoriaus įmonių rinkos vertę sudaro jų nuosavo kapitalo bendroji apskaitinė vertė (514,8 mln. litų) ir diskontuotų pinigų srautų metodu apskaičiuota komercinės paskirties miško vertė, kuri, remiantis 2014 metų pradžioje atliktu Valdymo koordinavimo centro vertinimu, siekė 3 062 mln. litų ir, palyginti su verte 2012 metų pabaigoje, padidėjo 3,1 proc.

2013-12-31 TURTO VERTINIMAS (TŪKST. LITŲ)	RINKOS VERTĖ AKCIJŲ BIRŽOJE	PINIGŲ SRAUTŲ METODAS	APSKAITINĖ VERTĖ	APSKAIČIUOTA RINKOS VERTĖ IŠ VISO
Energetika	**3 647 319**	**0**	**1 350 472**	**4 997 792**
Pokytis nuo 2012-12-31	*+12,5%*		*+6,5%*	*+10,8%*
Susisiekimas	**5 896**	**0**	**6 119 951**	**6 125 846**
Pokytis nuo 2012-12-31	*-42,3%*		*+14,9%*	*+14,8%*
Miškininkystė	**0**	**3 062 000**	**514 768**	**3 576 768**
Pokytis nuo 2012-12-31		*+3,1%*	*+5,2%*	*+3,4%*
Kita	**0**	**0**	**550 428**	**550 428**
Pokytis nuo 2012-12-31			*+3,0%*	*+3,0%*
Viso	**3 653 215**	**3 062 000**	**8 535 620**	**15 250 835**
Pokytis nuo 2012-12-31	*+12,4%*	*+3,1%*	*+12,1%*	*+10,2%*

VVĮ rinkos vertė „NASDAQ OMX Vilnius“ akcijų biržoje

Didžiausią dalį valstybės turimų VVĮ akcijų rinkos vertės 2013 metų pabaigoje sudarė **LESTO** (36,8 proc., arba 1 344 mln. litų), o mažiausią – **Lietuvos jūrų laivininkystė** (0,2 proc., arba 5,9 mln. litų). Valstybei priklausančių akcijų bendrą vertę labiausiai didino

LESTO valstybės akcijų dalies vertės pokytis, nuo metų pradžios sudaręs 305 mln. litų, ir **„Litgrid“** valstybės akcijų dalies vertės pokytis, siekęs 117,2 mln. litų.

2013-12-31	AKCIJŲ VERTĖ (TŪKST. LITŲ)	VALSTYBĖS DALIS	VALSTYBĖS DALIES VERTĖ 2013-12-31		VALSTYBĖS DALIES VERTĖS POKYTIS NUO 2012-12-31
			TŪKST. LITŲ	DALIS NUO VISOS VERTĖS	
LESTO įmonių grupė	1 626 534	82,63%	1 343 969	36,8%	+29,4%
„Litgrid“ įmonių grupė	1 030 882	97,50%	1 005 137	27,5%	+13,2%
„Lietuvos energijos gamybos“ įmonių grupė	863 970	96,13%	830 547	22,7%	+3,4%
„Klaipėdos nafta“	383 734	72,32%	277 503	7,6%	-20,9%
„Lietuvos dujos“	625 292	17,70%	110 684	3,0%	-30,9%
„Amber Grid“*	449 005	17,70%	79 479	2,2%	n.d.
Lietuvos jūrų laivininkystė	10 405	56,66%	5 896	0,2%	-42,3%
VVĮ:	**4 989 823**	**-**	**3 653 215**	**100%**	**+12,4%**
Visų akcijų OMXV indeksas:					+18,7%

**Akcijomis pradėta prekiauti nuo 2013 rugpjūčio 1 d.*

Iš valstybei priklausančių VVĮ akcijų sudarytas indeksas parodo biržoje kotiruojamo valstybės valdomo turto vertės pokyčius nuo 2013 metų pradžios. Nuo 2013 metų rugpjūčio 1 d. į VVĮ indeksą buvo įtraukta įmonė **„Amber Grid“**, kurios valstybės nuosavybės dalis ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 17,7 proc. įmonės akcijų.

Įmonės **„Litgrid“** bei **LESTO** 2013 metų lapkričio pabaigoje paskelbė geresnius nei tikėtasi 2013 metų devynių mėnesių finansinius rezultatus, dėl to jų akcijų vertė per 2013 metus paskutinius mėnesius augo. **„Lietuvos energijos gamybos“** akcijų vertė per metus pakilo 3,4 proc. dėl rugsėjį paskelbtų geresnių nei 2012 metais įmonės pusmečio rezultatų. **„Lietuvos dujų“** akcijų vertė (rinkos kapitalizacija) 2013 metų pabaigoje buvo 30,9 proc. mažesnė nei 2012 metų pabaigoje, nepaisant to, kad įmonės akcijų kaina pakilo 11,5 proc. – šį akcijų vertės sumažėjimą lėmė gamtinių dujų perdavimo veiklos atskyrimas ir jos pagrindu įkurta bendrovė **„Amber Grid“**, kuri perėmė dalį **„Lietuvos dujų“** turto, nuosavo kapitalo bei įsipareigojimų. Lyginant **„Lietuvos dujų“** vertę 2012 metų pabaigoje su **„Lietuvos dujų“** bei **„Amber Grid“** bendra verte 2013 metų pabaigoje, per metus akcijų vertė padidėjo 18,7 proc. **„Klaipėdos naftos“** akcijų vertė per ataskaitinius metus sumažėjo daugiau nei penktadaliu dėl paskelbtų prastesnių 2012 metų finansinių rezultatų bei investuotojų nerimo dėl suskystintųjų gamtinių dujų terminalo poveikio finansiniams bendrovės rezultatams. Taip pat krito ir **„Lietuvos jūrų laivininkystės“** akcijų vertė – dėl prastėjančių įmonės rezultatų nuo metų pradžios jos akcijos atpigo 42,3 proc., nors sausakrūvių laivų rinka jau kuris laikas sparčiai atsigauna (Baltic Dry indekso vertė tuo pačiu laikotarpiu paaugo 202,7 proc.).

Per 2013 metus visų „NASDAQ OMX Vilnius“ akcijų indeksas augo 18,7 proc., kai valstybės valdomų akcijų vertės pokytis siekė 12,4 proc.

P/E rodiklis

Siekiant nustatyti listinguojamų Lietuvos VVĮ sąlyginę akcijų vertę buvo apskaičiuotas jų P/E rodiklis. Šis rodiklis, apskaičiuotas kaip įmonių rinkos kapitalizacijos ir grynojo buhalterinio pelno santykis, atspindi investuotojų lūkesčius ir įmonės esamos situacijos bei perspektyvų vertinimą, tačiau tai yra veikiau orientacinis rodiklis, prasmingas tik lyginant jo dydį tiek laiko perspektyvoje, tiek panašių įmonių kontekste. Palygina-

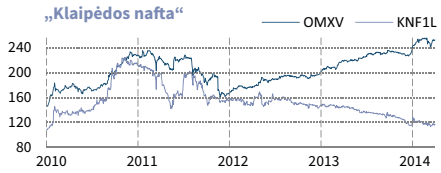

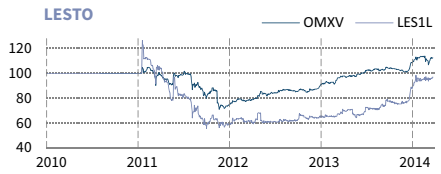

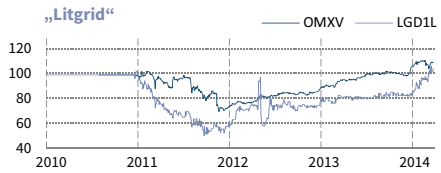

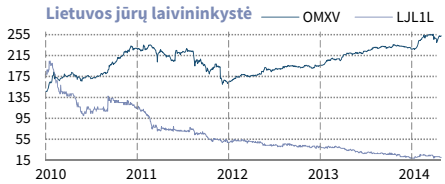

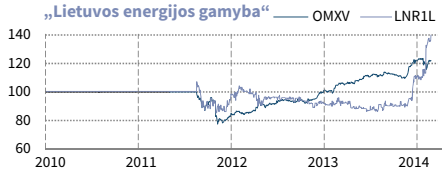

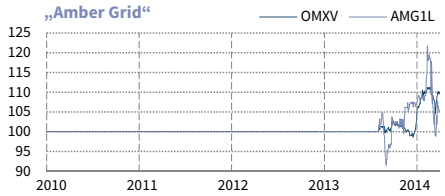

majai analizei atlikti buvo panaudoti ir atitinkamuose sektoriuose veikiančių Vakarų ir Rytų Europos bei Rusijos regiono įmonių P/E rodikliai, sudaryti remiantis 2013 finansinių metų rezultatais. Detali palyginamųjų įmonių identifikavimo metodika pateikta ataskaitos pabaigoje esančiame skyriuje „Vertinimo metodika“.

Dalies listinguojamų VVĮ akcijos yra santykinai pigesnės nei sektorių vidurkiai.

Listinguojamų Lietuvos VVĮ, priskiriamų tiems patiems sektoriams, P/E rodikliai gana ženkliai skiriasi, atspindėdami įmonių veiklos skirtumus. Energetikos sektoriuje **LESTO** ir **„Litgrid“** akcijos vertinamos atitinkamai 34,1 ir 40,7, tačiau **„Lietuvos energijos gamybos“** akcijos vertinamos ženkliai pigiau (8,0). Palyginamųjų užsienio įmonių kontekste **LESTO** ir **„Litgrid“** vertinimas atitinka sektoriaus vidurkį (37,6), tačiau **„Lietuvos energijos gamybos“** akcijos galėtų būti vertinamos kaip pigios.

Naftos ir dujų skirstymo sektoriui priskiriamų **„Klaipėdos naftos“** bei **„Lietuvos dujų“** P/E rodikliai yra panašūs (10,8 ir 9,9), tačiau gerokai žemesni nei palyginamųjų šiame sektoriuje veikiančių užsienio įmonių vidurkis (32,9) ir rodo investuotojų neužtikrintumą šių įmonių ateities perspektyvomis. Tuo metu **„Amber Grid“** akcijų vertinimas (27,7) nedaug atsilieka nuo palyginamojo sektoriaus vidurkio.

LISTINGUOJAMOS LIETUVOS VVĮ	P/E			PALYGINAMIEJI UŽSIENIO SEKTORIAI	P/E
	2011	2012	2013		2013
LESTO įmonių grupė	-	-	34,1	Energetika	37,6
„Litgrid“ įmonių grupė	-	34,9	40,7	Energetika	37,6
„Lietuvos energijos gamybos“ įmonių grupė	536,0	21,6	8,0	Energetika	37,6
„Klaipėdos nafta“	10,3	11,7	10,8	Naftos ir dujų skirstymas	32,9
„Lietuvos dujos“	10,1	12,2	9,9	Naftos ir dujų skirstymas	32,9
„Amber Grid“	n.d.	n.d.	27,7	Naftos ir dujų skirstymas	32,9
Lietuvos jūrų laivininkystė	-	-	-	Laivininkystė	23,3

LESTO bei **„Litgrid“** kai kuriais metais veikė nuostolingai, todėl tais metais jų P/E rodikliai negalėjo būti apskaičiuoti. **Lietuvos jūrų laivininkystė** nuostolingai veikė visus paskutinius trejus metus, tad jos P/E rodiklis taipogi nepateikiamas. **„Amber Grid“** P/E rodiklis apskaičiuotas tik 2013 metais, kuomet įmonė pradėjo savo veiklą.

Toliau esančiose lentelėse pateikiama apibendrinta visų VVĮ finansinė informacija, remiantis audituotais 2013 metų finansinių ataskaitų duomenimis.

Agreguota VVĮ finansinė informacija

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**7 312 142**	**7 534 597**
Pardavimo savikaina	4 815 783	4 881 864
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**2 496 359**	**2 652 733**
Veiklos sąnaudos	2 150 987	2 255 294
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	49 120	46 940
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**394 492**	**444 380**
Veiklos pelno marža	*5,4%*	*5,9%*
EBITDA	**1 628 254**	**1 691 850**
EBITDA marža	*22,3%*	*22,5%*
Finansinė ir investicinė veikla	-36 495	9 105
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**357 997**	**453 485**
Pelno mokestis	65 246	39 146
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**292 750**	**414 339**
Mažumai tenkanti grynojo pelno dalis	10 078	31 439
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**398 387**	**498 018**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*5,4%*	*6,6%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	416 692	402 751
Materialus turtas	20 072 776	20 996 167
Finansinis turtas	637 619	586 656
Kitas ilgalaikis turtas	1 073 453	1 060 159
Biologinis turtas	2 974 843	3 066 626

Ilgalaikis turtas	**25 175 382**	**26 112 359**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	951 265	924 764
Per vienerius metus gautinos sumos	1 954 174	1 924 105
Kitas trumpalaikis turtas	877 665	627 017
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	843 035	1 408 235
Trumpalaikis turtas	**4 626 139**	**4 884 121**
TURTO IŠ VISO	**29 801 521**	**30 996 481**
Nuosavas kapitalas	**17 938 602**	**18 966 885**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	1 115 212	1 103 464
Dotacijos, subsidijos	**5 463 038**	**5 403 419**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	3 952 018	3 919 657
Trumpalaikiai įsipareigojimai	3 063 453	2 706 519
Įsipareigojimai	**7 015 471**	**6 626 176**
Finansiniai įsipareigojimai*	2 507 181	2 755 825
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**29 801 521**	**30 996 481**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	1,3%	1,6%
Normalizuotas ROE	2,1%	2,7%
D/E*	14,0%	14,5%
D/E**	26,5%	28,8%

GRĄŽA VALSTYBEI (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (valstybės dalis)	39 824	30 256
Paskirtos pelno įmokos	21 377	28 007
Dividendai ir pelno įmokos valstybei	**61 201**	**58 263**
Turto mokestis	21 118	24 184
Žaliavos mokestis	67 717	73 212
IŠ VISO	**150 036**	**155 659**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	40 992	40 957
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	470	465

Turtas ir investicijos

2013 metų pabaigoje VVĮ bendroji apskaitinė turto vertė siekė 31 mlrd. litų – 4 proc. daugiau nei 2012 metų pabaigoje. Energetikos sektoriaus įmonių apskaitinė turto vertė padidėjo 2,3 proc., iki 15,8 mlrd. litų ir sudarė daugiau nei pusę viso turto vertės, o susisiekimo sektoriaus turto vertė išaugo daugiausiai iš visų sektorių – 10,1 proc., iki 9,9 mlrd. litų. VVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertė per 2013 metus padidėjo 5,7 proc., iki 19 mlrd. litų. Daugiausiai – 13,8 proc., iki 6,2 mlrd. litų ji išaugo susisiekimo sektoriuje. Energetikos sektoriaus nuosavo kapitalo vertė išaugo 1,6 proc., iki 8,6 mlrd. litų, o miškininkystės ir kitų įmonių sektoriuose šis rodiklis paaugo atitinkamai 3,4 proc. (iki 3,6 mlrd. litų) ir 4,9 proc. (iki 0,6 mlrd. litų). VVĮ portfelio dotacijų ir subsidijų suma sumenko 1,1 proc., iki 5,4 mlrd. litų.

VVĮ portfelio finansiniai įsipareigojimai, įskaičiuojant **„Indėlių ir investicijų draudimui“** skirtą beprocentę paskolą draudimo išmokoms išmokėti, padidėjo 14,8 proc., iki 5,5 mlrd. litų. Dėl Ūkio banko bankroto 784 mln. litų išaugus indėlių draudimo išmokų kompensavimo poreikiui, iki 2,7 mlrd. litų padidėjo Finansų ministerijos suteikta beprocentė paskola **„Indėlių ir investicijų draudimui“**. Be šios paskolos, VVĮ finansiniai įsipareigojimai siekė 2,8 mlrd. litų ir buvo 9,9 proc. didesni nei 2012 metų pabaigoje. Šiam augimui daugiausiai įtakos turėjo **„Lietuvos geležinkelių“** finansinių skolų augimas.

Kitame puslapyje pateikiama informacija apie VVĮ portfelio apskaitinės turto vertės pokyčius detalizuojant juos pagal įmones, kurios turėjo didžiausią įtaką viso portfelio rezultatams.

**Lentelėse finansiniai įsipareigojimai ir D/E rodiklis nurodyti neįskaičiuojant beprocentės paskolos, kurią Finansų ministerija suteikė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“.*

***Šis D/E rodiklis apskaičiuotas į finansinius įsipareigojimus įskaičiavus beprocentę paskolą, Finansų ministerijos suteiktą VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“.*

Turtas (mlrd. litų)

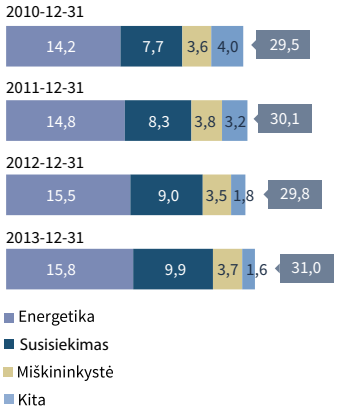

Finansiniai įsipareigojimai (mlrd. litų)

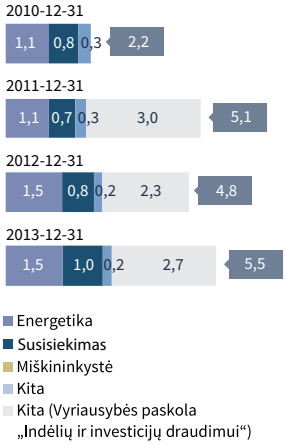

VVĮ portfelio turto pokyčio detalizavimas pagal įmones (tūkst. litų)

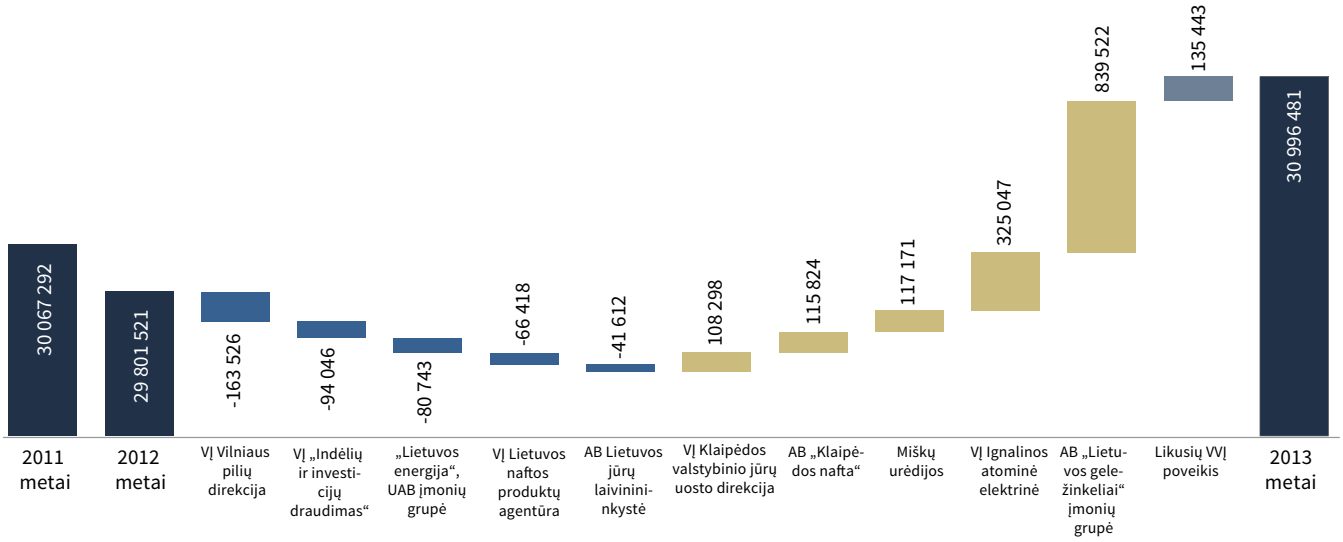

Susisiekimas

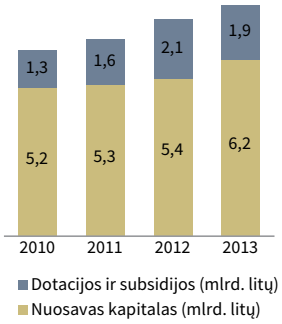

Energetika

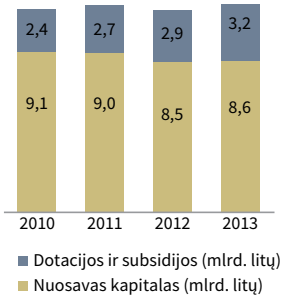

Miškų vertė (mln. litų)

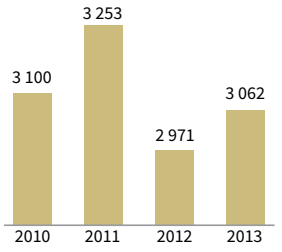

AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės turto padidėjimas 15,5 proc., iki 6,3 mlrd. litų turėjo daugiausiai įtakos visam VVĮ portfelio turto vertės padidėjimui. Įmonės turtas didėjo dėl 413,8 mln. litų dotacijų ir subsidijų, gautų per 2013 metus, tačiau bendra dotacijų ir subsidijų suma sumažėjo 245,3 mln. litų, iki 1,5 mlrd. litų, nes 640 mln. litų dotacijų ir subsidijų buvo perkelta į įmonės įstatinį kapitalą. Todėl viso susisiekimo sektoriaus dotacijos ir subsidijos sumenko 11,5 proc., iki 1,9 mlrd. litų. Taip pat „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupės turtas didėjo dėl finansinių įsipareigojimų, kurie paaugo nuo 542,4 iki 782,3 mln. litų dėl pasirašytų paskolų su bankais projekto „Rail Baltica“ finansavimui bei geležinkelių riedmenų įsigijimui. Įmonės nuosavas kapitalas išaugo 720 mln. litų per 2013 metus, nes 649 mln. litų buvo padidintas įmonės įstatinis kapitalas bei dėl 98 mln. litų išaugusių rezervų. Šie pokyčiai įmonės pinigų srautams įtakos neturėjo. 2013 metais įmonė į ilgalaikį turtą investavo 1 069,4 mln. litų. 2013 metais įmonė investavo į IX B koridoriaus modernizavimo ir plėtros projektus, Klaipėdos geležinkelių mazgo plėtrą, infrastruktūros diagnostikos sistemų įrengimą, antrųjų kelių statybą atskiruose geležinkelių ruožuose, Eismo valdymo centro įrengimą, jungiamosios geležinkelių linijos Klaipėda–Pagėgiai infrastruktūros modernizavimą, intermodalinių terminalų statybą Vilniaus ir Kauno viešuosiuose logistikos centruose.

VĮ Ignalinos atominės elektrinės turtas per metus paaugo 325 mln. litų dėl nuo 1,3 iki 1,6 mlrd. litų išaugusių dotacijų ir subsidijų, skirtų investicijoms į statybos darbus, kurie užtikrins saugų radioaktyvių atliekų saugojimą. Išaugusios Ignalinos atominės elektrinės dotacijos ir subsidijos lėmė, kad energetikos sektoriaus bendra dotacijų ir subsidijų vertė per metus paaugo 11,5 proc., iki 3,2 mlrd. litų.

42 **miškų urėdijų** turtas per metus padidėjo 3,3 proc., iki 3,7 mlrd. litų. Turto padidėjimą daugiausiai lėmė 2014 metų pradžioje pervertinta komercinės paskirties valstybinių miškų vertė 2013 metų pabaigai, kuri dėl pakilusios vidutinės medienos kainos išaugo nuo 2 971 iki 3 062 mln. litų.

AB „Klaipėdos nafta“ turtas per metus padidėjo 20,7 proc., iki 676 mln. litų. Turto padidėjimą lėmė uždirbtas 35,6 mln. litų grynasis pelnas, kuriuo padidinti kiti įmonės rezervai, bei per 2013 metus iš Europos investicinio banko pasiskolinti

51,2 mln. litų suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) terminalo daliniam finansavimui. Bendrovė per metus į naftos terminalo modernizavimą investavo 36 mln. litų, o į SGD terminalo projektą – 63,6 mln. litų.

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos turtas per metus išaugo 108,3 mln. litų, iki 1,7 mlrd. litų daugiausiai dėl to, kad turtą, kuris pagal įstatymus gali būtų tik valstybės nuosavybe, atitinkantis kapitalas buvo padidintas 86,3 mln. litų, panaudojant nepaskirstytąjį pelną. Taip pat turtas išaugo, nes buvo gauta 34,5 mln. litų paskolos dalis iš Šiaurės investicijų banko. Padidėjęs turtas buvo investuotas į akvatorijos gilinimo prie krantinių darbus. Per 2013 metus Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos investicijos į ilgalaikį turtą siekė 297,2 mln. litų.

Kitos įmonės

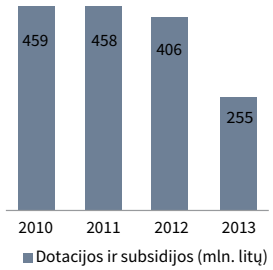

VĮ Vilniaus pilių direkcija turėjo didžiausios įtakos portfelio turto vertės mažėjimui. Įmonės turtas per 2013 metus sumažėjo 163,5 mln. litų, iki 104,4 mln. litų. Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmams perduota 176,2 mln. litų vertės statinio dalis. Tokia pat suma, perdavus turtą, buvo sumažintos ir įmonės dotacijos bei subsidijos. Viso kitų įmonių sektoriaus dotacijos ir subsidijos daugiausia dėl šios priežasties sumažėjo 37 proc., iki 255 mln. litų.

VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“

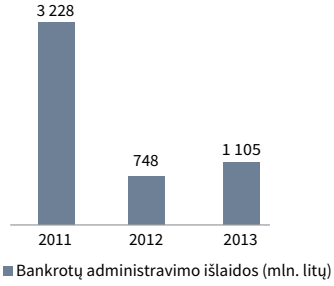

VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“ turtas per metus sumažėjo 42,7 proc., iki 126,4 mln. litų. Tokį reikšmingą turto sumažėjimą lėmė tai, kad įmonės bankrotų administravimo išlaidos buvo 80 mln. litų didesnės nei Finansų ministerijos suteikta paskola. Dėl šios priežasties sumažėjo įmonės finansinis turtas: 35 mln. litų buvo sumažinta turimų Lietuvos obligacijų litais bei 19 mln. litų – kita valiuta išleistų Lietuvos obligacijų suma.

„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupės turtas per metus sumažėjo 0,8 proc. (arba 80,7 mln. litų), iki 9,7 mlrd. litų dėl kelių priežasčių: 97,5 mln. litų dėl nusidėvėjimo sumažėjusio hidroelektrinės, hidroakumuliacinės ir rezervinės elektrinės turto, dėl nusidėvėjimo nuo 4 228,7 mln. litų iki 4 164,4 mln. litų sumažėjusios įmonių grupės statinių ir mašinų vertės bei dėl trumpalaikių paskolų sumažėjimo 58 mln. litų. Turto vertės mažėjimą švelnino padidėjęs nepaskirstytas pelnas, išaugęs nuo -207,6 iki 30,2 mln.

VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros turtas per 2013 metus sumažėjo 66,4 mln. litų. Pagrindinė priežastis – 61,8 mln. litų sumažėjusi nebaigtos statybos vertė, 2013 metų pradžioje VĮ Valstybės turto fondui perdavus Vilniaus mazuto saugyklos nebaigtos statybos objektus.

Lietuvos jūrų laivininkystė

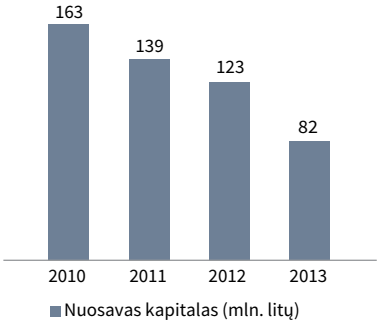

AB „Lietuvos jūrų laivininkystė“ turto vertė per metus sumažėjo 20,3 proc., iki 163,1 mln. litų. Turto vertė sumažėjo dėl nuo 182,9 mln. litų iki 132,3 mln. litų sumažėjusios laivų balansinės vertės. Dideli 2013 metų nuostoliai reikšmingai sumažino ir įmonės nuosavo kapitalo dydį (nuo 123 iki 81,8 mln. litų), kuris buvo mažesnis nei akcinių bendrovių įstatyme numatytas minimalus rodiklis reikalaujamam įstatiniam akciniam kapitalui.

Likusių VVĮ turtas per metus išaugo 143,4 mln. litų ir taip pat prisidėjo prie bendro VVĮ portfelio turto augimo. Iš 83 įmonių, kurių turto pokyčiai nebuvo paaiškinti detaliau, 41 įmonės turtas didėjo, o 42 įmonių mažėjo.

Pardavimo pajamos (mln. litų)

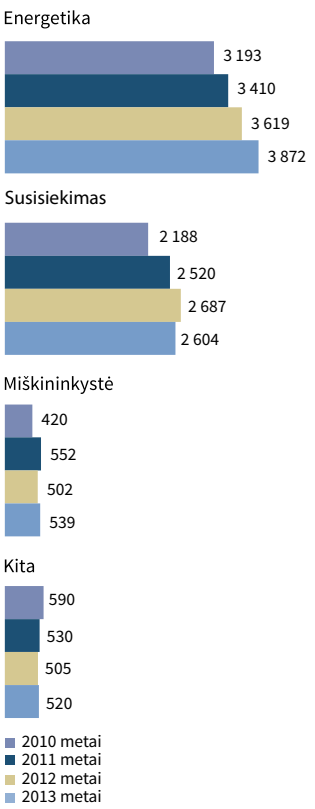

2013 metų pabaigoje VVĮ finansinių įsipareigojimų ir nuosavybės santykis siekė 14,5 proc. ir per metus padidėjo puse procentinio punkto. Didžiausias skolinto ir nuosavo kapitalo santykis 2013 metais buvo kitų įmonių sektoriuje – 41,6 proc., o mažiausias – miškininkystės sektoriuje, kuriam priklausančios įmonės beveik neturėjo finansinių įsipareigojimų ir jų rodiklis tiek 2012, tiek 2013 metais buvo 0 proc. (įskaitant nuosavą kapitalą didinančią apskaičiuotą komercinės paskirties miško vertę).

Skolinto ir nuosavo kapitalo santykis*

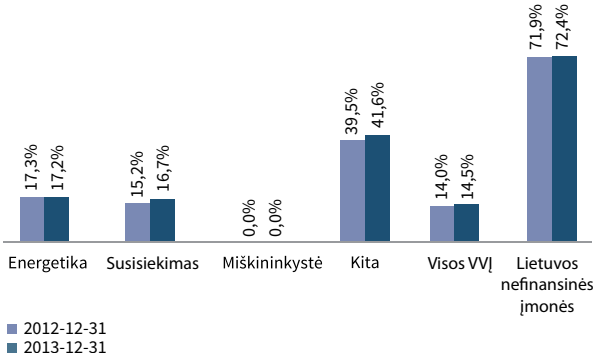

**Šis D/E rodiklis apskaičiuotas į finansinius įsipareigojimus neįskaičiuojant beprocentės paskolos, Finansų ministerijos suteiktos VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“.*

Nors tiek viso VVĮ portfelio, tiek daugumos atskirų sektorių finansinių įsipareigojimų ir nuosavybės santykis išaugo, tačiau šis rodiklis vis dar išlieka gana žemas palyginti su Lietuvos nefinansinių įmonių vidurkiu. Lietuvos banko duomenimis, 2013 metais vidutinis nefinansinių įmonių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis šalyje siekė 72,4 proc. ir buvo penkis kartus didesnis nei valstybės valdomų įmonių.

Nedidelis finansinių įsipareigojimų ir nuosavybės santykis parodo, jog įmonės mieliau finansuoja investicijas brangesniu nuosavu kapitalu, nei pigesniu skolintu. Nors tokia konservatyvi kapitalo struktūra lemia mažesnę verslo riziką, pelningai veikiančios įmonės, tikėtina, turi galimybių padidinti tiek savo pelningumo rodiklius, tiek ir indėlį į valstybės biudžetą aktyviau naudodamos išorinio finansavimo šaltinius. Todėl įmonėms rekomenduojama peržiūrėti savo finansavimosi strategiją ir nusistatyti optimalų skolinto ir nuosavo kapitalo santykį.

Pardavimo pajamos

VVĮ portfelio pardavimo pajamos 2013 metais siekė 7,5 mlrd. litų ir, palyginti su 2012 metais, padidėjo 3 proc. Augo miškininkystės ir energetikos (atitinkamai 7,3 ir 7 proc.) bei kitų įmonių sektorių (3 proc.) pardavimo pajamos. Tuo metu susisiekimo sektoriaus įmonių pajamos sumažėjo 3,1 proc., iki 2,6 mlrd. litų.

VVĮ portfelio pardavimo pajamų pokyčio detalizavimas pagal įmones (tūkst. litų)

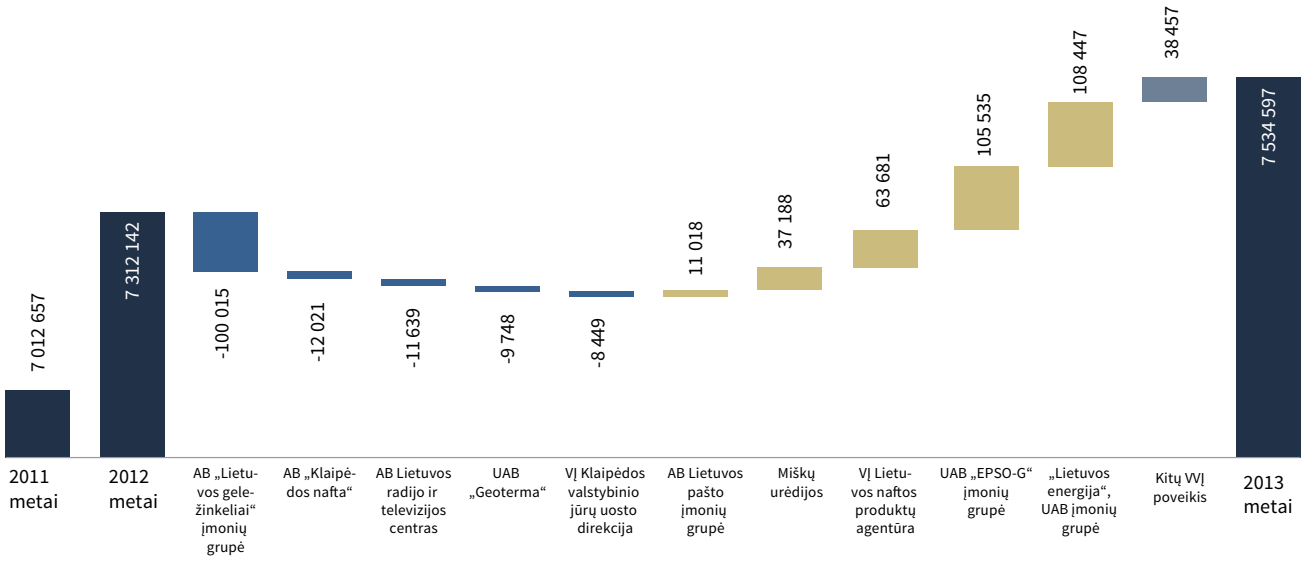

„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupės pardavimo pajamos išaugo 3,9 proc., iki 2,9 mlrd. litų, daugiausiai dėl 1,2 proc. daugiau persiųstos elektros energijos ir VIAP (viešuosius interesus atitinkančių paslaugų) dedamosios persiuntimo paslaugos bei elektros perdavimo vidutinės kainos padidėjimo tarife. Pajamos taipogi išaugo ir dėl trečiajame 2013 metų ketvirtyje atsiradusio Lietuvos elektros sistemos tiekimo ir vartojimo grafiko neatitikimo, dėl ko „Litgrid“ aktyvavo daugiau rezervinių pajėgumų, o „Lietuvos energija“ gavo didesnį pajamų srautą iš balansavimo, reguliavimo ir galios rezervavimo paslaugų teikimo. Būtent „Lietuvos energijos“ įmonių grupė buvo viena iš dviejų įmonių grupių, labiausiai paveikusių viso VVĮ portfelio pardavimo pajamų augimą.

„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė

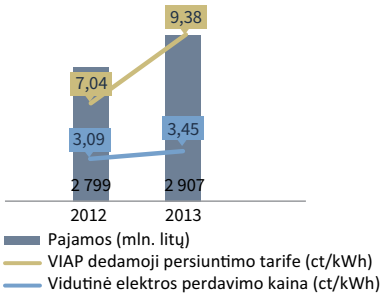

UAB „EPSO-G“ įmonių grupės pardavimo pajamos per metus paaugo 105,5 mln. litų, iki 613,9 mln. litų, daugiausiai dėl 71,7 proc., iki 186,8 mln. litų išaugusių prekybos balansavimo/reguliavimo elektros energija pajamų, nes, palyginti su 2012 metais, balansavimo energijos tiekėjai nupirko 48 proc. didesnį elektros energijos kiekį. Taip pat pajamų padidėjimą lėmė 0,7 proc. padidėjęs bendras perduotos elektros energijos kiekis. Dėl didesnės sisteminių (galios rezervavimo) paslaugų kainos, pajamos už šias paslaugas padidėjo 45,2 proc., iki 93,8 mln. litų.

UAB „EPSO-G“ įmonių grupė

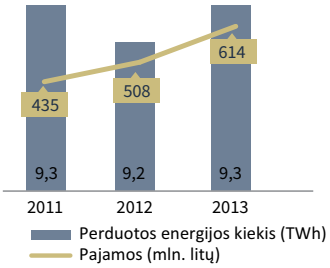

VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros pardavimo pajamos per metus padidėjo 80,4 proc., iki 142,9 mln. litų. Tai lėmė per metus atnaujintos valstybės A-95 benzino (16 tūkst. tonų) ir dyzelino (34 tūkst. tonų) atsargos, kurios buvo parduotos, jas pakeičiant nauju benzinu ir dyzeliniu kuru. 2013 metais atsargų pardavimo pajamos sudarė 134,6 mln. litų. Palyginimui, 2012 metais dėl atsargų pardavimo įmonė uždirbo 71,8 mln. litų.

Miškų urėdijos

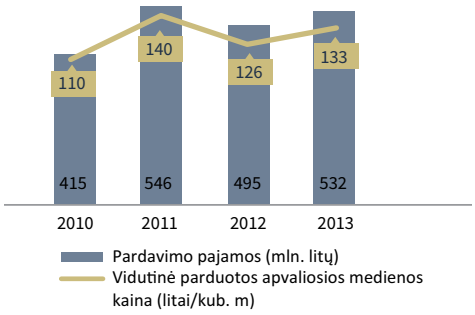

42 **miškų urėdijų** pardavimo pajamos per metus išaugo 7,5 proc., iki 531,9 mln. litų. Urėdijos 2013 metais pardavė 2,7 proc. daugiau apvaliosios medienos, kurios kaina buvo 5,5 proc. didesnė nei pernai. Dėl šios priežasties urėdijų apvaliosios medienos pardavimo pajamos išaugo 8,4 proc., iki 484,8 mln. litų ir buvo pagrindinė bendro urėdijų pardavimo pajamų augimo priežastis. Iš 42 miškų urėdijų, tik keturių įmonių pardavimo pajamos per metus sumenko.

AB Lietuvos pašto įmonių grupės pajamos per metus padidėjo 5,8 proc., iki 201,7 mln. litų. Nors bendras suteiktų paslaugų kiekis beveik nekito, augo didesnės pridėtinės vertės suteiktų paslaugų kiekis. Įmonė išsiuntė 9,8 proc. daugiau registruotųjų ir įvertintųjų pašto siuntų ir už tai gavo 6,9 mln. litų daugiau pajamų nei 2012 metais. Dėl 10,5 proc. didesnio suteiktų kurjerių paslaugų kiekio, iš šių paslaugų gautos pajamos per metus paaugo 6 proc., iki 13,3 mln. litų. Pašto paslaugų (universaliųjų pašto paslaugų ir kitų pašto paslaugų) pajamos per metus padidėjo 6,9 proc., iki 109,5 mln. litų.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupė

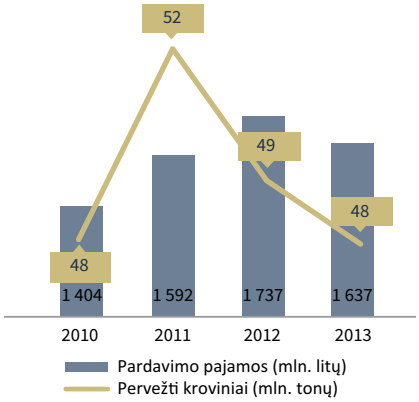

AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės pardavimo pajamos sumažėjo 100 mln. litų, iki 1 637 mln. litų. Daugiausiai – 118,5 mln. litų – sumažėjo už krovinių pervežimus ir naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra gautos pajamos, kurios siekė 1 315,3 mln. litų. Dėl sumažėjusios naftos ir chemijos produktų iš Baltarusijos ir juodųjų metalų iš Rusijos krovos apimčių Klaipėdos uoste, 2013 metais „Lietuvos geležinkeliai“ iš viso pervežė 2,7 proc. mažiau krovinių nei 2012 metais. Būtent „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupė labiausiai mažino bendras VVĮ portfelio pardavimo pajamas.

AB „Klaipėdos nafta“

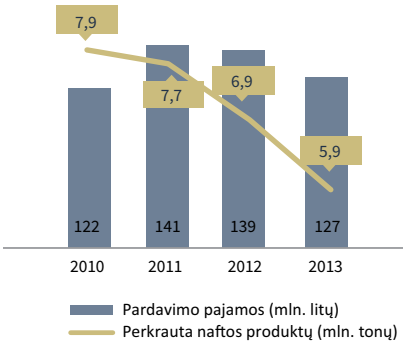

AB „Klaipėdos nafta“ pardavimo pajamos per 2013 metus sumenko 8,7 proc., iki 126,9 mln. litų, daugiausiai dėl 16 proc. mažiau nei 2012 metais į terminalo talpyklas perkrautų naftos produktų. Krovos sumažėjimą sąlygojo keletas veiksnių: pagrindinis klientas AB „ORLEN Lietuva“ dėl didinamų pardavimų NVS šalyse mažino eksportuojamų produktų kiekį jūra, ženkliai kritęs naftos produktų perdirbimo pelningumas privertė naftos perdirbimo įmones mažinti gamybą ir naftos produktų eksportą bei Mozyrio (Baltarusija) naftos perdirbimo gamykloje antroje metų pusėje vykęs kapitalinis remontas, kurio metu buvo sumažinta naftos produktų gamyba.

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

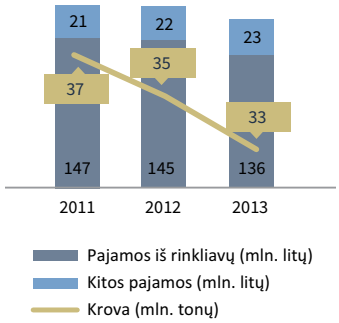

AB Lietuvos radijo ir televizijos centro pajamos per 2013 metus sumažėjo 15,7 proc., iki 62,6 mln. litų. Dėl 2012 metų spalio 29 d. išjungtos analoginės antžeminės televizijos pajamos iš radijo ir televizijos siuntimo ir skirstymo bei prieigos suteikimo paslaugų sumažėjo nuo 39,2 mln. litų 2012 metais iki 24,6 mln. litų 2013 metais, t. y. 37 proc. Įmonės pardavimo pajamų mažėjimą švelnino iš duomenų perdavimo paslaugų gautos pajamos, kurios išaugo 9 proc. – nuo 31,9 iki 34,7 mln. litų.

UAB „Geoterma“ balandžio 16–lapkričio 5 dienomis buvo sustabdžiusi šilumos gamybą, dėl to įmonės pajamos per 2013 metus sumažėjo 57,4 proc., iki 7,2 mln. litų. Šilumos gamyba buvo sustabdyta dėl to, kad sumažėjo „Klaipėdos energijai“ reikalingi šilumos energijos kiekiai, o jos pasiūlą geresnėmis sąlygomis sugebėjo užtikrinti UAB „Fortum Klaipėda“, tiekianti iš atliekų pagamintą šilumos energiją.

Normalizuotas grynasis pelnas/nuostoliai (mln. litų)

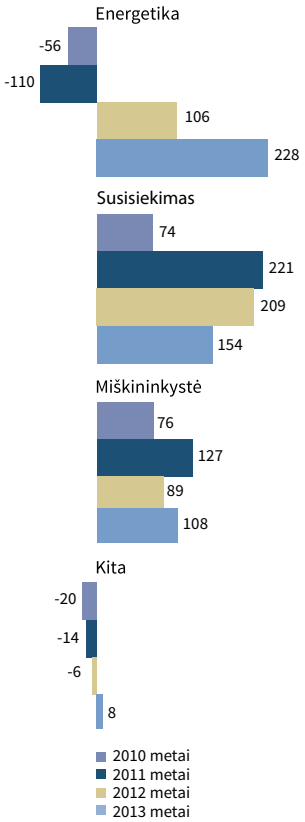

VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos pajamos buvo 5,1 proc. mažesnės nei 2012 metais ir siekė 158,6 mln. litų. Rinkliavų pajamos, sudarančios 85,8 proc. uosto pagrindinės veiklos pajamų, sumažėjo 6,3 proc., iki 136,1 mln. litų. Rinkliavų pajamos sumenko, nes dėl sumažėjusios naftos produktų krovos, kritusios birių natūralių ir cheminių trąšų apyvartos bei mažesnio generalinių krovinių kiekio, per 2013 metus Klaipėdos uoste perkrauta 5,2 proc. mažiau krovinių nei 2012 metais. Naftos produktų krova mažėjo dėl Rusijos suinteresuotumo naftos produktus krauti nacionaliniuose uostuose bei dėl sumažėjusio AB „ORLEN Lietuva“ perdirbamos naftos kiekio, o birių produktų krova – dėl persiskirstymo trąšų pardavimo rinkoje tarp Rusijos ir Baltarusijos kompanijų, vėlavusio rudens pardavimo sezono bei kritusių trąšų pardavimo kainų.

Likusių VVĮ pajamos per metus išaugo 38,5 mln. litų ir taip pat prisidėjo prie bendrų VVĮ portfelio pardavimo pajamų augimo. Iš 81 įmonės, kurių pardavimo pajamų pokyčiai nebuvo paaiškinti detaliau, 40 įmonių pajamos didėjo, 40 įmonių mažėjo, o vienos įmonės pardavimo pajamos nekito.

Normalizuotas grynasis pelnas

VVĮ portfelio normalizuotas grynasis pelnas per 2013 metus siekė 498 mln. litų ir, palyginti su 2012 metais, padidėjo 25 proc. Daugiausiai padidėjo energetikos sektoriaus įmonių normalizuotas grynasis pelnas, išaugęs 115,3 proc., iki 228 mln. litų, o labiausiai normalizuotas grynasis pelnas sumažėjo susisiekimo sektoriaus įmonėse – 26,4 proc., iki 154 mln. litų. Pastebėtina, kad kitų įmonių sektorius 2013 metais dirbo pelningai, kai 2012 metais buvo patirta 6 mln. litų nuostolių.

VVĮ portfelio normalizuoto grynojo pelno pokyčio detalizavimas pagal įmones

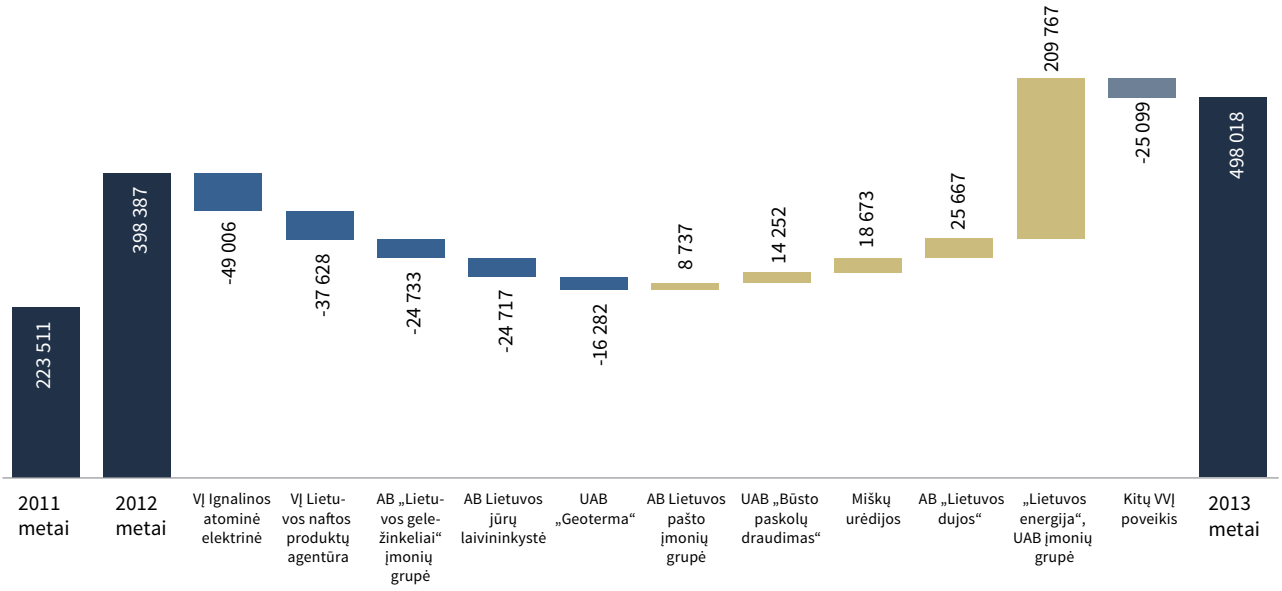

„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupės grynasis pelnas 2013 metais siekė 140,8 mln. litų, nors paskutinius trejus metus įmonių grupė dirbo nuostolingai (2012 metais patirta 68,9 mln. litų grynųjų nuostolių). Grupės pelningą veiklą lėmė tai, kad, augant persiuntimo pajamoms, pardavimo pajamos per metus išaugo daugiau nei 108,4 mln. litų, o veiklos sąnaudos sumažėjo 94,8 mln. litų, daugiausiai dėl 89,5 mln. litų mažesnių dujų ir mazuto pirkimo sąnaudų. „Lietuvos energijos“ įmonių grupė labiausiai paveikė energetikos sektoriaus bei viso VVĮ portfelio normalizuoto grynojo pelno augimą. Dėl pelningos grupės veiklos viso energetikos sektoriaus nuosavo kapitalo grąža per metus padidėjo pusantro procentinio punkto, iki 2,7 proc.

„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė

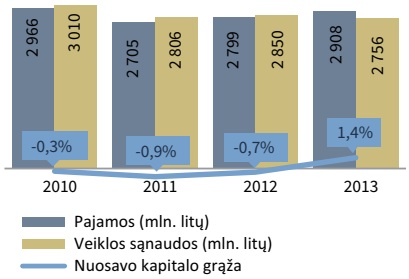

AB „Lietuvos dujos“ 2013 metais už 2012 metus Lietuvos valstybei, kuri praėjusių metų pabaigoje valdė 17,7 proc. įmonės akcijų, išmokėjo 38,4 mln. litų dividendų – 25,7 mln. litų daugiau nei buvo išmokėta už 2011 metus. Išmokėti dividendai priskiriami prie VVĮ portfelio finansinių pajamų ir taip reikšmingai padidina portfelio normalizuotą grynąjį pelną.

AB „Lietuvos dujos“

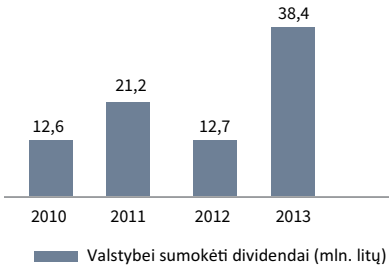

42 **miškų urėdijų** normalizuotas grynasis pelnas per 2013 metus išaugo 21,1 proc., iki 107,2 mln. litų dėl 2,7 proc. padidėjusio parduotos apvaliosios medienos kiekio bei 5,5 proc. aukštesnės vidutinės apvaliosios medienos kainos. Dėl šių priežasčių miškų urėdijų pajamos padidėjo 7,5 proc. Išaugusios pajamos lėmė normalizuoto grynojo pelno augimą, nes pagrindinės veiklos sąnaudos augo mažiau – 5,4 proc. Dėl išaugusių pajamų 5,5 mln. litų, iki 73,2 mln. litų padidėjo privalomieji atskaitymai nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško, kuriais yra padidinamas miškų urėdijų normalizuotas grynasis pelnas.

Miškų urėdijos

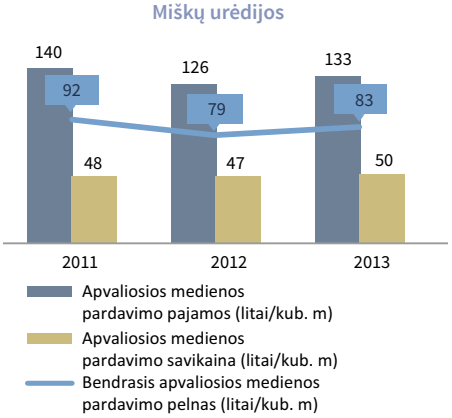

UAB „Būsto paskolų draudimas“ per metus normalizuotus grynuosius nuostolius sumažino nuo 33,1 iki 18,9 mln. litų dėl 45 proc. sumažėjusių draudimo išmokų sąnaudų. Sąnaudos mažėjo dėl 65,4 proc., iki 34,1 mln. litų išaugusių išieškotų sumų, nors išmokų suma padidėjo tik 3,5 mln. litų.

AB Lietuvos paštas

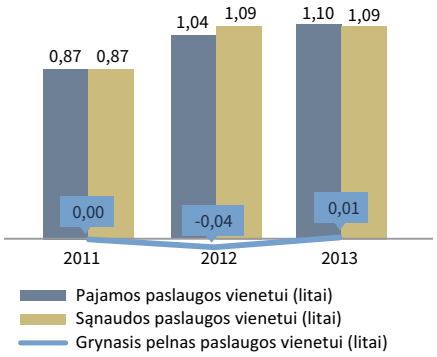

VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra

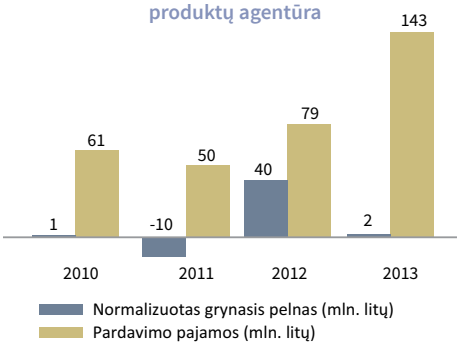

AB Lietuvos jūrų laivininkystė

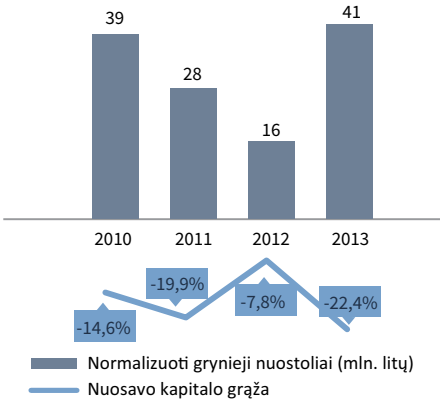

AB „Lietuvos geležinkeliai“

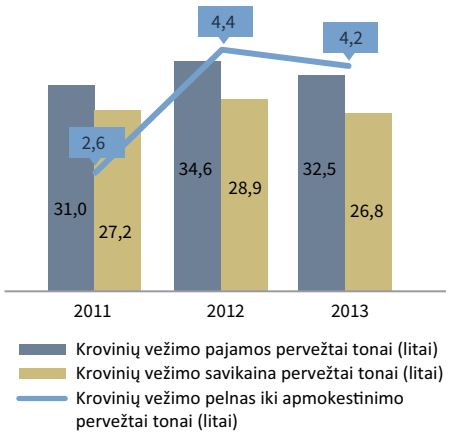

AB Lietuvos pašto įmonių grupės veikla tapo pelninga – įmonė uždirbo 1,6 mln. litų normalizuoto grynojo pelno, nors prieš metus buvo patirta 7,2 mln. litų grynųjų nuostolių. Įmonės veikla tapo pelninga dėl 11 mln. litų išaugusių pajamų, nors veiklos sąnaudos dėl 13,2 mln. litų apskaityto turto vertės sumažinimo atstatymo beveik nepakito.

VĮ Ignalinos atominės elektrinės grynasis pelnas sumažėjo nuo 56,2 iki 7,2 mln. litų dėl turto vertės padidėjimų, apskaitytų pelno (nuostolių) ataskaitoje. 2012 metais įmonės bendrosios administracinės sąnaudos buvo sumažintos 65,1 mln. litų, o 2013 metais – 21,1 mln. litų suma. Šių sąnaudų pasikeitimai ir lėmė įmonės pelningumo pokyčius, nes pajamos per metus reikšmingai nekito.

VĮ Lietuvos naftos produktų agentūros normalizuotas grynasis pelnas 2013 metais sumažėjo nuo 39,9 iki 2,3 mln. litų. Įmonės normalizuotas grynasis pelnas priklauso nuo reikalaujamo laikyti valstybės naftos produktų atsargų kiekio bei kokybės. Įmonė 2012 metais pardavė mazuto už 64,2 mln. litų bei benzino už 7,6 mln. litų, o pardavimo savikaina (degalų kaina, sumokama už reikalaujamą laikyti degalų kiekį) siekė 27,2 mln. litų. Savikaina buvo ženkliai mažesnė už pajamas, nes sumažėjo reikalaujamas mazuto atsargų kiekis. 2013 metais įmonės normalizuotas grynasis pelnas sumenko, nes parduotų ir pirktų degalų kiekiai beveik nesiskyrė.

AB Lietuvos jūrų laivininkystės grynieji nuostoliai per 2013 metus padidėjo nuo 16,4 iki 41,1 mln. litų. Viena pagrindinių nuostolių padidėjimo priežasčių – 22,1 mln. litų sumažinta keturių laivų vertė ir tokia pat suma išaugusios administracinės sąnaudos. Taip pat įmonės nuostolius didino labiau nei pajamos išaugusi savikaina (atitinkamai 10,1 ir 15,4 proc.), didėjusi dėl 46,5 proc. išaugusių kuro išlaidų bei du kartus išaugusių uosto išlaidų. Šių išlaidų didėjimas yra susijęs su laivų įdarbinimu pagal trumpalaikes (atskiro reiso) sutartis.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupės grynasis pelnas per metus sumažėjo 19,2 proc., iki 104,4 mln. litų. Įmonių grupės grynasis pelnas per metus sumenko, nes pajamos sumažėjo daugiau nei savikaina (atitinkamai 5,8 ir 5,1 proc.) bei dėl 3,8 proc. per metus išaugusių veiklos sąnaudų. Pelno mažėjimui daugiausiai įtakos turėjo 18,8 mln. litų padidėjusios darbo užmokesčio sąnaudos bei 9,7 mln. litų išaugusios nusidėvėjimo sąnaudos. „Lietuvos geležinkelių“ pelno sumažėjimas bei Lietuvos jūrų laivininkystės nuostolių padidėjimas lėmė, kad susisiekimo sektoriaus nuosavo kapitalo grąža per metus sumažėjo 1,3 procentinio punkto, iki 2,6 proc.

UAB „Geoterma“ 2013 metais patyrė 16,6 mln. litų grynųjų nuostolių. Palyginimui, 2012 metais įmonės grynieji nuostoliai siekė 272 tūkst. litų. Įmonės nuostoliai išaugo, nes dėl 2013 metais atlikto įmonės turto pervertinimo jo vertė buvo sumažinta 14,3 mln. litų. Tokia pat suma padidėjo įmonės veiklos sąnaudos, kurių padidėjimas ir lėmė ženkliai išaugusius įmonės nuostolius.

Likusios VVĮ per metus patyrė 25,1 mln. litų normalizuotų grynųjų nuostolių ir šia suma mažino bendro VVĮ portfelio normalizuoto grynojo pelno augimą. Iš 82 įmonių, kurių normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai) nebuvo paaiškinti detaliau, 57 įmonės uždirbo normalizuoto grynojo pelno, o 25 įmonės patyrė normalizuotų grynųjų nuostolių.

2013 metų VVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža siekė 2,7 proc. – 0,6 procentinio punkto daugiau nei 2012 metų pabaigoje. Per 2013 metus labiausiai išaugo kitų įmonių nuosavo kapitalo grąža, taip pat šis rodiklis augo ir energetikos bei miškininkystės sektorių įmonėse. Vienintelis sektorius, kuriam priklausančių įmonių nuosavo kapitalo grąža per 2013 metus mažėjo, buvo susisiekimo sektorius.

Nuosavo kapitalo grąža

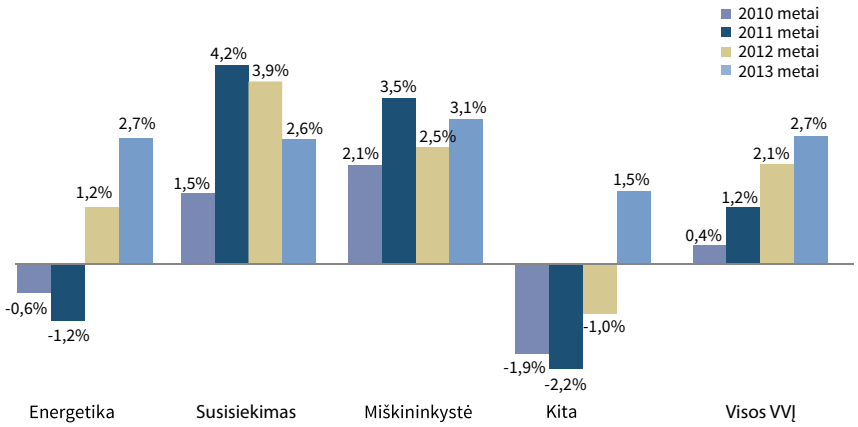

Valstybės tikslų įgyvendinimas

Vyriausybės patvirtintose Nuosavybės gairėse visos VVĮ suskirstytos į tris grupes: 1A, 1B ir 2. 1A grupės įmonės vykdo išskirtinai komercinę veiklą ir iš jų valstybė tikisi verslo vertės augimo ir dividendų ar pelno įmokos pajamingumo. 1B grupės įmonėms keliami dvejopi tikslai: šios įmonės turi siekti didinti verslo vertę, tačiau kartu jos turi įgyvendinti valstybės joms iškeltus socialinius ar politinius tikslus, užtikrinti strateginius valstybės interesus ir pan. Galiausiai, 2 grupės įmonės turi siekti visų pirma valstybės socialinių ir politinių tikslų įgyvendinimo bei vykdyti nekomercinio pobūdžio veiklą, tačiau, siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą, jos turi veikti nenuostolingai.

Pelningiausiai veikti turinčių įmonių grupė veikė nuostolingai, o kitos įmonių grupės nešė pelną.

VVĮ grupės pagal Nuosavybės gaires

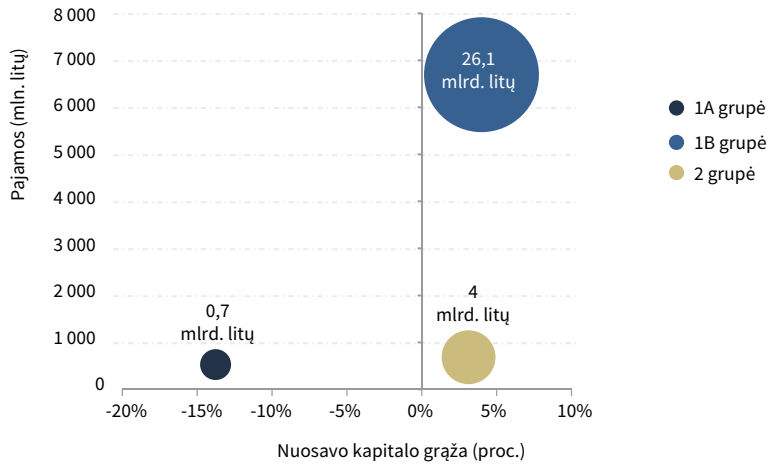

1A grupės įmonės

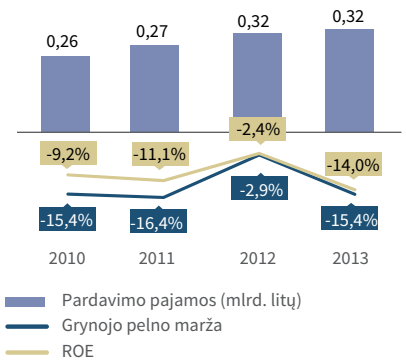

1B grupės įmonės

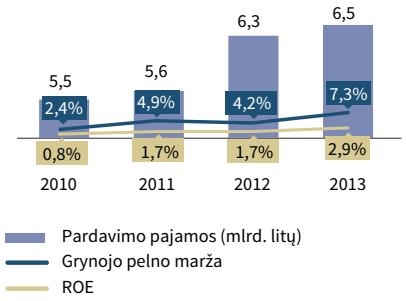

2 grupės įmonės

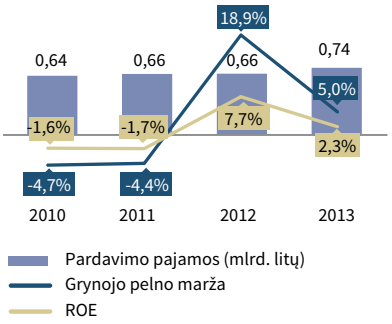

2 grupės įmonės

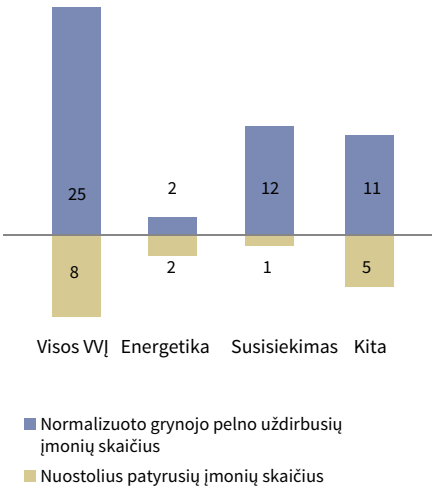

1A grupę sudaro 29 į portfelį įtrauktos įmonės, iš kurių didžiausios – **„Visagino energija“**, **Lietuvos jūrų laivininkystė** ir **„Geoterma“**. Ši grupė pagal turto ir pajamų vertę yra mažiausia: bendroji 1A grupės įmonių turto vertė 2013 metais sudarė 731,4 mln. litų, pajamos – 309,5 mln. litų. Nors iš šios grupės įmonių tikimasi didžiausio pelningumo ir indėlio į valstybės biudžetą dividendų forma, jų nuosavybės grąžos rodikliai iš visų grupių yra prasčiausi – ROE rodiklis 2013 metais buvo neigiamas ir sudarė -14 proc. Šį rezultatą nulėmė didžiausios sektoriaus bendrovės – **Lietuvos jūrų laivininkystės** – patirti 41,1 mln. litų nuostoliai (įmonės ROE sudarė -40,2 proc.). Eliminavus šios bendrovės rezultatus, 1A grupės nuosavo kapitalo grąža vis tiek išlieka neigiama ir siekia -3,3 proc. Daugiausiai normalizuoto grynojo pelno 2013 metais šioje grupėje uždirbo **„Visagino energija“** (5,8 mln. litų) ir **Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“** (3,3 mln. litų).

1B įmonių grupė, vertinant pagal pajamas ir turtą, yra pati didžiausia. Jai priskirtos 70 į VVĮ portfelį įtrauktų įmonių, kurių bendroji apskaitinė turto vertė 2013 metais sudarė 23 mlrd. litų (66,4 proc. viso VVĮ portfelio turto vertės), o pajamos siekė 6,5 mlrd. litų (86,1 proc. viso VVĮ portfelio pajamų). Šiai grupei priskirtos svarbiausios energetikos ir transporto sektorių VVĮ – **„Lietuvos energijos“ įmonių grupė**, **„Lietuvos geležinkeliai“**, **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija**, **Lietuvos paštas**, **„Klaipėdos nafta“**, **oro uostai**. Taip pat šiai grupei priskirtos 42 **miškų urėdijos**.

1B grupės įmonių pelningumą vertinti sunkiausia, nes šioms įmonėms keliami ir komercinės veiklos, ir nekomerciniai, valstybės interesams užtikrinti reikalingi tikslai. Nepaisant priskirtų specialiųjų įpareigojimų vykdymo, grupės nuosavo kapitalo grąža pastaruosius ketverius metus nuosekliai augo ir 2013 metais siekė 2,9 proc.

1B grupės įmonės 2013 metais kartu uždirbo 399,9 mln. litų grynojo pelno (eliminavus netipinių mokesčių valstybei ir dėl bankų bankrotų patirtų nuostolių įtaką) – tai beveik du kartus daugiau nei 2012 metais. Grupės pelningumo augimui didžiausios įtakos turėjo tai, kad poros didžiausių šiai grupei priklausančių bendrovių – **Lietuvos pašto** ir **„Lietuvos energijos“** – veikla, 2012 metais buvusi nuostolinga, ataskaitiniu laikotarpiu generavo pelną. 2013 metais šių įmonių grynojo pelno marža, palyginti su 2012 metais, augo atitinkamai 4,5 ir 7,3 procentinio punkto.

1B grupės įmonių bendrajam grąžos rodikliui įtakos turi tai, kad **miškų urėdijų** nuosavo kapitalo grąža apskaičiuota į nuosavo kapitalo vertę įtraukiant diskontuotų pinigų srautų metodu nustatytą komercinės paskirties miško vertę. Remiantis 2014 metų pradžioje Valdymo koordinavimo centro atliktu vertinimu, ji 2013 metų pabaigoje siekė 3 062 mln. litų ir sudarė 85,7 proc. visos miškų urėdijų nuosavo kapitalo vertės. Naudojant šią miško vertę apskaičiuota nuosavybės grąža siekė 3 proc. Nusprendus įtraukti miškų vertę į urėdijų balansus ir atlikus nepriklausomą jų vertės nustatymą, šių įmonių grąžos rodikliai galėtų pasikeisti priklausomai nuo nustatytos miškų vertės.

Iš didžiausių 1B grupės įmonių geriausius pelningumo rodiklius pasiekė **„Klaipėdos nafta“** (ROE rodiklis 2013 metais siekė 6,4 proc.) bei **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija** (6 proc.). Nuostolingiausia šios grupės įmone 2013 metais buvo **Lietuvos radijo ir televizijos centras**, patyręs 6,4 mln. litų nuostolių.

2 grupei priskirtos 33 į VVĮ portfelį įtrauktos įmonės. Šios grupės apskaitinė turto vertė 2013 metais sudarė 4 mlrd. litų, pajamos – 742,9 mln. litų. Grupei priklausančios didžiausios įmonės – **Lietuvos naftos produktų agentūra**, 11 **kelių priežiūros įmonių**, **„Oro navigacija“**, **Registrų centras** ir **„Regitra“**.

Pastebėtina, kad šios grupės įmonių nuosavo kapitalo grąžos rodiklis, 2012 metais šoktelėjęs net iki 7,7 proc. (dėl **Ignalinos atominės elektrinės** turto vertės atstatymo ir **Lietuvos naftos produktų agentūros** netipinio pelno iš valstybės mazuto atsargų pardavimo), 2013 metais siekė 2,3 proc. Toks grąžos rodiklis iš esmės atitinka šiai grupei valstybės keliamus tikslus (siekti pelningos veiklos).

Didžiausią pelną 2 grupėje apskaitė **„Regitra“** (8,2 mln. litų grynojo pelno, eliminavus netipinius mokesčius ir nuostolius dėl bankų bankrotų), kurios ROE ataskaitiniu laikotarpiu siekė 15,9 proc. 2013 metais šioje grupėje veiklą nuostolingai vykdė aštuonios įmonės, o daugiausiai nuostolių patyrė **Valstybės turto fondas** (0,9 mln. litų).

Vyriausybės numatytų reikalavimų įgyvendinimas

2012 metų pabaigoje Vyriausybė nustatė, kad komercinę veiklą vykdančios (1A ir 1B grupėms priskirtos) įmonės 2013–2015 metų laikotarpiu turės siekti bent 5 proc. vidutinės metinės nuosavo kapitalo grąžos rodiklio, o miškų urėdijos per šį laikotarpį turės siekti kartu uždirbti ne mažiau nei vidutiniškai 97 mln. litų grynojo pelno (iš veiklos sąnaudų atėmus turto ir žaliavos mokesčius valstybei) per metus.

2013 metais 1A ir 1B grupių įmonių vidutinė nuosavo kapitalo grąža siekė 2,4 proc. – tai du kartus mažiau nei nustatytas Vyriausybės reikalavimas. Vyriausybės nustatytą rodiklį pasiekė 11 iš 29 1A grupės įmonių ir 10 iš 70 1B grupės įmonių. Ataskaitiniu laikotarpiu susisiekimo sektoriaus įmonių nuosavo kapitalo grąža sudarė 2,8 proc., o energetikos sektoriaus – 0,4 procentinio punkto mažiau. Prasčiausi rezultatai matomi kitų įmonių sektoriuje, kuriame užfiksuotas neigiamas nuosavo kapitalo grąžos rodiklis (-2,8 proc.).

Didžiausia nuosavo kapitalo grąža (3,1 proc.) priklauso miškininkystės sektoriui, tačiau **miškų urėdijoms**, kurios sudaro beveik visą šį sektorių, nėra taikomas nuosavo kapitalo grąžos reikalavimas. Vadovaujantis Vyriausybės reikalavimais, **miškų urėdijos** per 2013–2015 metus turi kasmet uždirbti vidutiniškai 97 mln. litų konsoliduoto grynojo pelno. 2013 metais šios įmonės kartu uždirbo 107,5 mln. litų grynojo pelno – 10,5 mln. litų daugiau nei reikalaujama.

VVĮ grąža valstybei

2013 metų VVĮ grąža valstybei sudaro 155,7 mln. litų – tai 3,7 proc. daugiau nei 2012 metais. Iš jų, valstybei paskirtų dividendų ir pelno įmokų suma sudaro 58,3 mln. litų ir, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 2,9 mln. litų. Netipinių mokesčių dalis valstybei kito nežymiai.

Susiekimo sektoriaus įmonės į valstybės biudžetą už 2013 metus turėtų įnešti 20,6 mln. litų dividendų – 11,9 mln. litų mažiau nei už 2012 metus. **„Lietuvos geležinkeliai“** paskyrė išmokėti 10,6 mln. litų dividendų. Dėl bendrovės įgyvendinamo valstybinės svarbos projekto „Rail Baltica“ dividendų suma buvo sumažinta nuo 84,9 mln. litų. **„Lietuvos paštas“** už 2013 metus valstybei išmokės 8,5 mln. litų dividendų, **Tarptautinis Vilniaus oro uostas** – 2 mln. litų. **Regionų kelius prižiūrinčios įmonės** valstybės biudžetą papildys 0,7 mln. litų įmoka – du kartus mažesne nei už praėjusį ataskaitinį laikotarpį. **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija**, 2013 metais uždirbusi 81,5 mln. litų grynojo pelno, strateginės reikšmės SGD terminalo statybos projekto įgyvendinimo laikotarpiu yra atleista nuo pelno įmokų mokėjimo.

Miškų urėdijos ir **Valstybinis miškotvarkos institutas** paskyrė išmokėti 19,3 mln. litų pelno įmokų – tai 45,3 proc. daugiau nei už 2012 metus.

Kitų įmonių sektoriuje paskirta dividendų ir pelno įmokų suma siekia 15,3 mln. litų arba 2,8 mln. litų daugiau nei už 2012 metus. Daugiausiai įtakos šiam augimui turėjo **„Investicijų ir verslo garantijos“**, kurių paskirta dividendų suma siekia 1,7 mln. litų (už 2012 metus bendrovė dividendų nemokėjo). Reikšmingą indėlį į valstybės biudžetą už 2013 metus skirs **„Problematika“** – 1,8 mln. litų. **„Detono“** ir **Žemės ūkio paskolų garantijų fondo** grąža valstybei sudarys po 1 mln. litų. **Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“** biudžetą papildys 500 tūkst. litų, nes mokama dividendų suma buvo sumažinta nuo potencialių 1,9 mln. litų.

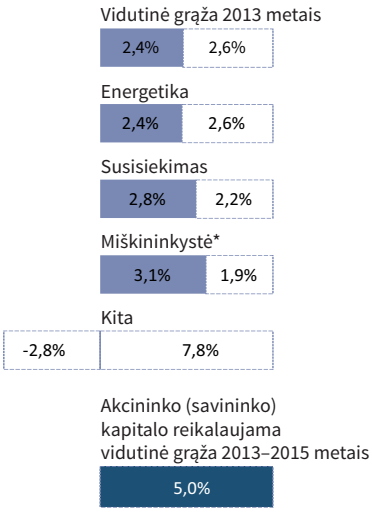

**Miškų urėdijoms nėra taikomas nuosavo kapitalo grąžos reikalavimas, todėl jų rezultatai neįtraukti į vidutinę 2013 metų grąžą.*

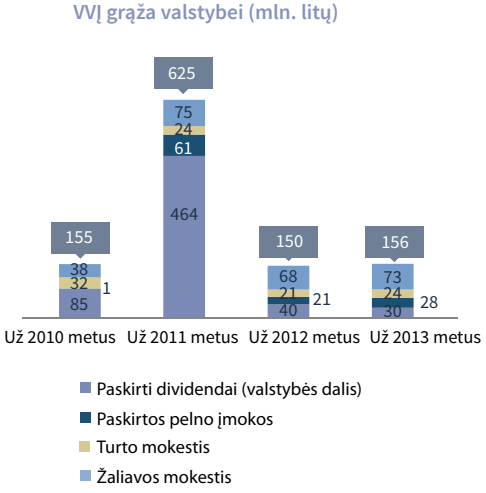

Energetikos sektoriaus įmonės už ataskaitinį laikotarpį valstybei paskyrė 257,4 tūkst. litų dividendų – šią sumą sudaro **„Klaipėdos naftos“** paskirti dividendai. Pastebėtina, kad energetikos sektoriaus įmonių grąža valstybei yra mažiausia.

Netipiniai mokesčiai, kuriuos VVĮ sumokėjo 2013 metais, buvo 8,6 mln. litų mažesni ir siekė 97,4 mln. litų. Didžiausią netipinių mokesčių dalį sumokėjo **miškų urėdijos**: 73,2 mln. litų žaliavos mokesčio ir 7 mln. litų turto mokesčio. Turto mokesčio daugiausiai sumokėjo susisiekimo sektoriaus įmonės (12,2 mln. litų).

VVĮ sukurta pridėtinė vertė 2013 metais

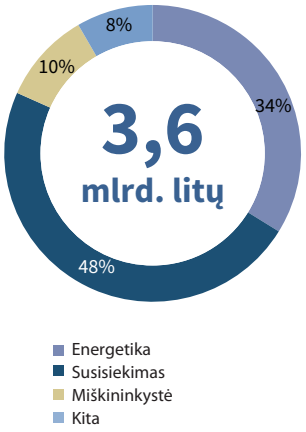

VVĮ pridėtinės vertės ataskaita

Pridėtinės vertės ataskaita (PVA) parodo, kiek vertės sukuriama bendromis įmonės kapitalo savininkų, vadovybės bei darbuotojų pastangomis. Ši ataskaita, visų pirma, atskleidžia tiesioginį įmonių indėlį į šalies biudžetą, taip pat leidžia įvertinti, kaip sukurta pridėtinė vertė paskirstoma tarp suinteresuotųjų šalių – akcininkų (savininko), kreditorių, darbuotojų bei valstybės, kuriai tenka įmonių mokesčiai. Ši ataskaita yra ypač naudinga VVĮ, kadangi nemaža dalis jų turi suderinti tikslą siekti pelno su pavestų specialiųjų įpareigojimų vykdymu ir viešųjų interesų tenkinimu. Be to, VVĮ teikia finansinę grąžą akcininkui ne tik grynojo pelno, bet ir į biudžetą sumokamų mokesčių forma. Todėl PVA padeda įvertinti bendrą šių įmonių valstybei sukuriamą vertę.

Žemiau pateikta visų šioje ataskaitoje į VVĮ portfelį įtrauktų įmonių sukurtos pridėtinės vertės ataskaita, išskyrus bendroves **„Lietuvos dujos“** ir **„Amber Grid“**, kurių valstybė 2013 metų pabaigoje valdė tik mažumos dalį. Pridėtinė vertė apskaičiuota remiantis audituotomis VVĮ 2013 metų metinėmis finansinėmis ataskaitomis ir įmonių pateikta informacija apie darbuotojų darbo apmokėjimo lėšas, sumokėtus mokesčius ir palūkanų sąnaudas.

PRIDĖTINĖ VERTĖ (MLN. LITŲ)	2011 METAI	2012 METAI	2013 METAI
Pagrindinės veiklos pajamos	**6 981**	**7 312**	**7 535**
Kitos veiklos pajamos	69	67	73
Prekių ir paslaugų įsigijimo sąnaudos	3 636	3 998	4 064
Pridėtinė vertė prieš finansinę veiklą	**3 414**	**3 381**	**3 544**
Finansinės veiklos rezultatas	-150	-3	54
Paskirstytina pridėtinė vertė	**3 264**	**3 378**	**3 598**
PRIDĖTINĖS VERTĖS PASKIRSTYMAS (MLN. LITŲ)	**2011 METAI**	**2012 METAI**	**2013 METAI**
Kapitalo savininkams	**567**	**108**	**143**
Dividendai ir pelno įmokos valstybei	510	61	58
Dividendai smulkiesiems akcininkams	16	1	1
Palūkanos kreditoriams	41	47	84
Darbuotojams	**1 801**	**1 755**	**1 837**
Atlyginimai	1 158	1 122	1 173
Socialinio draudimo mokesčiai	507	485	509
Darbuotojų išlaikymo sąnaudos, kompensuojamos iš valstybės biudžeto, struktūrinių ES ar kitų fondų lėšomis	136	148	156
LR biudžeto ir ES lėšos, kuriomis kompensuojamos darbuotojų išlaikymo sąnaudos	**-136**	**-148**	**-156**
Mokesčiai valstybei	**274**	**211**	**209**
Įmonės investicijoms tenkančios lėšos	**757**	**1 452**	**1 565**
Nusidėvėjimas	1 367	1 234	1 247
Grynojo pelno dalis	-609	218	317
Sukurta pridėtinė vertė	**3 263**	**3 379**	**3 598**

Sukurta pridėtinė vertė (mln. litų)

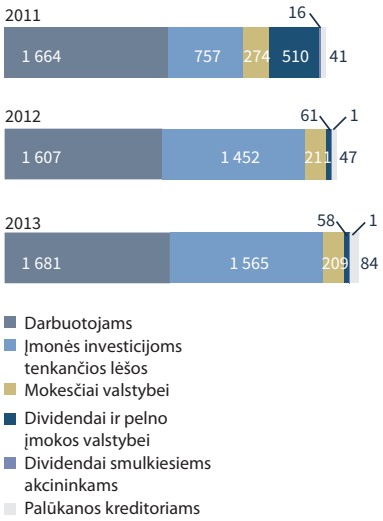

2013 metais visų VVĮ sukurta pridėtinė vertė siekė beveik 3,6 mlrd. litų ir buvo 6,5 proc. didesnė nei 2012 metais. Pagrindinės veiklos pajamos augo 3 proc. (arba 223 mln. litų), o pridėtinės vertės sukūrimo sąnaudos padidėjo 1,7 proc. (arba 66 mln. litų). Galutiniam rezultatui taip pat įtakos turėjo 1,5 proc. pridėtinės vertės sudaręs, tačiau

ženkliai pagerėjęs (54 mln. litų) finansinės veiklos rezultatas, kuriam daugiausiai įtakos turėjo **Ignalinos atominė elektrinė**. Įmonė per 2013 metus 27,8 mln. litų pagerino savo finansinės veiklos rezultatą – tai lėmė 29,5 mln. litų sumažėjusios finansinės veiklos sąnaudos, nes 2012 metų ataskaitose buvo įtrauktas Ūkio banko ir banko „Snoras“ įsiskolinimo nuvertinimas.

Apžvelgiant VVĮ sektorius, susisiekimo įmonių pridėtinė vertė 2013 metais augo nežymiai ir viršijo 1,7 mlrd. litų, o energetikos sektoriaus įmonių indėlis į šalies ekonomiką buvo 1,2 mlrd. litų (7,9 proc. daugiau nei 2012 metais). Miškininkystės ir kitos įmonės sukūrė atitinkamai 358 mln. (10,5 proc. daugiau) ir 301 mln. litų (19,9 proc. daugiau) pridėtinės vertės.

Lyginant VVĮ pridėtinę vertę su Lietuvos bendruoju vidaus produktu (BVP) apskaičiuota, jog 2013 metais VVĮ indėlis į valstybės ūkį sudarė 3 proc., t. y. 0,03 procentinio punkto daugiau nei 2012 metais. Reikšmingiausia sukuriamos vertės dalis tenka kelioms didžiausioms VVĮ: **„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupės** sukurta pridėtinė vertė siekė apie 1,1 mlrd. litų, tuo metu **„Lietuvos energijos“** bei **„EPSO-G“** įmonių grupių sukurta pridėtinė vertė sudarė atitinkamai 893,1 ir 205,8 mln. litų. Šių trijų įmonių grupių bendras indėlis į šalies BVP 2013 metais sudarė 1,9 proc.

Iš visos 2013 metais sukurtos pridėtinės vertės 46,7 proc. paskirta darbuotojų išlaikymui – darbuotojų atlyginimams, SODROS mokesčiams bei kitoms išmokoms. Į šį skaičių neįtraukta 156 mln. litų (4,3 proc. visos pridėtinės vertės) darbuotojų išlaikymo sąnaudų, kompensuojamų valstybės biudžeto ar ES lėšomis, kurios neatsispindi įmonių pelno (nuostolių) ataskaitose. Šios sąnaudos tėra lėšų perskirstymas tarp skirtingų suinteresuotųjų šalių (nacionalinių bei supranacionalinių institucijų ir VVĮ darbuotojų) ir nekeičia paskirstytinos pridėtinės vertės dydžio.

Kapitalo savininkams (valstybei, smulkiesiems akcininkams ir kreditoriams) iš viso yra paskirta 4 proc. sukurtos pridėtinės vertės, arba 142,6 mln. litų. Kreditoriams palūkanų forma atiteks 83,7 mln. litų. Tai rodo, kad VVĮ turi sąlyginai nedaug finansinių įsipareigojimų. Pridėtinės vertės valstybė taip pat gauna ir surenkamų mokesčių pavidalu. Ši dalis 2013 metais sumažėjo nuo 6,2 iki 5,8 proc. visos sukurtos pridėtinės vertės ir sudarė 209,3 mln. litų. Dalį visų valstybei sumokamų mokesčių sudaro netiesioginiai mokesčiai (žaliavos ir turto). VVĮ 2013 metais sumokėti netiesioginiai mokesčiai valstybei išaugo 9,3 proc. ir siekė 97,4 mln. litų. Daugiausiai jų sumokėjo miškininkystės sektoriaus įmonės – 80,5 mln. litų, kurių didžiąją dalį (73,2 mln. litų) sudaro miškų urėdijų mokamas žaliavos mokestis. Daugiausia turto mokesčio sumokėjo susisiekimo sektoriaus įmonės – 12,1 mln. litų. Energetikos įmonės sumokėjo 1,8 mln. litų turto mokesčio, o kitų įmonių sektoriui priskirtos įmonės – 2,9 mln. litų.

Paskirsčius pridėtinę vertę visoms suinteresuotoms šalims, apie 43,5 proc. 2013 metais sukurtos pridėtinės vertės (1 565 mln. litų) litų galėtų likti įmonėms. Tai lėšos, skirtos plėtrai, turto nusidėvėjimą atstatančioms investicijoms, paskolų grąžinimui, apyvartinio kapitalo finansavimui bei kitoms įmonių reikmėms. Palyginti su 2012 metais, ši suma padidėjo 7,8 proc.

Veiklos efektyvumas

Šioje VVĮ portfelio apžvalgoje įmonių efektyvumas vertinamas skaičiuojant VVĮ sukuriamą pridėtinę vertę vienam darbuotojui. Tai leidžia vertinti įmonių veiklos efektyvumą gerokai plačiau – ne tik matuojant įmonių uždirbamas pajamas ar pelną, bet įtraukiant ir, pavyzdžiui, darbuotojams tenkančią pridėtinę vertę.

Absoliučiai pridėtinei vertei augant, o darbuotojų skaičiui nežymiai sumažėjus, VVĮ vieno darbuotojo sukurta pridėtinė vertė 2013 metais, palyginti su 2012 metais, išaugo 6,9 proc. ir sudarė 93 tūkst. litų. Pagal VVĮ sektorius didžiausia pridėtinė vertė darbuotojui (163 tūkst. litų, 14,8 proc. daugiau nei prieš metus) tenka sąlyginai dides-

2013 metai

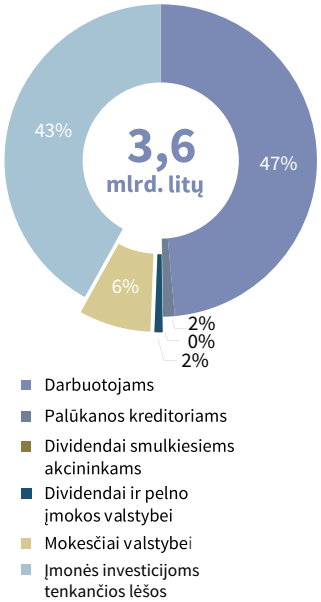

2012 metai

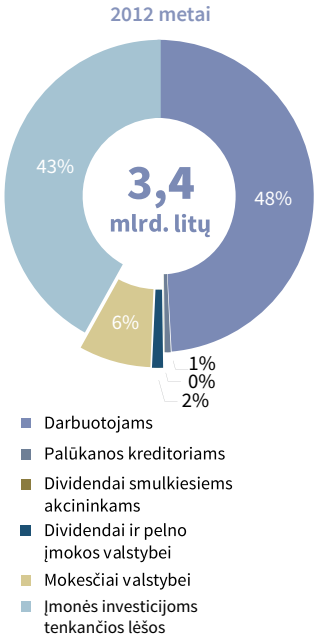

Pridėtinės vertės pasidalijimas tarp įmonės ir savininkų (mln. litų)

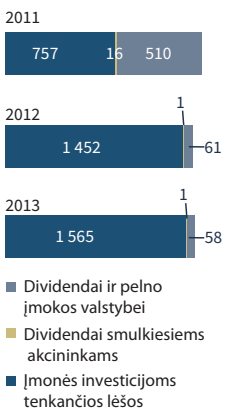

VĮ vieno darbuotojo sukurta pridėtinė vertė 2013 metais, palyginti su 2012 metais, išaugo 6,9 proc. ir sudarė 93 tūkst. litų.

nį materialiojo kapitalo ir mažesnį žmogiškųjų išteklių poreikį turinčiose energetikos įmonėse. Kitų įmonių sektoriuje pridėtinė vertė vienam darbuotojui augo 21,5 proc., tačiau išliko mažiausia (58 tūkst. litų). Miškininkystės sektoriuje šis rodiklis padidėjo 12,7 proc., iki 86 tūkst. litų, o susisiekimo sektorius buvo vienintelis, kurio įmonių sukuriama pridėtinė vertė, skaičiuojant vienam darbuotojui, sumažėjo. Palyginti su 2011 metais, visų VĮ pridėtinė vertė darbuotojui išaugo 10,5 proc.

Nuosavybės grąža pagal DuPont analizę

VĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža 2013 metais pasiekė 2,7 proc., normalizuotam VĮ grynajam pelnui išaugus 25 proc., o nuosavam kapitalui padidėjus 5,7 proc. Reikšmingiausią įtaką portfelio rezultatams turėjo energetikos ir susisiekimo sektoriai, kuriems priklauso didžiausios VĮ. Šiems sektoriams priklausančių įmonių turtas kartu sudarė 83 proc., grynasis pelnas – 89 proc., pardavimo pajamos – 86 proc., o nuosavas kapitalas – 78 proc. viso VĮ portfelio atitinkamų dydžių.

DuPont analizė

DuPont analizė – pripažinta ir praktikoje plačiai naudojama įmonių veiklos rezultatų analizės rūšis, leidžianti išskaidyti nuosavo kapitalo grąžos rodiklį į jo komponentus, nustatyti grąžos šaltinius, įvertinti jų įtaką rezultatui bei identifikuoti veiklos gerinimo potencialą. Taip išskaidyta nuosavo kapitalo grąža (ROE) yra veiklos efektyvumo, matuojamo grynojo pelno marža, turto panaudojimo efektyvumo, matuojamo turto apyvartumo rodikliu, bei įmonės finansinio sverto sandauga:

ROE = Grynojo pelno marža (Grynasis pelnas/Pardavimo pajamos) × **Turto apyvartumas** (Pardavimo pajamos/Turtas) × **Finansinis svertas** (Turtas/Nuosavas kapitalas)

Kiekvieno iš šių trijų komponentų padidėjimas teigiamai veikia įmonės nuosavo kapitalo grąžos dydį. Vis dėlto, šie rodikliai reikšmingai priklauso nuo veiklos sektoriaus, todėl prasminga juos analizuoti tik palyginamųjų įmonių kontekste.

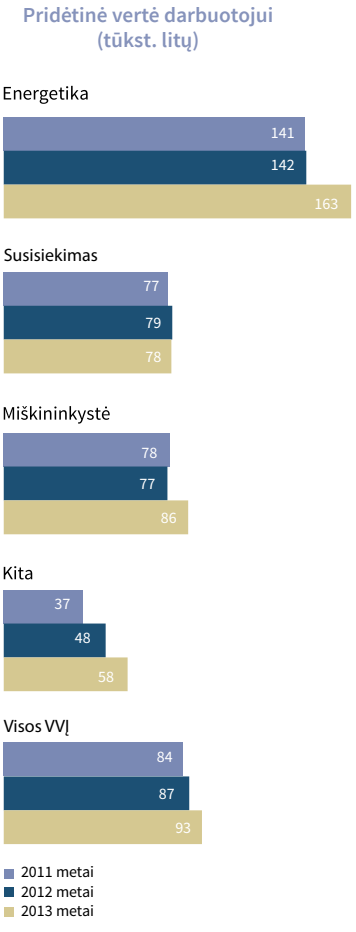

Apibendrinant VĮ sektorius, energetikos įmonės, lyginant su 2012 metais, didino visus tris rodiklius ir pasiekė 2,66 proc. nuosavo kapitalo grąžą 2013 metais (palyginimui, šio sektoriaus nuosavo kapitalo grąža 2012 metais siekė 1,2 proc.). Nors įmonių turto apyvartumas (turto panaudojimo efektyvumas generuojant pajamas) didėjo nežymiai ir vis dar išlieka sąlyginai žemas (0,24), nuosavo kapitalo grąžos augimą lėmė 2,96 procentinio punkto išaugusi energetikos sektoriaus grynojo pelno marža. Šiam pokyčiui didelės įtakos turėjo du kartus išaugęs energetikos sektoriaus įmonių normalizuotas grynasis pelnas. Prie to labiausiai prisidėjo **„Lietuvos energija“**, kuri per metus savo grynąjį pelną padidino 210 mln. litų.

Susisiekimo sektoriaus rezultatai, palyginti su praėjusiais metais, smuko – nuosavo kapitalo grąža sumažėjo nuo 3,86 iki 2,64 proc. Tokį nuosavo kapitalo grąžos sumažėjimą lėmė sumažėjęs įmonių turto apyvartumas bei smukęs pelningumas.

Svarbu pažymėti, kad miškininkystės bei kitų įmonių sektorių nuosavo kapitalo grąža 2013 metais didėjo, tačiau šių sektorių rezultatų įtaka bendram portfelio rezultato pagerėjimui yra mažiau reikšminga, nes jų svoris bendrame VĮ portfelyje yra ženkliai mažesnis nei energetikos ir susisiekimo sektorių.

Žvelgiant į Lietuvos VĮ ir atitinkamų sektorių palyginamųjų Vakarų ir Rytų Europos bei Rusijos regiono įmonių vidutinius rezultatus (detali palyginamųjų įmonių identifikavimo ir palyginamųjų rodiklių sudarymo metodika pateikta ataskaitos pabaigoje esančiame skyriuje „Vertinimo metodika“), pastebima tendencija, jog tiek energetikos, tiek susisiekimo sektoriaus įmonių nuosavo kapitalo grąža atsilieka nuo palyginamųjų įmonių: Lietuvos energetikos sektoriaus nuosavo kapitalo grąža daugiau nei perpus

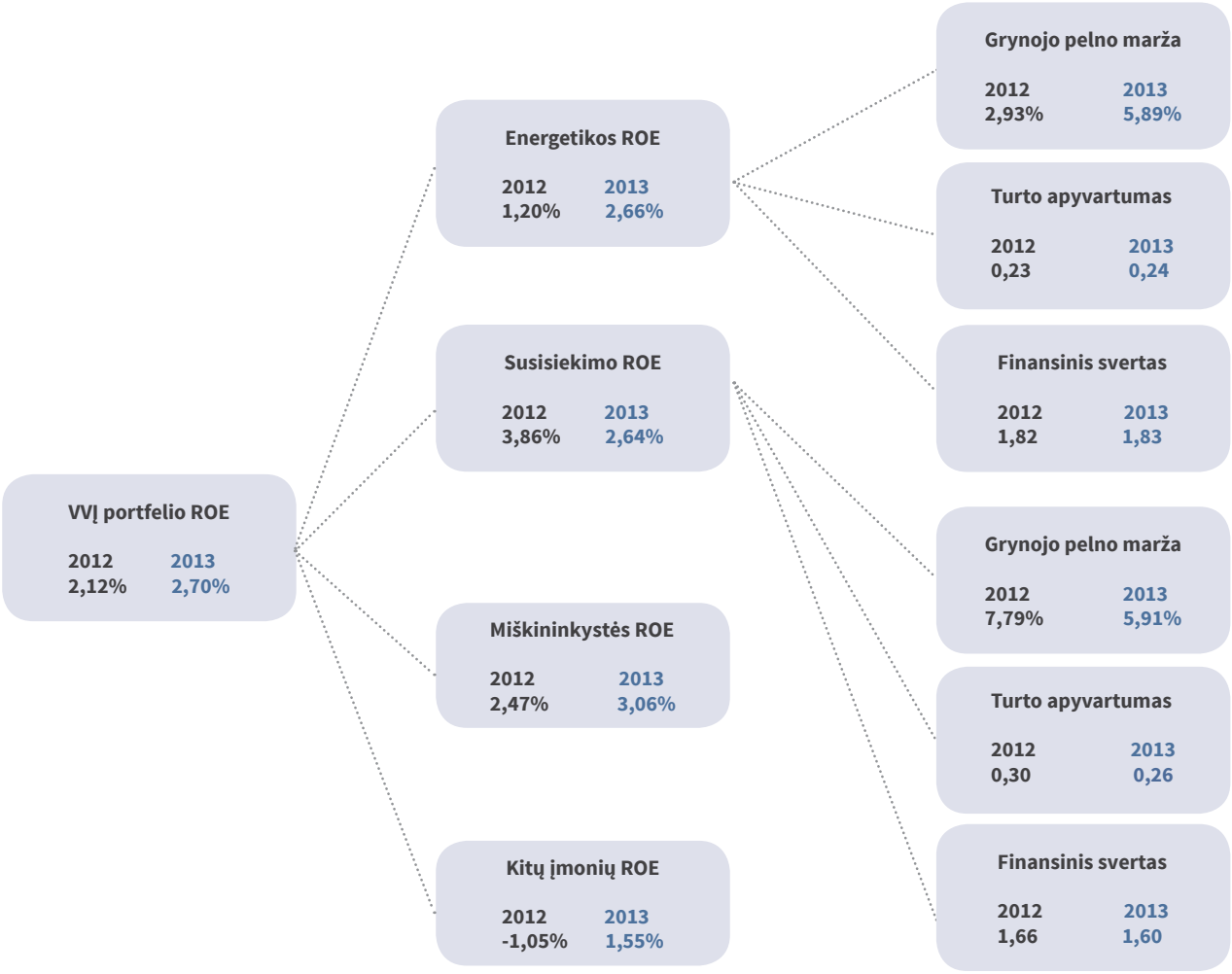

mažesnė, o palyginamosios užsienio susisiekimo įmonės uždirba virš trijų kartų daugiau grąžos savo akcininkams.

	Energetika		Susisiekimas	
	Lietuvos VVĮ	Palyginamosios užsienio įmonės	Lietuvos VVĮ	Palyginamosios užsienio įmonės
ROE	**2,66%**	**5,36%**	**2,64%**	**8,93%**
Grynojo pelno marža	5,89%	4,41%	5,91%	5,13%
Turto apyvartumas	0,24	0,65	0,26	0,92
Finansinis svertas	1,83	1,86	1,60	1,81

Nors Lietuvoje tiek energetikos, tiek susisiekimo sektorių įmonės nežymiai lenkia savo palyginamąsias užsienio įmones grynojo pelno marža, turto apyvartumo rodik-liais šios įmonės akivaizdžiai nusileidžia abiejų sektorių vidurkiams. Turto panaudojimo efektyvumo didinimas (pajamų vienam turto vienetui didėjimas) galėtų padėti Lietuvos įmonėms užtikrinti aukštesnę grąžą akcininkams. Turto panaudojimo efektyvumas gali būti didinamas dvejopai: didinant pajamas ir išlaikant esamą turto bazę arba atsisakant antrinio, mažiau efektyvaus turto. Pastarasis būdas yra, tikėtina, realistiškesnis ir gali būti įgyvendintas, pavyzdžiui, identifikuojant nekilnojamojo turto ar kitus objektus, kuriuos prasminga realizuoti rinkoje.

Pažymėtina, jog susisiekimo sektoriaus finansinis svertas yra mažesnis nei palyginamųjų įmonių. Tai leidžia daryti išvadą, jog šių įmonių kapitalo struktūra yra vis dar sąlyginai konservatyvi ir jos turi papildomų skolinimosi rezervų. Energetikos įmonės pagal įsiskolinimo lygį jau beveik susilygino su rinkos vidurkiu, todėl šioms įmonėms vertėtų itin nuodugniai įvertinti savo finansinę riziką prieš prisiimant naujus, finansinį svertą didinančius įsipareigojimus.

Susisiekimas

Transporto, logistikos ir ryšio paslaugas teikiančios VVĮ sudaro vieną svarbiausių grandžių prekių ir paslaugų vertės kūrimo grandinėje. Susisiekimo sektoriuje veikiančios įmonės sukuria 14 proc. šalies pridėtinės vertės.

Valstybė valdo 23 susisiekimo sektoriaus kelių priežiūros, geležinkelių, vandens transporto, oro uostų, pašto ir telekomunikacijų paslaugas teikiančias įmones, kurios kartu 2013 metais valdė 32 proc. viso VVĮ turto ir uždirbo 34,6 proc. visų VVĮ pajamų. Beveik šeši iš dešimties valstybės valdomose įmonėse dirbančių darbuotojų dirba susisiekimo sektoriui priskiriamose įmonėse.

Žemiau esančioje lentelėje nurodytos 10 didžiausių įmonių pagal pardavimo pajamas.

Įmonė	Veiklos sritis	2013 m. apyvarta (tūkst. litų)	Turtas 2013 m. pabaigoje (tūkst. litų)	Darbuotojų skaičius 2013 m. pabaigoje	Valstybei priklausanti dalis (proc.)
AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupė	Keleivių ir krovinių transportavimas	1 637 004	6 258 669	12 770	100,0%
AB Lietuvos pašto įmonių grupė	Pašto ir pasiuntinių, finansinių paslaugų teikimas	201 713	235 198	6 208	100,0%
VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	Klaipėdos uosto infrastruktūros valdymas	158 553	1 745 657	242	100,0%
AB Lietuvos jūrų laivininkystė	Krovinių gabenimas jūriniais laivais	92 337	163 096	340	56,7%
VĮ „Oro navigacija“	Specializuotų paslaugų šalies oro erdvėje teikimas	89 225	166 768	306	100,0%
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Radijo ir televizijų programų siuntimas	62 589	141 709	383	100,0%
VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas	Vilniaus oro uosto eksploatavimas	58 542	337 603	347	100,0%
VĮ „Šiaulių regiono keliai“	Valstybinės reikšmės kelių priežiūra	40 075	61 469*	326	100,0%
VĮ „Kauno regiono keliai“	Valstybinės reikšmės kelių priežiūra	32 120	55 668*	328	100,0%
VĮ „Automagistralė“	Kelių ir susijusios infrastruktūros priežiūra	31 359	47 766*	308	100,0%

*Iš įmonės turto atimta kelių vertė.

Finansiniai rezultatai

Susisiekimo sektoriaus įmonės per 2013 metus uždirbo 2,6 mlrd. litų pajamų – 3,1 proc. arba 83 mln. litų mažiau nei per 2012 metus. Sektoriaus portfelio pajamų mažėjimui įtakos turėjo 100 mln. litų mažesnės įmonių grupės **„Lietuvos geležinkeliai“** pajamos, kritusios iki 1,6 mlrd. litų dėl ženkliai sumenkusių NATO krovinių pervežimų bei mažėjusių Klaipėdos uosto kryptimi iš Rytų gabenamų chemijos produktų ir juodųjų metalų srautų. Taip pat sektoriaus portfelį paveikė **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija**, kurios pajamos, sumažėjus tranzitinių krovinių kiekiui, krito 8,5 mln. litų ir sudarė 158,6 mln. litų. Tuo metu **Lietuvos pašto įmonių grupės** pajamos augo 11 mln. litų, iki 201,7 mln. litų.

Susisiekimo sektoriaus įmonių grynasis pelnas 2013 metais sumažėjo daugiau nei ketvirtadaliu.

Pajamų mažėjimas tiesiogiai atsispindėjo sektoriaus savikainoje, kuri 2013 metais krito 2,4 proc., iki 1 892,3 mln. litų. Tuo metu veiklos sąnaudos augo 5,8 proc., iki 563,2 mln. litų. Labiausiai – dėl 22,1 mln. litų sumažintos laivų vertės – išaugo **Lietuvos jūrų laivininkystės** veiklos sąnaudos. **„Lietuvos geležinkelių“**, didžiausios pagal darbuotojų skaičių VVĮ, veiklos sąnaudos padidėjo 3,8 proc., iki 183,7 mln. litų, nes buvo dalinai atstatyti krizės laikotarpiu sumažinti atlyginimai.

2013 metais susisiekimo sektoriaus įmonių uždirbtas grynasis pelnas, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 26,4 proc. ir sudarė 154 mln. litų. Rezultatams daugiausia neigiamos įtakos turėjo 24,7 mln. litų, iki 104,4 mln. litų sumažėjęs įmonių grupės **„Lietuvos geležinkeliai“** grynasis pelnas bei nuo 16,4 iki 41,1 mln. litų išaugę grynieji **„Lietuvos jūrų laivininkystės“** nuostoliai. Geriausius rezultatus susisiekimo sektoriuje 2013 metais demonstravo **Lietuvos pašto įmonių grupė**, kurios grynasis rezultatas iš 7,2 mln. litų nuostolių 2012 metais virto 1,6 mln. litų pelnu.

Sektoriaus įmonių valdomo turto apskaitinė vertė 2013 metais išaugo 10,1 proc., iki 9,9 mlrd. litų. Didžiausią įtaką portfeliui ir čia turėjo įmonių grupė **„Lietuvos geležin-**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**2 686 580**	**2 603 566**
Pardavimo savikaina	1 938 971	1 892 300
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**747 609**	**711 267**
Veiklos sąnaudos	532 186	563 200
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	34 351	34 093
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**249 774**	**182 160**
Veiklos pelno marža	*9,3%*	*7,0%*
EBITDA	**766 634**	**715 710**
EBITDA marža	*28,5%*	*27,5%*
Finansinė ir investicinė veikla	-24 516	-19 255
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**225 258**	**162 905**
Pelno mokestis	26 686	19 672
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**198 572**	**143 233**
Mažumai tenkanti grynojo pelno dalis	-7 082	-18 119
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**209 308**	**153 980**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*7,8%*	*5,9%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	34 751	46 830
Materialus turtas	7 997 090	8 931 098
Finansinis turtas	13 437	14 462
Kitas ilgalaikis turtas	14 552	14 247
Biologinis turtas	0	0
Ilgalaikis turtas	**8 059 829**	**9 006 637**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	277 929	290 929
Per vienerius metus gautinos sumos	420 024	307 956
Kitas trumpalaikis turtas	61 106	77 397
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	199 810	242 313
Trumpalaikis turtas	**958 870**	**918 596**
TURTO IŠ VISO	**9 018 699**	**9 925 233**
Nuosavas kapitalas	**5 448 423**	**6 202 565**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	54 056	36 254
Dotacijos, subsidijos	**2 124 647**	**1 879 307**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	723 215	905 710
Trumpalaikiai įsipareigojimai	722 413	937 651
Įsipareigojimai	**1 445 629**	**1 843 361**
Finansiniai įsipareigojimai	777 663	1 036 140
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**9 018 699**	**9 925 233**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	2,4%	1,6%
Normalizuotas ROE	3,9%	2,6%
D/E	14,3%	16,7%

GRĄŽA VALSTYBEI (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (valstybės dalis)	32 532	20 614
Paskirtos pelno įmokos	2 599	2 795
Dividendai ir pelno įmokos valstybei	**35 131**	**23 409**
Turto mokestis	12 133	12 157
IŠ VISO	**47 264**	**35 566**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	23 520	23 708
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	102	102

keliai“, kurios turtas išaugo 15,5 proc., iki 6,3 mlrd. litų dėl nuosavo kapitalo ir finansinių įsipareigojimų didinimo, skirto „Rail Baltica“ projekto finansavimui. Sumažėjus grynajam pelnui ir 13,8 proc. išaugus nuosavo kapitalo apskaitinei vertei, susisiekimo sektoriaus nuosavo kapitalo grąža sumenko nuo 3,9 proc. 2012 metais iki 2,6 proc. 2013 metais.

Susisiekimo sektoriaus įmonės 2013 metais uždirbo 143,2 mln. litų grynojo pelno, o dividendų išmokėjo 20,6 mln. litų

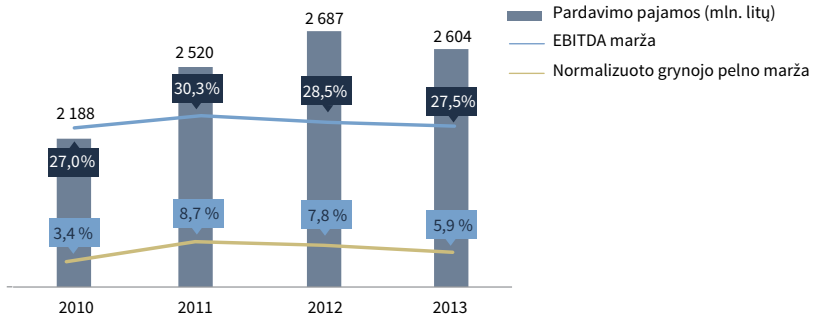

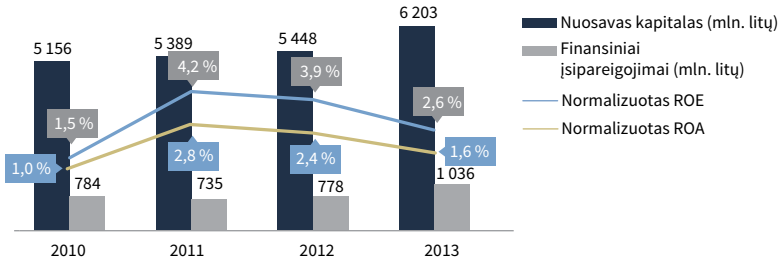

2013 metais 2,4 procentinio punkto, iki 16,7 proc. augo sektoriaus skolos ir nuosavo kapitalo santykis (D/E). Dauguma susisiekimo sektoriaus įmonių, tarp jų visos kelių priežiūros įmonės, 2013 metais veiklą vykdė neturėdamos finansinių įsipareigojimų. Bendroji sektoriaus įmonėms suteiktų dotacijų ir subsidijų vertė per metus sumažėjo 11,5 proc., iki 1,9 mlrd. litų. Didžiausią sektoriaus subsidijų ir dotacijų dalį gaunanti bendrovė **„Lietuvos geležinkeliai“** per 2013 metus balanse sumažino savo subsidijų ir dotacijų sumą 245,3 mln. litų, iki 1,5 mlrd. litų.

Susiekimo sektoriaus įmonių paskirtų dividendų ir pelno įmokų valstybei dalis už 2013 metus sudarė 20,6 mln. litų, kai prieš metus ši suma siekė 32,5 mln. litų. Daugiausiai dividendų paskyrė **„Lietuvos geležinkeliai“** – 10,6 mln. litų. Dėl bendrovės įgyvendinamo valstybinės svarbos projekto „Rail Baltica“ dividendų suma buvo sumažinta nuo 84,9 mln. litų. **Lietuvos paštas** už 2013 metus valstybei išmokės 8,5 mln. litų dividendų, o **Tarptautinis Vilniaus oro uostas** – 2 mln. litų. **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijai** prievolė mokėti pelno įmokas netaikoma dėl didelio investicijų poreikio valstybinės reikšmės projektų įgyvendinimui, įskaitant SGD statybos projektą.

Geležinkeliai

Lietuvos teritoriją kerta du europinės svarbos geležinkelių koridoriai – Šiaurės–Pietų krypties, jungiantis Lenkija su Baltijos šalimis, ir Rytų–Vakarų, jungiantis Ukrainą ir

Baltarusiją su Klaipėdos uostu. Šiaurės–Pietų koridorius nėra visiškai integruotas dėl skirtingų vėžės tipų, naudojamų Baltijos šalyse ir Lenkijoje. Įgyvendinus tarptautinį transporto projektą „Rail Baltica“, geležinkelio linija sujungs Varšuvą, Kauną, Vilnių, Rygą, Taliną ir, pasitelkus geležinkelio keltą, Helsinkį. 2014 metų pradžioje buvo susitarta dėl Vilniaus keleivinės vežės prijungimo prie transeuropinės geležinkelių linijos, kuri turėtų būti įgyvendinta antrajame projekto etape.

Lietuvos geležinkelių infrastruktūrą patikėjimo teise valdo valstybės kontroliuojama bendrovė **„Lietuvos geležinkeliai“**.

Keleivių vežimas

Lietuvos geležinkeliai vežta keleivių (tūkst. keleivių)

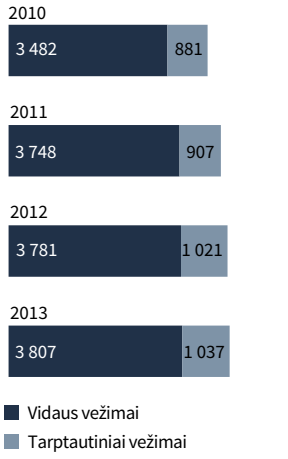

Šaltinis: Lietuvos geležinkeliai (2014)

Geležinkeliais 2013 metais buvo pervežta 4,8 mln. keleivių ir tai sudarė vos 1,2 proc. visų Lietuvoje pervežtų keleivių skaičiaus. Atnaujintas riedmenų parkas ir taikomos rinkodaros programos leido nežymiai padidinti keleivių skaičių, tačiau dėl „Rail Baltica“ statybos darbų bendrovei teko keisti dalies traukinių eismo tvarkaraščius, maršrutus – tai turėjo neigiamos įtakos bendram keliaujančiųjų skaičiaus augimui. Palyginti su 2012 metais, geležinkeliais buvo pervežta 0,9 proc. daugiau keleivių. Iš visų geležinkeliais vežtų keleivių, 78,6 proc. buvo pervežti vietiniais maršrutais, o 21,4 proc. – tarptautiniais.

Ekonominė situacija Rusijoje lėmė keleivių, vykstančių tranzitu į Kaliningrado sritį ir iš jos, sumažėjimą. Taip pat dėl didelės konkurencijos su oro kelių transportu sumažėjo keliaujančių maršrutais Vilnius–Maskva bei Vilnius–Sankt Peterburgas skaičius, atitinkamai 10,6 ir 3,5 proc. Palyginti su 2012 metais, 31,1 proc. augo keleivių skaičius maršrutu Vilnius–Minskas. Tam įtakos turėjo tai, kad 2013 metais šiuo maršrutu pradėjo kursuoti **„Lietuvos geležinkelių“** formavimo traukiniai, taip pat 1 val. sutrumpėjo kelionės laikas.

Krovinių vežimas

Lietuvos geležinkeliais vežta krovinių (tūkst. tonų)

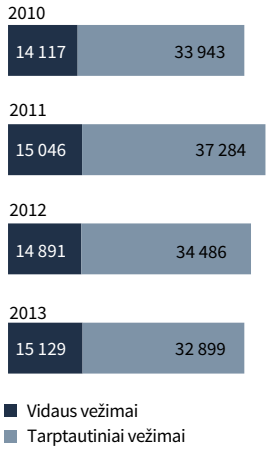

Šaltinis: Lietuvos geležinkeliai (2014)

2013 metais **„Lietuvos geležinkeliai“** pervežė 48 mln. tonų krovinių, tai yra 2,7 proc. mažiau krovinių nei 2012 metais. Iš jų, 68,5 proc. sudarė tarptautiniais maršrutais gabenami kroviniai, kurių pervežimas, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 4,6 proc., arba 1,6 mln. tonų. Tarptautinių pervežimų mažėjimui įtakos turėjo sumenkusios tranzitinių vežimų apimtys per Klaipėdos uostą: dėl konflikto trąšų rinkoje tarp Rusijos „Uralkalij“ ir Baltarusijos „Belaruskalij“ gamyklų ženkliai sumažėjo gabenamų chemijos produktų srautas, pasikeitus naftos tiekėjams nebuvo vežami naftos produktai iš Baltarusijos, taip pat mažėjo iš Rusijos gabenamų juodųjų metalų srautas. Tačiau tranzitiniai vežimai Kaliningrado kryptimi augo.

Lietuvos geležinkeliais vežamų krovinių struktūra 2012–2013 metais (mln. tonų)

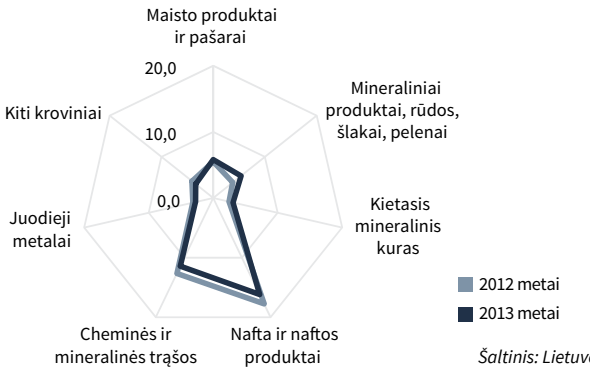

Šaltinis: Lietuvos geležinkeliai (2014)

Vietinių pervežimų rinkoje ženklių pasikeitimų 2013 metais neįvyko – pervežta 15,1 mln. tonų krovinių – 1,6 proc. daugiau nei 2012 metais. Didžiausi užsakovai šioje rinkoje išlieka didžiosios Lietuvos pramonės įmonės – „ORLEN Lietuva", „Lifosa", „Achema", „Akmenės cementas" ir „Dolomitas". Iš visų geležinkeliais pervežamų krovinių, 57,5 proc. sudaro nafta, naftos produktai ir cheminės bei mineralinės trąšos.

Jūrų transportas

Lietuvos jūrų transportą sudaro Lietuvos jūrų prekybinis laivynas, Klaipėdos valstybinis jūrų uostas, Šventosios valstybinis jūrų uostas ir „ORLEN Lietuva" Būtingės naftos terminalas bei kitos laivus aptarnaujančios įmonės ir agentūros. Vienos didžiausių jūrų transporto sektoriaus dalyvės yra valstybės valdomos įmonės – **„Lietuvos jūrų laivininkystė"** bei **Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija** (toliau – **Uosto direkcija**).

„Lietuvos jūrų laivininkystės" laivai sudaro beveik trečdalį Lietuvos prekybinio jūrų laivyno. 2013 metų pabaigoje įmonė valdė 10 prekybinių laivų. **Uosto direkcijai** yra patikėtas Klaipėdos ir Šventosios uostų valdymas. Pastarasis vis dar yra vystymo stadijoje ir bus skirtas pramoginiams laivams. Klaipėdos uoste veikia 38 specializuoti terminalai, o metinis uosto krovos pajėgumas siekia 45 mln. tonų.

Ataskaitiniais metais Klaipėdos uoste buvo krauta 33,4 mln. tonų jūrinių krovinių – 5,4 proc. mažiau nei 2012 metais. Didžiąją dalį krovos (62,9 proc.) sudaro Lietuvos kroviniai, kurių eksportas siekia 14 tūkst. tonų, o importas perpus mažiau – 7 tūkst. tonų. Tranzitiniai kroviniai dažniausiai kraunami Baltarusijoje (26,6 proc.) arba Rusijoje (7,9 proc.).

Krovinių krova Klaipėdos uoste (tūkst. tonų)

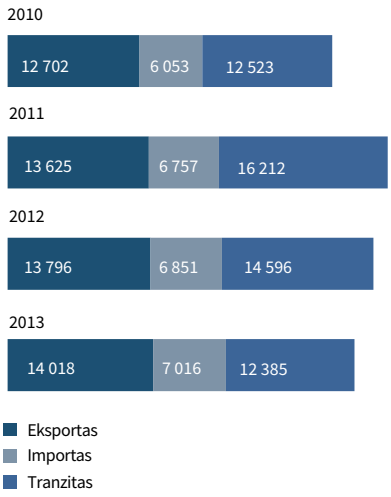

Šaltinis: Susisiekimo ministerija (2014)

Klaipėdos uosto krovinių struktūra 2013 metais

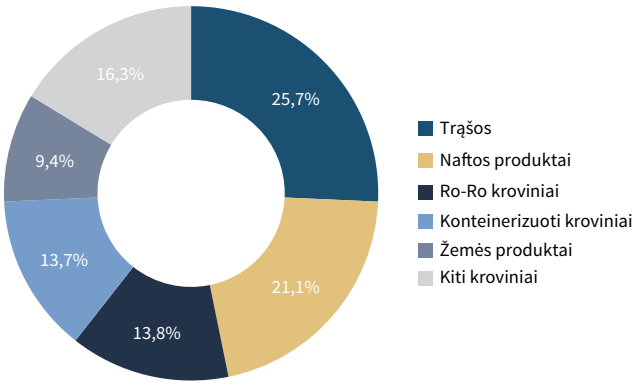

Šaltinis: Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (2014)

2013 metais Klaipėdos uoste aptarnautas rekordinis skaičius keleivių – 345,3 tūkst. Iš jų kruiziniais laivais atplaukė 32,7 tūkst. – 22 proc. daugiau nei 2012 metais. Palyginti su kitų Baltijos šalių uostais, Klaipėdoje keleivių srautas yra nedidelis: Talino uostas per metus aptarnavo 9,2 mln., o Rygos uoste apsilankė 0,8 mln. keleivių.

Bendra rytinės Baltijos jūros pakrantės uostų krova 2013 metais nežymiai augo ir sudarė 355,5 mln. tonų krovinių. Didžiausi pokyčiai ataskaitiniu laikotarpiu užfiksuoti

Krova Baltijos šalių uostuose (mln. tonų)

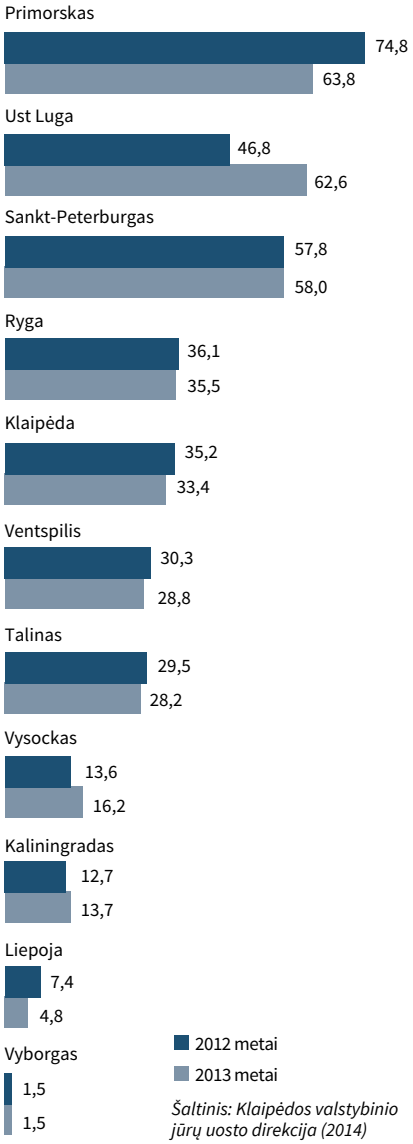

Šaltinis: Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija (2014)

Skrydžių skaičius oro uoste (tūkst.)

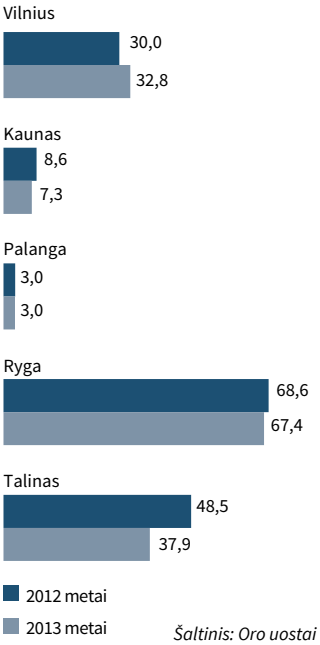

Šaltinis: Oro uostai (2014)

Rusijos valdomuose uostuose – Ust Lugoje (krova augo 15,8 mln. tonų) ir Primorske (mažėjo 11 mln. tonų), daugiausiai dėl žalios naftos ir naftos produktų krovos apimčių pasikeitimų.

Žvelgiant tik į Baltijos šalių uostus, lyderiaujančią poziciją pagal aptarnaujamą krovinių kiekį, kaip ir 2012 metais, užima Rygos uostas, nuo kurio Klaipėdos oro uostas atsilieka 1,9 mln. tonų. Tačiau įvertinus tai, kad Latvijoje jūrinės krovos srautai pasiskirto po Rygos, Ventspilio ir Liepojos uostus, Lietuvos jūrinių krovinių aptarnavimas (įskaitant Būtingės terminalo krovą – 9 mln. tonų) yra 1,6 karto mažesnis nei Latvijos.

Oro uostai

Lietuvoje veikia trys tarptautinį statusą turintys keleiviniai oro uostai, kurių infrastruktūros valdymas patikėtas trims valstybės įmonėms – **Tarptautiniam Vilniaus oro uostui, „Kauno aerouostui“** ir **Tarptautiniam Palangos oro uostui**. Oro eismo reguliavimo, ryšių ir skrydžių valdymo paslaugas teikia strateginės reikšmės valstybės įmonė **„Oro navigacija“**. Taip pat Lietuvoje veikia daugiausiai karinės aviacijos tikslais naudojamas Šiaulių oro uostas, kurį valdo Šiaulių miesto savivaldybės įmonė.

2013 metų lapkritį įsigaliojo įstatymas, pagal kurį **Tarptautinis Vilniaus oro uostas**, **„Kauno aerouostas“** ir **Tarptautinis Palangos oro uostas** bus reorganizuoti į valstybės įmonę **Lietuvos oro uostai**. Reorganizavimo tikslas – sukurti trijų Lietuvos oro uostų tinklą, kurio koordinuota plėtra ir vystymas padėtų tapti populiariausiu oro uostų tinklu regione dėl siūlomos kokybiškų paslaugų įvairovės, efektyviai valdomos infrastruktūros ir tvarios verslo partnerystės.

Veiklos rezultatai

Vilniaus, Kauno ir Palangos oro uostai 2013 metais aptarnavo 3,5 mln. keleivių ir 43,1 tūkst. skrydžių. Palyginti su 2012 metais, keleivių skaičius Lietuvos oro uostuose augo labiau nei skrydžių. 2013 metais aptarnauta 10,1 proc. daugiau keleivių, o skrydžių intensyvumas padidėjo tik 3,7 proc. Vienam skrydžiui tenkančių keleivių skaičius augo 6,2 proc.

Vilniaus oro uosto veiklos strategijos pokytis siekiant pritraukti daugiau pigių aviakompanijų pakeitė nusistovėjusį oro uostų veiklos segmentavimą ir klientų pasiskirstymą. 2013 metais 76,1 proc. visų skrydžių buvo vykdoma Vilniaus oro uoste, kuris aptarnavo 2,7 mln. keleivių – 20,6 proc. daugiau nei prieš metus. Tuo metu Kauno oro uostas neteko 6 proc. rinkos, daugiausiai dėl kompanijos „Ryanair“ 13 skrydžių maršrutų perkėlimo iš Kauno į Vilniaus oro uostą. Keleivių skaičius Kauno oro uoste ataskaitiniu laikotarpiu sumažėjo 16,2 proc. ir siekė 695,5 tūkst. Palangos oro uosto veikla glaudžiai susijusi su vakarų Lietuvos ir pietvakarių Latvijos turizmu, todėl didžiausi keleivių srautai aptarnaujami šiltuoju sezonu. Ataskaitiniu laikotarpiu aptarnautų keleivių ir skrydžių skaičius išliko panašus kaip ir 2012 metais – atitinkamai 128 tūkst. ir 3 tūkst.

Pagrindiniai keleivių vežėjai Lietuvos oro uostuose – pigių skrydžių oro linijų kompanijos „Ryanair“ ir „Wizz Air“, 2013 metais pervežusios atitinkamai 43 ir 16 proc. visų keleivių. 2013 metais oro transporto rinką papildė nacionalinis vežėjas „Air Lithuania“.

Lietuvos oro uostuose bendrai aptarnautų skrydžių skaičius augo – nuo 41,3 tūkst. lėktuvų reisų 2012 metais iki 43,1 tūkst. 2013 metais. Tuo metu Rygoje ir Taline aptarnautų skrydžių skaičius mažėjo atitinkamai 1,2 ir 10,6 tūkst. Nepaisant užimamos rinkos dalies augimo, Vilniaus oro uostas kol kas aptarnauja mažiau skrydžių nei kitų Baltijos šalių pagrindiniai oro uostai.

Žvelgiant į oro uostuose aptarnautų keleivių skaičių, Vilniaus oro uostas jau antrus metus iš eilės aptarnauja daugiau keleivių nei Talino, tačiau beveik perpus mažiau nei Rygos oro uostas.

Lietuvos tarptautiniuose oro uostuose, įskaitant ir Šiaulių oro uostą, 2013 metais perkrauta 10,2 proc. daugiau krovinių ir pašto siuntų nei 2012 metais – bendras krovinių kiekis sudarė 15,9 tūkst. tonų. Didžiausią krovinių srautą 2013 metais aptarnavo Vilniaus oro uostas. Jame perkrautų krovinių kiekis augo 39,3 proc. ir siekė 8,3 tūkst. tonų. Tuo metu Kauno oro uoste krovinių ir pašto siuntų kiekis sumažėjo 1,3 tūkst., iki 2,1 tūkst. tonų.

Tarp trijų Baltijos šalių pagal 2013 metų rezultatus aptarnaujant krovinių srautus lyderio pozicijas išlaiko Rygos oro uostas. Perkrautų krovinių ir pašto siuntų kiekį 2013 metais padidinęs 62,5 proc. jis 2,5 karto lenkia Talino ir beveik 3,5 karto visus Lietuvos oro uostus kartu paėmus.

Neaviacinės paslaugos (patalpų ir stovėjimo aikštelių nuoma, reklamos, maitinimo ir mažmeninės prekybos paslaugos ir pan.) oro uostuose padeda sumažinti dėl konkurencinės kovos aviacinių paslaugų rinkoje kylančius pajamų svyravimus. Didžiausiuose pasaulio oro uostuose pajamos iš neaviacinės veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. visų pajamų.

Lietuvoje daugiausiai pajamų iš neaviacinės veiklos 2013 metais uždirbo **Vilniaus oro uostas** – 22,8 mln. litų (39 proc. visų oro uosto pajamų). Augant aptarnaujamų keleivių skaičiui ir didėjant partnerių lūkesčiams, **Vilniaus oro uosto** neaviacinės pajamos, palyginti su 2012 metais, išaugo 17 proc. – patalpų ir pastatų nuomos pajamos pakilo 23 proc., o reklamos paslaugų – net 40 proc. Iš visų Lietuvos oro uostų didžiausią uždirbtų pajamų dalį (76,4 proc.) neaviacinės pajamos sudarė **„Kauno aerouoste“**, kuris, dirbdamas su pigių oro linijų bendrovėmis, taiko mažus aviakompanijų rinkliavų įkainius.

Lietuvos aerouostų aviacinės ir neaviacinės pajamos

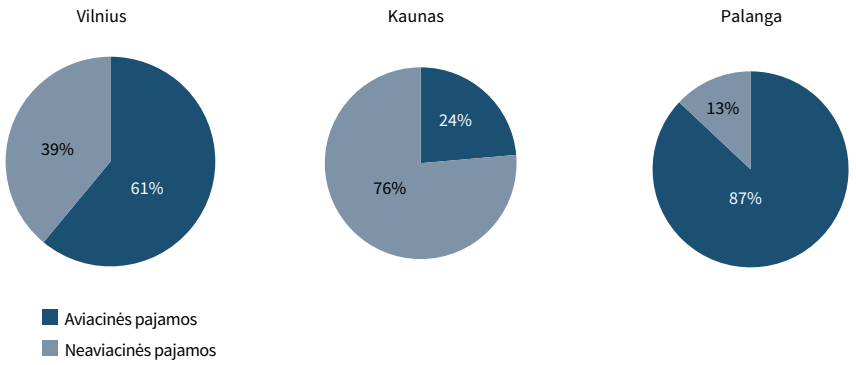

Keleivių skaičius oro uoste (tūkst.)

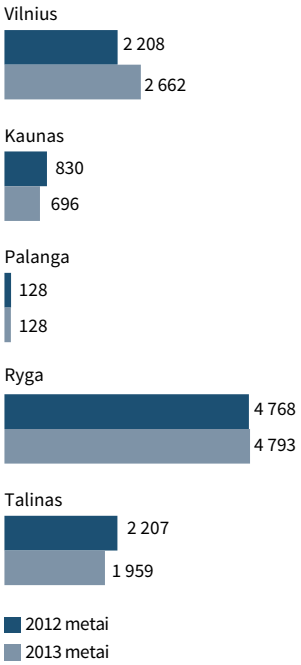

Šaltinis: Oro uostai (2014)

Krovinių ir pašto siuntų aptarnavimas oro uostuose (tūkst.)

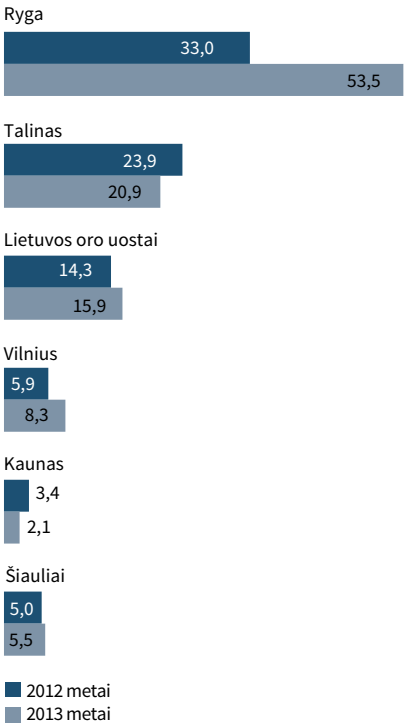

Šaltinis: Oro uostai (2014)

Energetika

Tai strategiškai svarbiausias VVĮ sektorius. Jam priskiriamos VVĮ užtikrina apie ketvirtadalį šalies elektros energijos poreikio, valdo elektros perdavimo ir skirstomuosius tinklus. Įvykdžius įmonių pertvarką, elektros energijos gamybos ir skirstymo veiklos buvo liberalizuotos ir atskirtos nuo perdavimo veiklos. To paties iki 2014 metų pabaigos siekiama ir dujų sektoriuje, įgyvendinus Trečiąjį ES energetikos paketą ir užbaigus Suskystintųjų gamtinių dujų terminalo statybas.

Energetikos sektoriuje veikiančios VVĮ gamina ir tiekia elektros energiją bei šilumą vartotojams ir teikia įvairias susijusias paslaugas. Be to, šiam sektoriui priskiriama **„Klaipėdos nafta“**, teikianti naftos ir jos produktų perkrovimo paslaugas ir atsakinga už Suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) terminalo Lietuvoje statybą. Energetikos sektoriui priskiriamos ir bendrovės **„Lietuvos dujos“** bei **„Amber Grid“** – šios dvi įmonės nėra laikomos VVĮ, nes valstybei 2013 metų pabaigoje priklausė tik 17,7 proc. šių įmonių akcijų, tačiau į bendruosius sektoriaus rezultatus įskaičiuojama valstybės valdomų akcijų vertė ir gauti dividendai. 10 didžiausių sektoriui priskirtų įmonių nurodytos toliau esančioje lentelėje.

Įmonė	Veiklos sritis	2013 m. apyvarta (tūkst. litų)	Turtas 2013 m. pabaigoje (tūkst. litų)	Darbuotojų skaičius 2013 m. pabaigoje	Valstybei priklausanti dalis 2013 m. pabaigoje (proc.)
„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupei priklauso „Lietuvos energijos gamyba“, AB įmonių grupė bei AB LESTO įmonių grupį. Grupės veikla apima elektros ir šilumos energijos gamybą, tiekimą, elektros energijos prekybą ir skirstymą	2 907 537	9 727 225	4 378	100,0%
AB „Lietuvos dujos“*	Gamtinių dujų importas, skirstymo paslaugų teikimas	1 537 267	1 050 511	1 364	17,7%
UAB „EPSO-G“ įmonių grupė	Bendrovė kontroliuoja Lietuvos elektros perdavimo sistemos operatorių „Litgrid“	613 902	2 555 393	673	100,0%
AB „Amber Grid“*	Lietuvos gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius	169 291	1 748 927	356	17,7%
VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra	Naftos produktų saugojimas	142 896	329 722	6	100,0%
AB „Klaipėdos nafta“	Naftos produktų eksportas ir importas	126 860	675 834	382	72,3%
VĮ „Visagino energija“	Šilumos energijos ir vandens tiekimas, nuotekų valymas	73 502	194 287	212	100,0%
UAB „Geoterma“	Šilumos energijos gamyba	7 246	29 627	19	99,1%
VĮ Ignalinos atominė elektrinė	Ignalinos atominės elektrinės eksploatavimo nutraukimas	422	2 116 463	2 103	100,0%
VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra	Radioaktyvių atliekų tvarkymas ir laidojimas	66	1 420	19	100,0%

*AB „Lietuvos dujos“ ir AB „Amber Grid“ apyvarta, turtas ir darbuotojų skaičius pateikiami tik informacijos tikslais, tačiau į VVĮ portfelį įtraukiama tik šios įmonės valstybės nuosavybės dalis ir gauti dividendai.

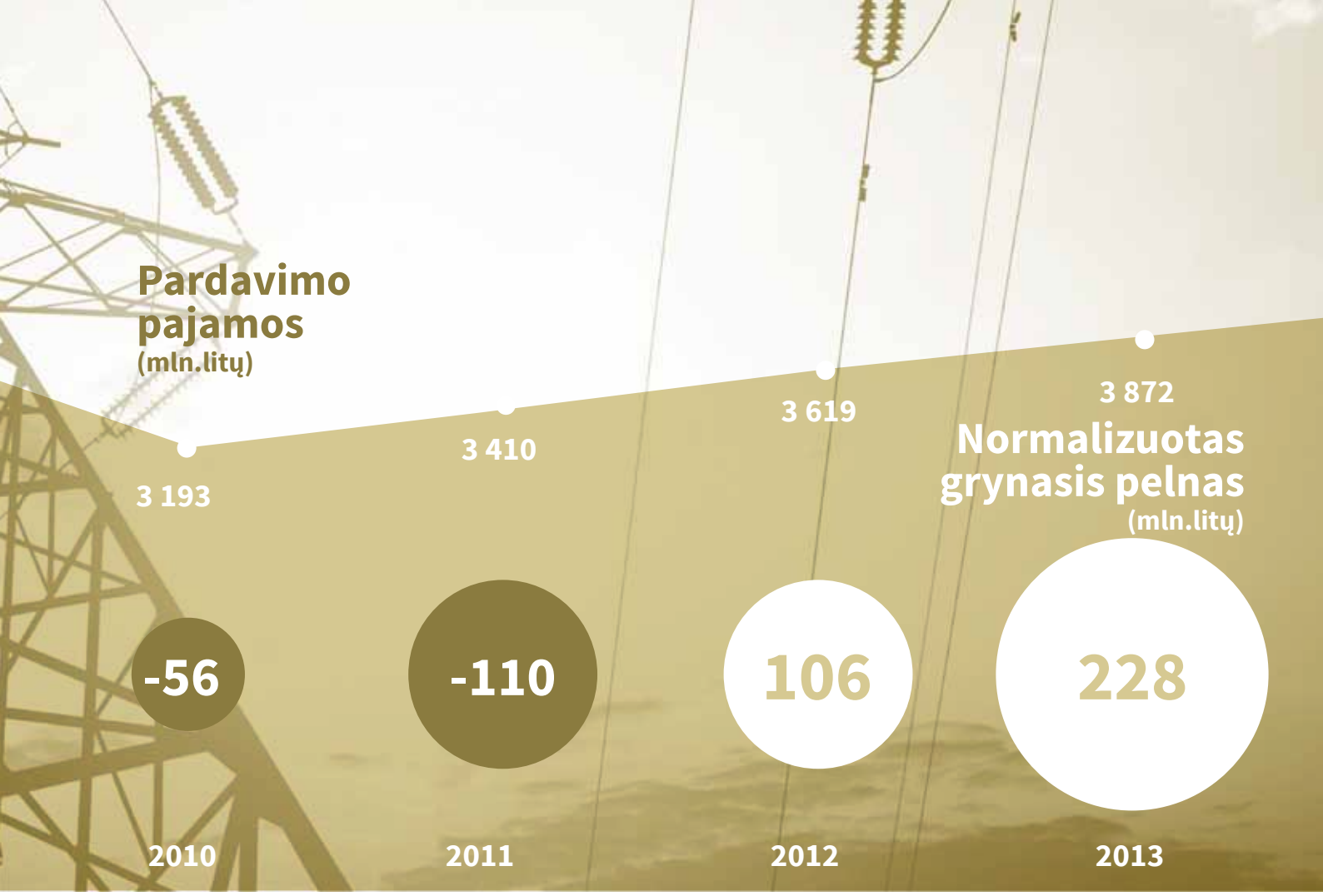

Finansiniai rezultatai

2013 metais energetikos įmonių pardavimo pajamos siekė 3 872,4 mln. litų ir, palyginti su 2012 metų rezultatais, išaugo 7 proc. Didžiausią šio prieaugio dalį (79,6 proc. viso sektoriaus pardavimo pajamų padidėjimo) lėmė trijų didžiausias pajamas generuojančių VVĮ – **„Lietuvos energijos“** ir **„EPSO-G“ įmonių grupių** bei **„Klaipėdos naftos“** – rezultatai. **„EPSO-G“ grupės**, valdančios **„Litgrid“ grupę**, pajamos ūgtelėjo 20,8 proc., iki 613,9 mln. litų, dėl išaugusių pajamų, gaunamų iš prekybos balansavimo/reguliavimo energija bei galios rezervavimo paslaugų. **„Lietuvos energijos“ įmonių grupės** pajamos išaugo 3,9 proc. ir 2013 metais siekė 2 907,5 mln. litų. Pagrindinės priežastys, lėmusios pajamų augimą buvo 1,2 proc. išaugęs paskirstytos elektros energijos kiekis, vidutinės elektros perdavimo kainos išaugimas 11,7 proc. bei VIAP dedamosios persiuntimo paslaugos tarife padidėjimas trečdaliu. Bendrą įmonių grupės pajamų augimą labiausiai slopino dėl kritusių tiekimo ir gamybos apimčių mažėjančios tiekimo ir prekybos paslaugų pajamos bei 2013 metais sumažinta elektros gamybos kvota. Dėl sumažėjusių pajamų už naftos produktų krovimo paslaugas ir tamsiųjų naftos produktų bei atsargų pardavimus **„Klaipėdos naftos“** pajamos smuktelėjo 8,7 proc., iki 126,9 mln. litų.

Palyginti su 2012 metais, energetikos sektoriaus įmonių pajamos išaugo 7 proc.

Energetikos sektoriaus įmonių bendroji pardavimo savikaina padidėjo 4,7 proc. ir sudarė 2 355,6 mln. litų, o veiklos sąnaudos pakilo 4,2 proc., iki 1 305 mln. litų. Daugiausia įtakos bendrosios pardavimų savikainos didėjimui turėjo **„EPSO-G“ įmonių grupė**, kurioje paslaugų savikaina išaugo 35,3 proc. ir 2013 metais siekė 291,8 mln. litų (tokį augimą labiausiai lėmė iki 156,5 mln. litų padidėjusios elektros energijos balansavimo ir reguliavimo sąnaudos bei iki 64,2 mln. litų išaugusi sisteminių paslaugų savikaina) bei **Lietuvos naftos produktų agentūra**, kurios parduotų prekių ir suteiktų paslaugų savikaina 2013 metais buvo beveik keturis kartus didesnė nei praėjusiais finansiniais metais ir siekė 135,7 mln. litų. **Lietuvos naftos produktų agentūroje** labiausiai augo parduotų valstybės atsargų savikaina – 2013 metais rezervinėms nor-

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**3 618 540**	**3 872 432**
Pardavimo savikaina	2 249 913	2 355 576
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**1 368 627**	**1 516 855**
Veiklos sąnaudos	1 251 821	1 304 958
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	7 482	1 413
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**124 289**	**213 310**
Veiklos pelno marža	*3,4%*	*5,5%*
EBITDA	**774 868**	**855 976**
EBITDA marža	*21,4%*	*22,1%*
Finansinė ir investicinė veikla	-21 359	21 074
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**102 930**	**234 384**
Pelno mokestis	28 302	7 946
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**74 628**	**226 438**
Mažumai tenkanti grynojo pelno dalis	16 445	49 114
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**105 931**	**228 028**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*2,9%*	*5,9%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	366 738	340 986
Materialus turtas	11 032 972	11 171 979
Finansinis turtas	245 979	244 744
Kitas ilgalaikis turtas	969 505	943 526
Biologinis turtas	0	0
Ilgalaikis turtas	**12 615 193**	**12 701 235**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	459 142	424 009
Per vienerius metus gautinos sumos	1 423 747	1 493 606
Kitas trumpalaikis turtas	526 581	287 005
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	446 090	917 603
Trumpalaikis turtas	**2 855 561**	**3 122 223**
TURTO IŠ VISO	**15 470 754**	**15 823 458**
Nuosavas kapitalas	**8 494 854**	**8 626 545**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	1 047 752	1 051 973
Dotacijos, subsidijos	**2 899 193**	**3 232 938**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	2 701 474	2 579 051
Trumpalaikiai įsipareigojimai	1 375 232	1 384 924
Įsipareigojimai	**4 076 706**	**3 963 975**
Finansiniai įsipareigojimai	1 466 011	1 485 447
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**15 470 754**	**15 823 458**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	0,7%	1,5%
Normalizuotas ROE	1,2%	2,7%
D/E	17,3%	17,2%

GRĄŽA VALSTYBEI (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (valstybės dalis)	289	257
Paskirtos pelno įmokos	0	0
Dividendai ir pelno įmokos valstybei	**289**	**257**
Turto mokestis	1 938	1 870
IŠ VISO	**2 227**	**2 128**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	8 026	7 811
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	121	122

moms pasiekti buvo įsigytas didelis produktų kiekis ir tai ženkliai pakėlė užregistruotą savikainą. Nepaisant didėjančių pajamų, **„Lietuvos energijos“ įmonių grupės** savikaina sumažėjo 55,7 mln. litų (3 proc.) dėl sumažėjusių energijos tiekimo ir elektros gamybos apimčių Lietuvos elektrinės blokuose. Reikšmingi veiklos sąnaudų pokyčiai 2013 metais įvyko įmonėse **„Geoterma“**, **Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra** ir **„Visagino energija“**. Šių įmonių veiklos sąnaudos išaugo atitinkamai 894,8 proc. (iki 15,8 mln. litų), 194 proc. (iki 108 tūkst. litų) bei 57,5 proc. (iki 10,7 mln. litų). Veiklos sąnaudų išaugimą **„Geotermoje“** paaiškina 2013 metais užregistruotas svarus ilgalaikio materialaus turto vertės sumažėjimas – ženkliai krito pastatų, mašinų ir įrenginių atsiperkamoji vertė. **Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra** taip pat apskaitė išaugusias veiklos sąnaudas dėl ilgalaikio turto nusidėvėjimo, kuris kartu su turto amortizacija nebėra priskiriamas prie išlaidų, dengiamų valstybės dotacijomis. **„Visagino energijos“** veiklos sąnaudos padidėjo nuo 6,8 mln. litų iki 10,7 mln. litų dėl smarkiai išaugusių su šilumos energija ir karšto vandens tiekimu susijusių sąnaudų.

2013 metais energetikos sektoriaus bendras veiklos pelnas siekė 213,3 mln. litų ir per metus pakilo net 71,6 proc. Didžiausią įtaką šiam pokyčiui turėjo įmonių grupė **„Lietuvos energija“**, pasiekusi 152 mln. litų veiklos pelno, kuomet 2012 finansinių metų pabaigoje buvo užregistruoti 51,3 mln. litų nuostoliai. Šiai grupei priklausančios bendrovės **LESTO** ir **„Lietuvos energijos gamyba“** abi pagerino savo finansinius veiklos rezultatus – **LESTO** pajamoms didėjant greičiau nei išlaidoms, ši bendrovė vietoj 2012 metais patirtų veiklos nuostolių apskaitė 57,5 mln. litų veiklos pelną, o **„Lietuvos energijos gamyba“** savo veiklos pelną padidino dvigubai, iki 122,7 mln. litų.

Kartu su didėjančiu veiklos pelnu augo ir energetikos sektoriaus grynasis pelnas. 2013 metais šiam sektoriui priskirtų įmonių normalizuotas grynasis pelnas siekė 228 mln. litų ir buvo daugiau nei du kartus didesnis už normalizuotą grynąjį pelną, gautą per 2012 metus. Prie šio augimo didele dalimi prisidėjo pelninga **„Lietuvos energijos“ įmonių grupės** veikla – 2013 metais buvo uždirbta 140,8 mln. litų grynojo pelno, kai 2012 metais grupė patyrė 68,9 mln. litų grynųjų nuostolių. Tam įtakos turėjo išaugusios įmonių grupės pajamos, 4 proc. (39,2 mln. litų) sumažėjusios veiklos sąnaudos bei itin pagerėjęs komercinės veiklos pelningumas. Didžiausių energetikos sektoriaus įmonių normalizuoto grynojo pelno kitimas iliustruotas dešinėje pateiktame grafike.

Energetikos sektoriaus įmonių grąžos rodikliai pastaraisiais metais buvo žemi dėl skirstymo ir perdavimo tinklų operatoriams taikomo paslaugų kainodaros reguliavimo. Nuo 2009 metų į skirstymo ir perdavimo tarifus leidžiamos įtraukti nusidėvėjimo sąnaudos yra apskaičiuojamos nuo valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) nustatytos licencijuojamoje veikloje naudojamo turto vertės, o ne vadovaujantis įmonių finansinėse ataskaitose nurodyta verte. Pasikeitus reguliavimui, nebuvo atliktas įmonių turto vertinimas ir jo vertės įmonių balansuose nebuvo koreguotos, todėl reguliatoriaus nustatyta turto vertė šiuo metu yra triskart mažesnė nei **LESTO** ir **„Litgrid“** finansinėse ataskaitose nurodoma turto vertė. Šis skirtumas turi reikšmingos įtakos įmonių pelningumo rodikliams, tad jie gali neparodyti realių veiklos rezultatų. **„Lietuvos energijos“** nuosavo kapitalo ir turto grąžos rodikliai išaugo atitinkamai nuo -1,2 iki 2,3 proc. ir nuo -0,7 iki 1,4 proc. dėl 2013 metais ženkliai padidėjusio grynojo pelno. Tuo metu bendrovės **„EPSO-G“** nuosavo kapitalo grąža padidėjo labai nežymiai ir siekė 1,8 proc. Verta pastebėti, kad 2012 metais augę **„Klaipėdos naftos“** rodikliai nukrito (turto grąža sumažėjo nuo 7,7 iki 5,8 proc., o nuosavo kapitalo grąža – nuo 8,0 iki 6,4 proc.), nes tiek turto, tiek nuosavo kapitalo vertė šioje kompanijoje didėjo, o jų generuojamas grynasis pelnas, palyginti su 2012 metais, sumažėjo.

Bendrovių **„Lietuvos dujos“** bei **„Amber Grid“** rezultatai į 2013 portfelį nebuvo įtraukti ir vertinami, nes valstybė 2013 metų pabaigoje valdė tik po 17,7 proc. šių įmonių akcijų. Į 2013 metų VVĮ portfelį įskaičiuoti tik šių įmonių valstybei priklausančių akcijų rinkos vertė (2013 metais **„Lietuvos dujų“** akcijų vertė valstybei siekė 110,7 mln. litų, o **„Amber Grid“** – 79,5 mln. litų) ir valstybei per metus išmokėti dividendai (**„Lietuvos dujos“** 2013 metais iš 2012 metų pelno išmokėjo valstybei beveik 38,4

Didžiausių energetikos sektoriaus įmonių grynasis pelnas 2012–2013 (mln. litų)

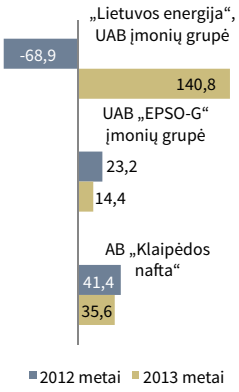

„Lietuvos energijos“ ir jos dukterinių bendrovių grynasis pelnas 2012–2013 (mln. litų)

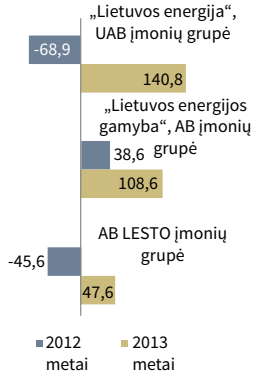

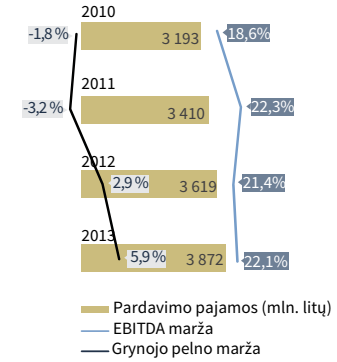

mln., tuo metu bendrovė **„Amber Grid“**, 2012 metais dar nevykdžiusi veiklos, šios ataskaitos ruošimo laikotarpiu vis dar nebuvo priėmusi sprendimo ir dėl 2013 metų pelno paskirstymo ar dividendų politikos).

Energetikos sektoriaus įmonių už 2013 metus paskirta dividendų ir pelno įmokų suma, papildysianti valstybės biudžetą, siekė 9,7 mln. litų. Didžiąją šios sumos dalį – 9,4 mln. litų – sudaro **„Lietuvos dujų“** paskirti dividendai. Likusius 257 tūkst. litų dividendų paskyrė **„Klaipėdos nafta“**, kuriai dėl lėšų poreikio ir prisiimtų įsipareigojimų bankams įgyvendinant SGD terminalo projektą mokėtina dividendų suma Vyriausybės sprendimu buvo sumažinta iki 1 proc. metinio grynojo pelno. Kitos sektoriaus įmonės neprisidėjo prie įplaukų į valstybės biudžetą dividendų ar pelno įmokų forma. Pastebėtina, kad 2013 metais didžiąją dalį valstybei paskirtų dividendų už 2012 metus taip pat sudarė **„Lietuvos dujų“** dividendai, o jų sumokėta suma buvo net keturis kartus didesnė ir siekė 38,4 mln. litų. **„Klaipėdos naftai“** 2013 metais, kaip ir šįmet, buvo leista dividendų forma valstybei sumokėti tik 1 proc. metinio grynojo pelno – ši suma beveik nesiskyrė ir siekė beveik 300 tūkst. litų.

Sektoriaus pardavimo pajamų, nuosavo kapitalo, finansinių įsipareigojimų ir pelningumo pokyčiai 2010–2013 metais pateikti kairėje pusėje esančiose diagramose.

Elektros energetikos sektorius

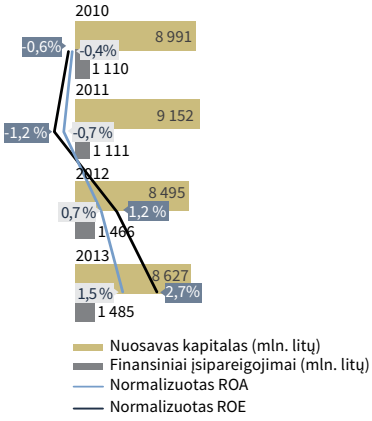

Pagal ES trečiojo energetikos paketo reikalavimus, siekiant efektyvinti elektros energetikos sektoriaus veiklą, užtikrinti vienodas rinkos sąlygas ir skatinti konkurenciją, 2010 metais pradėta jo restruktūrizacija išskirstė sektorių į atskirus elementus, atliekančius skirtingas funkcijas. Elektros energetikos veiklų atskyrimo principas orientuojasi į tris pagrindines veiklas: elektros gamybą, perdavimą bei skirstymą.

Elektros gamybos funkcijas atlieka bendrovė **„Lietuvos energija“**, kuri per savo dukterinę įmonę **„Lietuvos energijos gamyba“** valdo tris gamybos padalinius: šalia Elektrėnų esančią Lietuvos elektrinę, Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę bei Kauno hidroelektrinę. Šių trijų elektrinių pajėgumai užtikrina šalies energetinį saugumą – jų gamyba 2013 metais sudarė apie 22 proc. šalies vartotojų poreikio. Už elektros energijos perdavimą yra atsakinga valstybės valdoma įmonė **„EPSO-G“**, kuri per savo dukterinę įmonę **„Litgrid“** palaiko stabilų šalies elektros energetikos sistemos darbą, valdo elektros energijos srautus ir sudaro sąlygas konkurencijai atviroje elektros rinkoje. **„Litgrid“** atsako už Lietuvos elektros energetikos sistemos integraciją į Europos elektros infrastruktūrą ir bendrą elektros rinką. Tuo metu už elektros energijos persiuntimą šalies vartotojams skirstymo tinklais yra atsakinga 2011 metų sausį įkurta bendrovė **LESTO** – dar viena dukterinė **„Lietuvos energijos“** įmonė. ES trečiajame energetikos pakete apibūdinama energetikos sektoriaus restruktūrizacija buvo baigta 2012 metų rugsėjį.

Kitas elektros ūkio pertvarkos aspektas – nuo 2010 metų įkurta laisvoji elektros rinka, kurioje šiuo metu elektros energiją gali įsigyti tiekėjai, visi juridiniai asmenys bei kiti nebuitiniai vartotojai (nuo 2015 metų planuojamas paskutinis elektros rinkos liberalizavimo etapas, kuris įgalins ir buitinius vartotojus įsigyti elektros energiją už laisvosios rinkos sąlygomis suformuotas kainas), o elektros kaina nėra kontroliuojama VKEKK. 2012 metų birželį Lietuva tapo „Nord Pool Spot“ (Šiaurės ir Baltijos šalių elektros biržos) prekybos zona ir taip paspartino integraciją į Europos šalių elektros rinkas. „Nord Pool Spot“ biržos veiklą prižiūri Reguliavimo taryba, kurią sudaro Švedijos, Norvegijos, Suomijos, Danijos ir Estijos reguliatoriai. Prie biržos tarybos gali prisijungti ir VKEKK, kuri yra atsakinga už energijos sektoriaus veiklos reguliavimą – licencijų, įgaliojančių verstis veikla energetikos sektoriuje, išdavimą, elektros energijos persiuntimo patikimumo ir paslaugų kokybės reikalavimų nustatymą bei kitas susijusias funkcijas.

Energetikos sektoriaus valstybės valdomos bendrovės, jų dukterinės ir asocijuotos įmonės 2013 finansinių metų pabaigoje

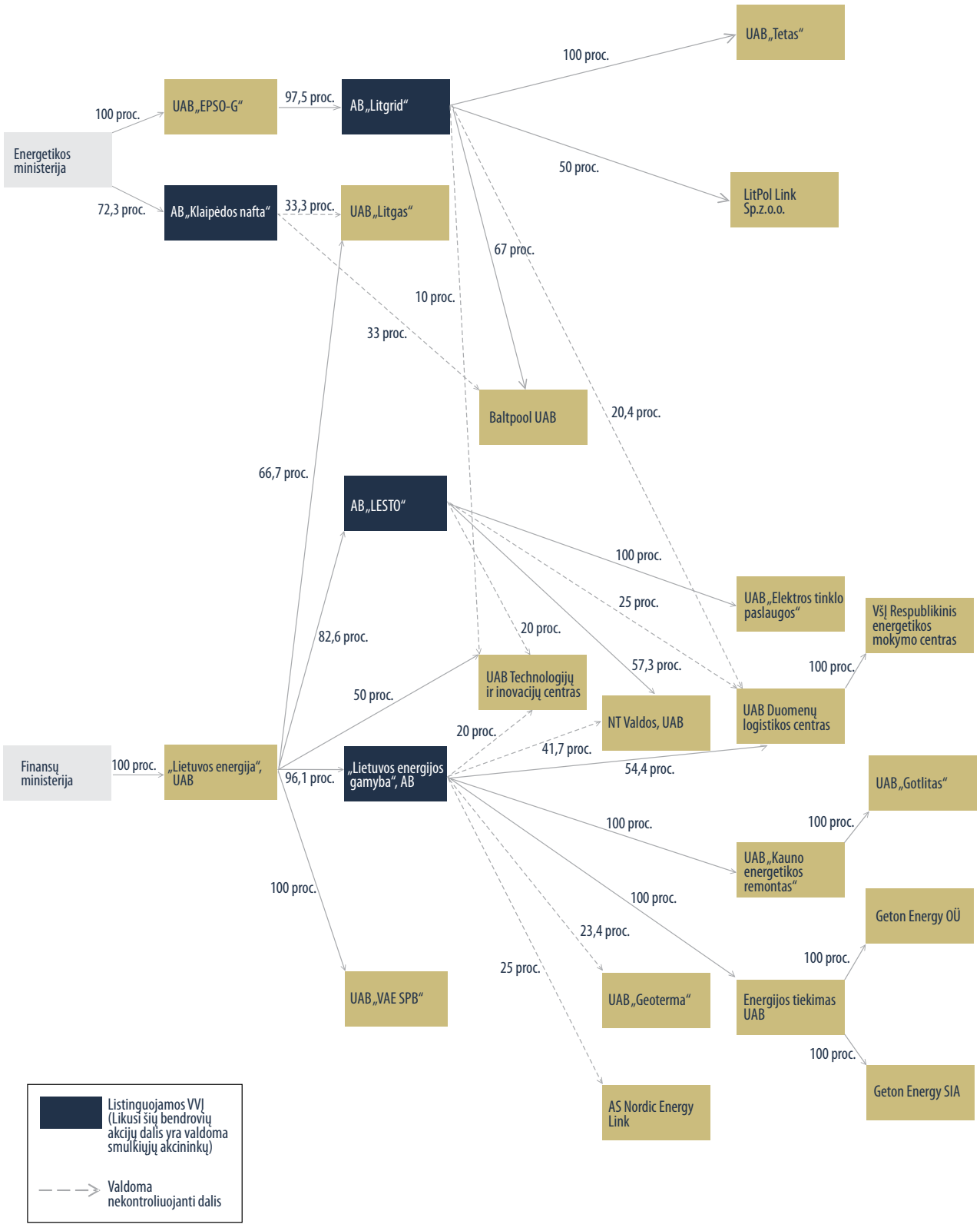

Sudaryta remiantis bendrovių metinėmis finansinėmis ataskaitomis

Elektros gamyba, eksportas ir importas Lietuvoje (TWh)

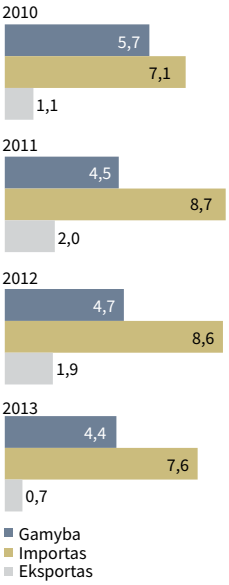

Šaltinis: VKEKK

Elektros energijos gamyba

Lietuvos elektros energijos gamybos bloko pagrindą sudaro **„Lietuvos energijos gamybos“** kontroliuojami gamybos padaliniai – Lietuvos elektrinė, Kauno hidroelektrinė bei Kruonio hidroakumuliacinė elektrinė. Ši strategiškai svarbi netiesiogiai valstybės valdoma įmonė vykdo elektros energijos ir šilumos gamybos, importo bei eksporto ir prekybos vidaus rinkoje funkcijas bei yra sutelkusi didžiulius Lietuvos elektros energijos gamybos pajėgumus.

VKEKK turimais duomenimis, 2013 metais elektros energijos gamyba Lietuvoje sumažėjo nuo 4,7 iki 4,4 TWh. 53,6 proc. visos energijos buvo pagaminta iš iškastinio kuro, 34,1 proc. dalį sudarė iš atsinaujinančių energijos išteklių pagaminta ir į tinklus patiekta elektros energija, o Kruonio hidroakumuliacinėje elektrinėje pagamintos energijos dalis sudarė likusius 12,3 proc. **„Lietuvos energijos gamybos“** indėlis į bendrą Lietuvoje pagamintos elektros energijos kiekį 2013 metais buvo 2,081 TWh (6 proc. mažesnis nei 2012 metais). Iš jų 1,114 TWh elektros energijos pagaminta Elektrėnų komplekse, 0,424 TWh – dėl didesnio vidutinio Nemuno debito beveik trečdaliu savo produkciją padidinusioje Kauno hidroelektrinėje ir 0,543 TWh – gana stabilias gamybos apimtis išlaikiusioje Kruonio hidroakumuliacinėje elektrinėje.

Po Ignalinos atominės elektrinės uždarymo ženkliai sumažėjęs bendras Lietuvoje pagaminamos elektros energijos kiekis ir toliau mažėjo. Remiantis VKEKK duomenimis, 2010–2013 metais gamybos apimtys sumažėjo 22,8 proc. 2011 metais dėl šalyje augančio elektros energijos poreikio, tačiau vis dar mažėjančios gamybos išaugęs importas nuo 2012 metų pradėjo mažėti. Elektros energijos eksportas taip pat kiek pakilo 2011 metais, o vėliau sumažėjo ir 2013 metais pasiektas elektros energijos eksporto lygis Lietuvoje buvo mažesnis, nei 2010 metais. Žvelgiant tik į paskutinius dvejus metus, matomas ženklus tiek elektros importo, tiek eksporto sumažėjimas – atitinkamai 11,2 ir 66,0 proc. Šiuo laikotarpiu keitėsi ir elektros energijos gamybos struktūra pagal gamybai naudojamo kuro rūšį – nuo 2010 atsinaujinančių energijos išteklių gamybos dalis išaugo daugiau nei pusantro karto (nuo 0,9 iki 1,5 TWh) ir 2013 metais sudarė trečdalį Lietuvoje pagamintos energijos.

Persiuntimas

Perdavimo ir skirstymo tinklų operatoriai – tai įmonės, teikiančios elektros persiuntimo nuo gamintojo iki vartotojo paslaugas.

Elektros perdavimo paslauga, arba jos persiuntimas aukštos įtampos (330–110 kV) įrenginiais iš gamintojų tiekėjams ar vartotojams, yra Lietuvos perdavimo sistemos operatoriaus **„Litgrid“** atsakomybė. Vienintelė šioje rinkoje veikianti įmonė valdo aukštos įtampos elektros perdavimo tinklą, užtikrina kokybišką, patikimą ir efektyvų energijos perdavimą, administruoja viešuosius interesus atitinkančias paslaugas (VIAP), prekiauja balansavimo ir reguliavimo energija bei rezervine galia, užsiima energijos sistemos balansavimu. 2013 metais, VKEKK duomenimis, elektros energijos perdavimo tinklais perduotos energijos kiekis sumažėjo 1,8 proc. Panašia procentine išraiška (1,7 proc., iki 244 GWh) mažėjo ir nuostoliai elektros tinkluose bei elektros energijos sąnaudos savoms reikmėms.

Elektros energija daugumą vartotojų pasiekia žemos ir vidutinės įtampos tinklais, kuriuos valdančios įmonės yra vadinamos skirstomojo tinklo operatoriais (STO). Lietuvoje skirstomojo tinklo operatoriaus funkciją atlieka netiesiogiai valstybės valdoma, 2011 metais įkurta bendrovė **LESTO**. Be jos, elektros skirstymo licencijas turi ir savo įmonių teritorijose energiją skirsto dar penki rinkos dalyviai – „Achema“, „Lifosa“, „Akmenės cementas“, „E Tinklas“ ir „Korelita“. **LESTO** užtikrina skirstomųjų tinklų eksploatavimą, plėtrą ir techninę priežiūrą, jų saugumą ir patikimumą, tenkina kitus vartotojų poreikius bei efektyviai prijungia naujus vartotojus. Šiuo metu bendrovė aptarnauja net 1,6 mln. klientų bei turi gerai išvystytą visos šalies plotą apimančią infrastruktūrą.

Galutinį elektros energijos tarifą vartotojui sudaro dvi dalys – viena jų įkainoja elektrą kaip prekę ir gali kisti, dėka galimybės pasirinkti nepriklausomą tiekėją laisvojoje rinkoje, o kita apmokestina elektros transportavimą. Antroji dalis yra mokama elektros energijos perdavimo bei skirstymo operatoriams, o ją, atsižvelgdama į energijos persiuntimo sąnaudas, kiekvienais metais nustato VKEKK.

Tiekimas

Po 2010 metų pertvarkos Lietuvoje, kaip ir kitose ES šalyse, buvo pradėtas elektros energijos persiuntimo ir tiekimo atskyrimas, taigi liberalizuotoje tiekimo rinkoje, šalia visuomeninio tiekėjo, atsirado daug nepriklausomų elektros tiekėjų. 2013 metų pabaigoje nepriklausomo elektros tiekimo licencijas turinčių rinkos dalyvių skaičius pasiekė 67, iš jų 25 buvo užregistruoti kaip vykdantys veiklą ir atliekantys savo funkciją – pirkti elektrą iš gamintojų bei importuotojų ir parduoti ją laisviesiems vartotojams (turintiems teisę pasirinkti nepriklausomą tiekėją). Tokią teisę palaipsniui nuo 2012 metų įgyja vis daugiau vartotojų – nuo 2012 metų vartotojai, kurių objekto leistinoji naudoti galia yra didesnė nei 30 kW, nuo 2013 metų pradžios – visi kiti nebuitiniai vartotojai, o nuo 2015 metų tokia galimybė bus suteikta ir visiems buitiniams vartotojams.

Kol kas visiems reguliuojamiems bei nepriklausomo tiekėjo nepasirinkusiems ar praradusiems vartotojams parduoti elektrą privalo visuomeninis tiekėjas, kurio funkciją Lietuvoje vykdo **LESTO**. Kitaip nei nepriklausomų tiekėjų, **LESTO** tiekiamos energijos kaina yra reguliuojama ir tvirtinama VKEKK.

2014 metų vasarį elektros biržoje „Nord Pool Spot“, kurios prekybos zona Lietuva tapo 2012 metais, buvo registruota 360 rinkos dalyvių, iš kurių 19 – Lietuvoje registruoti juridiniai asmenys. Lietuvos elektros biržoje suprekiautas elektros energijos kiekis per metus sumažėjo 29,4 proc. – nuo 7,5 TWh 2012 metais iki 5,3 TWh 2013 metais. 2013 metais, kaip ir 2012 metais, didžiausią tiek pardavimų, tiek pirkimų rinkos dalį užėmė „INTER RAO Lietuva“ (pardavimų – 70,8 proc., pirkimų – 44,8 proc.), abiejose rinkose patyrusi ir didžiausią rinkos dalies prieaugį. Palyginti su 2012 metais, labiausiai sumažėjo įmonės „Elektrum Lietuva“ pardavimo rinkos dalis (nuo 12,2 iki 6,7 proc.), bei **„Lietuvos energijos gamybos“** pirkimų rinkos dalis, smuktelėjusi nuo 14,4 iki 5,7 proc.

2013 metais mažmeninėje elektros prekybos rinkoje nepriklausomi elektros energijos tiekėjai suteikė 5,6 TWh elektros energijos vartotojams, o visuomeninis tiekėjas **LESTO** – 2,6 TWh reguliuojamiems bei 0,5 TWh laisviesiems vartotojams. Tokie **LESTO** mažmeninėje rinkoje suteiktos energijos kiekiai parodo 7,5 proc. sumažėjusią įmonės rinkos dalį (nuo 42,6 iki 35,2 proc.). Tuo metu tarp vis didesnę reikšmę įgyjančių nepriklausomų elektros energijos tiekėjų sparčiausiai 2013 metais augo „INTER RAO Lietuva“ (rinkos dalis išaugo 8,2 procentinio punkto) bei „Enefit“ (6 procentinių punktų prieaugis).

Bendras elektros energijos poreikis bei galutinis suvartojimas Lietuvoje, palyginti su 2012 metais, beveik nepasikeitė ir siekė atitinkamai 11,3 TWh ir 9,6 TWh.

Elektros energijos kaina

Elektros energijos kainą vartotojams sudaro kelios sudedamosios dalys: elektros įsigijimo, perdavimo, skirstymo, tiekimo kainos ir sisteminių paslaugų bei VIAP kaina. Elektros perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo kainas reguliuoja VKEKK. Vidutinė visuomeninės elektros energijos kaina, kurią VKEKK nustatė 2014 metams, yra 37,78 ct/kWh be PVM. Jos kainodara yra pateikta kitame puslapyje grafike.

Infrastruktūrinės elektros energijos kainos dalys iš esmės nesikeitė, tačiau daugiau

Pardavimo rinkos biržoje struktūra 2013 metais (proc.)

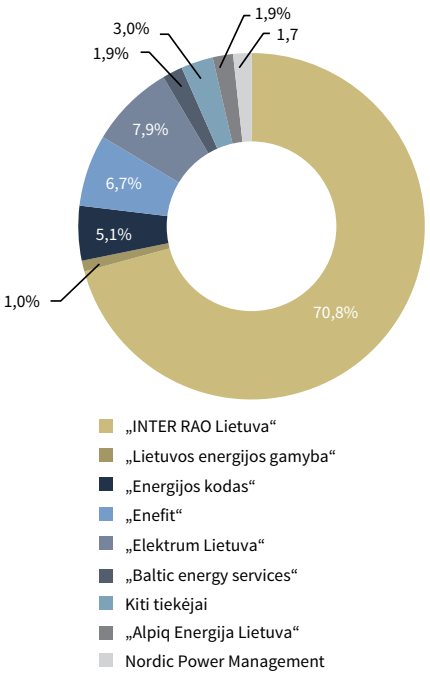

Šaltinis: VKEKK

Mažmeninės elektros energijos rinkos struktūra 2013 metais (proc.)

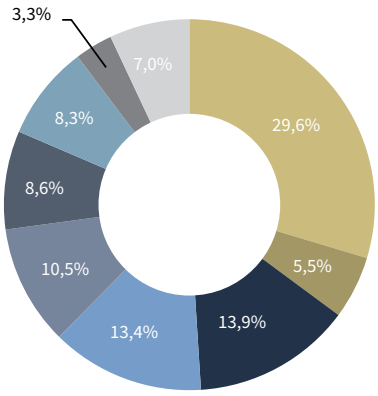

Šaltinis: VKEKK

2014 metais sumažinta VIAP lėšų dalis lėmė elektros energijos kainos kritimą iki 37,78 ct/kWh.

nei dvigubai sumažėjusi sisteminių paslaugų kaina bei kritusi VIAP kaina lėmė, jog elektros energijos kainos aukščiausia riba galutiniams vartotojams 2014 metais, palyginti su 2013 metų sausį nustatyta metine kaina, sumažėjo 6,33 proc. VIAP kaina krito 23,9 proc. – nuo 9,38 iki 7,14 ct/kWh. Labiausiai mažėjo Lietuvos elektrinei skiriamų VIAP lėšų dalis (16,8 procentinio punkto) bei termofikacinėms elektrinėms skiriamas finansavimas (5,7 procentinio punkto), o labiausiai išaugo VIAP lėšų, skiriamų AEI gamybai ir balansavimui, dalis (10,3 procentinio punkto).

Elektros kainos ES šalių gyventojams

ES statistikos tarnybos „Eurostat“ duomenimis, Lietuvoje buitiniai vartotojai su ūkine ar komercine veikla nesusijusioms reikmėms 2013 metų antrąjį pusmetį už elektros energiją mokėjo 2,2 proc. daugiau negu Latvijoje ir 1,5 proc. brangiau negu Estijoje. Ši kaina, palyginti su 2012 metais, augo Lietuvoje (9,4 proc.) ir Estijoje (22,3 proc.), o Latvijoje sumažėjo (0,7 proc.). Palyginti su ES šalių vidurkiu, elektros energijos kaina Lietuvoje 2013 metų antrąjį pusmetį buvo 30,8 proc. mažesnė (47,99 ct/kWh).

Tuo metu komerciniai vartotojai už elektros energiją mokėjo brangiausiai Baltijos šalyse – 7,2 proc. brangiau nei Latvijoje ir 28,4 proc. brangiau nei Estijoje. Palyginti su 2012 metais, 2013 metų antrąjį pusmetį komerciniams vartotojams taikoma kaina augo visose trijose Baltijos šalyse.

Vidutinės elektros kainos sandara 2014 metais (ct/kWh be PVM)

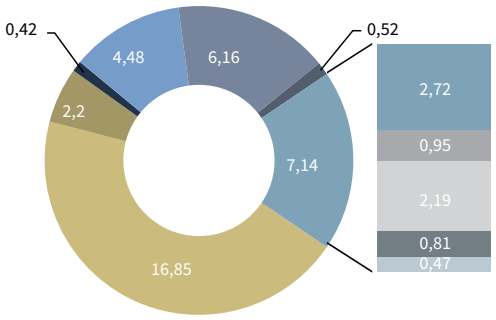

- Įsigijimo kaina
- Perdavimo aukštos įtampos tinklas kaina
- Sisteminės paslaugos
- Skirstymo vidutinės įtampos tinklais kaina
- Skirstymo žemos įtampos tinklas kaina
- Visuomeninio tiekimo paslaugos kaina
- VIAP: Lietuvos elektrinės VIAP
- Termofikacinių elektrinių VIAP
- Atsinaujinančių energijos išteklių VIAP
- Strateginiai projektai
- Kitos VIAP

Šaltinis: VKEKK

Elektros energijos kaina gyventojams (su mokesčiais, eurais už 100 kWh)

Elektros energijos kaina komerciniams vartotojams (su mokesčiais, eurais už 100 kWh)

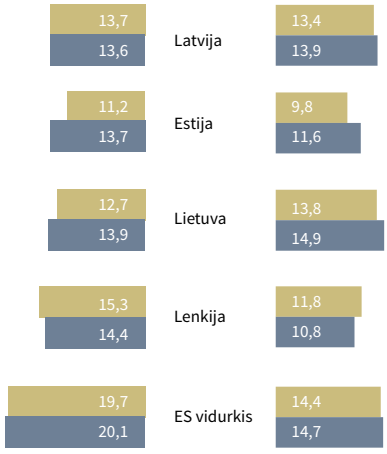

Šaltinis: „Eurostat“

Gamtinių dujų sektorius

Lietuvos dujų sektoriuje, kaip ir elektros energijos sektoriuje, veiklos yra suskirstytos į tiekimo, perdavimo ir skirstymo sektorius. Iki šiol **„Lietuvos dujoms“** tenka itin svarbus vaidmuo bei didelė rinkos dalis tiek kaip tiekėjui, tiek kaip skirstymo operatoriui ar importuotojui. Iki 2014 metų birželio Lietuvos valstybei priklausė tik 17,7 proc. šios kompanijos akcijų, o likusią dalį dalinosi vokiečių koncernas „E.ON Ruhrgas International GmbH“ (38,9 proc.) ir Rusijos gamtinių dujų tiekėjas „Gazprom“ (37,1 proc.). Po akcijų įsigijimo 2014 metais, **„Lietuvos energija“** valdo 96,6 proc., o smulkieji akcininkai – 3,4 proc. įmonės **„Lietuvos dujos“** akcijų.

Kaip ir elektros energetikos sektorius, dujų sektorius 2011 metais pradėtas reformuoti

pagal ES trečiojo energetikos paketo reikalavimus su tikslu atskirti tiekimą ir gamybą nuo infrastruktūrinių paslaugų (skirstymo ir perdavimo). 2012 metais **„Lietuvos dujos“** pateikė VKEKK veiklų ir kontrolės atskyrimo veiksmų planus bei parengė beveik 8,5 mln. litų investicijų projektą, skirtą perdavimo sistemos operatoriui atskirti ir naujai įmonei įkurti. 2013 metų rugpjūtį šis užmojis buvo įgyvendintas – savo veiklą pradėjo dujų perdavimo sistemos operatorius **„Amber Grid“**. Taip pat rengiamasi dujų skirstymo operatoriaus steigimui, kurio funkcijas šiuo metu atlieka šešios skirstymo licencijas turinčios dujų įmonės: **„Lietuvos dujos“**, „Achema“, „Druskininkų dujos“, „Intergas“, „Fortum Heat Lietuva“ bei „Josvainiai“. Iš viso 2013 metų pabaigoje perdavimo veiklą vykdė viena (iki rugpjūčio 1 d. – **„Lietuvos dujos“**, vėliau šią veiklą tęsė „**Amber Grid“**), skirstymo – šešios, o tiekimo – nuo 8 iki 11 išaugęs skaičius bendrovių. Rinkos operatoriaus veiklą vykdė 2012 metų kovo 1 d. Lietuvoje savo veiklą pradėjusi įmonės **„Litgrid“** dukterinė bendrovė „Baltpool“.

Dujų sektorius 2011 metais pradėtas reformuoti pagal ES trečiojo energetikos paketo reikalavimus su tikslu atskirti tiekimą ir gamybą nuo infrastruktūrinių paslaugų (skirstymo ir perdavimo).

Konkurenciją Lietuvos dujų rinkoje planuojama paskatinti pradėjus SGD terminalo veiklą. Už šį projektą atsakinga bendrovė **„Klaipėdos nafta“**, o jo statybas yra planuojama užbaigti 2014 metų pabaigoje. Veikiantis SGD terminalas užtikrins alternatyvų gamtinių dujų šaltinį, taip didindamas šalies energetinį saugumą. Terminalas taip pat sukurs sąlygas gamtinių dujų rinkos plėtojimuisi Lietuvoje, suteiks galimybę įsilieti į SGD rinką bei naudotis lankstesnės ir įvairesnės kainodaros, neatidėliotinų sandorių rinkos privalumais.

Gamtinių dujų vartojimo tendencijos

Lietuvoje 2013 metais buvo suvartota 2 679,6 mln. kubinių metrų gamtinių dujų, iš kurių 154,1 mln. kubinių metrų suvartojo buitiniai, o 2 525,5 mln. kubinių metrų – nebuitiniai vartotojai. Tai reiškia, kad šalyje buvo suvartota 18,4 proc. mažiau gamtinių dujų nei 2012 metais ir 16,6 proc. mažiau nei 2008 metais. Dujų suvartojimo mažėjimui įtakos turėjo alternatyvaus kuro naudojimas elektros ir šilumos gamybai bei mažesnis dujų poreikis iš trąšų gamintojų, tačiau tiek elektros energijos ir šilumos gamintojai, tiek ir trąšų ir kitų pramoninių chemijos produktų bendrovė „Achema“ vis dar išlieka pagrindiniai gamtinių dujų vartotojai Lietuvoje.

Remiantis VKEKK duomenimis, 2013 metais importuotų gamtinių dujų apimtys siekė 2 700,9 mln. kubinių metrų – tai 18,7 proc. mažiau nei prieš metus. Iš penkių 2013 metais dujas importavusių įmonių, importo mažėjimui įtakos turėjo **„Lietuvos dujų“**, „Dujotekanos“ bei įmonių „Haupas“ ir „Achema“ importuojamų gamtinių dujų kiekio sumažėjimas. Tik vienintelėje Kauno termofikacijos elektrinėje 2013 metais buvo pastebėtas dujų importo padidėjimas. 2013 metais vieninteliu gamtinių dujų importo tiekėju išliko „Gazprom“ („Dujotekana“ dujas įsigijo per „Gazprom“ tarpininką – „LT Gas Stream“). Žvelgiant į 2008–2013 metų laikotarpį, importo apimtys gamtinių dujų sektoriuje smuko 13,6 proc. Importuoto kiekio sumažėjimas šiuo laikotarpiu pastebimas visų įmonių rezultatuose. Daugiausia mažėjo bendrovės „Haupas“ (25,2 proc.), Kauno termofikacijos elektrinės (24,1 proc.) bei „Dujotekanos“ (21,9 proc.) importuotų dujų kiekiai. **„Lietuvos dujų“** importuotas dujų kiekis 2013 metais buvo 11,6 proc. mažesnis nei 2008 metais.

Gamtinių dujų importo kaina tiesiogiai priklauso nuo alternatyvių kuro rūšių kainų bei euro ir JAV dolerio kurso santykio. Palyginti su kitų metų kainomis, 2013 metais alternatyvių medžiagų kainos smuko (mazuto – 7,9 proc., dyzelinio kuro – 2,7 proc.), o euras dolerio atžvilgiu nuvertėjo 3,5 proc. Dėl šių veiksnių mažėjo ir vidutinė importuojamų gamtinių dujų kaina – nuo 1 311,7 litų už tūkst. kubinių metrų 2012 metais iki 1 241,3 litų už tūkst. kubinių metrų. Detalesnis dujų importo kainos pokyčių grafikas pristatomas kitame puslapyje esančiame grafike.

Alternatyvus būdas dujoms įsigyti ar parduoti yra gamtinių dujų birža. Šiuo metu Lietuvoje veikia dvi biržos – „GET Baltic“ ir „Baltpool“. Iš viso per 2013 metus biržose suprekiauta 57,6 mln. už tūkst. kubinių metrų gamtinių dujų, kurių vidutinė kaina buvo

1 156,39 litų už tūkst. kubinių metrų.

Dujų importo kaina (litai už tūkst. kub. m)

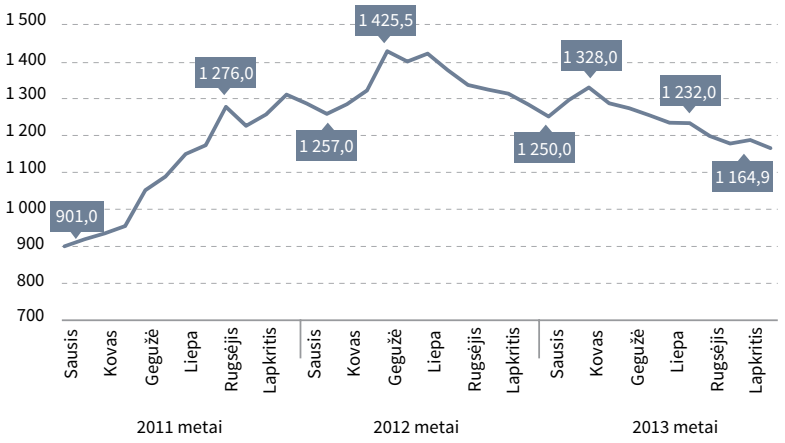

Šaltinis: VKEKK

Gamtinių dujų kintamosios dalies tarifų pokyčiai 2010–2014 metais

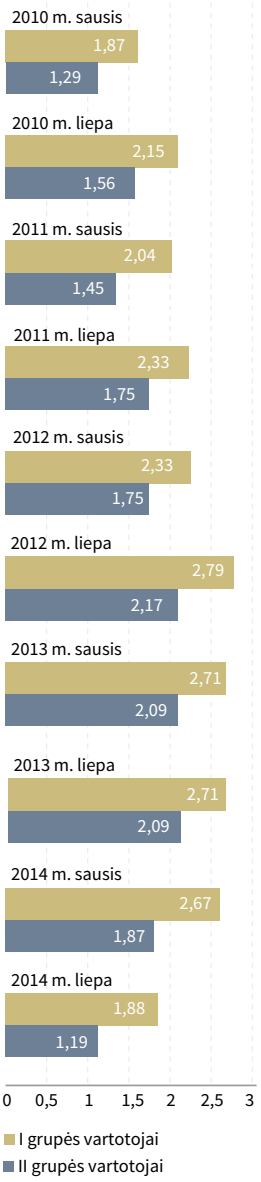

Šaltinis: „Lietuvos dujos“

Gamtinių dujų kaina gyventojams

Gamtinių dujų tarifas buitiniams vartotojams yra sudarytas iš dviejų dalių: pastovaus dydžio mėnesinio mokesčio, mokamo už dujų sistemos palaikymą, galios užtikrinimą ir priežiūros paslaugas, ir kintamosios dalies, kurios dydis priklauso nuo suvartoto dujų kiekio. **„Lietuvos dujų“** klientai, priskiriami I grupės vartotojams (suvartojantys iki 500 kubinių metrų dujų per metus), 2013 metais mokėjo 1,95 lito per mėnesį fiksuotąją dalį. II grupės vartotojams, suvartojantiems daugiau kaip 500 kubinių metrų dujų per metus, fiksuotoji dalis tuo metu buvo 13,81 lito.

Gamtinių dujų kainos kintamosios dalies sandara (litais už kub. m, 2013 metų pirmasis pusmetis)

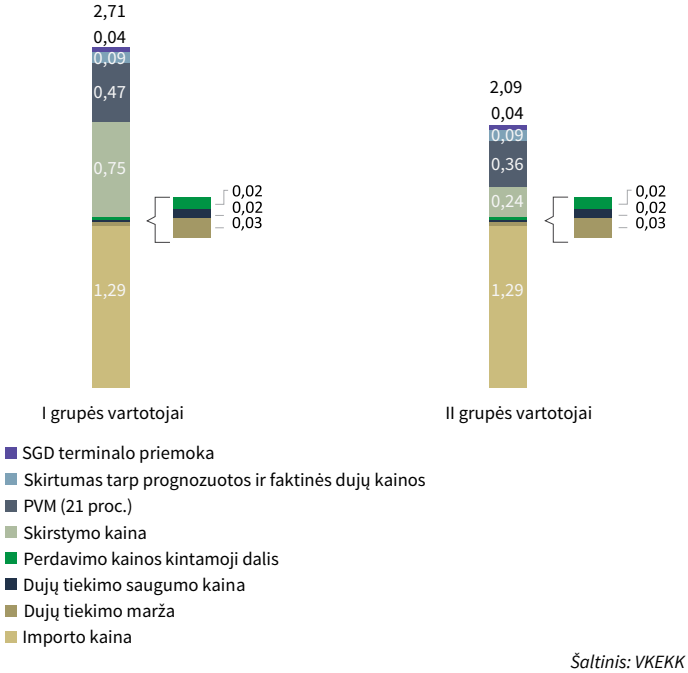

Šaltinis: VKEKK

Dėl mažesnių vienam suvartotam kubiniam metrui tenkančių skirstymo sąnaudų, II grupės vartotojai moka mažesnę kintamąją gamtinių dujų kainos dalį – 2013 metais jiems buvo taikomas 2,09 lito už kubinį metrą tarifas, kai tuo metu I grupės vartotojai

mokėjo 2,71 lito už kubinį metrą. Nuo 2013 metų į kintamąją gamtinių dujų tarifo dalį taip pat įtraukiama 3,8 cento priemoka, skirta rinkti lėšoms SGD terminalo infrastruktūrai įrengti.

Nuo 2014 metų sausio 1 d. kintamoji kainos dalis I ir II grupės vartotojams atitinkamai yra 2,67 ir 1,87 lito už kubinį metrą, o nuo liepos 1 d. dėl **„Lietuvos dujų“** ir „Gazprom“ sutarties sąlygų pasikeitimo, priimti dar mažesni kintamosios kainos dalies tarifai – 1,88 bei 1,19 lito už kubinį metrą (kintamojo tarifo kitimo iliustracija pateikta 72 puslapio kairėje pusėje esančiame grafike). Šiam pokyčiui įtakos turėjo nauja dujų importo kainos skaičiavimo formulė, sukėlusi ženklų prognozuojamos importuojamų dujų kainos mažėjimą (nuo 1 180 iki 933,93 lito už tūkst. kubinių metrų). Į naujuosius tarifus taip pat įtrauktos kompensacijos dėl importo kainos prognozės ir fakto neatitikimo 2013 metais, kurias **„Lietuvos dujos“** įsipareigojo grąžinti 2014–2016 metų laikotarpiu, taip mažindamos kainas ir užtikrindamos jų stabilumą.

2013 metų antrąjį pusmetį vidutinė gamtinių dujų kaina ES šalių gyventojams siekė 7,1 euro, o Lietuvoje – 6,1 euro už 100 kilovatvalandžių. Tačiau įvertinus šalių perkamąją galią (panaikinus šalių kainų lygių skirtumus), dujų kainos Lietuvos gyventojams gerokai viršija ES vidurkį (ES vidurkis – 7,1 perkamosios galios standartų (PGS), o Lietuvos – 10 PGS). Šiuo laikotarpiu gamtinių dujų kainos, pakoreguotos atsižvelgus į perkamąją galią, Lietuvoje buvo ketvirtos didžiausios visoje ES – daugiau už gamtines dujas, atsižvelgiant į šalių perkamąją galią, mokėjo tik Bulgarijos, Graikijos ir Portugalijos gyventojai.

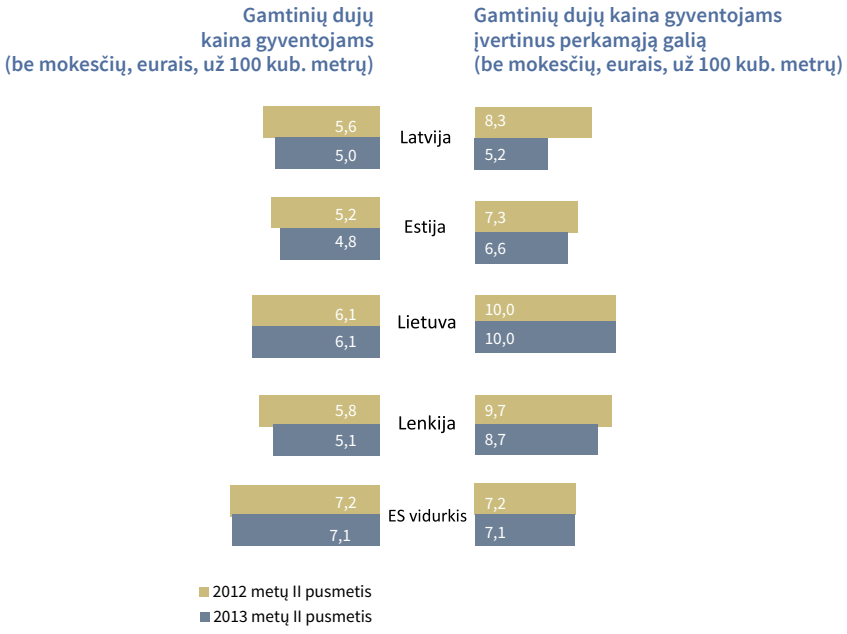

Šaltinis: „Eurostat“

Miškininkystė

Miškai padengia apie trečdalį Lietuvos teritorijos. Iš jų beveik pusę – apie 1 mln. hektarų – valdo valstybė. Miškininkystės ir medienos pramonės sukurta pridėtinė vertė siekia apie 5 proc. visos Lietuvoje sukurtos pridėtinės vertės.

Miškininkystės sektoriaus valstybės valdomų įmonių skaičius 2013 metais nekito. Sektorių sudaro 43 valstybės valdomos įmonės – 42 **miškų urėdijos**, patikėjimo teise valdančios ir naudojančios joms skirtus valstybinius miškus, taip pat juose vykdančios kompleksinę miškų ūkio veiklą, ir **Valstybinis miškotvarkos institutas**, vykdantis miškotvarkos darbus, žemės reformos žemėtvarkos projektų rengimo ir įgyvendinimo darbus. **Miškų urėdijų** valdomas turtas sudaro 99,9 proc. viso sektoriaus turto, pajamos – 98,7 proc., darbuotojai – 97,1 proc. Vienintelė visų miškininkystės sektoriaus įmonių savininkė yra valstybė.

Įmonė	Veiklos sritis	2013 m. apyvarta (tūkst. litų)	Turtas 2013 m. pabaigoje, (tūkst. litų*)	Darbuotojų skaičius 2013 m. pabaigoje
10 didžiausių miškų urėdijų pagal apyvartą:				
VĮ Panevėžio miškų urėdija	Kompleksinė miškų ūkio veikla	22 612	24 151	142
VĮ Ukmergės miškų urėdija		21 259	19 755	143
VĮ Tauragės miškų urėdija		21 223	24 246	169
VĮ Trakų miškų urėdija		19 767	18 990	99
VĮ Kretingos miškų urėdija		17 339	26 551	139
VĮ Jurbarko miškų urėdija		16 789	22 770	91
VĮ Švenčionėlių miškų urėdija		16 468	18 718	125
VĮ Telšių miškų urėdija		16 329	16 752	119
VĮ Vilniaus miškų urėdija		15 180	19 037	89
VĮ Mažeikių miškų urėdija		15 150	12 048	92
Kitos miškininkystės sektoriaus įmonės:				
VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas	Miškotvarkos projektai	7 041	5 458	113

* Į pateikiamus VĮ miškų urėdijų balansų duomenis nėra įtraukta šių urėdijų valdomų miškų vertė.

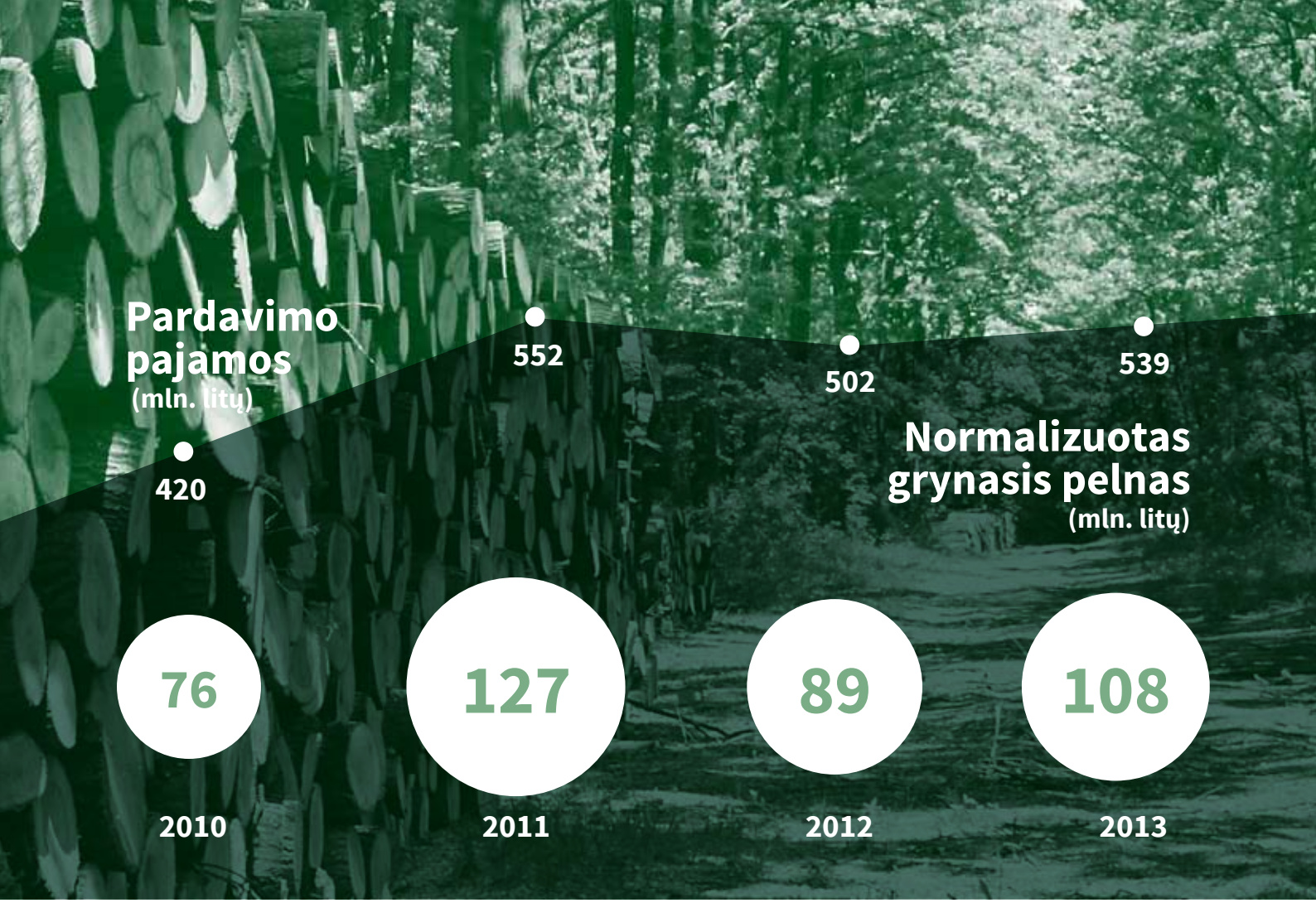

Finansiniai rezultatai

Miškininkystės sektoriaus pardavimo pajamos 2013 metais augo 36,5 mln. litų (7,3 proc.) ir siekė 538,9 mln. litų – tai buvo geriausias rezultatas per penkerius metus. Net 90 proc. viso sektoriaus apyvartos sudaro pajamos, gautos iš apvaliosios medienos pardavimo, dėl to sektoriaus finansiniai rezultatai tendencingai svyruoja priklausomai nuo medienos kainų pokyčių, kadangi pardavimo apimtys kinta nežymiai (apvaliosios medienos pardavimo apimtys 2013 metais padidėjo nuo 3,5 iki 3,6 tūkst. kubinių metrų). Vidutinė parduotos apvaliosios medienos kaina, 2012 metais smuktelėjusi 9,6 proc., iki 126 litų už kubinį metrą, 2013 metais ūgtelėjo 5,5 proc. ir sudarė 133 litus už kubinį metrą. Šis medienos kainos šuolis teigiamai veikė iš apvaliosios medienos pardavimo gautas pajamas, kurios per metus išaugo 37,5 mln. litų ir sudarė 484,8 mln. litų.

Apvaliosios medienos kainų šuolis lėmė geresnius miškų urėdijų veiklos rezultatus.

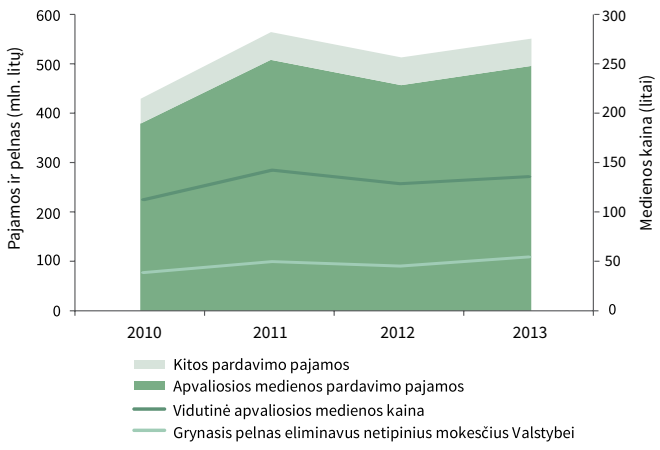

Pardavimo savikainoje didžiausią dalį sudaro apvaliosios medienos apdirbimo sąnaudos, kurios dėl išaugusio pardavimo kiekio 2013 metais ūgtelėjo 7,9 proc. ir sudarė 181 mln. litų. Atitinkamai 5,8 proc., iki 225,4 mln. litų augo bendra miškininkystės sektoriaus savikaina. Veiklos sąnaudos ataskaitiniu laikotarpiu sudarė 277,7 mln. litų – tai 4,6 proc. daugiau nei 2012 metais. Labiausiai augo veiklos mokesčių sąnaudos, kurios tiesiogiai priklauso nuo uždirbtų pajamų dydžio. 2013 metais jos didėjo 10,3 proc. ir metų gale sudarė 82,2 mln. litų. Didžiausią veiklos sąnaudų dalį (43,3 proc.) sudarančios išlaidos, skirtos miškų išteklių atkūrimui ir gausinimui, siekė 120 mln. litų (2,4 proc. daugiau), o ekologinei ir socialinei veiklai įgyvendinti skirtos išlaidos sudarė 25,8 mln. litų.

Išaugusios apvaliosios medienos kainos ir pardavimų apimtys lėmė miškininkystės sektoriaus grynojo pelno augimą iki 38,7 mln. litų, kuris buvo 43,5 proc. didesnis nei 2012 metais. Normalizavus grynąjį pelną, t. y. eliminavus netipinių turto ir žaliavos mokesčių ir dėl bankų bankrotų patirtas išlaidas, miškininkystės įmonių rezultatas 2013 metais siekė 107,5 mln. litų. Normalizuoto grynojo pelno marža 2013 metais augo 2,3 procentinio punkto ir sudarė 20 proc.

Augo tiek ilgalaikis, tiek trumpalaikis miškų urėdijų turtas.

Siekiant objektyviau atvaizduoti pajamas kuriančio sektoriaus įmonių turto bazę, šioje ataskaitoje pateikiamos **miškų urėdijų** apskaitinės turto vertės yra padidintos diskontuotų pinigų srautų metodu apskaičiuota komercinės paskirties miškų verte. Remiantis Valdymo koordinavimo centro atliktu miško vertinimu 2013 metų gruodžio 31 dienai, biologinio turto vertė buvo padidinta 3,1 proc. – nuo 2 971 mln. litų 2012 metais iki 3 062 mln. litų. Pagrindinė miškų vertės augimo priežastis buvo apvaliosios medienos rinkos kainų šuolis 2013 metais, kilstelėjęs ir vertinimui naudojamą paskutinių penkerių metų vidutinę medienos pardavimo kainą. Išaugusi **urėdijų** valdomo miško vertė turėjo didžiausios įtakos bendro miškininkystės sektoriaus turto pokyčiui, kuris 2013 metais augo 3,4 proc. ir sudarė 3 659 mln. litų.

Urėdijų apskaitytas tiek ilgalaikis (be miškų vertės), tiek trumpalaikis turtas 2013 metais augo 4,6 proc. ir sudarė atitinkamai 358,2 ir 233,3 mln. litų. Kapitalinės investicijos padidino **urėdijų** materialaus turto apskaitinę vertę 4,3 proc., iki 335,2 mln. litų. GMU duomenimis, 2013 metais kapitalinių investicijų vertė siekė 57,4 mln. litų, t. y. 3,3 mln. litų mažiau nei prieš metus. Didžiausia investicijų dalis (10,5 mln. litų) skirta kelių priežiūrai ir plėtrai.

Miškininkystės sektoriaus įmonių nuosavo kapitalo apskaitinė vertė dėl miškų vertės augimo padidėjo 3,4 proc., iki 3 576,8 mln. litų. Sektoriui skiriamos dotacijos ir subsidijos 2013 metais išaugo 6,5 proc. ir sudarė 35,8 mln. litų, iš kurių 7 mln. litų buvo skirti **urėdijų** kapitalinėms investicijoms finansuoti. Miškininkystės sektoriaus įsipareigojimai, 2012 metais sudarę 47,1 mln. litų, sumažėjo iki 46,4 mln. litų. Iš jų finansiniai įsipareigojimai nuo 862,8 tūkst. litų sumenko iki 668 tūkst. litų. Vertinant grąžos valstybei perspektyvas, **miškų urėdijos** turi reikšmingų rezervų keisti kapitalo struktūrą ir taip siekti padidinti savo indėlį į valstybės biudžetą.

Miškininkystės sektoriaus įmonių normalizuota turto grąža (ROA) 2013 metais paaugo 0,6 procentinio punkto – nuo 2,4 iki 3 proc., o normalizuota nuosavo kapitalo grąža (ROE) – nuo 2,5 iki 3,1 proc. ir buvo didžiausia, palyginti su kitais VVĮ sektoriais.

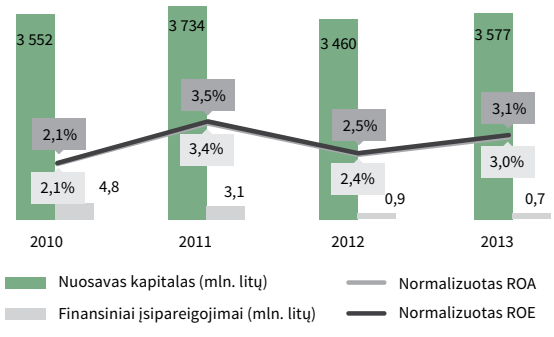

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**502 410**	**538 923**
Pardavimo savikaina	213 096	225 416
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**289 314**	**313 507**
Veiklos sąnaudos	265 435	277 722
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	5 977	8 094
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**29 856**	**43 880**
Veiklos pelno marža	*5,9%*	*8,1%*
EBITDA	**70 416**	**86 724**
EBITDA marža	*14,0%*	*16,1%*
Finansinė ir investicinė veikla	2 090	974
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**31 945**	**44 854**
Pelno mokestis	4 976	6 161
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**26 970**	**38 693**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**88 820**	**107 526**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*17,7%*	*20,0%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	383	471
Materialus turtas	322 082	336 259
Finansinis turtas	11 727	15 465
Kitas ilgalaikis turtas	5 713	7 165
Biologinis turtas*	2 971 000	3 062 000
Ilgalaikis turtas*	**3 310 905**	**3 421 360**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	91 868	92 960
Per vienerius metus gautinos sumos	34 400	32 502
Kitas trumpalaikis turtas	31 907	35 593
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	72 014	76 607
Trumpalaikis turtas	**230 190**	**237 662**
TURTO IŠ VISO	**3 541 095**	**3 659 022**
Nuosavas kapitalas*	**3 460 361**	**3 576 768**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	0	0
Dotacijos, subsidijos	**33 637**	**35 823**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	376	369
Trumpalaikiai įsipareigojimai	46 720	46 062
Įsipareigojimai	**47 096**	**46 431**
Finansiniai įsipareigojimai	863	668
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**3 541 095**	**3 659 022**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	2,4%	3,0%
Normalizuotas ROE	2,5%	3,1%
D/E	0,0%	0,0%

GRĄŽA VALSTYBEI (TŪKST. LITŲ, DUOMENYS IKI 2013-07-01)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirtos pelno įmokos	**13 314**	**19 346**
Turto mokestis	5 048	7 315
Žaliavos mokestis	67 717	73 212
IŠ VISO	**86 079**	**99 874**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	3 860	3 859
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	88	88

**Miškų urėdijų konsoliduotos ilgalaikio turto ir nuosavo kapitalo apskaitinės vertės padidintos diskontuotų pinigų srautų metodu apskaičiuota miškų verte (biologinis turtas), kuri, remiantis atliktu vertinimu 2013 metų pabaigoje, sudarė 3 062 mln. litų. Rodikliai apskaičiuoti remiantis padidintomis ilgalaikio turto ir nuosavo kapitalo vertėmis.*

Miškų urėdijų indėlis į valstybės biudžetą

Už valstybinio turto valdymą ir disponavimą juo, neskaitant tipinių verslo mokesčių, **urėdijos** valstybės biudžetą kasmet papildo turto ir žaliavų mokesčiais bei pelno įmokomis. Už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise **urėdijos**, kaip ir kitos valstybės įmonės, moka 2 proc. mokesčių (turto mokestį) nuo įmonės savininko kapitalo. Už 2013 metus joms priskaičiuota 7,3 mln. litų turto mokesčio nuo 364,4 mln. litų savininko kapitalo vertės. Taip pat **urėdijoms** yra nustatytas 15 proc. atskaitymas iš pajamų, gautų už parduotą žaliavinę medieną ir nenukirstą mišką (žaliavų mokestis), kuris 2013 metais sudarė 73,2 mln. litų. Už komercinės veiklos vykdymą disponuojant valstybės turtu, **urėdijos** įpareigotos valstybės biudžetui skirti 50 proc. praėjusių ataskaitinių finansinių metų pelno (pelno įmokas). **Urėdijų** pelno įmokos už 2013 metus sudarė 19,2 mln. litų. Šiemet **miškų urėdijos** į valstybės biudžetą turėjo sumokėti 99,7 mln. litų (už 2012 metus – 85,9 mln. litų) netipinių mokesčių bei pelno įmokų.

Lietuvos miškų plotai

Valstybinės miškų tarnybos duomenimis, miškai Lietuvoje užima 2 174 tūkst. hektarų, tai yra 33,3 proc. šalies teritorijos ploto (2013 sausio 1 d. duomenys). Valstybinės reikšmės miškai sudaro beveik pusę visos miško žemės – 1 077,7 tūkst. hektarų, iš kurių 1 038,6 tūkst. hektarų valdo 42 **miškų urėdijos** ir Kuršių nerijos nacionalinis parkas. Be to, **miškų urėdijos** taip pat valdo nuosavybės teisėms atkurti skirtus miškus, sudarančius 11,2 proc. miškų ploto. Privatūs miškai Lietuvoje sudaro 39,2 proc. miškų ploto.

PAGRINDINIAI MIŠKŲ RODIKLIAI SAUSIO 1 D.	2012	2013
Miško žemė pagal valstybinę miškų apskaitą (tūkst. ha)	**2 172,9**	**2 173,6**
Miškingumas (proc.)	**33,3**	**33,3**
Miško plotas, tenkantis vienam gyventojui (ha)	**0,68**	**0,73**
Bendras medienos tūris su žieve (mln. kub. m)	**501,3**	**510,2**
Vidutinis medienos tūris 1 ha (kub. m)	**240,4**	**234,7**
Einamasis metinis medienos prieaugis 1 ha (kub. m)	**8,2**	**8,5**

Šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba, Lietuvos statistikos departamentas

71,2 proc. visų valstybinės reikšmės miškų sudaro ūkiniai miškai. 2013 metais apvaliosios medienos kirtimai juose siekė 3,9 mln. kubinių metrų; palyginimui, privačiuose miškuose buvo iškirsta 3,5 mln. kubinių metrų. Bendras kirtimų kiekis Lietuvos miškuose padidėjo 0,2 mln., iki 7,4 mln. kubinių metrų.

Lietuvos medienos pramonė

2013 metais apvaliosios medienos eksportas išaugo ketvirtadaliu ir sudarė 2 mln. kubinių metrų – tai 27 proc. visos Lietuvoje kirstos apvaliosios medienos. Medienos importas tuo pačiu laikotarpiu sudarė 0,4 mln. kubinių metrų. Tai rodo, jog vartojimui Lietuvoje liko 5,7 mln. kubinių metrų apvaliosios medienos (2012 metais šis skaičius siekė 5,9 mln.). Pagrindiniai **miškų urėdijų** tiekiamos medienos vartotojai yra Lietuvos pramonės įmonės, gaminančios medienos gaminius, baldus, popieriaus ir jo gaminių produkciją.

Medienos sektoriaus parduotos produkcijos vertė per metus padidėjo 12,5 proc. arba 859,7 mln. litų ir sudarė 7,7 mlrd. litų, kai tuo metu bendras Lietuvos pramonės produkcijos padidėjimas siekė 0,8 proc. arba 546,7 mln. litų. Didžiausias santykinis pokytis (24,3 proc.) užfiksuotas popieriaus ir jo gaminių gamybos sektoriuje, tačiau daugiausiai įtakos medienos sektoriaus produkcijos vertės augimui turėjo medienos ir jos gaminių vertė, 2013 metais ūgtelėjusi 375,8 mln. litų ir sudariusi 2,8 mlrd. litų.

Miško žemės paskirstymas pagal nuosavybę (2013-01-01 duomenimis)

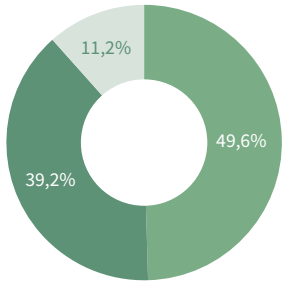

Valstybinės reikšmės miškai
Privatūs miškai
Rezervuoti nuosavybės teisės atkūrimui ir kiti miškai

Šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba

Kirtimai įvairių nuosavybės formų miškuose (mln. kub. m)

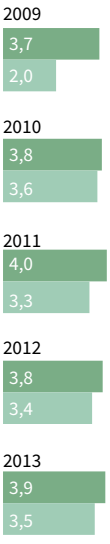

Valstybiniai miškai
Privatūs miškai

Šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba

Nepaisant pastarųjų sektorių spartesnio augimo, didžiausią dalį pajamų (49,2 proc.) uždirbo baldų gamintojai – 3,8 mlrd. litų. Bendrai medienos sektoriaus produkcija Lietuvos pramonės struktūroje 2013 metais sudarė 10,8 proc. (2012 metais ji sudarė 9,6 proc.).

Didžiausia dalis medienos sektoriaus produkcijos eksportuojama į užsienį. Nuslūgus pasaulinei ekonominei krizei medienos produkcijos eksportas kasmet augo ir 2013 metais sudarė 6,7 mlrd. litų – tai beveik du kartus daugiau nei 2009 metais. Palyginti su 2012 metais, Lietuva 2013 metais eksportavo 9 proc. daugiau medienos produkcijos. Didžiausią dalį eksporto sudaro sąlyginai didesnės pridėtinės vertės produkcija – baldai – 3,9 mlrd. litų, medienos ir jos dirbinių eksportas sudarė 2,3 mln. litų.

Medienos pramonės produkcijos pardavimo pajamos (mln. litų)

METAI	PRAMONĖ IŠ VISO	MEDIENOS BEI MEDIENOS GAMINIŲ GAMYBA	POPIERIAUS IR POPIERIAUS GAMINIŲ GAMYBA	BALDŲ GAMYBA	MEDIENOS SEKTORIUS IŠ VISO
2013	71 664,9	2 818,0	1 105,3	3 793,5	**7 716,8**
2012	71 118,2	2 442,2	889,6	3 525,3	**6 857,1**
2011	66 149,9	2 445,4	880,3	2 970,3	**6 296,1**

Šaltinis: Statistikos departamentas

Didžiausios Lietuvos medienos sektoriaus eksporto, įskaitant reeksportą, rinkos yra Rusija, Vokietija ir Švedija. Nepaisant popieriaus ir jo gaminių eksporto į Rusiją apimties sumažėjimo (nuo 2012 metų sumenko 13,8 proc.), Rusija išlieka didžiausia popieriaus ir jo gaminių importuotoja – iš Lietuvos importuoja 30,7 proc. (311,1 mln.

Lietuviškos kilmės medienos produkcijos eksportas (mln. litų)

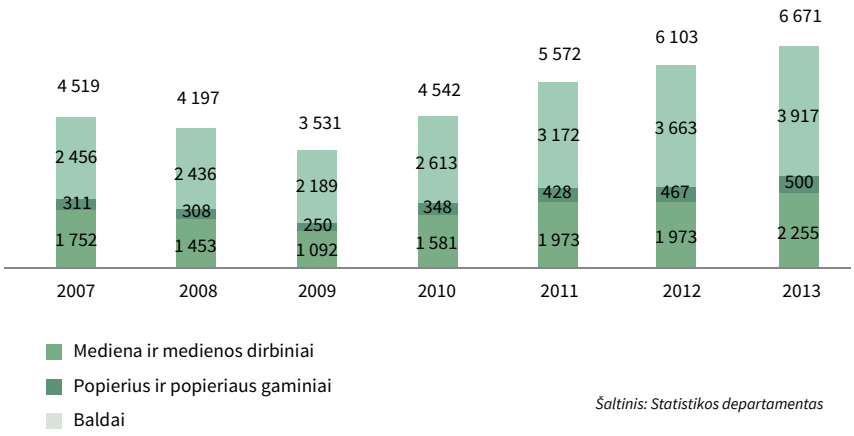

Šaltinis: Statistikos departamentas

litų) produkcijos. Daugiausia medienos ir jos gaminių eksportuojama į Vokietijos rinką (438,2 mln. litų). 2013 metais sparčiai augo eksporto apimtys į Rusiją (29 proc.) ir Latviją (48 proc.), kurios prisidėjo prie spartaus medienos ir jos gaminių eksporto augimo (15,7 proc., iki 2,8 mln. litų). Švedija ketvirtus metus iš eilės išliko didžiausia lietuviškų baldų pirkėja. 2013 metais į Švediją eksportuotų baldų vertė sudarė 733,3 mln. litų. Antrus metus iš eilės sparčiai augo baldų eksportas į Rusiją (650,2 mln. litų): 2012 metais augimas siekė 49 proc., 2013 metais – 37,3 proc. Iš viso eksportuota baldų už 4 708,6 mln. litų – tai 10,3 proc. daugiau nei 2012 metais.

Apvaliosios medienos ruoša ir prekyba apvaliąja mediena (mln. kub. m)

Šaltinis: Valstybinė miškų tarnyba

Medienos eksportas pagal eksporto rinkas (mln. litų)

VALSTYBĖ	2012 M.	2013 M.	POKYTIS	DALIS
Vokietija	441,9	438,2	-0,8%	**15,9%**
Latvija	195,7	289,7	+48,0%	**10,5%**
Rusija	162,9	210,1	+29,0%	**7,6%**
Kitos šalys	1 587,9	1 826,5	+15,0%	**66,1%**
Iš viso	**2 388,5**	**2 764,5**	**+15,7%**	**100,0%**

Popieriaus eksportas pagal eksporto rinkas (mln. litų)

VALSTYBĖ	2012 M.	2013 M.	POKYTIS	DALIS
Rusija	360,7	311,1	-13,8%	**30,7%**
Ukraina	127,5	132,7	+4,1%	**13,1%**
Latvija	90,0	95,6	+6,2%	**9,4%**
Kitos šalys	430,2	473,6	+10,1%	**46,8%**
Iš viso	**1 008,4**	**1 013,0**	**+0,5%**	**100,0%**

Baldų eksportas pagal eksporto rinkas (mln. litų)

VALSTYBĖ	2012 M.	2013 M.	POKYTIS	DALIS
Švedija	627,4	733,3	+16,9%	**15,6%**
Rusija	473,4	650,2	+37,3%	**13,8%**
Vokietija	600,3	585,0	-2,6%	**12,4%**
Kitos šalys	2 567,4	2 740,1	+6,7%	**58,2%**
Iš viso	**4 268,6**	**4 708,6**	**+10,3%**	**100,0%**

Šaltinis: Statistikos departamentas

Lietuvos baldų gamintojams vis sėkmingiau įsitvirtinant tarptautinėse rinkose bei vystant ir stiprinant savo prekės ženklus, tikimasi, kad pastebima tendencija persiorientuoti nuo žaliavinės medienos pardavimo prie baldų bei kitų didesnę pridėtinę vertę kuriančių produktų realizavimo ir toliau tęsis.

Kietojo biokuro rinka

Aktyvus atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas yra vienas iš svarbiausių ES šalių energetikos strategijos prioritetų. Lietuva yra įsipareigojusi iki 2020 metų padidinti energijos iš atsinaujinančių išteklių dalį galutiniame energijos suvartojime iki 23 proc. (2012 metais ji sudarė 21,7 proc.). Įgyvendinti šį įsipareigojimą yra įmanoma padidinant centralizuoto šilumos tiekimo sektoriuje (CŠT) atsinaujinančių energijos išteklių (AEI) dalį nemažiau kaip iki 60 proc. 2013 metais ji sudarė 32,8 proc.

Didžiausią AEI potencialą turi kietasis biokuras (malkos ir medienos atliekos, šiaudai, energetiniai augalai). 2013 metais kietojo biokuro sunaudojimas elektrai ir centralizuotai tiekiamai šilumai gaminti padidėjo 14 proc., iki 356 tūkst. tonų naftos ekvivalento. Didžiausias jo kiekis (52,6 proc.) buvo suvartotas namų ūkiuose, o elektrai bei centralizuotai tiekiamai šilumai gaminti suvartota 34,7 proc. Prognozuojama, kad kietojo biokuro paklausa ir toliau augs dėl augančio biokuro naudojimo CŠT sektoriuje.

Žaliavos biokurui valstybiniuose miškuose gamybos masto didinimas nuo 2010 metų yra vienas iš Generalinės miškų urėdijos veiklos prioritetų. Todėl miško kirtimo atliekų pasiūla ir pardavimo apimtys nuo 2010 metų išaugo daugiau kaip tris kartus. 2013 metais biokuro gamintojams **miškų urėdijos** pateikė 280 tūkst. kubinių metrų (30 tūkst. kubinių metrų daugiau nei 2012 metais) miško kirtimo atliekų, kurių nupirkta buvo 245 tūkst. kubinių metrų (76 tūkst. kubinių metrų arba 45 proc. daugiau nei 2012 metais).

Miškų urėdijų biokuro pardavimai

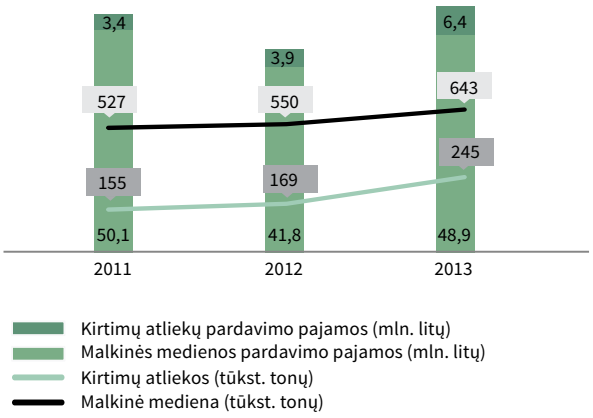

Šaltinis: Generalinė miškų urėdija

Miškų instituto mokslininkų vertinimu, šiuo metu surenkama maždaug 15–20 proc. visų kertant mišką susidarančių kirtimo atliekų. Lietuvos biomasės energetikos asociacijos skaičiavimu, miško kirtimo atliekų (t. y. viršūnių, smulkių stiebų, kelmų, žievių, šakų) potencialas Lietuvoje sudaro apie 2,6 mln. kubinių metrų per metus, iš jų apie 1 mln. kubinių metrų galėtų būti panaudotas biokuro gamybai nepažeidžiant ekologinio darnumo reikalavimų. Miškų urėdijos, valdančios puse Lietuvos miškų ploto, pardavimui galėtų surinkti atitinkamai apie 0,5 mln. kubinių metrų per metus – t. y. du kartus daugiau nei buvo parduota 2013 metais.

Miškų urėdijos 2013 metais už biokuro pardavimą surinko 55,3 mln. litų (45,7 mln. litų 2012 metais). Pajamos iš kirtimo atliekų pardavimo, palyginti su 2012 metais, išaugo 64,1 proc., iki 6,4 mln. litų. Malkinės medienos pardavimai kasmet taip pat auga – 2013 metais miškų urėdijos pardavė 16,8 proc. (643 tūkst. tonų) daugiau malkinės medienos nei 2012 metais ir uždirbo 17 proc. (48,9 mln. litų) daugiau pajamų.

Miškų urėdijų parduodamos malkinės medienos kainos 2013 metais svyravo nuo 110 litų už toną aukščiausios kaitrumo (I grupės) malkų iki 66 litų už toną III grupės kaitrumo malkų ir, palyginti su 2011 metais, buvo penktadaliu mažesnės. Kirtimo atliekų kainos, 2013 metais sudariusios 26 litus už toną, išaugo 18,2 proc., palyginti su 2011 metais. Dėl vidinio šalies biokuro suvartojimo augimo bei dalyvavimo tarptautinėse biomasės rinkose, prognozuojamas biokuro kainų kilimas.

Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos duomenimis, biokuro kaina 2013 metais svyravo nuo 645 litų vienai tonai naftos ekvivalento šildymo sezono metu iki 518 litų vienai tonai naftos ekvivalento ne šildymo sezono metu ir buvo tris kartus pigesnė už gamtinių dujų kainą (vidutinė 2013 metų kaina siekė 1 784 litus vienai tonai naftos ekvivalento).

Nuo 2014 metų pradžios **miškų urėdijos** dalyvauja biokuro žaliavų biržoje „Baltpool“, kuri buvo įkurta 2013 metų antroje pusėje siekiant užtikrinti skaidrią ir konkurencingą prekybą biokuru. Biržoje jau registruota didelė dalis biokuro rinkos dalyvių. Ypač didelė konkurencija yra tiekėjų tarpe. 2014 metų liepos 4 d. duomenimis, biržoje yra užsiregistravę 120 dalyvių, iš kurių 93 yra biokuro tiekėjai. Prekybą biržoje skatina nuo 2014 metų įsigalėjęs Vyriausybės nutarimas, pagal kurį šilumos energijos gamintojai privalo ne mažiau kaip 10 proc. biokuro žaliavų pirkti biržoje.

Miškų urėdijos biržoje taip pat yra pateikusios medienos skiedrų pardavimo siūlymus, tačiau kol kas nėra sudariusios nei vieno sandorio, o grynosiomis kirtimo atliekomis bei malkine mediena prekiauja tik pagal dvišalius susitarimus.

Miškų urėdijų parduodamo biokuro kainos (litai už toną)

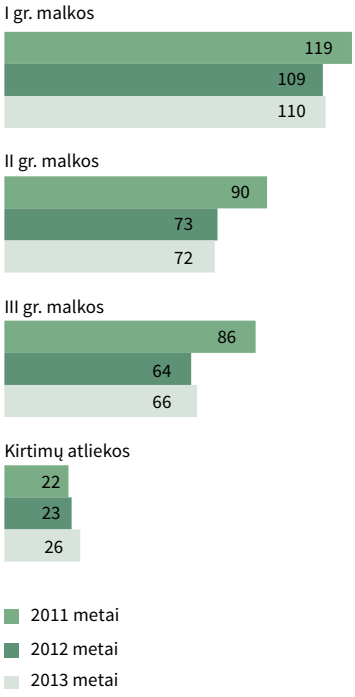

Šaltinis: Generalinė miškų urėdija

Kitos įmonės

VVĮ, kurios nepriskiriamos atskirai nagrinėtiems sektoriams, vykdo įvairią veiklą – nuo draudimo paslaugų iki žemės ūkio. Į VVĮ portfelį įtrauktos net 57 tokios VVĮ, tačiau jų bendrosios pajamos sudaro tik 6,9 proc. viso VVĮ portfelio pajamų, o turtas – 5,1 proc. viso VVĮ portfelio turto vertės.

Šio sektoriaus įmonės vykdo įvairias valstybei svarbias funkcijas: kaldina monetas, teikia prabavimo ir kalibravimo paslaugas, vertina statybų projektus, rūpinasi kultūriniais objektais ir kt. Nemažai šio sektoriaus įmonių vienintelės Lietuvoje vykdo tokią veiklą ir neturi konkurentų privačiajame sektoriuje. Keturios bendrovės – **„Detonas“**, **„Šilutės polderiai“**, **„Jonavos grūdai“** ir **Giraitės ginkluotės gamykla** – įstatymu yra priskirtos įmonėms, turinčioms strateginės reikšmės nacionaliniam saugumui arba svarbioms nacionaliniam saugumui užtikrinti. Dešimt didžiausių šio sektoriaus įmonių nurodytos toliau esančioje lentelėje.

Įmonė	Veiklos sritis	2013 m. apyvarta (tūkst. litų)	Turtas 2013 m. pabaigoje (tūkst. litų)	Darbuotojų skaičius 2013 m. pabaigoje	Valstybei priklausanti dalis (proc.)
VĮ Registrų centras	Nekilnojamojo turto, juridinių asmenų ir kt. registrų tvarkymas	99 186	72 965	1 580	100,0%
VĮ „Regitra“	Kelių transporto priemonių ir jų vairuotojų registro tvarkymas	78 784	60 967	512	100,0%
VĮ „Infostruktūra“	Saugaus valstybinio duomenų perdavimo tinklo paslaugų ir interneto paslaugų teikimas	30 034	27 266	54	100,0%
VĮ „Lietuvos paminklai“	Kultūros paveldo objektų ir vietovių tvarkymas	28 590	2 705	76	100,0%
AB Giraitės ginkluotės gamykla	Mažo kalibro šovinių gaminimas	20 955	68 868	69	100,0%
UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“	Posėdžių ir verslo renginių organizavimas, salių ir konferencijų salių nuoma	20 060	47 364	95	98,8%
VĮ Valstybės žemės fondas	Žemėtvarkos, teritorijų planavimo, geodezijos, GIS, dirvožemio tyrimo ir vertinimo, melioracijos kadastro paslaugų teikimas	17 923	43 592	367	100,0%
UAB Lietuvos monetų kalykla	Apyvartinių ir kolekcinių monetų kaldinimas	17 843	22 003	56	100,0%
AB „Problematika“	Kelių statybinių medžiagų, gaminių ir dirbinių laboratoriniai bandymai ir analizė	14 748	27 034	98	100,0%
VĮ prie Pravieniškių 1-ųjų pataisos namų	Įvairių baldų, stelažų, metalinių dirbinių gamyba	14 612	11 196	80	100,0%

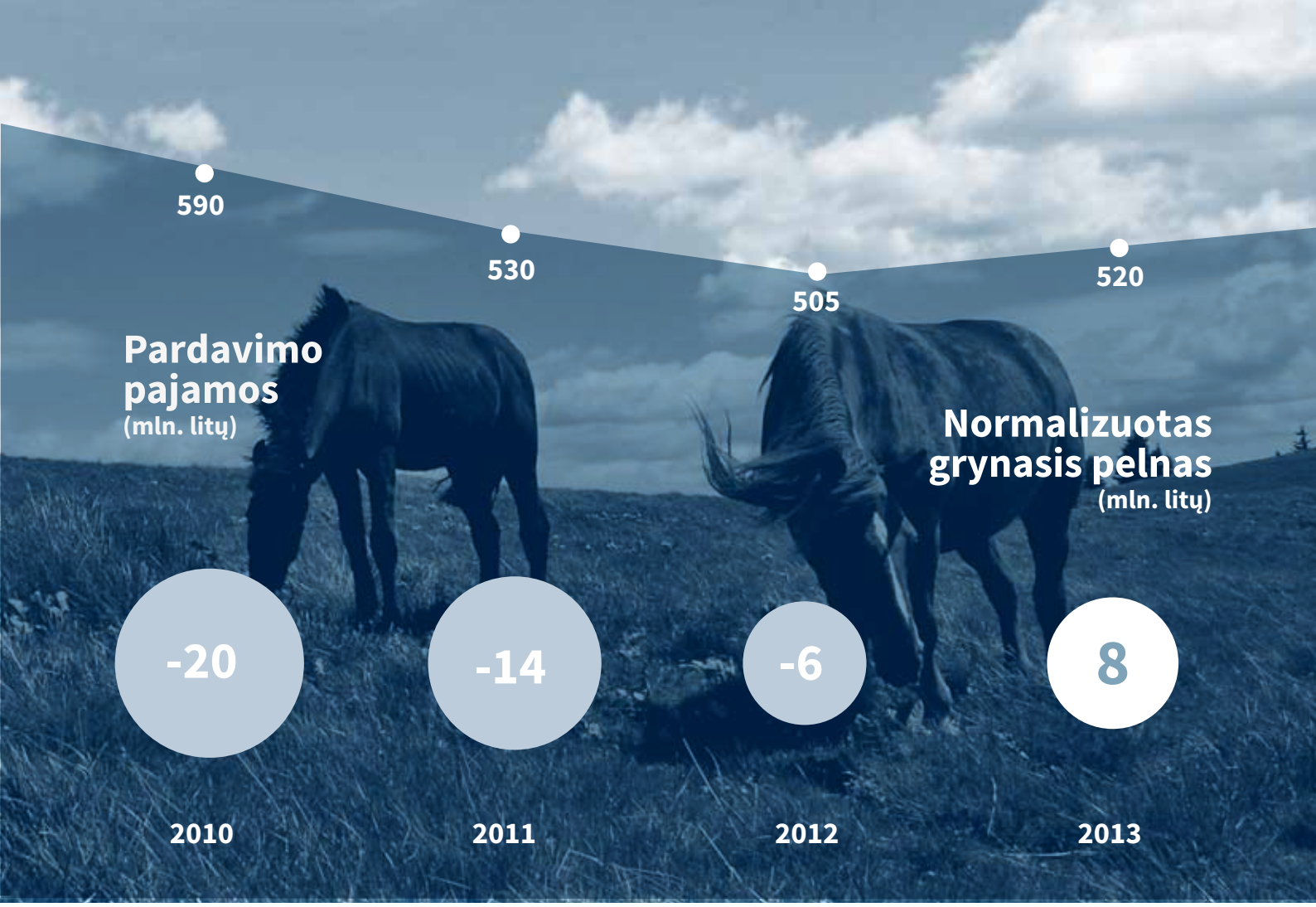

Kitų įmonių sektoriui priskirtos 62 VVĮ. Per metus kitų įmonių sektoriui priskirtų VVĮ skaičius sumažėjo, nes, atsižvelgiant į šių įmonių veiklos pobūdį, **Lietuvos naftos produktų agentūra** buvo perkelta į energetikos sektorių, o **Lietuvos radijo ir televizijos centras** buvo perkeltas į susisiekimo sektorių. Įmonių skaičius sektoriuje sumažėjo ir dėl to, kad **Lietuvos tyrimų centrui** 2013 metų rugpjūčio 26 d. buvo iškelta bankroto byla, o **„Geležinkelio apsaugos želdinių“** akcijos buvo perduotos **„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupei**. Per 2013 metus kitų įmonių sektorių papildė dvi naujai įkurtos įmonės. **Viešųjų investicijų plėtros agentūra** buvo įtraukta į kitų įmonių sektorių po to, kai 2013 metų balandžio 11 d. buvo įregistruota Viešųjų juridinių asmenų registre. Taip pat buvo įtraukta įmonė **„Kiaulių veislininkystė“**, kuri 2013 metų gruodžio 27 d. buvo atskirta nuo **„Lietuvos veislininkystės“** ir pradėjo savarankišką veiklą. Be to, į kitų įmonių sektorių buvo įtraukta ir įmonė **Mokslas ir technika**, pradėjusi teikti Valdymo koordinavimo centrui duomenis apie savo veiklą.

Dėl pokyčių įmonių sąraše sektoriaus įmonių skaičius sumažėjo viena įmone.

Iš kitų įmonių sektoriui priskiriamų įmonių 13 yra akcinės bendrovės, 28 – uždarosios akcinės bendrovės, o 21 – valstybės įmonės. Didžiausia šio sektoriaus įmonė tiek pagal turtą, tiek pagal apyvartą bei darbuotojų skaičių yra **Registrų centras**, 2013 metais suteikęs paslaugų už 99,2 mln. litų.

Finansiniai rezultatai

Kitų įmonių sektoriaus pajamos 2013 metais ūgtelėjo 3 proc. ir sudarė 519,7 mln. litų. **Registrų centras** gavo daugiausia pajamų – 99,2 mln. litų, (6,7 proc. daugiau nei prieš metus). **„Regitros“** ir **„Infostruktūros“** pajamos pakito nežymiai ir sudarė atitinkamai 78,8 ir 30 mln. litų. Sektoriuje labiausiai (nuo 12,9 iki 20,1 mln. litų) išaugo **Lietuvos parodų ir kongresų centro „LITEXPO“** pajamos. Didžiausią pajamų dalį (92 proc.) sudarė šios įmonės pagrindinės veiklos pajamos iš parodų ir konferencijų organizavimo. Tam įtakos turėjo išaugęs ES pirmininkavimo renginių skaičius. **„Jonavos**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**504 612**	**519 677**
Pardavimo savikaina	413 803	408 573
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**90 808**	**111 104**
Veiklos sąnaudos	101 545	109 414
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	1 311	3 340
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-9 426**	**5 030**
Veiklos pelno marža	*-1,9%*	*1,0%*
EBITDA	**16 336**	**33 441**
EBITDA marža	*3,2%*	*6,4%*
Finansinė ir investicinė veikla	7 290	6 312
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**-2 136**	**11 342**
Pelno mokestis	5 282	5 367
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-7 419**	**5 975**
Mažumai tenkanti grynojo pelno dalis	715	444
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostolis)	**-5 671**	**8 484**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*-1,1%*	*1,6%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	14 820	14 464
Materialus turtas	720 633	556 832
Finansinis turtas	366 477	311 984
Kitas ilgalaikis turtas	83 683	95 222
Biologinis turtas	3 843	4 626
Ilgalaikis turtas	**1 189 455**	**983 127**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	122 326	116 866
Per vienerius metus gautinos sumos	76 002	90 041
Kitas trumpalaikis turtas	258 071	227 022
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	125 120	171 713
Trumpalaikis turtas	**581 518**	**605 641**
TURTO IŠ VISO	**1 770 974**	**1 588 786**
Nuosavas kapitalas	**534 963**	**561 007**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	13 405	15 236
Dotacijos, subsidijos	**405 560**	**255 351**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	526 952	434 528
Trumpalaikiai įsipareigojimai	303 498	337 883
Įsipareigojimai	**830 451**	**772 410**
Finansiniai įsipareigojimai*	211 439	233 569
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**1 770 974**	**1 588 786**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	-0,2%	0,5%
Normalizuotas ROE	-1,0%	1,5%
D/E*	39,5%	41,6%
D/E**	460,4%	524,6%

GRĄŽA VALSTYBEI (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (valstybės dalis)	7 002	9 384
Paskirtos pelno įmokos	5 464	5 866
Dividendai ir pelno įmokos valstybei	**12 467**	**15 250**
Turto mokestis	1 999	2 842
IŠ VISO	**14 446**	**18 092**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	5 586	5 579
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	159	153

**Lentelėse finansiniai įsipareigojimai ir D/E rodiklis nurodyti neįskaičiuojant beprocentės paskolos, kurią Finansų ministerija suteikė VĮ „Indėlių ir investicijų draudimui".*

***Šis D/E rodiklis apskaičiuotas į finansinius įsipareigojimus įskaičiavus beprocentę paskolą, Finansų ministerijos suteiktą „Indėlių ir investicijų draudimui".*

grūdai“ patyrė didžiausią pajamų sumažėjimą – nuo 14,7 iki 11,0 mln. litų. Įmonės bendros teikiamų paslaugų pajamos sumažėjo 24 proc., palyginti su 2012 metais.

Sektoriaus grynojo pelno pokyčiui daugiausiai įtakos turėjo įmonė **„Būsto paskolų draudimas“**, kuri per 2013 metus grynąjį nuostolį sumažino nuo 34,7 mln. litų iki 19,9 mln. litų. Pagrindinė priežastis – 13,5 mln. litų išaugusios išieškotos sumos. **„Būsto paskolų draudimas“** išliko nuostolingiausia sektoriaus įmone: nuostoliai susidarė dėl didelių draudimo išmokų sąnaudų, kurios 2013 metais siekė 69,5 mln. litų. **„Regitra“** taip pat ženkliai prisidėjo prie sektoriaus grynojo pelno pokyčio, uždirbdama 8,2 mln. litų grynojo pelno. Palyginti su 2012 metais, šios įmonės grynasis pelnas išaugo 9,5 proc. dėl didesnio suteiktų paslaugų skaičiaus elektroninėje erdvėje. Įmonė **„Investicijų ir verslo garantijos“** irgi dirbo pelningai ir dėl 1,2 mln. litų sumažėjusių atidėjinių pasikeitimo bei garantijų išmokų sąnaudų jos grynasis pelnas per metus padidėjo 18,1 proc. ir sudarė 5,3 mln. litų. **Lietuvos parodų ir kongresų centro „LITEXPO“** grynasis pelnas dėl ES pirmininkavimo renginių pagausėjimo didėjo daugiau nei du kartus ir siekė 3,3 mln. litų.

Kitų įmonių sektoriaus veikla tapo pelninga – 2013 metais uždirbta beveik 6 mln. litų grynojo pelno.

Kitų įmonių sektoriaus turto ir įsipareigojimų vertės pokyčiui didelės įtakos turėjo **„Indėlių ir investicijų draudimo“** mokėtinų sumų ir įsipareigojimų augimas nuo 2,3 iki 2,8 mlrd. litų. Tai lėmė padidėjęs įsiskolinimas Finansų ministerijai, kuris išaugo 20,3 proc. arba 457,8 mln. litų. Šia paskola padengtas Indėlių draudimo fondo deficitas dėl įsipareigojimų Ūkio banko indėlininkams, todėl prie sektoriaus bendrųjų finansinių įsipareigojimų ši paskola, kaip ir ankstesnė Finansų ministerijos įmonei suteikta beprocentė paskola, neįskaičiuota.

Kitų įmonių sektoriaus grąža valstybei už 2013 metus sudarė 15,3 mln. litų, kurių 38,5 proc. buvo gauta pelno įmokų, o 61,5 proc. – dividendų pavidalu. Daugiausia dividendų už 2013 metus paskyrė **„Regitra“** (3,9 mln. litų), **„Investicijų ir verslo garantijos“** (2,4 mln. litų) bei **„Problematika“** (1,8 mln. litų).

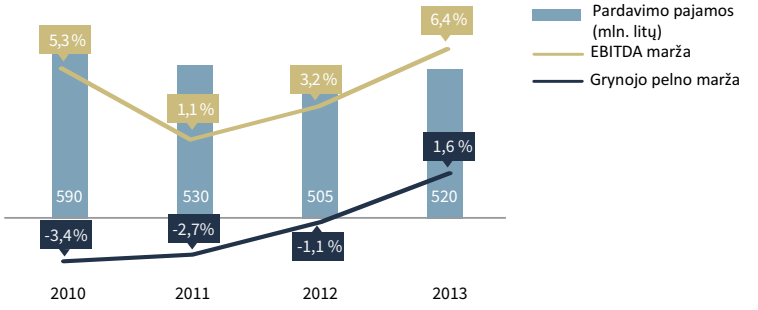

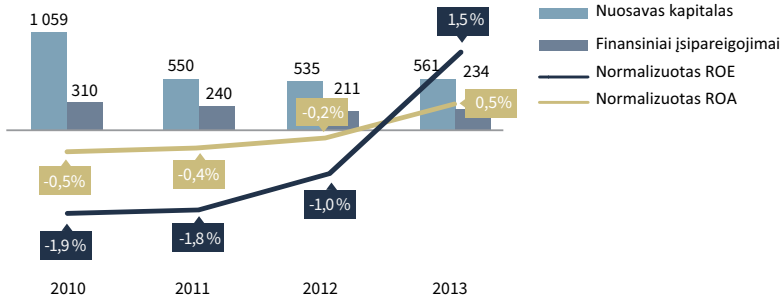

Šio sektoriaus apžvalgoje toliau trumpai pristatomi svarbiausi šio sektoriaus įvykiai.

» 2013 metų gruodžio 27 d. įvyko įmonės **„Lietuvos veislininkystė“** neeilinis visuotinis akcininkų susirinkimas, po kurio nuo įmonės buvo atskirta veiklos dalis (kiaulininkystės skyrius) ir šiai daliai priskirtų turto, teisių ir pareigų pagrindu buvo sukurta nauja bendrovė **„Kiaulių veislininkystė“**.

» 2014 metų gegužės 23 d. buvo reorganizuotos **VĮ prie Alytaus pataisos namų**, **VĮ prie Marijampolės pataisos namų** ir **VĮ prie Pravieniškių pataisos namų**. Reorganizavimo tikslas – optimizuoti valstybės įmonių, kurių veiklos tikslas yra įdarbinti nuteistuosius ir parengti juos darbinei veiklai išėjus į laisvę, veiklą ir didinti šių įmonių veiklos efektyvumą. Kalėjimo departamentui pavaldžios valstybės įmonės dirbo nuostolingai, todėl optimizaciniais tikslais šios trys įmonės sujungimo būdu buvo reorganizuotos į naują juridinį asmenį – valstybės įmonę **„Mūsų amatai“**. Šios įmonės teises ir pareigas įgyvendins Kalėjimų departamentas prie LR teisingumo ministerijos.

» 2007 metų sausio 19 d. nutarimu Vilniaus apygardos teismas iškėlė įmonei **„Visagino statybininkai“** restruktūrizavimo bylą. Iki 2013 metų gruodžio 31 d. įmonė savo veiklą organizavo laikydamasi restruktūrizavimo plane nustatytų gairių bei vadovavosi įmonės veiklą reglamentuojančiais dokumentais. Kadangi įmonė neįgyvendino restruktūrizavimo plano tikslų, 2014 metų vasario 13 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas nutraukė restruktūrizavimo bylą. 2014 metų vasario 4 d. LR ūkio ministerija pateikė Panevėžio apygardos teismui pareiškimą dėl bankroto bylos iškėlimo. Įmonės vadovybė nemato galimybių tęsti įmonės veiklą.

» Pagal Vyriausybės patvirtintą Centralizuoto valstybės turto valdymo 2009–2016 metais strategiją, **Valstybės turto fondas** ir **Turto bankas** bus sujungti į vieną įmonę, taip sukuriant centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoją (CTV). Šiai įmonei bus pavesta įgyvendinti valstybės nekilnojamojo turto centralizuotą valdymą, privatizuoti patikėjimo teise jam perduotas valstybei ir savivaldybei nuosavybės teise priklausančias akcijas, išieškoti skolas valstybei bei administruoti pagal pavedimo sutartis perduotas paskolas, valstybės garantijas ir kitus turtinius įsipareigojimus. CTV bus įkurtas 2014 metų spalio 1 d., kai **Valstybės turto fondas** bus prijungtas prie **Turto banko** pagal įstatymą, kurį Seimas priėmė 2014 metų kovo 20 d.

» 2013 metų balandžio 11 d. buvo įregistruota nauja valstybės valdoma įmonė – **Viešųjų investicijų plėtros agentūra (VIPA)**, pavaldi LR finansų ministerijai. Įmonės akcinis kapitalas sudaro 350 000 litų, o visų akcijų savininkė yra valstybė. **VIPA** teikia finansines paslaugas, įgyvendina ir administruoja finansines priemones, skirtas viešojo sektoriaus investicijoms viešosios infrastruktūros bei viešųjų paslaugų modernizavimui įgyvendinti.

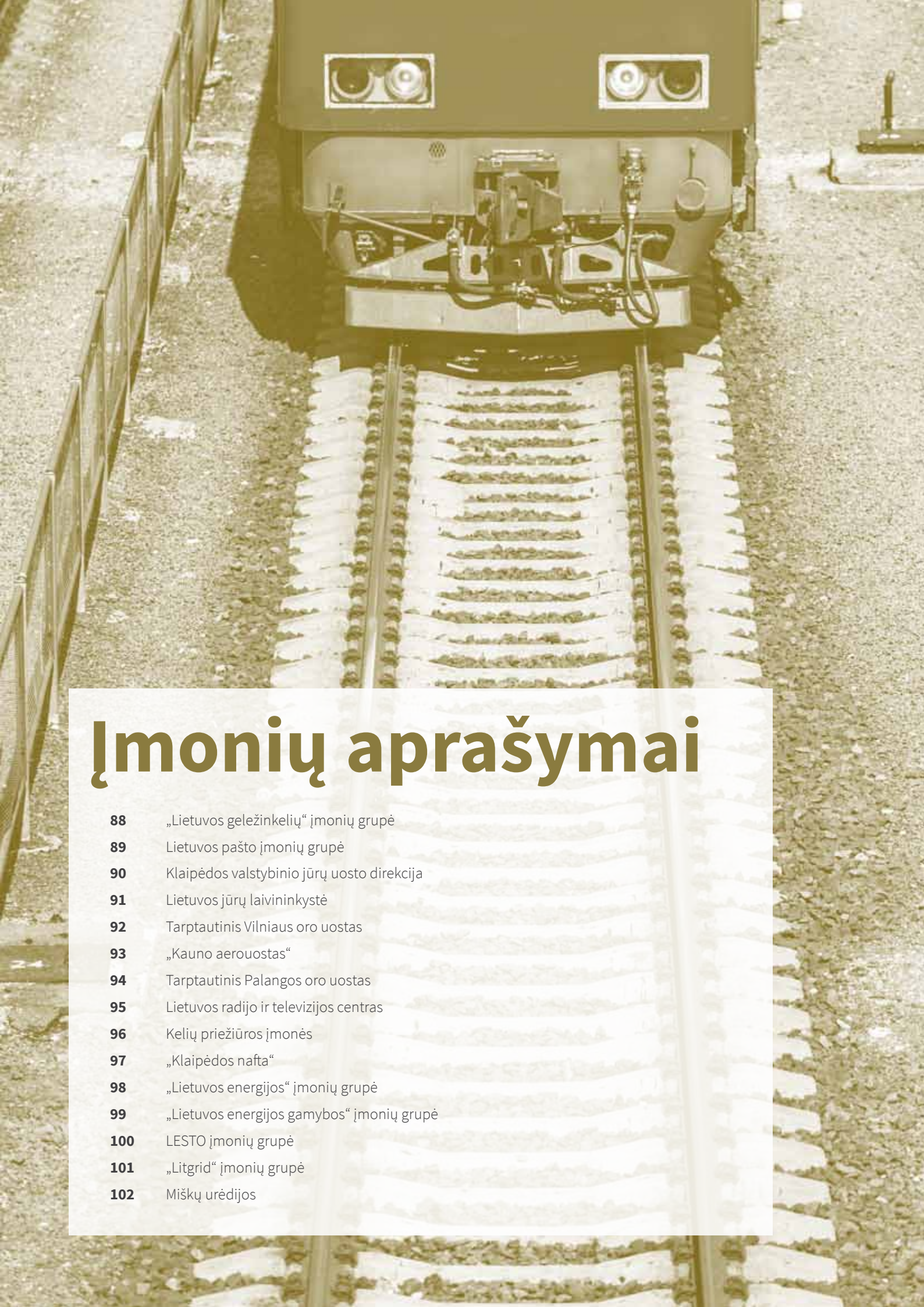

Įmonių aprašymai

88 „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupė
89 Lietuvos pašto įmonių grupė
90 Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija
91 Lietuvos jūrų laivininkystė
92 Tarptautinis Vilniaus oro uostas
93 „Kauno aerouostas“
94 Tarptautinis Palangos oro uostas
95 Lietuvos radijo ir televizijos centras
96 Kelių priežiūros įmonės
97 „Klaipėdos nafta“
98 „Lietuvos energijos“ įmonių grupė
99 „Lietuvos energijos gamybos“ įmonių grupė
100 LESTO įmonių grupė
101 „Litgrid“ įmonių grupė
102 Miškų urėdijos

„Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupė

Krovinių ir keleivių vežimo geležinkeliais paslaugos, geležinkelių tinklo administravimas, viešosios geležinkelių infrastruktūros valdymas, priežiūra ir plėtra

Įmonių grupei taip pat priklauso bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ dukterinės įmonės „Geležinkelio tiesimo centras“, „Vilniaus lokomotyvų remonto depas“, „Geležinkelių projektavimas“, „Gelsauga“, „Geležinkelio apsaugos želdiniai“ ir asocijuota įmonė „voestalpine VAE Legetecha“.

www.litrail.lt

» **Kritus tranzitinių krovinių srautui per Klaipėdos uostą, sumažėjo pajamos ir pelnas**

» **Pasirašytos 556 mln. litų vertės paskolų sutartys investicijoms finansuoti**

Per 2013 metus „Lietuvos geležinkeliai“ pervežė 48 mln. tonų krovinių – 2,7 proc. mažiau nei praėjusiais metais. Vietinių krovinių vežimas beveik nekito ir siekė 15,1 mln. tonų, o tarptautinių krovinių vežimo apimtys sumažėjo 4,6 proc., iki 32,9 mln. tonų. Tarptautinių pervežimų apimtys mažėjo dėl kritusių tranzitinių vežimo apimčių per Klaipėdos uostą – šių krovinių vežta 11,8 mln. tonų, t. y. 16,1 proc. mažiau nei 2012 metais. Mažėjo naftos ir chemijos produktų srautas iš Baltarusijos bei gabenamų juodųjų metalų srautas iš Rusijos.

Grupės pajamos smuktelėjo 5,8 proc. ir sudarė 1 637 mln. litų. Daugiausiai sumažėjo pajamos, gautos už krovinių pervežimus ir naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra – sumažėjo 118,5 mln. litų, iki 1 315,3 mln. litų. Grupės pardavimų savikaina sumažėjo 5,1 proc. ir siekė 1 347,9 mln. litų. Daugiau nei du kartus (iki 83,3 mln. litų) sumažėjo užsienio geležinkelių suteiktų paslaugų sąnaudos dėl smukusių NATO krovinių ekspedijavimo kitų šalių teritorija apimčių. Veiklos sąnaudos, priešingai nei pardavimų savikaina, išaugo 3,8 proc., iki 183,7 mln. litų dėl 18,8 mln. litų išaugusių darbo užmokesčio ir su juo susijusių sąnaudų (atstatyti finansinės krizės metu sumažinti atlyginimų dydžiai). „Lietuvos geležinkelių“ įmonių grupės grynasis pelnas sumažėjo 19,2 proc., iki 104,4 mln. litų. Per ataskaitinį laikotarpį bendrovės įstatinis kapitalas buvo padidintas 648,5 mln. litų, panaudojant 639,8 mln. litų dotacijų, skirtų įstatinio kapitalo didinimui.

Grupės finansiniai įsipareigojimai padidėjo nuo 542,4 iki 782,4 mln. litų. 2013 metų birželį buvo pasirašyta 393,6 mln. litų paskolos sutartis su Šiaurės investicijų banku dėl „Rail Baltica“ projekto ir infrastruktūrinių projektų finansavimo. Taip pat su Europos investicijų banku buvo pasirašyta 172,6 mln. litų paskolos sutartis, skirta Lietuvos geležinkelių riedmenims įsigyti.

Grupės 2013 metų nuosavo kapitalo grąža, palyginti su 2012 metais, sumažėjo nuo 4,7 iki 3,4 proc. Grąža mažėjo dėl sumenkusio pelno bei padidėjusio įmonės nuosavo kapitalo.

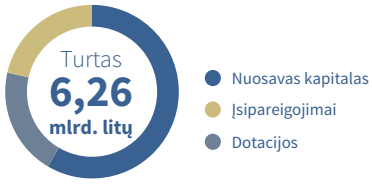

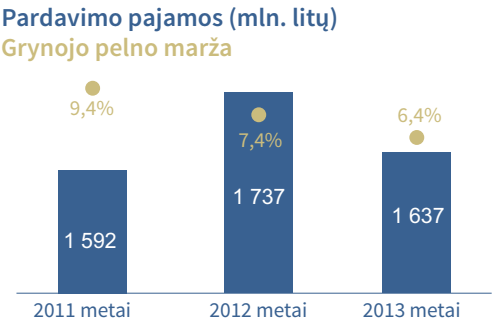

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**1 737 019**	**1 637 004**
Pardavimo savikaina	1 420 736	1 347 914
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**316 283**	**289 091**
Veiklos sąnaudos	176 998	183 744
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	27 950	29 887
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**167 235**	**135 234**
EBITDA	**530 467**	**513 134**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**129 107**	**104 374**
Grynojo pelno marža	*7,4%*	*6,4%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**4 974 499**	**5 769 193**
Trumpalaikis turtas	**444 648**	**489 475**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	70 841	120 867
Turto iš viso	**5 419 146**	**6 258 669**
Nuosavas kapitalas	**2 725 455**	**3 445 944**
Dotacijos, subsidijos	**1 700 604**	**1 455 290**
Įsipareigojimai	**993 087**	**1 357 435**
Finansiniai įsipareigojimai	542 364	782 357
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**5 419 146**	**6 258 669**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	2,5%	1,8%
ROE	4,7%	3,4%
D/E	19,9%	22,7%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	29 942	10 616

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	12 329	12 770
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	6	6
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	13 826	13 799

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**100 proc.**

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Stasys Dailydka
Valdybos pirmininkas	Saulius Girdauskas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Ričardas Čepas* (Newsec/Re&Solution) Tomas Karpavičius (Susisiekimo ministerija) Alfonsas Macaitis (Susisiekimo ministerija) Andrius Šniuolis (Susisiekimo ministerija)

**Nepriklausomas narys*

Lietuvos pašto įmonių grupė

Universaliųjų, kitų pašto, kurjerių, finansinių ir kitų paslaugų teikimas

Lietuvos paštas valdo dukterines įmones UAB „Lietuvos pašto finansinės paslaugos“, UAB „LP mokėjimų sprendimai“ ir UAB „Baltic Post“.

LIETUVOS PAŠTAS

www.post.lt

» **Pajamos išaugo 5,8 proc., veiklos sąnaudos beveik nekito**

» **Įmonių grupės veikla tapo pelninga – uždirbta 1,6 mln. litų grynojo pelno**

» **Jau veikia 185 „PayPost“ skyriai visoje Lietuvoje**

Per 2013 metus Lietuvos paštas suteikė 183 mln. vienetų paslaugų, t. y. 0,2 proc. daugiau nei 2012 metais. Bendrovė, siekdama sustiprinti savo pozicijas rinkoje, 2012 metais įsigijo bankrutavusio banko „Snoras“ mažmeninį filialų tinklą, kurį sudaro 214 visoje šalyje esančių mini bankų. 2013 metų pabaigoje jau veikė 185 „PayPost“ skyriai, įsikūrę šiuose mini bankuose.

Lietuvos paštas 2013 metais, palyginti su 2012 metais, gavo 5,8 proc. daugiau pardavimo pajamų – 201,7 mln. litų. Nors suteiktų paslaugų bendras kiekis beveik nekito, tačiau augo didesnės pridėtinės vertės suteiktų paslaugų kiekis. Registruotųjų ir įvertintųjų pašto siuntų išsiųsta 9,8 proc. daugiau ir už tai gauta 15,9 proc. daugiau pajamų nei 2012 metais. Iš kurjerių paslaugų gautos pajamos per metus paaugo 6 proc., iki 13,3 mln. litų dėl 10,5 proc. išaugusio suteiktų paslaugų kiekio. Pašto paslaugų (universaliųjų pašto paslaugų ir kitų pašto paslaugų) pajamos per metus padidėjo 6,9 proc., iki 109,5 mln. litų.

2013 metais su darbuotojais susijusios sąnaudos, kurios sudarė didžiausią veiklos sąnaudų dalį (63,5 proc.), padidėjo 5,6 proc. ir siekė 126,8 mln. litų. Augimą lėmė finansinių paslaugų tinklo „PayPost“ ir antrinės įmonės UAB „Baltic Post“ plėtra. Šių sanaudų padidėjimas buvo kompensuotas kitų sąnaudų sumažinimu nuo 22,8 iki 8,2 mln. litų dėl apskaityto 13,2 mln. litų turto vertės sumažinimo atstatymo. Dėl to veiklos sąnaudos per 2013 metus beveik nekito ir siekė 199,5 mln. litų.

2013 metų Lietuvos pašto įmonių grupės EBITDA rodiklio reikšmė siekė 11,5 mln. litų – tai 10,4 mln. litų daugiau nei 2012 metais. Per ataskaitinį laikotarpį Lietuvos pašto įmonių grupė uždirbo 1,6 mln. litų grynojo pelno, kai 2012 metais buvo patirta 7,2 mln. litų grynųjų nuostolių. Pagrindinė priežastis – 11 mln. litų padidėjusios pajamos, kai veiklos sąnaudos beveik nekito. Lietuvos paštas 2013 metais uždirbo 10,6 mln. grynojo pelno, tačiau UAB „Baltic Post“ patirti 9 mln. litų nuostoliai ženkliai sumažino įmonių grupės grynąjį pelną. Bendrovės finansiniai įsipareigojimai, palyginti su 2012 metų pabaiga, išaugo beveik dvigubai, iki 46,3 mln. litų dėl gautinų sumų padidėjimo negavus kompensacijos už nuostolius, patirtus teikiant periodinių leidinių pristatymo kaimo gyvenamųjų vietovių prenumeratoriams paslaugą.

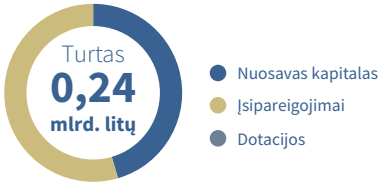

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Grynojo pelno marža

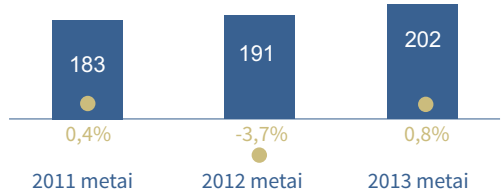

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**190 695**	**201 713**
Veiklos sąnaudos	199 371	199 464
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	2 715	1 767
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-5 961**	**4 016**
EBITDA	**1 031**	**11 461**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-7 151**	**1 586**
Grynojo pelno marža	*-3,7%*	*0,8%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**147 789**	**135 670**
Trumpalaikis turtas	**78 777**	**99 528**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	12 010	14 052
Turto iš viso	**226 566**	**235 198**
Nuosavas kapitalas	**106 028**	**107 227**
Dotacijos, subsidijos	**1**	**1**
Įsipareigojimai	**120 537**	**127 970**
Finansiniai įsipareigojimai	23 890	46 279
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**226 566**	**235 198**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	-3,2%	0,7%
ROE	-6,5%	1,5%
D/E	22,5%	43,2%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	387	8 481

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	6 427	6 208
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	10	10
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas, (bruto, litai)	8 016	9 061

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**100 proc.**

VADOVYBĖ

Generalinis direktorius	Lina Minderienė
Valdybos pirmininkas	Arijandas Šliupas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Irma Kirklytė (Susisiekimo ministerija)
	Vytautas Kudzys* (Lietuvos pramoninkų konfederacija)
	Janina Laskauskienė (Susisiekimo ministerija)
	Linas Sasnauskas* (Nepriklausomas verslo konsultantas)

**Nepriklausomas narys*

Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija

Klaipėdos uosto infrastruktūros valdymas: užmokesčio už naudojimąsi infrastruktūra surinkimas, žemės nuoma, plėtros ir rekonstrukcijos darbų vykdymas

KLAIPĖDOS UOSTAS

www.portofklaipeda.lt

» **Įmonės investicijos buvo didžiausios per įmonės gyvavimo istoriją**

» **Krovinių krova uoste mažėjo, apsilankiusių keleivių skaičius didėjo**

» **Įmonės pelnas sumenko 6,7 proc., iki 83,1 mln. litų**

Per 2013 metus Klaipėdos uoste perkrauta 33,4 mln. tonų krovinių – 5,2 proc. mažiau nei 2012 metais. Mažesnį perkrautų krovinių skaičių Klaipėdos uoste labiausiai lėmė 14,4 proc. sumažėjusi naftos produktų krova (pilta 7,1 mln. tonų), 10,3 proc. kritusi birių natūralių ir cheminių trąšų apyvarta (pilta 6,9 mln. tonų) bei 3,1 proc. mažesnis generalinių krovinių kiekis (krauta 10,6 mln. tonų). Naftos produktų krova mažėjo dėl Rusijos suinteresuotumo naftos produktus krauti nacionaliniuose uostuose bei dėl sumažėjusio AB „ORLEN Lietuva“ perdirbamos naftos kiekio, o birių produktų krova – dėl persiskirstymo trąšų pardavimo rinkoje tarp Rusijos ir Baltarusijos kompanijų. Keleivių Klaipėdos uoste per nagrinėjamą laikotarpį apsilankė 345 312 – 1,5 proc. daugiau nei per 2012 metus. Pagal krovą Klaipėdos uostas buvo penktas tarp Baltijos jūros rytinės pakrantės uostų, aplenkęs Talino, Ventspilio, Vysocko ir kitus uostus. Klaipėdos uosto krova sudarė 9,4 proc. bendros Baltijos jūros rytinės pakrantės uostų krovos.

2013 metais įmonė investavo daugiausiai per savo gyvavimo istoriją – investicijos siekė 301 mln. litų, arba beveik tris kartus daugiau nei 2012 metais. Didžiausi investiciniai projektai 2013 metais buvo uosto laivybos kanalo gilinimas ir platinimas, kainavęs 106,2 mln. litų, SGD terminalo infrastruktūros įrengimas ir akvatorijos gilinimas (68 mln. litų), taip pat investuota į kitus uosto ir laivų terminalo infrastruktūros gerinimo projektus. Dėl šios aktyvios investicinės veiklos įmonės ilgalaikio turto vertė išaugo 18 proc., arba 256 mln. litų, o įsipareigojimai padidėjo tik 28,2 mln. litų.

Klaipėdos uosto direkcijos pardavimo pajamos buvo 5,1 proc. mažesnės nei 2012 metais ir siekė 158,6 mln. litų. Rinkliavų pajamos, sudarančios 85,8 proc. uosto pagrindinės veiklos pajamų, sumažėjo 6,3 proc., iki 136,1 mln. litų, o pajamos iš žemės nuomos padidėjo 2,6 proc. ir siekė 21,3 mln. litų.

Įmonės veiklos sąnaudos išaugo 3,3 proc., t. y. 2,4 mln. litų, tačiau bendrosios įmonės sąnaudos sumažėjo 0,7 mln. litų. Veiklos sąnaudų padidėjimą lėmė 3,7 mln. litų didesnės neatskaitomo PVM sąnaudos. Finansinės veiklos nuostoliai per ataskaitinį laikotarpį sumažėjo 4,8 mln. litų, iki 1,7 mln. litų. Sumažėjusi krova lėmė, kad per 2013 metus normalizuotas grynasis pelnas sumenko 6,7 proc. ir siekė 83,1 mln. litų, kai 2012 metais šis rodiklis siekė 89 mln. litų.

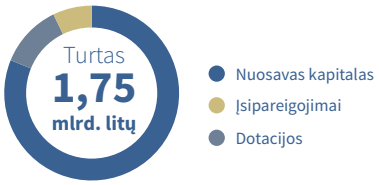

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Normalizuoto grynojo pelno marža

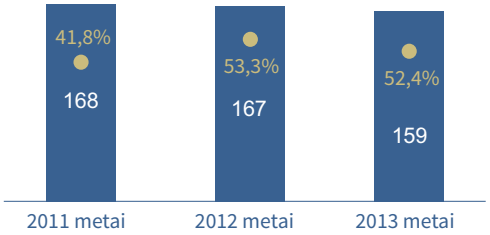

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**167 002**	**158 553**
Veiklos sąnaudos	73 280	75 726
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	61	298
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**93 784**	**83 126**
EBITDA	**130 475**	**119 471**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**87 324**	**81 460**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**89 014**	**83 081**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*53,3%*	*52,4%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**1 420 049**	**1 676 286**
Trumpalaikis turtas	**217 310**	**69 371**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	41 944	23 039
Turto iš viso	**1 637 360**	**1 745 657**
Nuosavas kapitalas	**1 336 937**	**1 416 182**
Dotacijos, subsidijos	**202 924**	**203 794**
Įsipareigojimai	**97 498**	**125 682**
Finansiniai įsipareigojimai	68 774	84 306
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**1 637 360**	**1 745 657**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	5,8%	4,9%
Normalizuotas ROE	6,8%	6,0%
D/E	5,1%	6,0%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	873	0
Turto mokestis	1 690	1 621
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**2 563**	**1 621**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	243	242
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	5
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	11 068	11 587

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**100 proc.**

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Arvydas Vaitkus
Valdybos pirmininkas	Tomas Karpavičius (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Juozas Darulis (Susisiekimo ministerija) Saulius Kerza (Susisiekimo ministerija) Andrius Šniuolis (Susisiekimo ministerija) Jurgita Šoblinskienė (Susisiekimo ministerija)

Lietuvos jūrų laivininkystė

Jūrų krovininio vandens transporto paslaugos

www.ljl.lt

» **Uždirbta 10 proc. daugiau pajamų, tačiau bendrovės veiklos nuostolingumas išaugo**

» **Bendrovė perorientuoja laivų įdarbinimo pobūdį**

» **Atliktas laivų perkainojimas**

Lietuvos jūrų laivininkystė (LJL), siekdama prisitaikyti prie rinkos pokyčių, siekia optimalaus balanso įdarbinant laivus pagal trumpalaikes ir ilgalaikes nuomos sutartis. 2013 metų pabaigoje iš dešimties laivų keturi dirbo pagal ilgalaikes nuomos sutartis, kai 2012 metų pabaigoje tokių laivų buvo aštuoni. Likęs laivynas dirbo trumpalaikių sutarčių pagrindu.

Per 2013 metus LJL pardavimo pajamos, palyginti su 2012 metais, išaugo 10,1 proc., iki 92,3 mln. litų. 2013 metais didesniam laivų skaičiui pradėjus dirbti pagal trumpalaikes (atskiro reiso) sutartis, palyginus su 2012 metais ženkliai išaugo kuro sąnaudos – 46,5 proc., iki 31,9 mln. litų ir uosto išlaidos – 201,6 proc. iki 10,9 mln. litų (pagal šio tipo sutartis laivo savininkas turi pats padengti šias išlaidas), dėl ko bendra įmonės savikaina padidėjo 15,4 proc. arba 13,8 mln. litų. Laivų remonto sąnaudos, 2012 metais siekusios 5,1 mln. litų, 2013 metais buvo gerokai mažesnės ir sudarė tik 1,6 mln. litų. Bendrovė per 2013 metus patyrė 41,1 mln. litų grynųjų nuostolių, t. y. 2,5 karto daugiau nei 2012 metais. Tuo metu įmonės EBITDA 2013 metais siekė 3 588 tūkst. litų – tai 64,7 proc. arba 6 586 tūkst. litų mažiau negu 2012 metais.

22,1 mln. litų sumažinta keturių laivų vertė buvo viena pagrindinių grynųjų nuostolių augimo priežasčių (LJL 2012 metais buvo perskaičiavusi laivų likvidacines vertes, kurios tąkart sumažino laivų nusidėvėjimo sąnaudas ir prailgino laivų naudingo tarnavimo laikotarpį). Dideli 2013 metų nuostoliai reikšmingai sumažino įmonės nuosavo kapitalo dydį – nuo 123 iki 81,8 mln. litų, kuris buvo mažesnis nei akcinių bendrovių įstatyme numatytas minimalus rodiklis reikalaujamam įstatiniam akciniam kapitalui. 2013 metų pabaigoje trumpalaikiai įsipareigojimai 60 mln. litų suma viršijo bendrovės trumpalaikį turtą, kai 2012 metais šis skirtumas siekė 34 mln. litų. Nepriklausomų auditorių nuomone, šios aplinkybės didina riziką neįvykdyti įsipareigojimų 2014 metais.

2013 metų spalį LJL valdyba patvirtino motorlaivių „Skalva“ ir „Asta“ pardavimo sutartis. „Skalva“ pardavimas, įvykęs 2013 metų gruodį, reikšmingos įtakos finansiniams rezultatams neturėjo. 2014 metais pardavus motorlaivį „Asta“, bendrovės valdomų laivų skaičius sumažėjo iki 9.

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Grynojo pelno marža

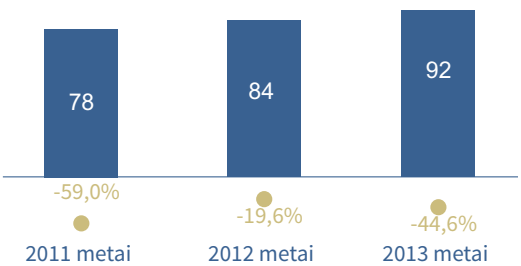

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**83 874**	**92 337**
Pardavimo savikaina	89 203	102 980
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**-5 328**	**-10 644**
Veiklos sąnaudos	10 415	30 820
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	519	439
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-15 224**	**-41 025**
EBITDA	**10 174**	**3 588**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-16 432**	**-41 149**
Grynojo pelno marža	*-19,6%*	*-44,6%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**195 789**	**142 166**
Trumpalaikis turtas	**8 919**	**20 928**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	369	1 602
Turto iš viso	**204 707**	**163 094**
Nuosavas kapitalas	**122 969**	**81 820**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**0**
Įsipareigojimai	**81 738**	**81 274**
Finansiniai įsipareigojimai	56 398	52 819
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**204 707**	**163 094**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	-7,8%	-22,4%
ROE	-12,6%	-40,2%
D/E	45,9%	64,6%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	0	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	341	340
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	4	4
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	10 231	8 768

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**56,7 proc.**
DFDS TOR LINE A/S	5,5 proc.
Kiti akcininkai	37,8 proc.

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Audronis Lubys
Valdybos pirmininkas	Saulius Girdauskas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Andrius Šniuolis (Susisiekimo ministerija) Stepas Telešius* (UAB „ACME Grupė“) Mindaugas Utkevičius *(„AS LHV Capital“) Eglė Vyšniauskaitė (Susisiekimo ministerija)
Stebėtojų tarybos nariai	Ona Barauskienė (Susisiekimo ministerija) Gytis Kaminskas* („Baltic Legal Solutions Lietuva“) Tomas Karpavičius (Susisiekimo ministerija) Laimutė Tinglum* (UAB „Scandinavian Accounting and Consulting“) Evaldas Zacharevičius (Lietuvos saugios laivybos administracija)

**Nepriklausomas narys*

Tarptautinis Vilniaus oro uostas

Oro uosto eksploatavimas, komercinių ir nekomercinių patalpų bei automobilių aikštelių nuoma, reklamos paslaugos

www.vno.lt

» **Didėjo aptarnautų skrydžių ir keleivių skaičius**

» **Įmonės normalizuotas grynasis pelnas išaugo beveik penkis kartus**

» **Pradėtas Tarptautinio Vilniaus oro uosto, Tarptautinio Palangos oro uosto ir „Kauno aerouosto“ reorganizavimas į VĮ Lietuvos oro uostai**

2013 metais Vilniaus oro uoste buvo pervežti 2 661,9 tūkst. keleivių, arba 20,6 proc. daugiau nei 2012 metais. Per 2013 metus Tarptautinio Vilniaus oro uosto užimama keleivių oro transportu Lietuvoje rinkos dalis siekė 76 proc. ir, palyginti su 2012 metais, išaugo šešiais procentiniais punktais.

Aptarnautų skrydžių skaičius, palyginti su 2012 metais, augo 9,3 proc. ir siekė 32 778. Kadangi pervežtų keleivių skaičiaus augimas buvo spartesnis, vidutinis pervežtų keleivių skaičius, tenkantis aptarnautam skrydžiui padidėjo. Pergabentų krovinių kiekis per 2013 metus padidėjo nuo 5 927 iki 8 255 tonų.

Ataskaitinio laikotarpio metu Vilniaus oro uoste veiklą pradėjo šešios naujos oro linijų bendrovės. 2013 metų gruodį reguliarius skrydžius į oro uostą ir iš jo vykdė 21 oro bendrovė, o užsakomuosius – penkios oro bendrovės. Maršrutų sąrašą papildė 12 naujų krypčių. Iš viso iš Vilniaus oro uosto buvo vykdomi reguliarūs skrydžiai į 44 oro uostus, esančius 22 šalyse.

Vilniaus oro uosto pardavimo pajamos siekė 58,5 mln. litų ir buvo 13,9 proc. didesnės nei per 2012 metus. Išaugo ir aviacinės (nuo 31,7 iki 35,6 mln. litų), ir neaviacinės veiklos pajamos (nuo 19,5 iki 22,8 mln. litų). Didžiąją dalį oro uosto pajamų sudarančios pajamos iš rinkliavų augo 13,2 proc., iki 32,9 mln. litų. Pagrindinės veiklos sąnaudos padidėjo 7,5 proc., iki 53,6 mln. litų. Labiau nei pagrindinės veiklos sąnaudos augusios pajamos lėmė tai, kad Vilniaus oro uosto 2013 metų normalizuotas grynasis pelnas pasiekė 4,4 mln. litų, kai prieš metus šis rodiklis siekė 0,9 mln. litų.

2013 metų lapkritį įsigaliojo įstatymas, pagal kurį VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas, VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas ir VĮ „Kauno aerouostas“ nuo 2014 metų liepos buvo reorganizuotos į VĮ Lietuvos oro uostai. Reorganizavimo tikslas – sukurti trijų Lietuvos oro uostų tinklą, kurio koordinuota plėtra ir vystymas padėtų tapti dažniausiai keleivių ir partnerių pasirenkamu oro uostų tinklu regione, siūlyti didesnę paslaugų įvairovę ir aukštesnę jų kokybę.

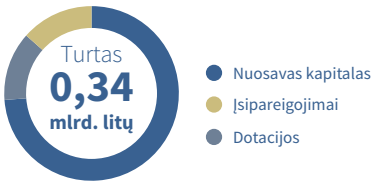

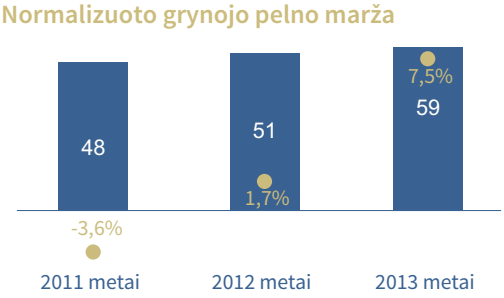

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**51 385**	**58 542**
Pagrindinės veiklos sąnaudos	49 859	53 574
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**1 527**	**4 968**
EBITDA	**15 395**	**19 119**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**628**	**4 093**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**895**	**4 370**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*1,7%*	*7,5%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**304 006**	**301 898**
Trumpalaikis turtas	**23 445**	**35 706**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	11 374	21 270
Turto iš viso	**327 451**	**337 603**
Nuosavas kapitalas	**244 011**	**249 190**
Dotacijos, subsidijos	**40 918**	**42 991**
Įsipareigojimai	**42 522**	**45 423**
Finansiniai įsipareigojimai	32 727	27 273
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**327 451**	**337 603**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	0,3%	1,3%
Normalizuotas ROE	0,4%	1,8%
D/E	13,4%	10,9%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	314	2 047
Turto mokestis	314	325
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**629**	**2 372**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	334	347
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	6	6
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	9 205	9 246

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Gediminas Almantas
Valdybos pirmininkas	Arijandas Šliupas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Indrė Bernotaitė (Susisiekimo ministerija)
	Gražvydas Jakubauskas (Susisiekimo ministerija)
	Janina Laskauskienė (Susisiekimo ministerija)
	Vilius Veitas (Susisiekimo ministerija)

„Kauno aerouostas“

Viešųjų paslaugų teikimas eksploatuojant tarptautinį Kauno oro uostą, teikiant aviacines ir neaviacines paslaugas

www.kaunas-airport.lt

» **Aptarnautų keleivių skaičius sumažėjo 16 proc.**

» **Įmonės pajamos sumažėjo 25 proc.**

» **Įmonė patyrė 2,3 mln. litų normalizuotų grynųjų nuostolių**

Keleivių skaičius Kauno oro uoste per 2013 metus, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 16 proc. ir siekė 696 tūkst. Kauno oro uosto užimama Lietuvos keleivių rinkos dalis per ataskaitinį laikotarpį sudarė 20 proc. ir, palyginti su 2012 metais, sumažėjo šešiais procentiniais punktais. Sumažėjusį aptarnautų keleivių skaičių ir sumenkusią įmonės rinkos dalį lėmė tai, kad aviakompanija „Ryanair“ žiemos sezono metu skrydžius vykdė keturiais maršrutais – 13 maršrutų mažiau, nei tuo pačiu laikotarpiu 2012 metais.

Skrydžių skaičius Kauno oro uoste per 2013 metus siekė 7 312 ir buvo 14,6 proc. mažesnis nei pernai. Pergabentų krovinių ir pašto siuntų kiekis oro uoste per ataskaitinį laikotarpį siekė 2 112 tonų, t. y. 37,2 proc. mažiau nei 2012 metais.

Kauno oro uosto pardavimų pajamos, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 24,6 proc. ir siekė 7,4 mln. litų. Didžiausios įtakos pajamų sumažėjimui turėjo pajamų iš keleivinių aviakompanijų rinkliavų bei reklamos sumažėjimas, kurios, palyginti su 2012 metais, sumažėjo atitinkamai 48,5 proc., iki 856,2 tūkst. litų ir 89,3 proc., iki 215,5 tūkst. litų. Pardavimo savikaina per tą patį laikotarpį sumažėjo tik 6,6 proc. ir sudarė 7,4 mln. litų. Tuo metu veiklos sąnaudos padidėjo 14,7 proc. ir siekė 2,8 mln. litų. Veiklos sąnaudos padidėjo dėl perėjimo nuo Verslo apskaitos prie Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų. Dėl ženkliai sumažėjusių pajamų „Kauno aerouostas“ per 2013 metus patyrė 2,3 mln. litų normalizuotų grynųjų nuostolių, kai 2012 metais buvo uždirbta 17 tūkst. litų normalizuoto grynojo pelno.

2013 metų lapkritį įsigaliojo įstatymas, pagal kurį VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas, VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas ir VĮ „Kauno aerouostas“ nuo 2014 metų liepos buvo reorganizuotos į VĮ Lietuvos oro uostai. Reorganizavimo tikslas – sukurti trijų Lietuvos oro uostų tinklą, kurio koordinuota plėtra ir vystymas padėtų tapti dažniausiai keleivių ir partnerių pasirenkamu oro uostų tinklu regione, siūlyti didesnę paslaugų įvairovę ir aukštesnę jų kokybę.

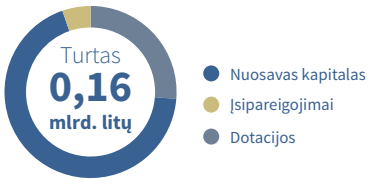

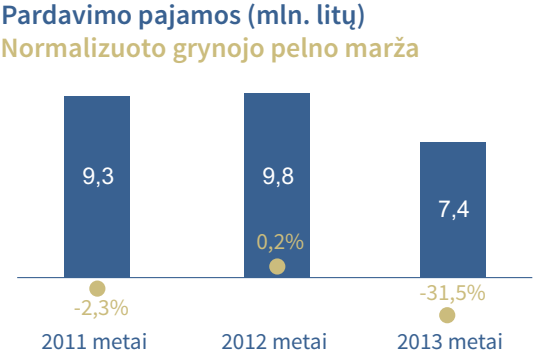

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**9 798**	**7 387**
Pardavimo savikaina	7 868	7 351
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**1 930**	**36**
Veiklos sąnaudos	2 449	2 810
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	223	103
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-296**	**-2 671**
EBITDA	**1 754**	**-412**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-392**	**-2 762**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**17**	**-2 325**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*0,2%*	*-31,5%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**165 727**	**161 339**
Trumpalaikis turtas	**2 571**	**1 611**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 221	58
Turto iš viso	**168 298**	**162 950**
Nuosavas kapitalas	**42 942**	**42 727**
Dotacijos, subsidijos	**115 616**	**111 546**
Įsipareigojimai	**9 740**	**8 677**
Finansiniai įsipareigojimai	4 064	4 142
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**168 298**	**162 950**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	0,0%	-1,4%
Normalizuotas ROE	0,0%	-5,4%
D/E	9,5%	9,7%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	0	0
Turto mokestis	481	514
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**481**	**514**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	123	124
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	2	2
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	6 917	6 500

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	l.e.p. Jonas Gurskas
Valdybos pirmininkas	Arijandas Šliupas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Indrė Bernotaitė (Susisiekimo ministerija) Vilius Veitas (Susisiekimo ministerija)

Tarptautinis Palangos oro uostas

Mažos ir vidutinės klasės orlaiviams pritaikytos oro uosto infrastruktūros eksploatavimas

PALANGOS ORO UOSTAS
PALANGA AIRPORT

www.palanga-airport.lt

» Įmonės pajamos augo, sąnaudos mažėjo

» Uždirbta 321 tūkst. litų normalizuoto grynojo pelno

Per 2013 metus Palangos oro uoste buvo pervežta 127,9 tūkst. keleivių ir 69 tonos krovinių. Palyginti su 2012 metais, keleivių pervežta 1 proc. mažiau. Dėl sumažėjusio reguliarių skrydžių skaičiaus Palangos oro uoste aptarnautų orlaivių skaičius sumažėjo 2 proc., iki 2 988.

2013 metais Palangos oro uoste didžiąją skrydžių dalį (76,4 proc.) sudarė komerciniai skrydžiai. Dominuojančią padėtį oro uoste užėmė aviakompanija SAS, kuri įvykdė 45 proc. visų skrydžių ir skraidino 56 proc. visų keleivių. Aviakompanijos „Norwegian Air Shuttle“ ir „airBaltic“ pervežė atitinkamai 22 ir 20 proc. visų keleivių.

Pagrindinės veiklos pajamos per 2013 metus, palyginti su 2012 metais, ūgtelėjo 1,5 proc. ir siekė 5,5 mln. litų. Pajamos, gautos iš aviacinės veiklos, per metus padidėjo 2,1 proc., iki 4,8 mln. litų, o iš neaviacinės veiklos gautos pajamos sumažėjo 20,3 tūkst. litų, iki 713,2 tūkst. litų. Didelę įtaką aviacinės veiklos pajamų padidėjimui turėjo aviacinių degalų pylimo į orlaivius paslauga, iš kurios buvo surinkta 29 proc. daugiau pajamų nei 2012 metais. Taip pat oro uosto rinkliavos išaugo 2 proc., kadangi ši rinkliava skaičiuojama nuo orlaivio svorio. Rinkliavų surinkta daugiau, nes aviakompanijos skrydžius vykdė didesniais orlaiviais. Įmonės pagrindinės veiklos sąnaudos, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 2,3 proc., iki 3,6 mln. litų, o kitos veiklos ir finansinės veiklos sąnaudų nebuvo patirta. Pajamų augimas bei sąnaudų sumažėjimas lėmė, kad oro uosto veikla tapo pelningesnė – per 2013 metus buvo uždirbta 321 tūkst. litų normalizuoto grynojo pelno, kai 2012 metais šis rodiklis siekė 182 tūkst. litų.

Tarptautinis Palangos oro uostas, įgyvendindamas Skaidrumo gairių rekomendacijas, pirmą kartą finansines ataskaitas parengė pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus (TFAS).

2013 metų lapkritį įsigaliojo įstatymas, pagal kurį VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas, VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas ir VĮ „Kauno aerouostas“ nuo 2014 metų liepos buvo reorganizuotos į VĮ Lietuvos oro uostai. Reorganizavimo tikslas – sukurti trijų Lietuvos oro uostų tinklą, kurio koordinuota plėtra ir vystymas padėtų tapti dažniausiai keleivių ir partnerių pasirenkamu oro uostų tinklu regione, siūlyti didesnę paslaugų įvairovę ir aukštesnę jų kokybę.

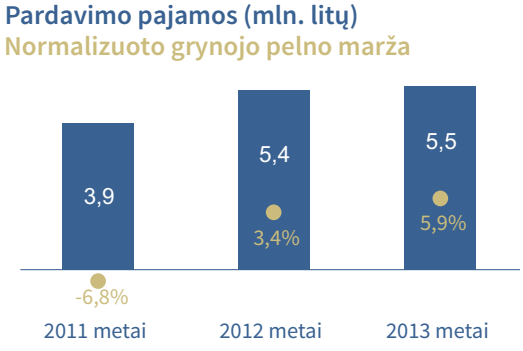

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**5 409**	**5 488**
Pagrindinės veiklos sąnaudos	3 661	3 577
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**1 748**	**1 911**
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-128**	**40**
EBITDA	**1 078**	**1 283**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-27**	**112**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**182**	**321**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*3,4%*	*5,9%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**143 393**	**141 432**
Trumpalaikis turtas	**4 792**	**5 767**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	3 692	4 411
Turto iš viso	**148 185**	**147 199**
Nuosavas kapitalas	**104 681**	**104 793**
Dotacijos, subsidijos	**42 731**	**41 245**
Įsipareigojimai	**773**	**1 161**
Finansiniai įsipareigojimai	0	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**148 185**	**147 199**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	0,1%	0,2%
Normalizuotas ROE	0,2%	0,3%
D/E	0,0%	0,0%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	0	56
Turto mokestis	246	246
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**246**	**302**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	71	70
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	3	3
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	8 556	7 806

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	l.e.p. Vaida Gendrolytė
Valdybos pirmininkas	Arijandas Šliupas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Indrė Bernotaitė (Susisiekimo ministerija) Vilius Veitas (Susisiekimo ministerija)

Lietuvos radijo ir televizijos centras

Radijo ir televizijos programų siuntimo paslaugų teikimas, transliuotojų ir telekomunikacijos sistemų operatorių įrangos bendrovės objektuose talpinimas, telefonijos, belaidžio, mobiliojo interneto, duomenų perdavimo paslaugų teikimas

www.telecentras.lt

» **Įmonės pajamos sumažėjo beveik 16 proc.**

» **VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ pradelstos skolos bendrovei sumažėjo nuo 8,6 iki 7 mln. litų**

» **Įmonė perėjo prie Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų**

Dėl analoginės antžeminės televizijos išjungimo 2012 metais įmonė gerino skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo stočių tinklą. 2013 metų pabaigoje įmonė eksploatavo 63 skaitmeninės televizijos siųstuvus, be to, savo objektuose talpino ir kitų operatorių skaitmeninės televizijos siųstuvus. Pagal Lietuvos Ryšių reguliavimo tarnybos įsakymą įmonė 2013 metais pakeitė 39 skaitmeninės antžeminės televizijos siuntimo stočių dažnius. Telecentro teikiamas 4G internetas MEZON yra prieinamas apie 70 proc. Lietuvos gyventojų, o 4G „WIMAX“ ryšio tinklas yra antras pagal dydį 4G tinklas Lietuvoje.

2013 metais įmonės pardavimo pajamos buvo 15,7 proc. mažesnės nei 2012 metais ir siekė 62,6 mln. litų. Pajamos iš radijo ir televizijos siuntimo ir skirstymo bei prieigos suteikimo paslaugų sumažėjo nuo 39,2 mln. litų 2012 metais iki 24,6 mln. litų 2013 metais, t. y. 37 proc. Pajamos iš duomenų perdavimo paslaugų padidėjo 9 proc. – nuo 31,9 iki 34,7 mln. litų. Vyriausybės sprendimu 2012 metų spalio 29 d. išjungus analoginę televiziją, įmonės pajamos sumažėjo, tačiau paslaugos savikaina smarkiai nekito – sumažėjo 8,6 proc., iki 48,7 mln. litų dėl išlikusių pastoviųjų infrastruktūrinių kaštų. Veiklos sąnaudos sumažėjo 7,3 proc., iki 18,9 mln. litų. Perėjimas prie Tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų turėjo įtakos veiklos sąnaudų rezultatams. Labiausiai kito sąnaudos, susijusios su turto nuvertėjimu bei nusidėvėjimu, taip pat sąnaudos iš pervertinto turto, ir nuostoliai, patirti išjungus analoginę antžeminę televiziją.

Per 2013 metus įmonė patyrė 6,4 mln. litų grynųjų nuostolių, kai 2012 metais buvo uždirbta 0,1 mln. litų grynojo pelno.

Pradelsti pirkėjų įsiskolinimai 2013 metų pabaigoje siekė 10,4 mln. litų. VšĮ „Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija“ pradelstos skolos Lietuvos radijo ir televizijos centrui, palyginti su 2012 metų pabaiga, sumažėjo 18,7 proc., iki 7 mln. litų.

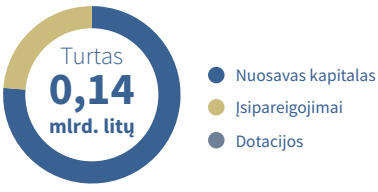

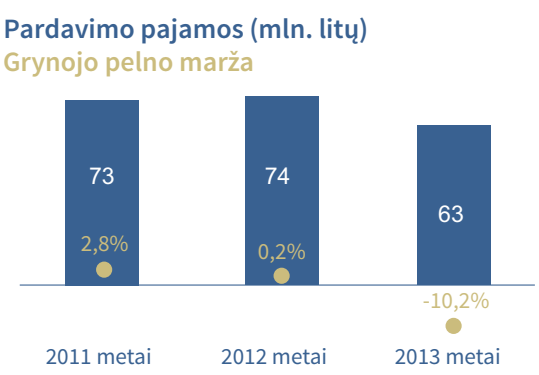

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**74 228**	**62 589**
Pardavimo savikaina	53 294	48 703
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**20 934**	**13 886**
Veiklos sąnaudos	20 375	18 894
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	371	-986
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**930**	**-5 994**
EBITDA	**20 748**	**13 479**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**114**	**-6 410**
Grynojo pelno marža	*0,2%*	*-10,2%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**129 773**	**116 869**
Trumpalaikis turtas	**26 090**	**24 840**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 427	4 143
Turto iš viso	**155 863**	**141 709**
Nuosavas kapitalas	**115 336**	**108 008**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**33**
Įsipareigojimai	**40 527**	**33 668**
Finansiniai įsipareigojimai	31 439	23 744
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**155 863**	**141 709**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	0,1%	-4,3%
ROE	0,1%	-5,7%
D/E	27,3%	22,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	919	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	394	383
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	5	5
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	9 676	10 172

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**100 proc.**

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Remigijus Šeris
Valdybos pirmininkas	Arijandas Šliupas (Susisiekimo ministerija)
Valdybos nariai	Saulius Kerza (Susisiekimo ministerija) Janina Laskauskienė (Susisiekimo ministerija) Arūnas Šikšta* (VU TVM direktorius) Viktorija Trimbel* („Quantum Capital“)

**Nepriklausomas narys*

Kelių priežiūros įmonės

Valstybinių kelių priežiūra ir remontas, įvairių kelių, gatvių, aikščių statyba ir remontas, aplinkos tvarkymo darbai, rangovinė veikla

www.lakd.lt

» **Žuvusiųjų eismo įvykiuose skaičius per 2013 metus sumažėjo 15 proc.**

» **Išaugo kelių priežiūros įmonių pajamos, tačiau pagrindinės veiklos sąnaudos augo sparčiau**

» **Kelių priežiūros įmonės retrospektyviai apskaitė 9 mln. litų nuostolių dėl banko „Snoras“ bankroto**

Lietuvos keliuose 2013 metais įvyko 3 418 eismo įvykių ir tai buvo 26 eismo įvykiais daugiau, nei 2012 metais. Sužeistų žmonių skaičius padidėjo nuo 3 952 iki 4 040, tačiau žuvusiųjų skaičius sumažėjo nuo 302 iki 258.

Ataskaitiniu laikotarpiu kelių priežiūros įmonių veiklos pajamos siekė 264,8 mln. litų ir buvo 4,1 proc. didesnės nei 2012 metais. Labiausiai – 11,7 proc., iki 40,1 mln. litų – padidėjo įmonės „Šiaulių regiono keliai“ pajamos, kurių didėjimui daugiausia įtakos turėjo pajamų iš rangovinės veiklos augimas. Kartu su išaugiosiomis pajamomis ūgtelėjo ir kelių priežiūros įmonių pardavimo savikaina (4 proc., iki 242,5 mln. litų) bei veiklos sąnaudos (5,2 proc., iki 22,6 mln. litų). Iš valstybės valdomų kelių priežiūros įmonių aptariamuoju laikotarpiu pardavimų sąnaudas sumažino „Tauragės regiono keliai“ (4 proc., iki 12,8 mln. litų), „Utenos regiono keliai“ (0,7 proc., iki 20,5 mln. litų) ir „Vilniaus regiono keliai“ (0,4 proc., iki 27,5 mln. litų).

Per 2013 metus visos kelių įmonės kartu uždirbo 1,7 mln. litų grynojo pelno (10,7 proc. mažiau nei per 2012 metus). Sumažėjimą lėmė 152 tūkst. litų sumažėjęs pelnas iš finansinės ir investicinės veiklos. Visos vienuolika kelių priežiūros įmonių 2013 metais dirbo pelningai ir kartu uždirbo 8,4 mln. litų normalizuoto grynojo pelno, t. y. 2 proc. mažiau nei 2012 metais.

Kelių priežiūros įmonių portfelyje iš viso buvo apskaityta 8,9 mln. litų nuostolių dėl banko „Snoras“ bankroto. „Tauragės regiono keliai“ 3,2 mln. litų suma sumažino 2011 metų nepaskirstytąjį pelną bei pakoregavo 2012 metų balanse kitų gautinų sumų dydį. „Telšių regiono keliai“ 1,2 mln. litų suma sumažino 2013 metų nepaskirstytąjį pelną bei pakoregavo 2013 metų balanse kitų gautinų sumų dydį. Tą patį padarė ir „Klaipėdos regiono keliai“ (2,3 mln. litų suma) bei „Panevėžio regiono keliai“ (1,7 mln. litų suma).

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Normalizuoto grynojo pelno marža

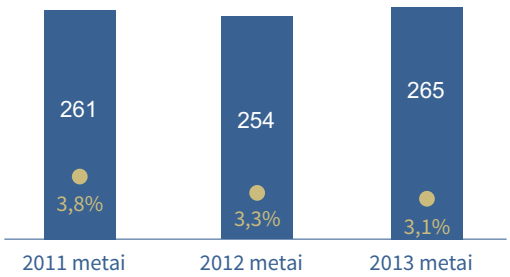

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**254 346**	**264 817**
Pardavimo savikaina	233 232	242 476
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**21 114**	**22 342**
Veiklos sąnaudos	21 455	22 568
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	2 419	2 285
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**2 078**	**2 058**
EBITDA	**34 936**	**35 055**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**1 937**	**1 730**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**8 506**	**8 339**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*3,3%*	*3,1%*

BALANSAS* (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**335 385**	**334 774**
Trumpalaikis turtas	**93 638**	**97 250**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	34 775	36 681
Turto iš viso	**429 023**	**432 024**
Nuosavas kapitalas	**409 714**	**406 938**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**0**
Įsipareigojimai	**19 309**	**25 086**
Finansiniai įsipareigojimai	0	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**429 023**	**432 024**

RODIKLIAI*	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	1,9%	1,2%
Normalizuotas ROE	2,0%	2,0%
D/E	0,0%	0,0%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	1 401	692
Turto mokestis	7 728	7 775
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**9 129**	**8 467**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	2 741	2 706
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	47	47
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	7 675	8 513

**Eliminavus kelių apskaitinę vertę ir trumpalaikius įsipareigojimus dėl turto vertės padidėjimo, apskaitytus 2012 metų pabaigoje perdavus kelių priežiūros įmones Lietuvos automobilių kelių direkcijai*

VADOVYBĖ (GENERALINIS DIREKTORIUS)	
„Automagistralė“	Vladislovas Molis
„Alytaus regiono keliai“	Bronius Vaičiulionis
„Kauno regiono keliai“	Vidmantas Lisauskas
„Klaipėdos regiono keliai“	Petras Kaučikas
„Marijampolės regiono keliai“	Juozas Litvinas
„Panevėžio regiono keliai“	Rolandas Žagaras
„Šiaulių regiono keliai“	Piotras Bakanovas
„Tauragės regiono keliai“	Vytautas Povilaika
„Telšių regiono keliai“	Romualdas Kačerauskas
„Utenos regiono keliai“	Edmantas Šakalys
„Vilniaus regiono keliai“	Petras Džervus

„Klaipėdos nafta“

Žaliavinės naftos ir naftos produktų saugojimas, perpylimas bei susijusios paslaugos, Suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) terminalo projekto įgyvendinimas

www.oil.lt | www.sgd.lt

» **Naftos produktų krova sumažėjo 15 proc.**

» **Uždirbta 14 proc. mažiau grynojo pelno**

» **Pasirašyta sutartis su Europos investiciniu banku dėl SGD terminalo statybos finansavimo**

Per 2013 metus „Klaipėdos nafta“ į terminalo talpyklas perkrovė 5,9 mln. tonų naftos produktų, t. y. 15 proc. mažiau nei 2012 metais. Krovos sumažėjimą sąlygojo keletas veiksnių: pagrindinis klientas – AB „ORLEN Lietuva“ mažino eksportuojamų produktų kiekį jūra, kadangi įmonė didino pardavimus NVS šalyse. Dar vienas krovą mažinęs veiksnys – ženkliai kritęs naftos produktų perdirbimo pelningumas, privertęs naftos perdirbimo įmones mažinti gamybą bei naftos produktų eksportą. Be to, Mozyrio (Baltarusija) naftos perdirbimo gamykloje antroje metų pusėje vyko kapitalinis remontas, kurio metu buvo sumažinta naftos produktų gamyba.

„Klaipėdos naftos“ pardavimo pajamos per 2013 metus siekė 126,9 mln. litų, t. y. 8,7 proc. mažiau nei 2012 metais. Pardavimo savikaina sumažėjo 6,5 proc., iki 76,1 mln. litų. Į savikainą įtrauktos sąnaudos dujoms sumažėjo 25,9 proc., iki 14,6 mln. litų, tačiau nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos padidėjo 8 proc., iki 24,4 mln. litų dėl 2012 metų rugsėjį prijungtos Subačiaus kuro bazės, todėl bendras sąnaudų sumažėjimas nebuvo toks ženklus. Bendrovės veiklos sąnaudos buvo 17,4 proc. didesnės nei 2012 metais ir siekė 12,6 mln. litų dėl 2,1 mln. litų išaugusių SGD terminalo projekto administravimo sąnaudų. Mažesnės pardavimo pajamos, padidėjusios veiklos sąnaudos bei 1,8 mln. litų pelną pakeitęs 80 tūkst. litų nuostolis iš finansinės ir investicinės veiklos lėmė bendrovės grynojo pelno sumažėjimą 14 proc., iki 35,6 mln. litų.

Ataskaitiniu laikotarpiu bendrovė pasirašė finansavimo sutartį su Europos investicijų banku dėl iki 87 mln. eurų (300 mln. litų) kredito suteikimo SGD terminalo projekto įgyvendinimui, iš kurio 15 mln. eurų buvo panaudota iki ataskaitinių metų pabaigos.

2014 metų balandį buvo užbaigta laivo „Independence“, skirto SGD terminalui, statyba. UAB „Klaipėdos nafta“ laivą pagal dešimties metų nuomos sutartį su išpirkimo galimybe išsinuomojo iš Norvegijos kompanijos „Hoegh LNG“. Šiuo metu vyksta 2013 metais pradėti krantinės ir dujotiekio statybos darbai. Statybas planuojama pabaigti ir SGD terminalo veiklą pradėti 2014 metų pabaigoje. Su Valstybine kainų ir energetikos kontrolės komisija suderintos Naudojimosi terminalu taisyklės bei pradėtos pajėgumų paskirstymo procedūros.

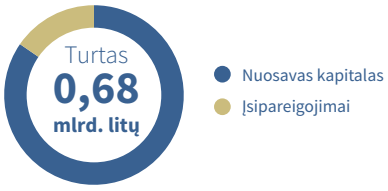

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Grynojo pelno marža

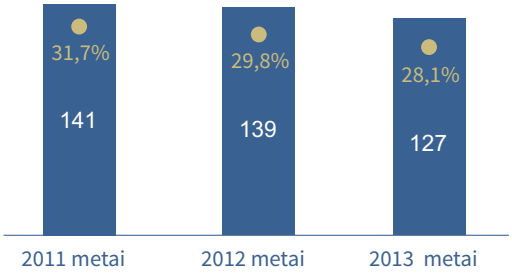

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**138 881**	**126 860**
Pardavimo savikaina	81 336	76 089
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**57 545**	**50 771**
Veiklos sąnaudos	10 734	12 606
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	108	244
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**46 919**	**38 409**
EBITDA	**69 818**	**63 289**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**41 437**	**35 649**
Grynojo pelno marža	*29,8%*	*28,1%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**447 650**	**523 681**
Trumpalaikis turtas	**112 360**	**152 153**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	79 834	89 895
Turto iš viso	**560 010**	**675 834**
Nuosavas kapitalas	**536 412**	**571 651**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**0**
Įsipareigojimai	**23 598**	**104 183**
Finansiniai įsipareigojimai	0	51 346
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**560 010**	**675 834**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	7,7%	5,8%
ROE	8,0%	6,4%
D/E	0,0%	9,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	410	356

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	360	382
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	27	32
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	10 959	11 402

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**72,3 proc.**
UAB koncernas „Achemos grupė“	10,2 proc.
Kiti akcininkai	17,5 proc.

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Rokas Masiulis
Valdybos pirmininkas	*nepaskirtas*
Valdybos nariai	Rytis Ambrazevičius* (Nexetic atstovybė Baltijos šalyse) Mindaugas Jusius* (AB „Swedbank Life Insurance SE Lietuvos filialas“) Valdas Lastauskas (Energetikos ministerija) Rokas Masiulis (Generalinis direktorius)
Stebėtojų tarybos nariai	Eimantas Kiudulas* (UAB „Klaipėdos LEZ“) Agnė Amelija Petravičienė (Energetikos ministerija) Romas Švedas* (Nepriklausomas konsultantas)

**Nepriklausomas narys*

„Lietuvos energijos“ įmonių grupė

Elektros ir šilumos energijos gamyba, tiekimas, elektros energijos prekyba ir skirstymas, prekyba gamtinėmis dujomis ir jų tiekimas, taip pat elektros energetikos ūkio aptarnavimas ir plėtra

„Lietuvos energijos“ grupę sudaro „Lietuvos energijos gamyba“, AB (valdoma 96,1 proc.akcijų), AB LESTO (82,6 proc.) bei jų dukterinės bendrovės, taip pat UAB LITGAS (nuo 2013.10.15 – 66,67 proc.) ir UAB „VAE SPB“ (100 proc.).

www.le.lt

» **Įmonių grupės veikla tapo pelninga**

» **Veiklos efektyvumas padidėjo – EBITDA marža išaugo nuo 18,6 iki 23,4 proc.**

» **Pakeistas bendrovės pavadinimas į „Lietuvos energija“, UAB**

Per 2013 metus „Lietuvos energijos“ grupė uždirbo 2 907,5 mln. litų pajamų, t. y. 3,9 proc. daugiau nei iš tęstinės veiklos 2012 metais. Pajamų augimui didžiausią įtaką darė persiųstos elektros energijos kiekio augimas (1,2 proc.) ir VIAP dedamosios persiuntimo paslaugos bei elektros perdavimo vidutinės kainos padidėjimas tarife. Priešingai nei pajamos, „Lietuvos energijos“ pardavimo savikaina per 2013 metus sumažėjo 4,3 proc., iki 2 308,3 mln. litų. Savikaina labiausiai mažėjo dėl sumažėjusios elektros gamybos apimties Lietuvos elektrinės blokuose.

Grupės EBITDA 2013 metais, palyginti su 2012 metais, padidėjo 30,7 proc., iki 680,2 mln. litų. Per šį laikotarpį „Lietuvos energijos“ įmonių grupė uždirbo 140,8 mln. litų grynojo pelno, kai 2012 metais buvo patirta 68,9 mln. grynųjų nuostolių (iš tęsiamos veiklos).

Per ataskaitinį laikotarpį įmonių grupėje buvo įvykdyta korporatyvinio valdymo pertvarka. 2013 metų liepą Finansų ministerijos sprendimu buvo pakeisti bendrovės įstatai, pagal kuriuos sudarytas kolegialus priežiūros organas – septynių narių stebėtojų taryba. Stebėtojų taryba rugsėjį išrinko naują bendrovės valdybą, kurią sudaro tik bendrovės darbuotojai. Šiuo metu valdyboje yra penki nariai. Taip pat rugpjūčio 30 d. energetikos įmonių grupė ir ją kontroliuojanti bendrovė UAB „Visagino atominė elektrinė“ pakeitė pavadinimą į „Lietuvos energija“, UAB.

„Lietuvos energija“, UAB tapo didžiausia gamtinių dujų tiekimo ir skirstymo bendrovės „Lietuvos dujos“ akcininke. 2014 metų gegužės 21 d. „Lietuvos energija“, UAB iš Vokietijos koncerno „E.ON Ruhrgas International“ už 336,9 mln. litų išpirko 38,9 proc. įmonės „Lietuvos dujos“ ir 11,76 proc. elektros skirstomojo tinklo operatoriaus LESTO akcijų. Birželio 19 d. „Lietuvos energija“, UAB už 262,3 mln. litų išpirko įmonės „Lietuvos dujos“ akcijas ir iš Rusijos kompanijos „Gazprom“ (37,1 proc.) bei smulkiųjų akcininkų. Po šių sandorių „Lietuvos energija“, UAB valdo 96,6 proc. „Lietuvos dujų“ ir 94,4 proc. LESTO akcijų.

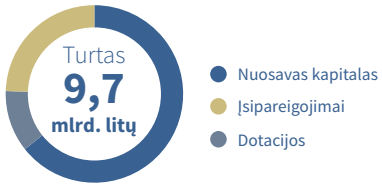

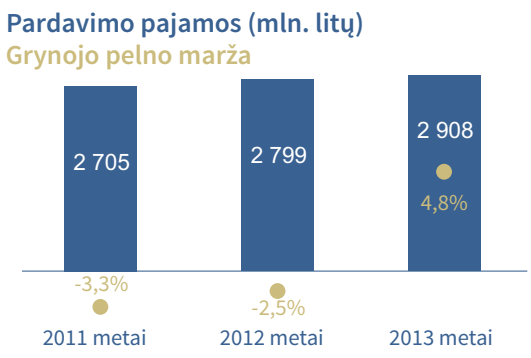

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**2 799 090**	**2 907 537**
Pardavimo savikaina	2 412 467	2 308 338
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**386 623**	**629 199**
Veiklos sąnaudos	437 915	447 195
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-51 292**	**152 004**
EBITDA	**520 543**	**680 202**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-68 948**	**140 819**
Grynojo pelno marža	*-2,5%*	*4,8%*
Mažumai tenkanti grynojo pelno (nuostolių) dalis	-6 818	10 879

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**8 779 165**	**8 594 425**
Trumpalaikis turtas	**1 028 803**	**1 132 800**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	122 176	558 396
Turto iš viso	**9 807 968**	**9 727 225**
Nuosavas kapitalas	**6 139 782**	**6 252 705**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	711 864	699 228
Dotacijos, subsidijos	**1 125 450**	**1 091 511**
Įsipareigojimai	**2 542 736**	**2 383 009**
Finansiniai įsipareigojimai	1 255 991	1 180 088
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**9 807 968**	**9 727 225**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	-0,7%	1,4%
ROE	-1,2%	2,3%
D/E	20,5%	18,9%

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	0	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	4 621	4 378
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	55	60
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litais)	13 795	14 276

AKCININKAI	
Valstybei priklausanti dalis	**100 proc.**

VADOVYBĖ

Generalinis direktorius	Dalius Misiūnas
Valdybos pirmininkas	Dalius Misiūnas (Generalinis direktorius)
Valdybos nariai	Ilona Daugėlaitė (Organizacinio vystymo direktorė) Darius Kašauskas (Finansų ir iždo direktorius) Mindaugas Keizeris (Strategijos ir plėtros direktorius) Liudas Liutkevičius (Gamybos ir paslaugų direktorius)
Stebėtojų tarybos nariai	Antanas Danys* (VšĮ „Lietuvos Junior Achievement“) Tomas Garasimavičius (Vyriausybės kanceliarija) Žydrūnė Juodkienė (Energetikos ministerija) Šarūnas Kliokys* (UAB „Avestis“) Virginijus Lepeška* (UAB „Organizacijų vystymo centras“) Rasa Noreikienė (Ūkio ministerija) Aloyzas Vitkauskas (Finansų ministerija)

**Nepriklausomas narys*

„Lietuvos energijos gamybos“ įmonių grupė

Elektros energijos bei šilumos gamyba ir tiekimas ir elektros prekyba

Bendrovė valdo Lietuvos elektrinę, taip pat Kauno hidroelektrinę ir Kruonio hidroakumuliacinę elektrinę. Bendrovė kontroliuoja dukterines įmones UAB „Kauno energetikos remontas“ (valdoma 100 proc. akcijų), Energijos tiekimas UAB (100 proc.) ir UAB Duomenų logistikos centras (54,04 proc.).

www.gamyba.le.lt

» **Įgyvendinta nauja korporatyvinio valdymo sistema**

» **Grynasis pelnas išaugo daugiau kaip du kartus, nors pajamos mažėjo**

» **Bendrovės pavadinimas pakeistas į „Lietuvos energijos gamyba“, AB**

Per 2013 metus „Lietuvos energijos gamyba“, AB pagamino 1,96 TWh elektros energijos – 11 proc. mažiau nei per 2012 metus. Pagamintos energijos kiekio sumažėjimą lėmė tai, kad dėl sumažintų remtinos gamybos apimčių Lietuvos elektrinėje buvo pagaminta 1,08 TWh elektros energijos – tai 23,9 proc. mažiau nei per 2012 metus. Kauno hidroelektrinėje per 2013 metus pagaminta 0,41 TWh elektros energijos. Dėl didesnio vidutinio Nemuno debito šioje elektrinėje pagaminta beveik trečdaliu daugiau neišsenkančios, švarios elektros energijos nei per 2012 metus. Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės gamybos apimtys per ataskaitinius metus, palyginti su 2012 metais, nesikeitė – elektrinėje pagaminta 0,47 TWh elektros energijos. Beveik visą spalį ir kelias lapkričio dienas Elektrėnų komplekse buvo gaminama virškvotinė elektros energija ir tai turėjo neigiamos įtakos grupės komercinės veiklos rezultatams.

„Lietuvos energijos gamybos“ grupės 2013 metų pardavimo pajamos (įskaitant kitos veiklos pajamas) sumažėjo 16,9 proc., iki 1 199,4 mln. litų dėl mažesnių gamybos apimčių ir itin stiprios konkurencijos laisvojoje rinkoje. Reguliuojamos veiklos – remtinos elektros energijos gamybos, šilumos gamybos bei galios rezervavimo paslaugų – pajamos sumažėjo 13,5 proc. ir sudarė 43 proc. visų grupės pajamų, o komercinės veiklos pajamos smuko 19,4 proc., iki 683,2 mln. litų. Labiau nei pajamos sumažėjo grupės veiklos sąnaudos – 22,4 proc., iki 1 076,7 mln. litų, daugiausiai dėl mažėjusių elektros ir susijusių paslaugų pirkimų bei dujų ir mazuto sąnaudų.

Sėkmingai pasirinkta elektros energijos prekybos strategija bei kintamų sąnaudų iš pagrindinės veiklos sumažėjimas 2013 metais lėmė geresnius pelningumo rodiklius. Visos grupės grynasis pelnas siekė 108,6 mln. litų ir buvo 70 mln. litų didesnis nei 2012 metais.

Per ataskaitinį laikotarpį bendrovėje „Lietuvos energijos gamyba“ buvo įvykdyta korporatyvinio valdymo pertvarka. 2013 metų liepą visuotinis akcininkų susirinkimas patvirtino naują bendrovės įstatų redakciją, pagal kurią buvo sudarytas kolegialus priežiūros organas – trijų narių stebėtojų taryba. Stebėtojų taryba rugsėjį išrinko naują bendrovės valdybą, kurią sudaro tik bendrovės darbuotojai. Šiuo metu valdyboje yra penki nariai. Taip pat 2013 metų rugpjūčio 5 d. nacionalinė elektros energijos gamintoja „Lietuvos energija“, AB pakeitė pavadinimą į „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

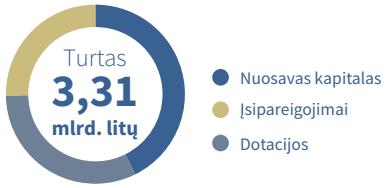

Pardavimo pajamos (mln. litų)
Grynojo pelno marža

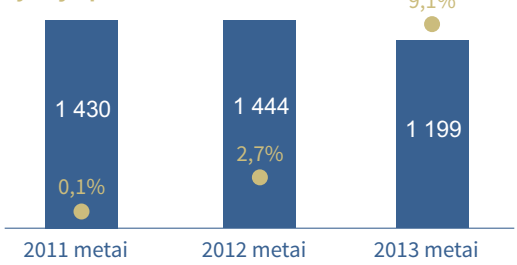

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**1 443 814**	**1 199 396**
Pagrindinės veiklos sąnaudos	1 386 642	1 076 691
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**57 172**	**122 705**
EBITDA	**170 006**	**239 263**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**38 607**	**108 608**
Grynojo pelno marža	*2,7%*	*9,1%*
Mažumai tenkanti grynojo pelno (nuostolių) dalis	1 547	2 398

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**2 994 093**	**2 861 252**
Trumpalaikis turtas	**417 862**	**450 353**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	34 345	219 746
Turto iš viso	**3 411 955**	**3 311 605**
Nuosavas kapitalas	**1 333 518**	**1 413 497**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	41 498	43 896
Dotacijos, subsidijos	**1 100 461**	**1 062 730**
Įsipareigojimai	**977 976**	**835 378**
Finansiniai įsipareigojimai	679 150	564 534
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**3 411 955**	**3 311 605**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	1,1%	3,3%
ROE	2,6%	7,7%
D/E	50,9%	39,9%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	25 403	150 000

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	1 180	1 104
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	10	9
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	12 346	14 954

AKCININKAI	
„Lietuvos energija“, UAB (netiesiogiai valstybei priklausanti dalis)	**96,1 proc.**
Kiti akcininkai	3,9 proc.

VADOVYBĖ

Generalinis direktorius	Juozas Bartlingas
Valdybos pirmininkas	Juozas Bartlingas (Generalinis direktorius)
Valdybos nariai	Adomas Birulis (Verslo plėtros departamento direktorius) Eglė Čiužaitė (Finansų ir teisės departamento direktorė) Darius Kucinas (Gamybos departamento direktorius) Vidmantas Salietis (Didmeninės elektros prekybos departamento direktorius)
Stebėtojų tarybos nariai	Liudas Liutkevičius („Lietuvos energija“, UAB gamybos ir paslaugų direktorius, valdybos narys) Dalius Misiūnas („Lietuvos energija“, UAB generalinis direktorius, valdybos pirmininkas) Pranas Vilkas*

**Nepriklausomas narys*

LESTO įmonių grupė

Elektros energijos persiuntimas ir tiekimas vartotojams skirstymo tinklais, naujų vartotojų elektros įrenginių prijungimas, skirstomųjų tinklų eksploatavimas, priežiūra, valdymas ir plėtojimas

Bendrovė turi tiesioginę kontrolę šiose dukterinėse įmonėse: „Elektros tinklo paslaugos“ (valdoma 100 proc. akcijų) ir „NT valdos“ (57,30 proc.).

www.lesto.lt

» Įmonių grupės veikla tapo pelninga

» Persiųstos energijos kiekis didėjo, parduotos – mažėjo

LESTO grupės pardavimo pajamos, palyginti su 2012 metais, ūgtelėjo 6,5 proc., iki 2 431,2 mln. litų. Pajamų pokytį lėmė išaugusios VIAP, elektros energijos perdavimo paslaugos ir įsigijimo kainos. Grupės veiklos sąnaudos paaugo 1,9 proc. ir sudarė 2 373,6 mln. litų. Reikšmingiausiai kito elektros energijos pirkimo sąnaudos – jos padidėjo 4,6 proc., iki 1 667,9 mln. litų. Taip pat 17,3 proc. padidėjo remonto sąnaudos.

Per 2013 metus įmonių grupė uždirbo 47,6 mln. litų grynojo pelno, kai 2012 metais buvo patirta 45,6 mln. litų grynųjų nuostolių. Ataskaitinio laikotarpio grupės EBITDA buvo 17,3 proc. didesnis nei 2012 metais ir sudarė 458,6 mln. litų. EBITDA išaugo dėl 30 mln. litų sumažėjusių nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų.

LESTO per 2013 metus klientams persiuntė 8 209 mln. kWh elektros energijos, t. y. 1,2 proc. daugiau nei 2012 metais. Elektros energijos pardavimo apimtys iš to skaičiaus sudarė 37,3 proc., likusiems vartotojams LESTO teikė tik persiuntimo paslaugą. Persiųstos energijos kiekio padidėjimą lėmė išaugęs naujų vartotojų skaičius ir pagerėjusi ekonominė padėtis Lietuvoje. Parduotos elektros energijos kiekis, palyginti su 2012 metais, sumažėjo 15,2 proc., iki 3 061 mln. kWh dėl vartotojų pasirinkimo naudotis nepriklausomų tiekėjų paslaugomis.

Per 2013 metus LESTO investicijos į naujų vartotojų įrenginių prijungimą ir elektros tinklų palaikymą siekė 298,5 mln. litų – 7,6 proc. mažiau nei per 2012 metus. Buvo prijungti 20 649 naujų vartotojų objektai, t. y. 13,9 proc. daugiau nei per 2012 metus.

Per ataskaitinį laikotarpį AB LESTO buvo įvykdyta korporatyvinio valdymo pertvarka. 2013 metų liepą visuotinis akcininkų susirinkimas patvirtino naują Bendrovės įstatų redakciją, pagal kurį buvo sudarytas kolegialus priežiūros organas – trijų narių stebėtojų taryba. Stebėtojų taryba rugsėjį išrinko naują Bendrovės valdybą, kurią sudaro tik įmonės darbuotojai. Šiuo metu valdyboje yra penki nariai.

2014 metų gegužės 21 d. „Lietuvos energija“, UAB iš Vokietijos koncerno „E.ON Ruhrgas International“ už 117,89 mln. litų išpirko 11,76 proc. įmonės LESTO akcijų. Po šio sandorio „Lietuvos energija“, UAB akcijų dalis įmonėje padidėjo iki 94,4 proc.

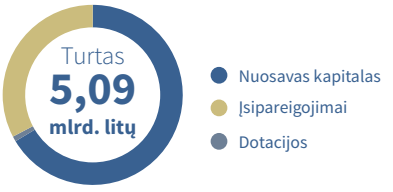

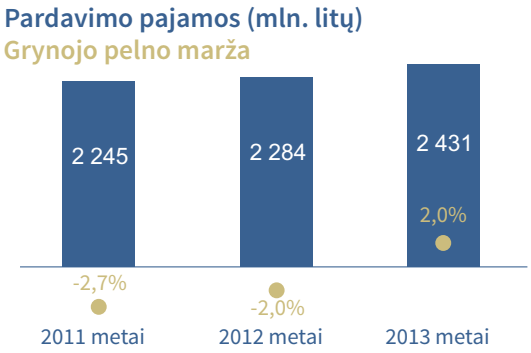

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**2 283 653**	**2 431 162**
Pagrindinės veiklos sąnaudos	2 329 790	2 373 620
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-46 137**	**57 542**
EBITDA	**390 964**	**458 581**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-45 586**	**47 646**
Grynojo pelno marža	*-2,0%*	*2,0%*
Mažumai tenkanti grynojo pelno (nuostolių) dalis	346	1 172

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**4 910 270**	**4 822 861**
Trumpalaikis turtas	**260 241**	**263 753**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30 066	26 590
Turto iš viso	**5 170 511**	**5 086 614**
Nuosavas kapitalas	**3 431 430**	**3 369 102**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	131 452	126 979
Dotacijos, subsidijos	**45 940**	**48 468**
Įsipareigojimai	**1 693 141**	**1 669 044**
Finansiniai įsipareigojimai	576 767	615 527
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**5 170 511**	**5 086 614**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	-0,9%	0,9%
ROE	-1,3%	1,4%
D/E	16,8%	18,3%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	102 671	114 749

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	3 384	3 212
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	24	22
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	11 965	13 347

AKCININKAI*	
„Lietuvos energija“, UAB (netiesiogiai valstybei priklausanti dalis)	**94,4 proc.**
Kiti akcininkai	5,6 proc.

**Akcininkai pateikiami tokie, kokie jie buvo ataskaitos rengimo laikotarpiu (2014 metų birželio 30 d.). Ataskaitinio laikotarpio pabaigoje (2013 metų gruodžio 31 d.) LESTO akcininkų sudėtis buvo tokia: UAB „Lietuvos energija“ (netiesiogiai valstybei priklausanti dalis) – 82,6 proc., E.ON Ruhrgas International Gmbh – 11,8 proc., kiti akcininkai – 5,6 proc.*

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Aidas Ignatavičius
Valdybos pirmininkas	Aidas Ignatavičius (Generalinis direktorius)
Valdybos nariai	Dalia Andrulionienė (Organizacijos vystymo ir komunikacijos tarnybos direktorė) Andrius Bendikas (Finansų ir administracijos tarnybos direktorius) Sergejus Ignatjevas (Klientų aptarnavimo tarnybos direktorius) Virgilijus Žukauskas (Elektros tinklo tarnybos direktorius)
Stebėtojų tarybos nariai	Petras Povilas Čėsna* Ilona Daugėlaitė („Lietuvos energija“, UAB) Darius Kašauskas („Lietuvos energija“, UAB)

**Nepriklausomas narys*

„Litgrid“ įmonių grupė

„Litgrid“ – dukterinė VVĮ „EPSO-G“ bendrovė – yra Lietuvos elektros energijos perdavimo sistemos operatorius, valdantis elektros energijos srautus Lietuvoje ir palaikantis stabilų šalies elektros energetikos sistemos darbą

„Litgrid“ grupei priklauso UAB „Tetas“ (valdoma 100 proc. akcijų) ir UAB „Baltpool“ (67 proc.). Be to, „Litgrid“ valdo 50 proc. AB „LitPol Link“ ir 20 proc. UAB Duomenų logistikos centro akcijų.

www.litgrid.eu

» **Dėl padidėjusios prekybos balansavimo/reguliavimo elektros energija, grupės pajamos išaugo 21 proc.**

» **Grynojo pelno marža sumažėjo 1 procentiniu punktu**

» **Įgyvendinta nauja korporatyvinio valdymo sistema**

Per 2013 metus „Litgrid“ įmonių grupė uždirbo 613,9 mln. litų pajamų, t. y. 20,8 proc. daugiau nei 2012 metais. Bendrovės pajamos daugiausiai augo dėl 71,7 proc., iki 186,8 mln. litų išaugusių prekybos balansavimo/reguliavimo elektros energija pajamų. Padidėjimą lėmė tai, kad 2013 metais balansavimo energijos tiekėjai nupirko 48 proc. didesnį elektros energijos kiekį nei 2012 metais.

Bendrovės veiklos sąnaudos išaugo 22,4 proc., iki 587,6 mln. litų. Elektros energijos ir susijusių paslaugų pirkimo sąnaudos per 2013 metus išaugo daugiausiai – nuo 215,7 iki 291,8 mln. litų. Iš jų labiausiai, dėl išaugusių pardavimų apimties, padidėjo elektros energijos balansavimo/reguliavimo sąnaudos – 83,4 proc., iki 156,5 mln. litų. Kitos veiklos sąnaudos padidėjo 29,8 proc., iki 92,2 mln. litų. Padidėjimą lėmė apskaitytas 21,2 mln. litų gautinų sumų vertės sumažėjimas už patiektą balansavimo energiją.

Palyginti su 2012 metais, 2013 metais EBITDA beveik nesikeitė ir siekė 156,8 mln. litų. Grynojo pelno gauta 25,4 mln. litų, t. y. 2,9 proc. mažiau nei 2012 metais. Įmonių grupė visą metų pelną uždirbo per pirmus tris 2013 metų ketvirčius, nes paskutinis ketvirtis grupei buvo nuostolingas – patirta 3,9 mln. litų nuostolių dėl kitų sąnaudų padidėjimo (paskutinio ketvirčio sąnaudos sudarė 44,6 proc. metinių sąnaudų). Kitos sąnaudos daugiausiai augo dėl padidėjusių gautinų sumų atidėjimų. Valstybinė kainų ir energetikos kainų kontrolės komisija įvertins 2013 metų skirtumą tarp prognozuotų ir faktinių sisteminių paslaugų tiekimo sąnaudų ir pajamų, ir šiuo skirtumu (20,9 mln. litų) sumažins 2015 metų sisteminių paslaugų veiklos pajamas ir pelną.

Per 2013 metus „Litgrid“ įmonių grupė investavo 206 mln. litų. Iš jų 74 proc. buvo investuoti į strateginių elektros energetikos projektų įgyvendinimą. Bendrovė įgyvendina strateginius Lietuvos elektros energetikos projektus – tarptautines elektros jungtis „NordBalt“ (Lietuva–Švedija) ir „LitPol Link“ (Lietuva–Lenkija). Likusios investicijos skirtos perdavimo tinklų rekonstrukcijai ir plėtrai.

Per ataskaitinį laikotarpį buvo įvykdyta korporatyvinio valdymo pertvarka. 2013 metų gegužę visuotinis akcininkų susirinkimas patvirtino naują bendrovės įstatų redakciją, pagal kurią sudarytas kolegialus priežiūros organas – trijų narių stebėtojų taryba. Stebėtojų taryba rugsėjį išrinko naują bendrovės valdybą, kurią sudaro penki nariai.

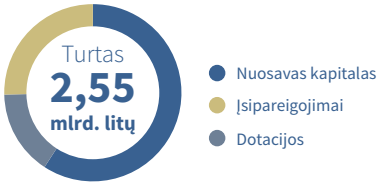

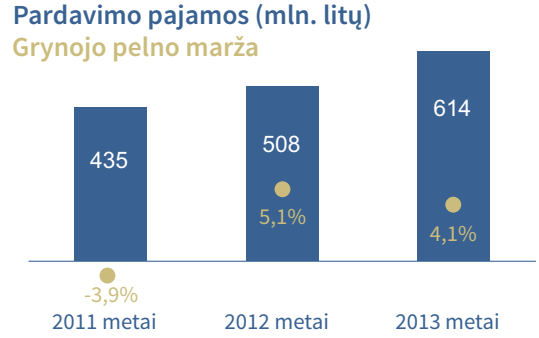

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**508 367**	**613 902**
Veiklos sąnaudos	480 040	587 635
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**28 327**	**26 267**
EBITDA	**154 610**	**156 794**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**26 114**	**25 357**
Grynojo pelno marža	*5,1%*	*4,1%*
Mažumai tenkanti grynojo pelno (nuostolių) dalis	109	-312

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**2 114 629**	**2 185 988**
Trumpalaikis turtas	**380 041**	**361 861**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	127 387	81 562
Turto iš viso	**2 494 670**	**2 547 849**
Nuosavas kapitalas	**1 534 868**	**1 508 539**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	4 390	259
Dotacijos, subsidijos	**304 971**	**423 955**
Įsipareigojimai	**654 831**	**615 355**
Finansiniai įsipareigojimai	184 068	221 523
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**2 494 670**	**2 547 849**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	1,0%	1,0%
ROE	1,5%	1,7%
D/E	12,0%	14,7%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirti dividendai (iš viso)	45 000	112 819

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	701	670
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	16	13
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litais)	12 919	12 650

AKCININKAI	
UAB „EPSO -G“ (netiesiogiai valstybei priklausanti dalis)	**97,5 proc.**
Kiti akcininkai	2,5 proc.

VADOVYBĖ	
Generalinis direktorius	Daivis Virbickas
Valdybos pirmininkas	Daivis Virbickas (Generalinis direktorius)
Valdybos nariai	Rimantas Busila (Finansų departamento direktorius) Vidmantas Grušas (Perdavimo tinklo departamento direktorius) Rolandas Masilevičius (ITT ir administravimo departamento direktorius) Karolis Sankovski (Strateginės infrastruktūros departamento direktorius)
Stebėtojų tarybos nariai	Violeta Greičiuvienė (Energetikos ministerija) Audrius Misevičius (Ministro pirmininko kanceliarija) Aleksandras Spruogis (Energetikos ministerija)

Miškų urėdijos

Miškų priežiūra ir atkūrimas, medienos kirtimas ir prekyba

www.gmu.lt

» **Miškų urėdijų parduotas apvaliosios medienos kiekis didėjo 3 proc.**

» **Vidutinė parduotos medienos kaina pakilo iki 133 litų**

» **Pardavimo pajamos išaugo 7,5 proc.**

» **Normalizuotas urėdijų grynasis pelnas išaugo 21 proc.**

Per 2013 metus 42 Lietuvos miškų urėdijos pardavė 3,6 mln. kubinių metrų apvaliosios medienos – 2,7 proc. daugiau nei 2012 metais. Vidutinė parduotos medienos kaina padidėjo nuo 126,2 lito 2012 metais iki 133,1 lito 2013 metais.

Miškų urėdijų pardavimo pajamos ataskaitiniu laikotarpiu sudarė 531,9 mln. litų – tai 7,5 proc. daugiau nei 2012 metais. Didžiąją pajamų dalį sudarančios apvaliosios medienos pardavimo pajamos padidėjo 8,4 proc., iki 484,8 mln. litų, o pardavimo savikaina padidėjo 7,9 proc., iki 181 mln. litų. Savikainos augimą daugiausiai lėmė padidėjusi apvaliosios medienos realizavimo apimtis (įtaka padidėjimui – 4,8 mln. litų) ir gamybos savikainos padidėjimas (įtaka padidėjimui – 8,4 mln. litų). Sėklų ir sodmenų pardavimų savikaina dėl sumažėjusios pardavimų apimties mažėjo 1,2 mln. litų.

Urėdijų veiklos sąnaudos ūgtelėjo 4,6 proc., iki 276,6 mln. litų. Sąnaudų augimą daugiausiai lėmė 10,7 proc., iki 80,5 mln. litų padidėję netipiniai mokesčiai. Nors per 2013 metus padidėjo miškų urėdijų pardavimo savikaina bei veiklos sąnaudos, tačiau pardavimo pajamos išaugo daugiau, dėl to normalizuotas grynasis pelnas padidėjo 20,7 proc., iki 106,8 mln. litų.

Urėdijų turtas per 2013 metus padidėjo 3,3 proc., iki 3 653,6 mln. litų. Šiam pokyčiui didžiausią įtaką turėjo pervertinta valstybinių miškų vertė, kuri dėl pakilusios vidutinės medienos kainos išaugo nuo 2 971 iki 3 062 mln. litų. Kadangi miškų vertė nėra įtraukiama į miškų urėdijų balansus, VKC kiekvienų metų pabaigoje atlieka miškų vertės nustatymą taikydami diskontuotų pinigų srautų metodą.

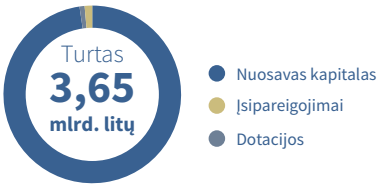

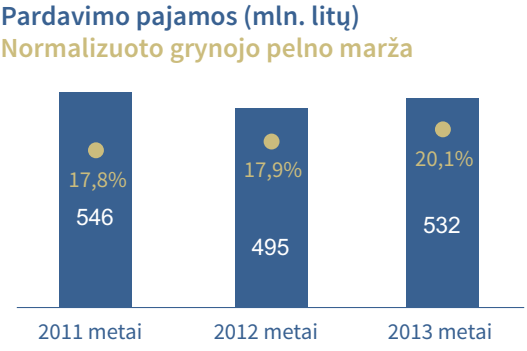

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Pardavimo pajamos	**494 694**	**531 882**
Pardavimo savikaina	206 785	219 791
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**287 909**	**312 091**
Veiklos sąnaudos	264 321	276 644
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	5 978	8 095
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**29 565**	**43 541**
EBITDA	**69 989**	**86 228**
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**26 723**	**38 414**
Normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai)	**88 551**	**106 839**
Normalizuoto grynojo pelno marža	*17,9%*	*20,1%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas*	**3 310 213**	**3 420 228**
Trumpalaikis turtas	**226 181**	**233 336**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	69 450	73 395
Turto iš viso	**3 536 393**	**3 653 564**
Nuosavas kapitalas*	**3 456 746**	**3 481 514**
Dotacijos, subsidijos	**33 637**	**35 823**
Įsipareigojimai	**46 010**	**45 227**
Finansiniai įsipareigojimai	863	668
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**3 536 393**	**3 653 564**

RODIKLIAI*	2012-12-31	2013-12-31
Normalizuotas ROA	2,4%	3,0%
Normalizuotas ROE	2,5%	3,0%
D/E	0,0%	0,0%

**Miškų urėdijų konsoliduotos ilgalaikio turto ir nuosavo kapitalo apskaitinės vertės padidintos diskontuotų pinigų srautų metodu apskaičiuota miškų verte, kuri, remiantis atliktu vertinimu 2013 metų pabaigoje sudarė 3 062 mln. litų. Rodikliai apskaičiuoti remiantis padidintomis ilgalaikio turto ir nuosavo kapitalo vertėmis.*

GRĄŽA SAVININKUI (TŪKST. LITŲ)	2012 m.	2013 m.
Paskirta VĮ pelno įmoka	13 191	19 207
Turto mokestis	5 022	7 288
Žaliavos mokestis	67 717	73 212
Įmokų ir netipinių mokesčių valstybei iš viso	**85 929**	**99 707**

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 m.	2013 m.
Darbuotojų skaičius	3 738	3 746
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	84	84
Vidutinis vieno vadovaujančio darbuotojo mėnesio atlyginimas (bruto, litai)	6 077	6 650

VADOVYBĖ	
Generalinis miškų urėdas	Benjaminas Sakalauskas
Generalinio miškų urėdo pavaduotojas	Petras Kanapienis
Generalinio miškų urėdo pavaduotojas	Gintaras Visalga

Savivaldybių valdomų įmonių portfelio rezultatų apžvalga

Apžvelgiant savivaldybių valdomų įmonių (SVĮ) portfelio finansinius 2013 metų rezultatus, įvardijamas portfelį sudarančių įmonių skaičius, pateikiama portfelio apskaitos rodiklių – turto vertės, nuosavo kapitalo, finansinių įsipareigojimų, pardavimo pajamų, veiklos pelno ir pelningumo – analizė, apžvelgiami savivaldybėms SVĮ išmokėti dividendai ir pelno įmokos, darbuotojų skaičius. Taip pat pateikiama glausta penkių SVĮ sektorių (šilumos tinklų, vandens komunalinių paslaugų, RATC, susisiekimo ir kitų įmonių) finansinių rezultatų apžvalga. Išsamesnė SVĮ rezultatų analizė bus pateikta 2014 metų rugsėjį atskiroje ataskaitoje „Lietuvos savivaldybių valdomų įmonių veikla 2013 metais“.

SVĮ skaičius 2013 metais sumažėjo 10 įmonių ir 2013 metų pabaigoje jų skaičius siekė 272. Rengiant apibendrintą SVĮ 2013 metų portfelio apžvalgą į portfelį buvo įtraukta 262 SVĮ. Dešimties įmonių finansiniai rezultatai nebuvo apžvelgti dėl duomenų nepalyginamumo arba jų trūkumo juridinių asmenų registre. Iš 272 įmonių, finansinių duomenų už 2013 metus nepateikė ir dėl to į portfelį nebuvo įtrauktos penkios įmonės, dar keturios įmonės nebuvo įtrauktos dėl ankstesnių metų finansinių duomenų trūkumo, o viena įmonė buvo įkurta tik per ataskaitinį laikotarpį. Analizė aprėpė 59 iš 60 savivaldybių: vienintelė Panevėžio rajono savivaldybė į portfelį nebuvo įtraukta, nes nekontroliuoja jokių įmonių. Į didžiausią pagal turtą ir pajamas – Vilniaus miesto – SVĮ portfelį dėl duomenų trūkumo ar nepalyginamų duomenų nebuvo įtrauktos 3 iš 10 SVĮ: dvi įmonės („Vilniaus planas“ ir „Vilniaus miesto būstas“) į portfelį neįtrauktos dėl palyginamų duomenų už ankstesnius laikotarpius trūkumo, o „Vilniaus viešasis transportas“ neįtraukta, nes nepateikė Registrų centrui duomenų už 2013 metus. Taip pat į analizę nebuvo įtraukta po vieną Vilniaus, Šakių, Mažeikių bei Kėdainių rajonų įmonę, nes jos nepateikė juridinių asmenų registrui duomenų už 2013 metus.

SVĮ skaičius 2013 metais siekė 272, tačiau rengiant apibendrintą SVĮ 2013 metų portfelio apžvalgą į portfelį buvo įtrauktos 262 įmonės.

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2010 METAI	2011 METAI	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**2 343 374**	**2 403 628**	**2 609 715**	**2 633 054**
Pardavimo savikaina	2 022 655	2 114 863	2 276 430	2 268 866
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**320 719**	**288 765**	**333 285**	**364 188**
Veiklos sąnaudos	292 023	293 162	308 923	333 635
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	26 173	29 423	24 121	20 674
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**54 869**	**25 026**	**48 482**	**51 227**
Veiklos pelno marža	*2,3%*	*1,0%*	*1,9%*	*1,9%*
Finansinė ir investicinė veikla	-12 300	-22 622	-22 193	-4 694
Pagautė	206	106	144	18
Netekimai	338	-14	93	30
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**42 437**	**2 524**	**26 340**	**46 521**
Pelno mokestis	8 844	2 145	7 527	10 740
Grynasis pelnas	**33 593**	**380**	**18 813**	**35 782**
Grynojo pelno marža	*1,4%*	*0,0%*	*0,7%*	*1,4%*
Mažumai tenkanti grynojo pelno dalis	7 581	3 132	8 310	9 576

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2010-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2013-12-31
Nematerialus turtas	17 437	16 219	11 871	12 718
Materialus turtas	6 638 981	7 234 678	7 780 498	8 058 388
Finansinis turtas	110 197	131 060	121 150	119 647
Kitas ilgalaikis turtas	22 176	28 845	77 981	72 255
Ilgalaikis turtas	**6 788 790**	**7 410 803**	**7 991 499**	**8 263 009**
Atsargos, išankstiniai apmokėjimai ir nebaigtos vykdyti sutartys	150 221	187 871	157 087	140 539
Per vienerius metus gautinos sumos	698 054	735 176	803 103	816 271
Kitas trumpalaikis turtas	119 398	64 791	59 193	30 113
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	255 601	188 443	171 049	173 108
Trumpalaikis turtas	**1 223 273**	**1 176 281**	**1 190 432**	**1 159 244**
TURTO IŠ VISO	**8 012 063**	**8 587 084**	**9 181 931**	**9 423 040**
Nuosavas kapitalas	**3 784 929**	**3 807 044**	**3 906 755**	**4 019 983**
Mažumai tenkanti nuosavo kapitalo dalis	156 369	158 103	164 064	172 074
Dotacijos, subsidijos	**2 706 043**	**3 172 824**	**3 593 191**	**3 817 324**
Ilgalaikiai įsipareigojimai	697 768	725 143	759 694	713 489
Trumpalaikiai įsipareigojimai	823 324	882 073	922 291	872 245
Įsipareigojimai	**1 521 092**	**1 607 216**	**1 681 985**	**1 585 733**
Finansiniai įsipareigojimai	675 796	726 751	748 416	726 351
NUOSAVO KAPITALO IR ĮSIPAREIGOJIMŲ IŠ VISO	**8 012 063**	**8 587 084**	**9 181 931**	**9 423 040**

KITA INFORMACIJA	2010 METAI	2011 METAI	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius (laikotarpio pabaigoje)	20 081	20 090	19 455	20 047
ROA	0,4%	0,0%	0,2%	0,4%
ROE	0,9%	0,0%	0,5%	0,9%
D/E	17,9%	19,1%	19,2%	18,1%

Turtas

Viso SVĮ portfelio buhalterinė turto vertė, 2012 metais augusi 6,9 proc., 2013 metais augo dar 2,6 proc., iki 9,4 mlrd. litų. Didžiausią įtaką 2013 metų SVĮ portfelio turto pokyčiams turėjo 12,3 proc., iki 446,2 mln. litų padidėjęs keletui savivaldybių priklausančių įmonių ir 31,7 proc., iki 109,8 mln. litų padidėjęs Šakių rajono SVĮ portfelių turtas. Vilniaus SVĮ portfelis didėjo 1,1 proc., iki 1,8 mlrd. litų, Kauno SVĮ portfelis augo 0,6 proc., iki 1,3 mlrd. litų, Klaipėdos – augo 0,8 proc., iki 763,2 mln. litų, Šiaulių – mažėjo 4 proc., iki 570,1 mln. litų, o Panevėžio – mažėjo 4,2 proc., iki 647,6 mln. litų. 2013 metais iš 59 savivaldybių, 43 savivaldybėse joms priklausančių SVĮ bendra buhalterinė turto vertė paaugo, o 16 – sumažėjo.

Didžiausi 2013 metų keletui savivaldybių pavaldžių įmonių turto pasikeitimai buvo užfiksuoti dvejose įmonėse. Marijampolės apskrities atliekų tvarkymo centro turtas išaugo 28 mln. litų, iki 109,2 mln. litų, nes dėl per 2013 metus gautų dotacijų ir subsidijų iš Sanglaudos fondo, bendra įmonės dotacijų ir subsidijų suma išaugo 27,2 mln. litų, iki 97 mln. litų. Taip pat keletui savivaldybių pavaldžių įmonių turtą didino Panevėžio regiono atliekų tvarkymo centro turto vertė, kuri taip pat dėl smarkiai išaugusios dotacijų ir subsidijų vertės padidėjo 10,6 mln. litų, iki 65,7 mln. litų.

SVĮ turtas ir turto grąža pagal savivaldybes (mln. litų)

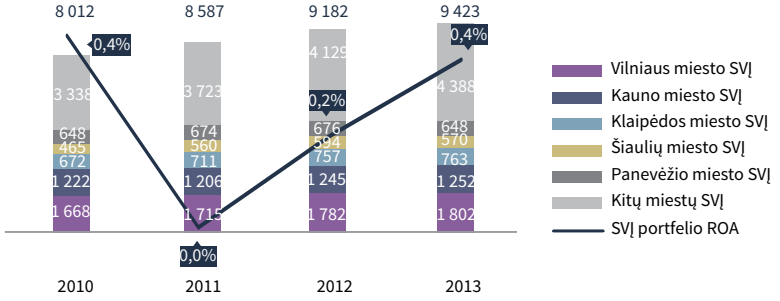

SVĮ turtas ir turto grąža pagal sektorius (mln. litų)

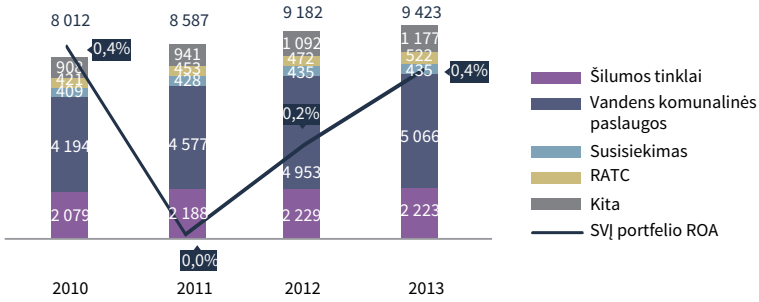

Šakių rajono SVĮ portfelio turto vertės pokyčiui daugiausiai įtakos turėjo įmonės „Šakių vandenys“ turto vertės augimas 19,6 mln. litų, iki 91,4 mln. litų dėl vykdomos vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros bei „Šakių šilumos tinklų“ turto vertės padidėjimas 65,8 proc., iki 16,2 mln. litų dėl investicijų į biokatilinės statybą.

Nuosavas kapitalas

2013 metais didžiausią įtaką viso SVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertės pokyčiams turėjo Vilniaus miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo augimas 4 proc. (38,3 mln. litų) bei Klaipėdos miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertė, kuri pakilo 6,5 proc., iki 387,6 mln. litų. 2013 metais didžiausią nominalų nuosavo kapitalo sumažėjimą patyrė Alytaus miesto SVĮ portfelis. Per metus jis sumažėjo 5,3 mln. litų, iki 92,7 mln. litų.

Didžiausią įtaką viso SVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertės pokyčiams turėjo Vilniaus ir Klaipėdos miestų SVĮ portfelių nuosavo kapitalo augimas.

SVĮ nuosavas kapitalas ir nuosavo kapitalo grąža pagal savivaldybes (mln. litų)

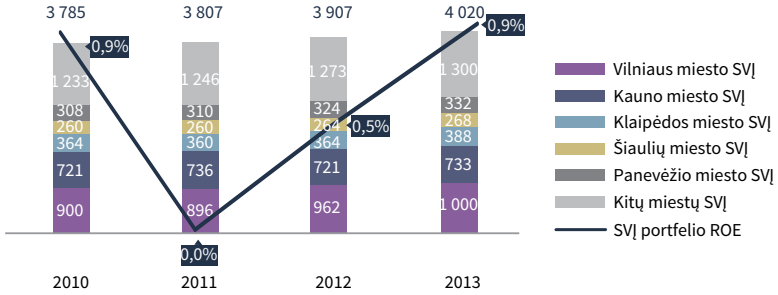

Vilniaus miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo padidėjimui daugiausiai įtakos turėjo „Vilniaus vandenų“ nuosavo kapitalo vertės augimas 7,7 proc., iki 360,9 mln. litų dėl 32 mln. litų vertės turtu padidinto įstatinio kapitalo ir beveik 11,7 mln. litų išaugęs „Susisiekimo paslaugų“ nuosavas kapitalas dėl įstatinio kapitalo padidinimo 11,5 mln. litų vertės turtu, kurį valdyti perdavė Vilniaus miesto savivaldybė.

Klaipėdos miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo augimą lėmė daugiausiai dėl 2013 metais uždirbto grynojo pelno 10,8 mln. litų, iki 156,3 mln. litų padidėjęs „Klaipėdos energijos“ nuosavas kapitalas. Taip pat dėl turtinių įnašų į įstatinį kapitalą reikšmingai – 7,1 mln. litų, iki 200,4 mln. litų – padidėjo įmonės „Klaipėdos vanduo“ nuosavas kapitalas.

Alytaus miesto SVĮ portfelio nuosavas kapitalas sumažėjo 5,4 proc., iki 92,7 mln. litų. Portfelio pokyčius 2012–2013 metais iš esmės nulėmė „Alytaus šilumos tinklų“ nuosavo kapitalo vertės pasikeitimai minėtu laikotarpiu. Bendrovės nuosavas kapitalas per metus sumažėjo 3,7 mln. litų dėl patirto tokio pat dydžio grynojo nuostolio ataskaitiniu laikotarpiu.

SVĮ finansinių skolų ir nuosavo kapitalo santykis pagal savivaldybes

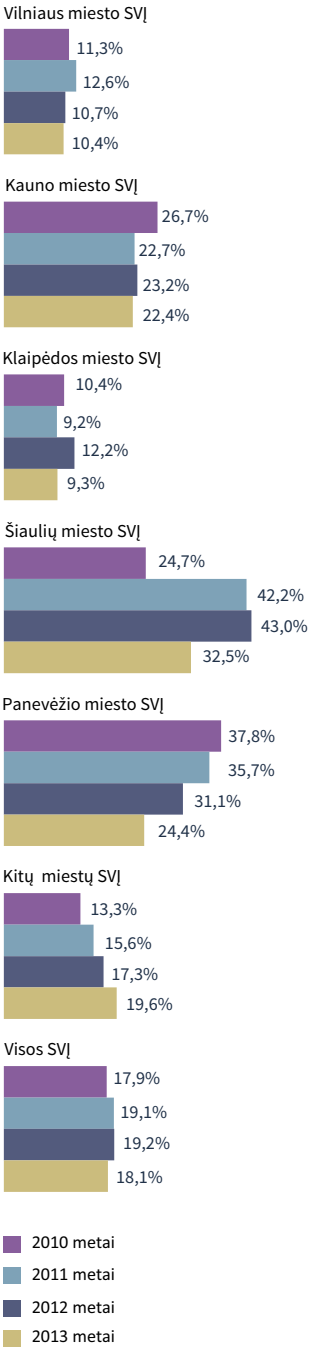

Finansiniai įsipareigojimai

SVĮ portfelio finansinės skolos, 2012 metais padidėjusios 3 proc., 2013 metais sumenko 2,9 proc., iki 726,4 mln. litų. Pastebėtina, kad 2013 metais 142 iš 262 (54,2 proc.) analizuotų SVĮ neturėjo jokių finansinių įsipareigojimų.

2013 metais Šiaulių ir Panevėžio miestų SVĮ portfelių finansiniai įsipareigojimai mažėjo daugiausiai, atitinkamai 23 proc., iki 87,2 mln. litų ir 19,8 proc., iki 80,7 mln. litų ir turėjo didžiausią įtaką viso SVĮ portfelio finansinių įsipareigojimų pokyčiui. Finansinių įsipareigojimų per 2013 metus labiausiai daugėjo Plungės rajono SVĮ (nuo 2,5 iki 8 mln. litų) ir Kaišiadorių rajono SVĮ (nuo 1 iki 6,3 mln. litų) portfeliuose.

SVĮ finansiniai įsipareigojimai ir finansinis svertas pagal savivaldybes (mln. litų)

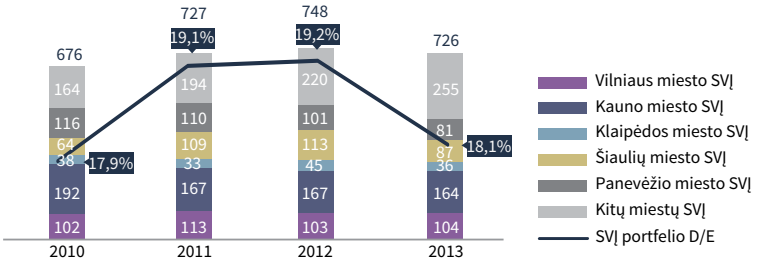

Per ketverius ataskaitinius metus portfelio finansinis svertas (finansinių skolų ir nuosavo kapitalo santykis) kito nežymiai ir svyravo tarp 17,9 ir 19,2 proc. 2012 metais šis santykis buvo lygus 19,2 proc., o 2013 šiek tiek nukrito ir siekė 18,1 proc.

Iš didžiausių miestų SVĮ portfelių, Šiaulių miesto SVĮ portfelio finansinis svertas 2013 metais buvo didžiausias ir, nors ir smarkiai sumažėjo, tačiau siekė 32,5 proc. (2012 metais – 43 proc.). Panevėžio miesto SVĮ portfelio finansinis svertas visus ketverius metus mažėjo ir per 2010–2013 laikotarpį nukrito nuo 37,8 iki 24,4 proc. Tam daugiausiai įtakos turėjo pelningai veikiančios „Panevėžio energijos“ nuosavo kapitalo augimas ir finansinių įsipareigojimų mažinimas.

Atsižvelgiant į tai, kad sektoriai yra skirtingai dotuojami, siekiant tiksliau atvaizduoti sektorių finansinio įsiskolinimo lygį buvo vertinamas ne finansinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis, o finansinių įsipareigojimų ir turto santykis. Šis santykis didžiausias yra susisiekimo ir šilumos tinklų sektoriuose ir siekia atitinkamai 18 ir 15 proc. Mažiausiai finansinių skolų palyginti su turtu turi labiausiai dotuojamas vandens komunalinių paslaugų sektorius (rodiklis siekia vos 4,1 proc.). 2013 metais finansinių skolų ir turto santykis sumažėjo visuose penkiuose sektoriuose. Viso SVĮ portfelio finansinių skolų ir turto santykis aptariamu laikotarpiu mažėjo: 2010 metais siekė 8,4 proc., 2011 metais – 8,5 proc., 2012 metais – 8,2 proc., o 2013 metais – 7,7 proc.

Pardavimo pajamos

SVĮ portfelio pardavimo pajamos augo ketvirtus metus iš eilės. 2012 metais siekusios 2,61 mlrd. litų, 2013 metais jos padidėjo dar 0,9 proc., iki 2,63 mlrd. litų. Per ataskaitinį laikotarpį augo visų sektorių, išskyrus šilumos tinklų įmonių, pajamos. Per 2013 metus šiam sektoriui priskirtų įmonių pajamos sumažėjo 8,5 proc., iki 1,1 mlrd. litų dėl šiltesnės žiemos ir mažesnio parduotos šilumos kiekio bei Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (VKEKK) nustatytų mažesnių šilumos kainos dedamųjų. Daugiausiai – 11,4 proc., iki 509,5 mln. litų – išaugo kitų įmonių sektoriaus pajamos.

Vilniaus miesto SVĮ portfelio pajamos 2013 metais augo daugiausiai – 49,3 mln. litų, iki 467 mln. litų. Augimą lėmė „Susisiekimo paslaugų“ pardavimo pajamų augimas 13,3 proc., iki 195,7 mln. litų dėl 18 mln. litų išaugusių pajamų, gautų iš viešojo keleivinio transporto bilietų pardavimų. Taip pat Vilniaus miesto SVĮ portfelio pajamos augo dėl 28,4 mln. litų, iki 86,9 mln. litų išaugusių įmonės „Grinda“ pardavimo pajamų. Daugiausiai – 27,8 mln. litų – išaugo pajamos, gautos iš miesto ūkio priežiūros ir transporto veiklos.

SVĮ pardavimo pajamos ir grynojo pelno marža pagal sektorius (mln. litų)

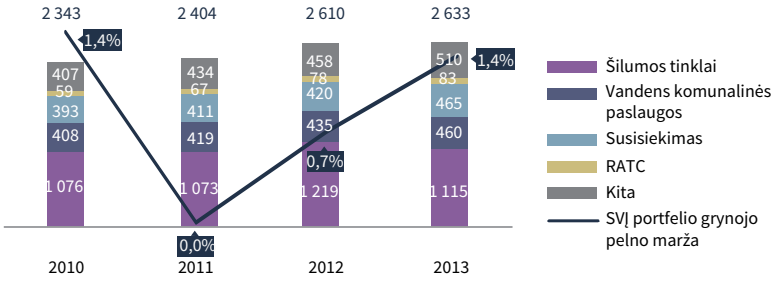

Kauno miesto SVĮ portfelio pardavimo pajamos mažėjo 5 proc., iki 539,2 mln. litų. Kauno miesto SVĮ portfelio pajamų sumažėjimą lėmė „Kauno energijos“ pardavimo pajamos, kurios, sumažėjus šilumos kainai bei parduotam šilumos kiekiui, sumenko 12,8 proc., iki 322,3 mln. litų.

Panevėžio SVĮ portfelio pardavimo pajamos 2013 metais smuko 5 proc., iki 256,1 mln. litų. Portfelio pajamas mažino 8,5 proc., iki 175,9 mln. litų sumenkusios „Panevėžio energijos“ pardavimo pajamos. Pajamų pokyčiams įtakos turėjo šilta žiema ir sumažėjęs parduotos šilumos kiekis bei VKEKK nustatytos mažesnės šilumos kainų dedamosios, dėl kurių Panevėžio gyventojams 2013 metais šilumos energija vidutiniškai kainavo 2 ct/kWh mažiau nei 2012 metais.

Veiklos pelnas

SVĮ pardavimo pajamos ir grynojo pelno marža pagal savivaldybes (mln. litų)

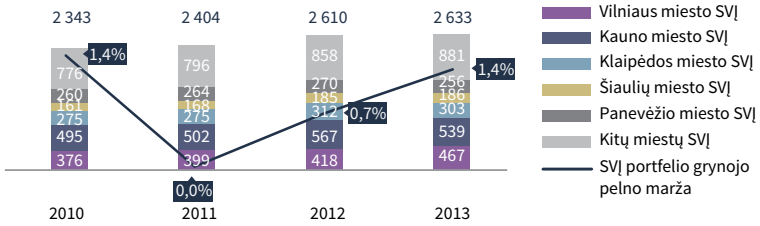

SVĮ finansinių skolų ir turto santykis pagal sektorius

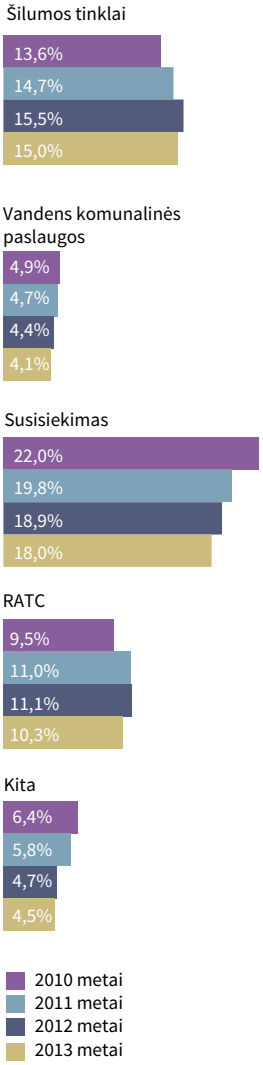

Bendrosios visų SVĮ veiklos sąnaudos 2013 metais išaugo 8 proc. ir siekė 333,6 mln. litų. Pastebėtina, jog 2013 metais, nors veiklos sąnaudos didėjo, bendrasis portfelio veiklos pelnas išaugo 2,7 mln. litų, iki 51,2 mln. litų. 2013 metais Panevėžio, Šiaulių ir Klaipėdos miestų SVĮ portfelių pelningumo rodiklių pokyčiai buvo teigiami, o Kauno bei Vilniaus – suprastėjo.

Panevėžio SVĮ portfelio veiklos pelnas, 2011 metų laikotarpiu ženkliai sumažėjęs, 2012 metais išaugo iki 17,5 mln. litų, o 2013 metais – iki 18,7 mln. litų. Portfelio rezultatų dinamikai daugiausiai įtakos turėjo „Panevėžio autobusų parko“ finansiniai rezultatai – 2013 metais bendrovė uždirbo 1,5 mln. litų veiklos pelno, arba tris kartus daugiau nei 2012 metais.

Šiaulių SVĮ portfelio veiklos pelnas išaugo nuo 9,8 iki 14,9 mln. litų. Tai lėmė geresni „Šiaulių energijos“ 2013 metų finansiniai rezultatai. Tuo metu Klaipėdos SVĮ portfelio veiklos pelnas padidėjo nuo 11,3 iki 18,8 mln. litų. Veiklos pelną didino geresni „Klaipėdos energijos“ (veiklos pelnas išaugo 6,1 mln. litų) ir „Klaipėdos autobusų parko“ (veiklos pelnas augo 1,2 mln. litų) veiklos rezultatai.

Labiausiai per 2013 metus krito Vilniaus miesto SVĮ portfelio veiklos rezultatas – jis sumažėjo nuo 431 tūkst. litų veiklos pelno 2012 metais iki 5,4 mln. litų veiklos nuostolių 2013 metais. Daugiausiai tam įtakos turėjo „Vilniaus vandenų“ rezultatai – 2013 metais įmonė patyrė 6,4 mln. litų veiklos nuostolių, kai 2012 metais buvo uždirbta 3,6 mln. litų veiklos pelno. Didžiausią poveikį įmonės rezultatams turėjo dėl 2013 metais Vilniaus savivaldybės perleisto 32 mln. litų vertės ilgalaikio turto išaugusios prietaisų ir įrenginių remonto (išaugo 5,2 mln. litų) bei nekompensuojamos nusidėvėjimo (išaugo 4,3 mln. litų) sąnaudos.

Šilumos tinklų sektoriui priskirtos SVĮ 2010–2013 metų laikotarpiu uždirbo didžiausią viso SVĮ portfelio veiklos pelno dalį (2013 metais šios įmonės uždirbo 89 proc. viso SVĮ portfelio veiklos pelno). Paskutinių ketverių metų laikotarpiu vandens komunalinių paslaugų sektorius vienintelis patyrė veiklos nuostolius, kurie siekė 11,3 mln. litų

Pelningumas

SVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža 2011 metais nukrito iki žemiausios per 2010–2013 metų laikotarpį ribos ir siekė 0,01 proc., o 2013 metais šis rodiklis pakilo iki 0,9 proc. Iš visų SVĮ didžiausią nuosavo kapitalo grąžą 2013 metais pasiekė Švenčionių rajono (7,5 proc.), Utenos rajono (5,6 proc.) ir Klaipėdos miesto (4,7 proc.) SVĮ.

Vilniaus SVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža 2010–2013 metais buvo neigiama. 2013 metais portfelio nuosavo kapitalo grąža siekė -0,72 proc., daugiausiai dėl „Vilniaus

Veiklos pelnas pagal savivaldybes (mln. litų)

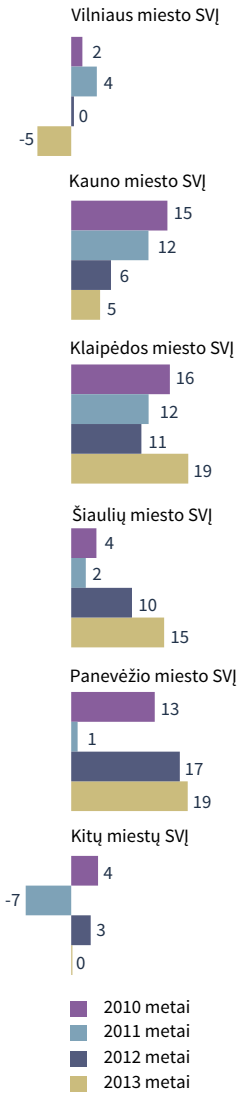

Veiklos pelnas pagal sektorius (mln. litų)

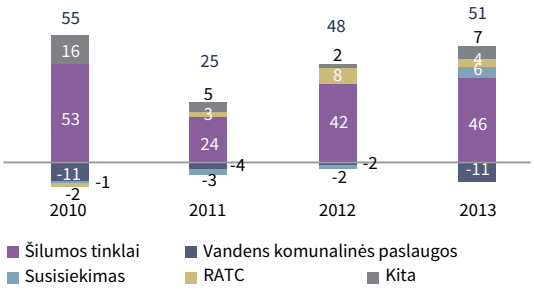

vandenų“ bei „Vilniaus šilumos tinklų“ grynųjų rezultatų (grynieji nuostoliai siekė atitinkamai 6,2 ir 5,6 mln. litų).

Kauno miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąžos rodiklis 2010–2013 metų laikotarpiu kito 0–2 proc. ribose, o 2013 metais siekė 1 proc. Rodiklio svyravimams daugiausiai įtakos turėjo „Kauno energijos“ – didžiausios pagal pajamas Kauno SVĮ – veiklos rezultatų pasikeitimai.

Klaipėdos SVĮ portfelio grąža 2013 metais ūgtelėjo nuo 2,6 proc. iki 4,7 proc. Šį pokytį daugiausiai nulėmė „Klaipėdos energijos“ ir „Klaipėdos autobusų parko“ grynasis pelnas, per 2013 metus išaugęs atitinkamai 6,6 ir 1,2 mln. litų.

2013 metais Šiaulių miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža augo nuo 1,6 iki 3,3 proc. Tai iš esmės lėmė „Šiaulių energijos“ grynojo pelno augimas nuo 6,1 iki 11,2 mln. litų.

Panevėžio SVĮ nuosavo kapitalo grąžos kitimą lėmė didžiausios pagal pajamas SVĮ – „Panevėžio energijos“ – grynojo pelno svyravimai (2011 uždirbta 0,7 mln. litų, 2012 – 13,9 mln. litų, o 2013 – 12,5 mln. litų grynojo pelno).

Per ataskaitinius metus Klaipėdos miesto SVĮ portfelio nuosavo kapitalo grąža paaugo 1,9 procentinio punkto ir siekė 4,7 proc. Šį augimą lėmė 6,6 mln. litų išaugęs „Klaipėdos energijos“ 2013 metų grynasis pelnas.

Siekiant tinkamai įvertinti skirtingai dotuojamų sektorių pelningumą buvo vertinama ne nuosavo kapitalo, bet turto grąžos rodiklio dinamika. Pagal šį rodiklį pelningiausiai 2013 metais veikė šilumos tinklų sektorius – turto grąža siekė 1,8 proc., o nuostolingiausiai – vandens komunalinių paslaugų sektorius (-0,3 proc.). Nei viename iš sektorių visu nagrinėjamu laikotarpiu turto grąža neviršijo 2 proc. ribos, o vandens komunalinių paslaugų sektoriaus portfelis visu aptariamu laikotarpiu buvo nuostolingas.

Grąža savivaldybėms

Finansų ministerijos duomenimis, 2012 metais (iš paskirstytino pelno už 2011 metus) visų SVĮ sumokėti faktiniai dividendai ir pelno įmokos savivaldybėms sudarė 19,6 mln. litų. Daugiausiai dividendų (14,2 mln. litų) išmokėjo Kauno SVĮ, iš kurių didžiausia dalis buvo „Kauno energijos“ išmokėti 9,9 mln. litų dividendai už 2011 metus.

2013 metais SVĮ išmokėti dividendai ir pelno įmokos buvo ženkliai mažesni ir sudarė 8,2 mln. litų. Pusę šios sumos išmokėjo Panevėžio SVĮ. Daugiausiai – 3,2 mln. litų – išmokėjo „Panevėžio energija“.

SVĮ portfelio turto ir nuosavo kapitalo grąžos

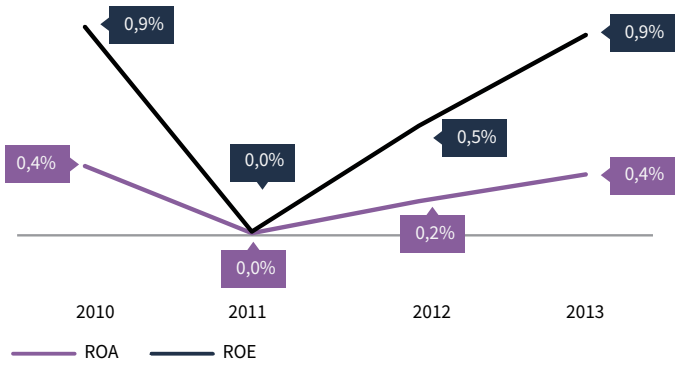

Nuosavo kapitalo grąža pagal savivaldybes

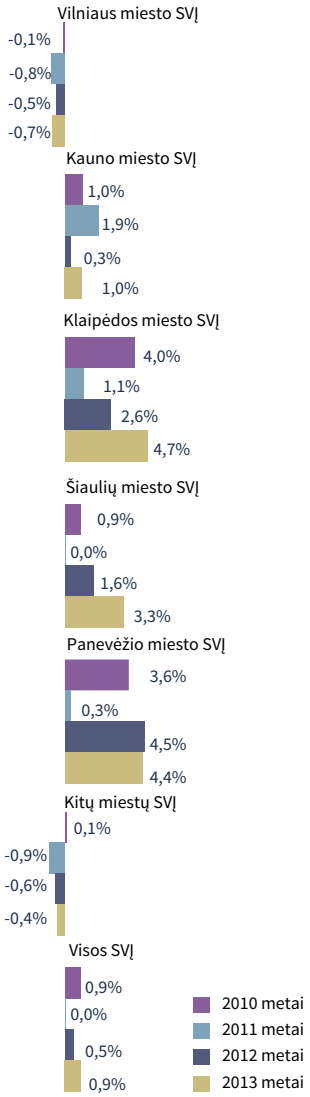

Turto grąža pagal sektorius

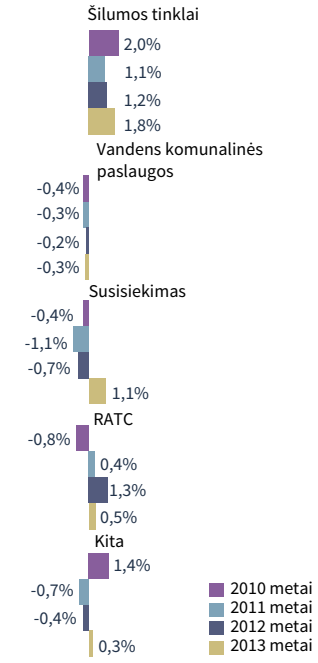

SVĮ sumokėti dividendai ir pelno įmokos (tūkst. litų)

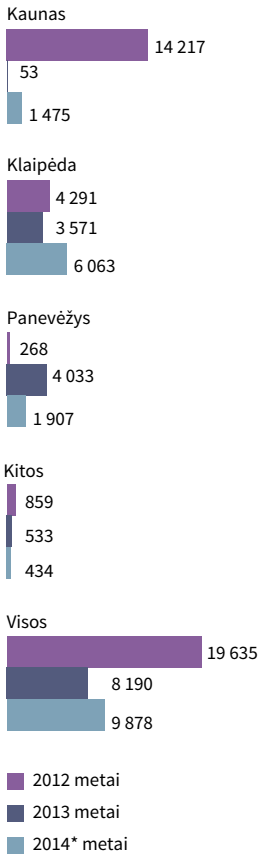

**Dividendai ir pelno įmokos, sumokėtos per 2014 metų sausio–liepos mėnesius.*

Šaltinis: Finansų ministerija.

2014 metų pirmų septynių mėnesių grąža savivaldybėms siekė 9,9 mln. litų ir jau viršijo visų 2013 metų grąžą. Daugiausiai dividendų ir pelno įmokų (6,1 mln. litų) už 2013 metus jau sumokėjo Klaipėdos SVĮ, iš kurių beveik visą šią sumą išmokėjo „Klaipėdos energija“. Kitų SVĮ (visų, išskyrus Kauno, Klaipėdos bei Panevėžio miestų) grąža savivaldybėms 2012–2014 metų laikotarpyje sudarė nedidelę dalį visų SVĮ išmokėtų dividendų ir pelno įmokų. Didžiausia ji buvo 2012 metais, kuomet siekė 0,9 mln. litų

Darbuotojai

Viso SVĮ portfelio darbuotojų skaičius per paskutinį laikotarpį padidėjo 3 proc. Į portfelį įtrauktose SVĮ 2013 metais dirbo 20 047 darbuotojai, t. y. 592 darbuotojais daugiau nei 2012 metais. Vilniaus bei Šiaulių SVĮ darbuotojų skaičius didėjo, o Kauno, Klaipėdos ir Panevėžio – mažėjo.

SVĮ PAGAL DARBUOTOJUS	2010	2011	2012	2013
Vilniaus SVĮ	1 567	1 583	1 176	1 666
Kauno SVĮ	3 106	3 126	3 052	2 906
Klaipėdos SVĮ	1 405	1 348	1 332	1 275
Šiaulių SVĮ	1 110	1 088	1 078	1 105
Panevėžio SVĮ	1 732	1 743	1 702	1 678
Visų SVĮ	**20 081**	**20 090**	**19 455**	**20 047**

Savivaldybių valdomų įmonių sektorių apžvalga

SVĮ skirstomos į penkis sektorius: šilumos, regioninių atliekų tvarkymo centrų (RATC), vandens, susisiekimo ir kitų įmonių. Pastarajam sektoriui priklauso 129 įmonės, nepriskirtos nė vienam iš keturių pirmųjų sektorių. Šilumos sektorių sudaro 39 centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) SVĮ. RATC sektoriui priskirtos aštuonios atliekų tvarkymo ir šalinimo paslaugas teikiančios SVĮ. Vandens sektorius susideda iš 44 SVĮ, teikiančių vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo paslaugas. Susisiekimo sektoriuje yra 42 SVĮ, kurių pagrindinė veikla yra susijusi su susisiekimo infrastruktūros plėtra savivaldybėse.

Žemiau lentelėje pateikti pagrindiniai SVĮ sektorių 2012–2013 metų finansiniai rezultatai.

	ŠILUMOS		RATC		VANDENS		SUSISIEKIMO		KITA	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Pardavimo pajamos	**1 219 444**	**1 115 324**	**77 686**	**82 888**	**435 140**	**460 085**	**419 840**	**465 208**	**457 605**	**509 549**
Pardavimo savikaina	1 122 925	1 007 767	57 228	64 693	356 214	383 898	363 740	394 778	376 323	417 729
Veiklos sąnaudos	51 545	55 857	11 583	13 639	98 993	106 697	63 096	69 948	83 706	87 494
Grynasis pelnas	**27 218**	**38 981**	**5 986**	**2 266**	**-7 365**	**-13 290**	**-2 986**	**4 884**	**-4 039**	**2 941**
Grynojo pelno marža	*2,2%*	*3,5%*	*7,7%*	*2,7%*	*-1,7%*	*-2,9%*	*-0,7%*	*1,0%*	*-0,9%*	*0,6%*
Turtas	**2 229 357**	**2 222 657**	**472 147**	**522 256**	**4 953 245**	**5 066 182**	**435 282**	**435 358**	**1 091 901**	**1 176 587**
Nuosavas kapitalas	**1 355 506**	**1 385 642**	**12 554**	**15 633**	**1 842 219**	**1 880 770**	**92 579**	**109 738**	**603 898**	**628 201**
Dotacijos, subsidijos	**236 190**	**250 562**	**328 119**	**376 671**	**2 689 654**	**2 813 744**	**59 068**	**56 300**	**280 160**	**320 047**
Įsipareigojimai	**637 661**	**586 453**	**131 473**	**129 953**	**421 372**	**371 668**	**283 635**	**269 320**	**207 843**	**228 339**
Finansiniai įsipareigojimai	346 579	333 903	52 435	54 020	216 300	207 484	82 146	78 219	50 956	52 725
ROA	1,2%	1,8%	1,3%	0,5%	-0,2%	-0,3%	-0,7%	1,1%	-0,4%	0,3%
D/A	15,5%	15,0%	11,1%	10,3%	4,4%	4,1%	18,9%	18,0%	4,7%	4,5%
Darbuotojų skaičius	3 218	2 909	263	366	5 277	5 243	4 080	4 556	7 252	7 462

Iš visų sektorių daugiausiai pajamų 2013 metais uždirbo šilumos sektoriaus įmonės – 1 112 mln. litų, tačiau dėl kritusių šilumos energijos kainų (2013 metais vidutinė šilumos kaina Lietuvoje sumažėjo 6,9 proc.) ir dėl aukštesnės vidutinės temperatūros šildymo sezono metu analizuojamų CŠT įmonių pajamos buvo 8,5 proc. mažesnės nei 2012 metais. Tai atitinkamai atsispindėjo ir jų pardavimo savikainoje, kuri daugiausiai dėl kritusių kuro kainų smuko 10,2 proc., iki 1 005,3 mln. litų 2013 metais. Kitų sektorių pajamos ir, atitinkamai, savikaina bei veiklos sąnaudos 2013 metais augo. Didžiausias pajamų augimas 2013 metais pasiektas kitų įmonių (11,4 proc., iki 509,5 mln. litų) bei susisiekimo įmonių (10,8 proc., iki 465,2 mln. litų) sektoriuose – pastarajame sektoriuje pajamos augo dėl išaugusių viešojo keleivinio transporto bilietų pardavimų.

SVĮ bendrai 2013 metais uždirbo 35,8 mln. litų – tai beveik du kartus daugiau nei 2012 metais. Daugiausiai tam įtakos turėjo šilumos įmonės, kurios ataskaitiniu laikotarpiu uždirbo 39 mln. litų grynojo pelno, t. y. 43,2 proc. daugiau nei 2012 metais. Šilumos sektoriaus grynojo pelno marža padidėjo 1,3 procentinio punkto, iki 3,5 proc. daugiausiai dėl smukusių kuro sąnaudų bei išaugusių kitų pajamų. Atliekų tvarkymo įmonių grynasis pelnas sumažėjo iki 2,3 mln. litų, kai 2012 metais siekė 6 mln. litų. Atitinkamai smuko ir šio sektoriaus pelningumas – nuo 7,7 proc. 2012 metais iki 2,7 proc. 2013 metais. Tam daugiausiai įtakos turėjo ženkliai išaugusios sąnaudos. Dėl veiklos finansavimo specifikos vandens sektoriaus įmonių išaugę pardavimai lėmė didesnius nuostolius. Vandens komunalines paslaugas teikiančios įmonės 2013 metais apskaitė 13,3 mln. litų nuostolių, kai 2012 metais nuostoliai sudarė 7,4 mln. litų. Tiek susisiekimo, tiek kitų įmonių sektoriai, 2012 metais veikę nuostolingai, ataskaitinį laikotarpį dėl pardavimo pajamų augimo uždirbo grynojo pelno – atitinkamai 4,9 ir 2,9 mln. litų.

Didžiausią dalį SVĮ portfelio turto (53,8 proc.) valdo vandens sektorius. 2013 metais bendras sektoriaus turtas sudarė 5 033,1 mln. litų ir buvo 2,3 proc. didesnis nei 2012 metais. Tam įtakos turėjo vykdomi vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimo ir plėtros projektai, finansuojami 2007–2013 metų ES fondų lėšomis bei dėl Vilniaus savivaldybės perleisto 32 mln. litų vertės ilgalaikio turto „Vilniaus vandenims“, dėl ko atitinkamai padidėjo įmonės įstatinis kapitalas.

Didžiausią turto grąžos pokytį ataskaitiniu laikotarpiu pasiekė susisiekimo sektorius, kurio 2012 metų turto grąžos rodiklis buvo žemiausias iš visų sektorių (-0,7 proc.), o 2013 metais šis rodiklis jau siekė 1,1 proc. Ženklų grąžos rodiklio pokytį lėmė geresni veiklos rezultatai ir tik nežymiai pakitusi sektoriaus turto balansinė vertė. 2013 metais labiausiai sumažėjo RATC įmonių turto grąža – 2012 metais sudariusi 1,3 proc., ataskaitiniu laikotarpiu ji siekė vos 0,5 proc. Visa tai lėmė sumažėjęs atliekų tvarkymo įmonių grynasis pelnas ir dėl išaugusių gautinų sumų investicinių projektų finansavimui pasiektas 10,6 proc. turto vertės augimas, iki 522,3 mln. litų. Didžiausia turto grąža iš visų SVĮ sektorių 2013 metais buvo šilumos įmonių – 1,8 proc.

Analizuojamų SVĮ bendra balansinė nuosavo kapitalo vertė 2013 metais buvo 2,9 proc. didesnė nei 2012 metais ir sudarė 4 mlrd. litų. Daugiausiai tam įtakos turėjo padidėjusios šilumos įmonių (2,2 proc., iki 1 358,6 mln. litų) nuosavo kapitalo vertės. Didžiausias santykinis nuosavo kapitalo augimas 2013 metais buvo RATC įmonėse – 24,5 proc., iki 15,6 mln. litų, o susisiekimo sektoriaus nuosavybės vertė išaugo 18,5 proc., iki 109,7 mln. litų. SVĮ portfelio nuosavo kapitalo vertė daugiausiai augo dėl nepaskirstyto pelno augimo, tačiau vandens sektoriaus nuosavo kapitalo augimui (2,1 proc., iki 1 880,8 mln. litų) įtakos turėjo „Vilniaus vandenyse“ padidintas Vilniaus savivaldybės įstatinis kapitalas.

Didžiausia balansinė dotacijų ir subsidijų vertė yra vandens sektoriuje, kuriame dotacijomis ir subsidijomis yra padengta daugiau kaip pusė viso turto. 2013 metais jos siekė 2 787,7 mln. litų. Mažiausiai dotuojamos yra susisiekimo sektoriaus įmonės, kurių dotacijų ir subsidijų vertė ataskaitiniu laikotarpiu sudarė 56,3 mln. litų – 4,7 proc. mažiau nei 2012 metais. Daugiausiai dėl investicinių projektų finansavimo daugiau

Šilumos energijos kainų palyginimas Lietuvos didžiuosiuose miestuose

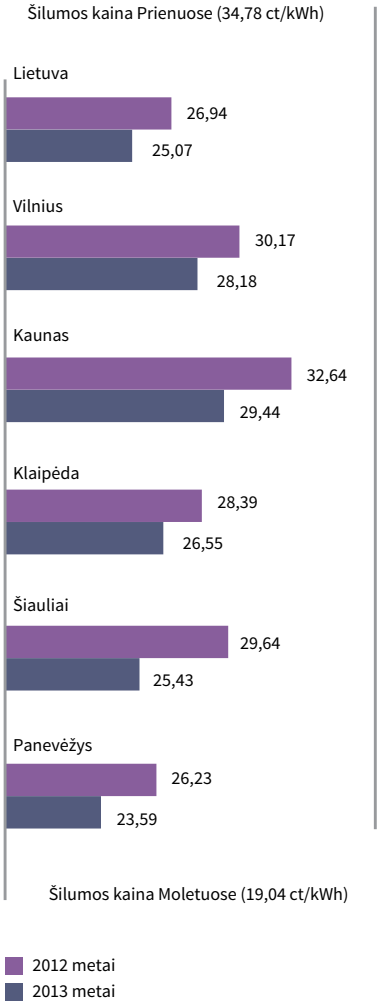

Geriamo vandens ir nuotekų tvarkymo kainų metų pabaigoje dinamika 2010–2013 metais (litai už kub. m)

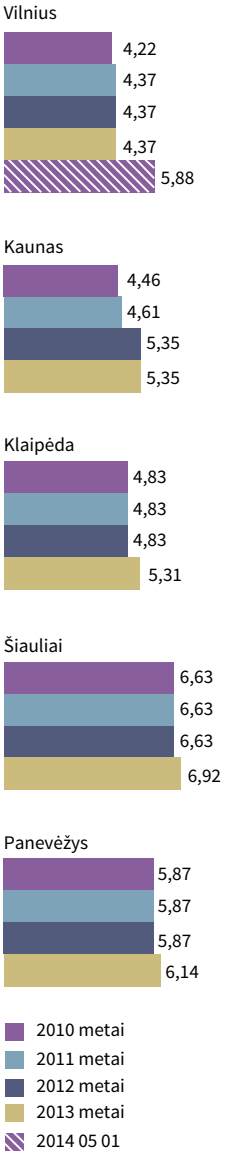

nei 14 proc. išaugo RATC ir kitų įmonių dotacijų ir subsidijų sumos, kurios 2013 metų balanse sudarė atitinkamai 376,7 ir 320 mln. litų.

Daugiausiai finansinių įsipareigojimų turi šilumos (333,9 mln. litų) ir vandens (207,5 mln. litų) įmonės. Tačiau didžiausias finansinių įsipareigojimų ir turto santykis 2013 metais buvo susisiekimo sektoriaus įmonėse – 18 proc. Nors šio sektoriaus įmonių finansinės skolos augo, tačiau dėl spartesnio balansinio turto vertės augimo D/A rodiklis sumažėjo 0,9 procentinio punkto.

Darbuotojų skaičius buvo didžiausias kitų įmonių ir vandens sektoriuose, kuriuose 2013 metų pabaigoje dirbo atitinkamai 5 243 ir 7 462 darbuotojai. Labiausiai darbuotojų skaičius išaugo RATC įmonėse – 39,2 proc. (103 darbuotojais), iki 366. Šilumos sektoriuje dirbančiųjų sumažėjo 9,6 proc. (294 darbuotojais), iki 2 909 darbuotojų. Tam daugiausiai įtakos turėjo CŠT įmonių darbo funkcijų optimizavimas, įvykęs po to, kai 2013 metų pradžioje VKEKK nustatė mažesnes bendrovės šilumos kainos dedamąsias ir sumažino sąnaudų dydį darbo užmokesčiui.

Vertinimo metodika

Analizuojant VVĮ portfelio rodiklius, buvo vertinami suminiai finansiniai duomenys, pateikti įmonių metinėse audituotose finansinėse ataskaitose, nes neturėta visų VVĮ konsoliduotųjų arba jungtinių finansinių ataskaitų, parengtų pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus. Dėl duomenų trūkumo nebuvo eliminuoti sandoriai tarp įmonių. Į VVĮ portfelio turto vertę neįskaičiuota valstybės nekilnojamojo turto, kuris nėra valdomas VVĮ ir neįtrauktas į jų balansus, vertė.

Į VVĮ portfelio rezultatus įtraukti konsoliduotieji „Lietuvos energija“, UAB (anksčiau UAB „Visagino atominė elektrinė“), UAB „EPSO-G“, AB „Lietuvos geležinkeliai“, AB Lietuvos pašto įmonių grupių finansiniai rezultatai bei Generalinės miškų urėdijos konsoliduotieji 42 miškų urėdijų finansiniai rezultatai. Bendrovių AB „Lietuvos dujos“ ir AB „Amber Grid“, kurių 2013 metų gruodžio 31 d. valstybė valdė mažesnę negu 50 proc. dalį, rezultatai, remiantis Tarptautiniais finansinės atskaitomybės standartais, agreguojami naudojant nuosavybės metodą. Vadovaujantis šiuo metodu, valstybės valdoma bendrovės nuosavybės dalis buvo įtraukta į portfelio finansinį turtą ir nuosavą kapitalą, o iš bendrovės gauti dividendai įtraukti į portfelio finansines pajamas.

Nustatant VVĮ vertę rinkoje, remtasi šiomis prielaidomis:

» įmonių, kurių akcijos įtrauktos į biržos prekybos sąrašus, vertė pagrįsta jų akcijų kaina biržoje laikotarpio pabaigoje (gruodžio 31 d.);

» įmonių, kurių akcijų nėra biržos prekybos sąrašuose, vertė nustatyta pagal buhalterinę nuosavo kapitalo vertę (darant prielaidą, kad įmonių balansuose nurodyta turto vertė atitinka jo vertę rinkoje);

» miškų urėdijų balansinė nuosavo kapitalo vertė padidinta miškų verte, kuri nustatyta naudojant diskontuotų pinigų srautų metodą. 2014 metų pradžioje miškų vertė buvo perskaičiuota, atsižvelgiant į pasikeitusias rinkos sąlygas: apskaičiuota, kad miškų vertė padidėjo 3,1 proc., nuo 2 971 mln. litų 2012 metų pabaigoje iki 3 062 mln. litų 2013 metų pabaigoje;

» iš įmonių, prižiūrinčių regioninius kelius, apskaitinių turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų verčių atimta šių kelių apskaitinė vertė (6,9 mlrd. litų 2013 metų pabaigoje). Ji parodo investuotų biudžeto lėšų kiekį, tačiau kelių, kaip viešosios prekės, rinkos vertė prilygsta nuliui, nes keliai negeneruoja tiesioginių pinigų srautų kelių priežiūros įmonėms;

» VVĮ rinkos vertė apskaičiuota vertinant tik valstybės valdomą šių įmonių dalį (t. y. atėmus mažumos dalį).

Ataskaitoje VVĮ portfelio ir sektorių bendrieji finansiniai įsipareigojimai ir D/E rodikliai nurodyti neįtraukiant beprocentės paskolos, Finansų ministerijos suteiktos VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“. 2012 metų pabaigoje šios paskolos likutis sudarė 2 252 mln. litų, o 2013 metų pabaigoje – 2 710 mln. litų. Tačiau šia paskola padengtas Indėlių draudimo fondo deficitas, todėl į VVĮ bendruosius finansinius įsipareigojimus šios paskolos suma neįskaičiuota.

Ataskaitoje nurodomi agreguoti VVĮ portfelio ir sektorių veiklos pelno prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją (EBITDA) rodikliai, apskaičiuoti prie veiklos pelno arba nuostolių (apimančių ir tipinės veiklos, ir kitos veiklos rezultatą) pridėjus nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas. Įmonių aprašymuose nurodomi įmonių pateikti EBITDA.

Ataskaitoje nurodomi netipiniai mokesčiai valstybei – tai valstybės įmonių mokamas mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise (turto mokestis) ir miškų urėdijų mokami privalomieji atskaitymai nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pardavimo pajamų (žaliavos mokestis). Šie mokestiniai įsipareigojimai atneša papildomų pajamų į valstybės biudžetą ir yra taikomi tik pirmiau minėtoms įmonėms, tad, vertinant šių įmonių pelningumą ir grąžą valstybei, tikslinga netipinius mokesčius valstybei atimti iš veiklos sąnaudų. Todėl ataskaitoje papildomai nurodomas VVĮ portfelio ir atskirų valstybės įmonių normalizuotas grynasis pelnas (nuostoliai), kuris apskaičiuojamas grynąjį pelną padidinus (grynuosius nuostolius sumažinus) netipinių mokesčių valstybei suma, sumažinta pelno mokesčio (15 proc.) dalimi, arba visa netipinių mokesčių valstybei suma, jei teisės aktų nustatyta tvarka įmonės pelno mokesčio nemokėjo. Šis koregavimas pateikiamas tik informaciniais tikslais, o jo įtaka balansinėms vertėms ataskaitoje nenurodoma.

Nuosavo kapitalo ir turto grąžos rodikliai (ROE ir ROA) apskaičiuoti paskutinių dvylikos mėnesių grynąjį pelną (nuostolius) dalijant atitinkamai iš nuosavo kapitalo arba turto vidurkio, išvesto iš balansinių rodiklių šio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje. Kitaip tariant, skaičiuojant kapitalo grąžos rodiklį 2013 metų gruodžio 31 d., imamas pelnas, kurį įmonė uždirbo nuo 2013 metų sausio 1 d. iki 2013 metų gruodžio 31 d. Atitinkamai imami apskaitinio kapitalo verčių 2013 metų sausio 1 d. ir 2013 metų gruodžio 31 d. vidurkiai.

2013 metų VVĮ finansiniams rodikliams įtakos turėjo nuostoliai, apskaityti dėl bankų bankrotų. Siekiant geresnio duomenų palyginamumo, ataskaitoje VVĮ portfelio ir sektorių apžvalgose nurodomas normalizuotas grynasis pelnas, eliminavus netipinius mokesčius valstybei ir bankų bankrotų įtaką. Bankų bankrotų įtaka eliminuota prie grynojo pelno, eliminavus netipinius mokesčius valstybei, pridėjus įmonių į finansines arba veiklos sąnaudas įtrauktus nuostolius dėl finansinio turto vertės sumažėjimo (nurašymo). Kadangi šios sąnaudos, vadovaujantis Pelno mokesčio įstatymu, nėra laikomos leidžiamais atskaitymais (t. y. šiomis sąnaudomis nemažinama pelno mokesčiu apmokestinama pajamų suma), koreguojant grynąjį pelną pridėta visa sąnaudų suma, t. y. nesumažinta pelno mokesčio dalimi.

Ataskaitoje nurodyti grynojo pelno maržos, ROE ir ROA rodikliai apskaičiuoti naudojant normalizuoto pelno vertes. Be to, siekiant suvienodinti duomenis, VVĮ portfelio ir sektorių apžvalgose visi su bankų bankrotais susiję nuostoliai, vadovaujantis Tarptautiniais apskaitos standartais, įtraukti į finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas, nors kai kurios VVĮ, taikančios Verslo apskaitos standartus, šiuos nuostolius įtraukė į veiklos sąnaudas.

Įmonių aprašymuose nurodytos tokios įmonių valdybos, kokios jos buvo 2014 metų birželio 1 d., o darbuotojų skaičius bei vadovaujančių darbuotojų skaičius nurodyti tokie, kokie jie buvo analizuojamo laikotarpio pabaigoje – 2013 metų gruodžio 31 d.

Portfelio aprašyme, dalyje „P/E rodiklis“ esantis palyginamųjų užsienio sektorių P/E rodiklis apskaičiuotas remiantis Capital IQ ir Bloomberg duomenimis. Palyginamųjų užsienio sektorių rodikliai buvo apskaičiuoti išvedant vidurkį iš Vakarų Europos, Rytų Europos ir Rusijos įmonių iš sektorių, kuriems priskiriamos ir Lietuvos listinguotos VVĮ, P/E rodiklių. Lietuvos listinguotų VVĮ P/E rodikliai buvo apskaičiuoti dalijant įmonių rinkos kapitalizaciją iš 2013 metų 12 mėnesių grynojo pelno.

Portfelio aprašyme, dalyje „Nuosavybės grąža pagal DuPoint analizę“ esanti palyginamųjų užsienio įmonių analizė atlikta remiantis Capital IQ ir Bloomberg duomenimis. Palyginimo tikslais buvo agreguoti Vakarų Europos, Rytų Europos ir Rusijos įmonių duomenys iš sektorių, kuriems priskiriamos ir Lietuvos VVĮ (energijos, naftos ir dujų skirstymo, geležinkelių, transporto). Kiekvieno šio sektoriaus įmonių lygmens duomenys buvo agreguoti ir apskaičiuoti vidutiniai sektoriaus nuosavo kapitalo grąžos bei šio rodiklio sudėtinių rodiklių (pelno maržos, turto apyvartumo, finansinio sverto) dydžiai. Juos skaičiuojant buvo pašalintos įmonės, kurių duomenys buvo nepakankami arba klaidingi. Analizėje naudoti svertiniai užsienio sektorių nuosavo kapitalo grąžos bei jo sudėtiniai rodikliai buvo sudaryti atsižvelgiant į atitinkamų sektorių pasiskirstymą pagal turtą Lietuvos energetikos ir susisiekimo sektoriuose.

Šią metinę ataskaitą parengė VĮ Valstybės turto fondo Valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo skyrius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 metų liepos 14 d. nutarimo Nr. 1052 „Dėl Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašo patvirtinimo ir koordinuojančios institucijos paskyrimo“ (nauja nutarimo redakcija nuo 2013 metų gruodžio 20 d.), ir 2012 metų birželio 6 d. nutarimo Nr. 665 „Dėl Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo patvirtinimo“ reikalavimais ir nuostatomis.

Rengiant šią metinę ataskaitą, naudotasi išoriniais informacijos šaltiniais: viešai skelbiama įmonių informacija, įmonių pateiktomis metinėmis finansinėmis, veiklos ataskaitomis ir įmonių metiniais pranešimais, LR susisiekimo ministerijos, LR energetikos ministerijos, Statistikos departamento, Valstybinės miškotvarkos tarnybos, energijos išteklių biržos „Baltpool“, Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos, Lietuvos biomasės energetikos asociacijos LITBIOMA, Lietuvos agrarinių ir miškų mokslo centro Miškų instituto, Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos, Ryšių reguliavimo tarnybos, Lietuvos automobilių kelių direkcijos, Generalinės miškų urėdijos, asociacijos „Lietuvos mediena“, „Eurostat“, Capital IQ, Bloomberg ir „NASDAQ OMX Vilnius“ vertybinių popierių biržos skelbiama informacija ir duomenimis. Ataskaitoje pateikiamos informacijos netikrino nepriklausomi auditoriai, o ataskaitos rengėjai neatliko savarankiško šioje ataskaitoje esančios informacijos patikrinimo, įskaitant skaičiavimus ar prognozes, ir esant bet kokiam poreikiui remtis šia informacija priimant bet kokius sprendimus, bet kuris asmuo turi remtis savo savarankišku įvertinimu. Ataskaitos rengėjai, Vyriausybė ir bet kuri valstybės institucija ar kitas jos kontroliuojamas subjektas nėra ir bet kokiomis aplinkybėmis nebus atsakingi už trečiųjų asmenų sprendimus, priimtus remiantis šioje apžvalgoje pateikta informacija, išvadomis ir pareikštomis nuomonėmis. Bendrovių praeities rezultatai negarantuoja ir negali būti sietini su ateities rezultatais. Ši metinė ataskaita nėra nei siūlymas parduoti ar kvietimas pirkti vertybinius popierius arba bet kokį turtą, nei sudarys dalį bet kokio investicinio sprendimo ar bet kokio sprendimo sudaryti bet kokį sandorį.

Valstybės valdomų įmonių sąrašas

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Atskaitomybė	Sektorius	Grupė	Kategorija	Turtas 2013-12-31 (tūkst. litų)	Pardavimo pajamos 2013 m. (tūkst. litų)	EBITDA 2013 m. (tūkst. litų)	Grynasis pelnas 2013 m. (tūkst. litų)
1	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė[1]	100,0%	Finansų ministerija	Energetika	1B	I	9 727 225	2 907 537	622 194	140 819
1a	„Lietuvos energijos gamyba“, AB įmonių grupė[2]	96,1%	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė	Energetika	-	I	3 311 605	1 199 396	214 295	108 608
1b	AB LESTO įmonių grupė[3]	94,4%	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė	Energetika	-	I	5 086 614	2 431 162	423 902	47 646
1c	AB „Lietuvos dujos“[4]	96,9%	„Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė	Energetika	-	-	1 537 267	1 050 511	109 088	32 267
2	UAB „EPSO-G“[5]	100,0%	Energetikos ministerija	Energetika	1B	I	2 555 393	613 902	157 764	14 434
2a	AB „Litgrid“ įmonių grupė[6]	97,5%	UAB „EPSO-G“	Energetika	-	I	2 547 849	613 902	156 794	25 357
2b	AB „Amber Grid“[7]	95,6%	UAB „EPSO-G“	Energetika	-	-	1 748 927	169 291	n.d.	9 996
3	AB „Klaipėdos nafta“	72,3%	Energetikos ministerija	Energetika	1B	I	675 834	126 860	63 289	35 649
4	VĮ Energetikos agentūra	-	Energetikos ministerija	Energetika	2	V	3 325	0	-12	-1
5	VĮ Ignalinos atominė elektrinė[8]	-	Energetikos ministerija	Energetika	2	III	2 116 463	422	15 137	7 238
6	VĮ Radioaktyviųjų atliekų tvarkymo agentūra	-	Energetikos ministerija	Energetika	2	V	1 420	66	-68	-73
7	VĮ „Visagino energija“	-	Ūkio ministerija	Energetika	1A	II	194 287	73 502	9 877	4 249
8	UAB „Geoterma“	99,1%	VĮ Valstybės turto fondas	Energetika	1A	IV	29 627	7 246	-14 880	-16 553
9	VĮ Lietuvos naftos produktų agentūra	-	Energetikos ministerija	Energetika	2	I	329 722	142 896	2 675	2 266
10	AB „Lietuvos geležinkeliai“ įmonių grupė	100,0%	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	I	6 258 669	1 637 004	513 134	104 374
11	AB Lietuvos jūrų laivininkystė	56,7%	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1A	II	163 096	92 337	-22 553	-41 149
12	AB Lietuvos pašto įmonių grupė	100,0%	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	I	235 198	201 713	11 461	1 586
13	AB Smiltynės perkėla	99,0%	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	IV	38 204	15 394	7 308	2 651
14	VĮ „Oro navigacija“	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	2	II	166 768	89 225	20 123	817
15	VĮ Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcija	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	I	1 745 657	158 553	119 471	81 460
16	VĮ „Kauno aerouostas“	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	III	162 950	7 387	-412	-2 762
17	VĮ Tarptautinis Palangos oro uostas	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	III	147 199	5 488	1 283	112
18	VĮ Tarptautinis Vilniaus oro uostas	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	I	337 603	58 542	19 119	4 093
19	VĮ Vidaus vandens kelių direkcija	-	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	2	IV	86 394	7 153	-44	-790
20	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	100,0%	Susisiekimo ministerija	Susisiekimas	1B	II	141 709	62 589	13 479	-6 410
21	VĮ „Automagistralė“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	1 062 301	31 359	3 072	204
22	VĮ „Alytaus regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	385 947	15 522	2 753	106

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Atskaitomybė	Sektorius	Grupė	Kategorija	Turtas 2013-12-31 (tūkst. litų)	Pardavimo pajamos 2013 m. (tūkst. litų)	EBITDA 2013 m. (tūkst. litų)	Grynasis pelnas 2013 m. (tūkst. litų)
23	VĮ „Kauno regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	864 335	32 120	4 458	108
24	VĮ „Klaipėdos regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	626 395	20 922	2 132	84
25	VĮ „Marijampolės regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	534 517	15 073	2 471	40
26	VĮ „Panevėžio regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	463 844	29 067	4 155	236
27	VĮ „Šiaulių regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	974 720	40 075	5 642	692
28	VĮ „Tauragės regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	302 734	14 485	2 139	67
29	VĮ „Telšių regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	361 156	14 314	1 845	80
30	VĮ „Utenos regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	570 848	22 296	3 275	61
31	VĮ „Vilniaus regiono keliai“	-	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos	Susisiekimas	2	II	1 203 729	29 584	3 113	52
32	AB „Autoūkis“	87,4%	VĮ Valstybės turto fondas	Susisiekimas	1A	V	9 763	3 365	-1 713	-2 479
33	VĮ Valstybinis miškotvarkos institutas	-	Aplinkos ministerija	Miškininkystė	1A	V	5 458	7 041	495	279
34	VĮ Alytaus miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	10 987	8 311	1 268	495
35	VĮ Anykščių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	13 697	10 558	1 378	665
36	VĮ Biržų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	13 645	14 303	2 039	1 066
37	VĮ Druskininkų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	8 726	7 557	1 187	568
38	VĮ Dubravos eksperimentinė-mokomoji miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	19 129	9 243	1 671	742
39	VĮ Ignalinos miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	8 947	9 265	1 221	584
40	VĮ Jonavos miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	11 209	10 265	1 418	580
41	VĮ Joniškio miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	10 522	8 679	1 351	563
42	VĮ Jurbarko miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	22 770	16 589	3 174	1 596
43	VĮ Kaišiadorių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	16 138	12 469	1 646	874
44	VĮ Kauno miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	14 167	10 653	1 519	494
45	VĮ Kazlų rūdos mokomoji miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	12 115	14 918	2 146	970
46	VĮ Kėdainių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	20 708	14 800	1 960	326
47	VĮ Kretingos miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	26 551	17 339	3 192	1 366

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Atskaitomybė	Sektorius	Grupė	Kategorija	Turtas 2013-12-31 (tūkst. litų)	Pardavimo pajamos 2013 m. (tūkst. litų)	EBITDA 2013 m. (tūkst. litų)	Grynasis pelnas 2013 m. (tūkst. litų)
48	VĮ Kupiškio miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	4 697	6 461	578	258
49	VĮ Kuršėnų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	15 922	10 925	1 254	459
50	VĮ Marijampolės miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	7 855	10 511	981	340
51	VĮ Mažeikių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	12 048	15 150	1 977	1 003
52	VĮ Nemenčinės miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	12 619	12 847	2 171	1 272
53	VĮ Pakruojo miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	8 297	10 843	883	326
54	VĮ Panevėžio miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	III	24 151	22 612	3 513	1 521
55	VĮ Prienų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	15 316	11 774	2 120	1 018
56	VĮ Radviliškio miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	14 479	12 822	1 838	1 189
57	VĮ Raseinių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	11 509	10 564	1 698	683
58	VĮ Rietavo miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	10 413	11 564	1 767	756
59	VĮ Rokiškio miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	7 967	11 888	1 249	526
60	VĮ Šakių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	12 167	13 816	2 165	922
61	VĮ Šalčininkų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	14 290	11 796	1 833	873
62	VĮ Šiaulių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	15 203	13 694	2 304	967
63	VĮ Šilutės miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	15 625	14 482	2 164	1 179
64	VĮ Švenčionėlių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	18 718	16 468	3 274	1 919
65	VĮ Tauragės miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	24 246	21 223	4 428	1 858
66	VĮ Telšių miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	16 752	16 329	2 925	1 093
67	VĮ Tytuvėnų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	9 317	8 950	1 908	1 027
68	VĮ Trakų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	18 990	19 767	4 151	2 464
69	VĮ Ukmergės miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	19 755	21 259	2 655	813
70	VĮ Utenos miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	5 324	6 524	380	59
71	VĮ Valkininkų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	16 973	11 571	2 297	1 476
72	VĮ Varėnos miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	13 403	10 874	2 083	933
73	VĮ Veisiejų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	9 874	9 828	1 335	855
74	VĮ Vilniaus miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	IV	19 037	15 180	2 350	1 075
75	VĮ Zarasų miškų urėdija	-	Generalinė miškų urėdija	Miškininkystė	1B	V	7 302	7 212	1 095	660
76	UAB „Projektų ekspertizė“	100,0%	Aplinkos ministerija	Kita	1A	V	3 121	1 727	327	261
77	VĮ Statybos produkcijos sertifikavimo centras	-	Aplinkos ministerija	Kita	1B	V	4 266	4 259	1 209	866
78	UAB „Būsto paskolų draudimas“	100,0%	Finansų ministerija	Kita	1B	III	103 157	5 328	-19 844	-18 856
79	VĮ „Indėlių ir investicijų draudimas“	-	Finansų ministerija	Kita	2	III	126 428	2 467	19	1 249

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Atskaitomybė	Sektorius	Grupė	Kategorija	Turtas 2013-12-31 (tūkst. litų)	Pardavimo pajamos 2013 m. (tūkst. litų)	EBITDA 2013 m. (tūkst. litų)	Grynasis pelnas 2013 m. (tūkst. litų)
80	VĮ „Lietuvos prabavimo rūmai“	-	Finansų ministerija	Kita	2	V	12 175	1 931	60	68
81	VĮ Turto bankas	-	Finansų ministerija	Kita	2	III	358 902	5 605	1 298	960
82	UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra[9]	100,0%	Finansų ministerija	Kita	-	IV	69 286	158	-143	-147
83	VĮ prie Alytaus pataisos namų	-	Kalėjimų departamentas	Kita	1B	V	4 260	5 335	-87	-268
84	VĮ prie Marijampolės pataisos namų	-	Kalėjimų departamentas	Kita	1B	V	11 923	5 323	-77	-387
85	VĮ prie Pravieniškių 1-ųjų pataisos namų	-	Kalėjimų departamentas	Kita	1B	IV	11 196	14 612	-70	-460
86	UAB „Lietuvos kinas“	100,0%	Kultūros ministerija	Kita	2	V	4 703	651	-103	-135
87	VĮ Vilniaus pilių direkcija	-	Kultūros ministerija	Kita	2	III	104 439	619	-92	-109
88	VĮ „Lietuvos paminklai“	-	Kultūros paveldo departamentas	Kita	2	IV	2 705	28 590	150	44
89	UAB Respublikinė mokomoji sportinė bazė	100,0%	Kūno kultūros ir sporto departamentas	Kita	1A	V	389	295	-67	-69
90	UAB Sportininkų testavimo ir reabilitacijos centras	100,0%	Kūno kultūros ir sporto departamentas	Kita	2	V	1 570	267	-86	-131
91	UAB Lietuvos monetų kalykla	100,0%	Lietuvos bankas	Kita	1B	IV	22 003	17 843	1 067	190
92	VĮ Valstybės turto fondas	-	Lietuvos Respublikos Vyriausybė	Kita	2	V	10 292	5 068	-1 402	-1 063
93	AB Informacinio verslo paslaugų įmonė	51,7%	Lietuvos statistikos departamentas	Kita	1A	V	3 912	2 397	446	347
94	VĮ distancinių tyrimų ir geoinformatikos centras „Gis-centras“	-	Nacionalinė žemės tarnyba	Kita	2	V	6 599	934	219	63
95	UAB „Baldžio šilas“	70,6%	Neįgaliųjų reikalų departamentas	Kita	1A	V	7 309	2 084	-225	-497
96	VĮ Seimo leidykla „Valstybės žinios“	-	Seimo kanceliarija	Kita	2	V	6 508	3 985	565	317
97	AB „Detonas“	100,0%	Susisiekimo ministerija	Kita	1B	V	14 311	6 976	1 518	699
98	AB „Problematika“	100,0%	Susisiekimo ministerija	Kita	1A	IV	27 034	14 748	3 531	2 656
99	UAB Universiteto vaistinė	100,0%	Sveikatos apsaugos ministerija	Kita	1A	V	4 751	9 654	259	215
100	AB „Mintis“	80,7%	Švietimo ir mokslo ministerija	Kita	1A	V	1 685	438	-63	-230
101	UAB Kauno Petrašiūnų darbo rinkos mokymo centras	54,2%	Švietimo ir mokslo ministerija	Kita	2	V	3 392	2 451	539	548
102	VĮ Registrų centras	-	Teisingumo ministerija	Kita	2	II	72 965	99 186	3 401	628
103	AB Giraitės ginkluotės gamykla	100,0%	Ūkio ministerija	Kita	1A	III	68 868	20 955	3 683	2 612
104	UAB „Investicijų ir verslo garantijos“	100,0%	Ūkio ministerija	Kita	2	IV	53 922	5 339	5 134	5 272
105	UAB „Toksika“	92,5%	Ūkio ministerija	Kita	1A	IV	96 559	3 714	-1 653	-2 484
106	UAB Lietuvos parodų ir kongresų centras „LITEXPO“	98,8%	Ūkio ministerija	Kita	1A	IV	47 364	20 060	5 832	3 304
107	VĮ „Visagino statybininkai“[10]	-	Ūkio ministerija	Kita	1A	V	7 947	833	635	-842
108	VĮ poilsio namai „Baltija“	-	Ūkio ministerija	Kita	1A	V	6 350	4 137	-1 298	-1 581
109	AB Klaipėdos metrologijos centras	100,0%	Valstybinė metrologijos tarnyba	Kita	1B	V	2 808	1 549	194	62
110	AB Šiaulių metrologijos centras	100,0%	Valstybinė metrologijos tarnyba	Kita	1B	V	1 466	1 037	62	-43

Nr.	Įmonės pavadinimas	Valstybei priklausanti dalis*	Atskaitomybė	Sektorius	Grupė	Kategorija	Turtas 2013-12-31 (tūkst. litų)	Pardavimo pajamos 2013 m. (tūkst. litų)	EBITDA 2013 m. (tūkst. litų)	Grynasis pelnas 2013 m. (tūkst. litų)
111	AB Vilniaus metrologijos centras	100,0%	Valstybinė metrologijos tarnyba	Kita	1B	V	9 671	4 965	674	428
112	AB Kauno metrologijos centras	100,0%	Valstybinė metrologijos tarnyba	Kita	1B	V	4 314	2 267	364	192
113	AB Panevėžio metrologijos centras	100,0%	Valstybinė metrologijos tarnyba	Kita	1B	V	1 390	1 308	165	65
114	UAB „Senevita“	100,0%	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Kita	1A	V	3 804	6 043	112	11
115	UAB sanatorija „Pušyno kelias“	100,0%	Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos	Kita	1A	V	7 307	4 958	142	-60
116	VĮ „Infostruktūra“	-	Vidaus reikalų ministerija	Kita	1B	III	27 266	30 034	2 513	322
117	VĮ „Regitra“	-	Vidaus reikalų ministerija	Kita	2	II	60 967	78 784	13 859	7 768
118	AB „Jonavos grūdai“	70,1%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1B	IV	21 205	11 008	3 187	1 094
119	AB „Lietuvos veislininkystė“	98,8%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	10 861	7 104	246	3
120	AB „Kiaulių veislininkystė“[11]	98,8%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	-	0	0	0	0
121	UAB „Gyvulių produktyvumo kontrolė“	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	3 830	3 613	390	186
122	UAB „Lietuvos žirgynas“	88,6%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	7 496	1 204	446	78
123	UAB „Panevėžio veislininkystė“	97,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	775	270	- 91	-139
124	UAB „Šeduvos avininkystė“	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	1 804	374	157	12
125	UAB „Šilutės polderiai“	81,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	5 332	12 311	522	203
126	UAB „Šilutės veislininkystė“	96,5%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	2 604	732	271	1
127	UAB „Valstybinė projektų ir sąmatų ekspertizė“	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	387	360	-71	-74
128	UAB Aerogeodezijos institutas	99,8%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	8 166	4 177	325	44
129	UAB Dotnuvos eksperimentinis ūkis	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	7 137	6 345	915	119
130	UAB Klaipėdos žuvininkystės produktų aukcionas	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	3 268	676	-156	-171
131	UAB Upytės eksperimentinis ūkis	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	1A	V	9 474	5 150	1 100	762
132	UAB Žemės ūkio paskolų garantijų fondas	100,0%	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	III	106 218	2 213	-1 268	476
133	VĮ „Pieno tyrimai“	-	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	IV	19 330	13 946	2 673	629
134	VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūra	-	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	9 194	608	0	-125
135	VĮ Valstybės žemės fondas	-	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	IV	43 592	17 923	1 481	441
136	VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras	-	Žemės ūkio ministerija	Kita	2	V	16 459	1 862	1 047	587
137	UAB „Mokslas ir technika“	100,0%	Lietuvos mokslų akademija	Kita	1A	V	65	244	-11	-11

Bankrutuojančios ir likviduojamos įmonės:										
1	VĮ Transporto ir kelių tyrimo institutas[12]	-	Susisiekimo ministerija	Kita	2	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.
2	UAB Lietuvos tyrimų centras[13]	100,0%	Švietimo ir mokslo ministerija, Ūkio ministerija	Kita	-	-	n.d.	n.d.	n.d.	n.d.

***** Tiesiogiai ir netiesiogiai; valstybės įmonės (VĮ) nuosavybės teise priklauso valstybei.

[1] Vykdant Europos Parlamento Trečiojo energetikos paketo direktyvą, 2012 metų rugsėjo 27 d. Ūkio ministerijai buvo perduotos iki tol Energetikos ministerijos patikėjimo teise valdytos UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijos. Siekiant išvengti bet kokių galimų interesų konfliktų 2013 metų vasario 13 d. UAB „Visagino atominė elektrinė“ akcijos buvo perduotos Finansų ministerijai. 2013 metų rugpjūčio 30 d. energetikos įmonių grupė ir jos kontroliuojanti bendrovė „Visagino atominė elektrinė“ pakeitė pavadinimą į „Lietuvos energija“, UAB. Bendrovės pavadinimas pakeistas tęsiant įmonių grupės korporatyvinio valdymo pertvarką.

[2] 2013 metų rugpjūčio 5 d., tęsiant įmonių grupės korporatyvinio valdymo pertvarką, AB „Lietuvos energija“ pakeitė pavadinimą į „Lietuvos energijos gamyba“, AB.

[3] 2014 metų gegužės 21 d. „Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė iš E.ON Ruhrgas International GmbH įsigijo 11,76 proc. AB LESTO akcijų ir iš viso valdo 94,4 proc. AB LESTO akcijų. 2013 metų gruodžio 31 d. „Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė valdė 82,6 proc. AB LESTO akcijų.

[4] AB „Lietuvos dujos“ pajamos ir turtas pateikiami tik informacijos tikslais, tačiau į Valstybės valdomų įmonių portfelį įtraukiama tik šios įmonės valstybės nuosavybės dalis ir valstybei išmokėti dividendai, nes 2013 metų gruodžio 31 d. Finansų ministerija valdė 17,7 proc. įmonės akcijų. Ataskaitos rengimo metu – 2014 metų birželio 30 d. 96,9 proc. AB „Lietuvos dujos“ akcijų valdė „Lietuvos energija“, UAB įmonių grupė.

[5] UAB „EPSO-G“ įkurta 2012 metų liepos 25 d.

[6] AB „Litgrid“ akcijos, iki tol priklausiusios UAB „Visagino atominė elektrinė“, 2012 metų rugsėjo 27 d. atlygintinai perduotos UAB „EPSO-G“.

[7] AB „Amber Grid“ buvo įkurta 2013 metų birželio 11 d. AB „Lietuvos dujos“ visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimu, kuriuo, vykdant Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus atskirti gamtinių dujų perdavimo veiklą, buvo patvirtintos AB „Lietuvos dujos“ atskyrimo sąlygos ir nuspręsta nuo tęsiančios veiklą AB „Lietuvos dujos“ atskirti gamtinių dujų perdavimo veiklą su šiai veiklai priskirtu turtu, teisėmis bei pareigomis. AB „Amber Grid“ pajamos ir turtas pateikiami tik informacijos tikslais, tačiau į Valstybės valdomų įmonių portfelį įtraukiama tik šios įmonės valstybės nuosavybės dalis ir valstybei išmokėti dividendai, nes 2013 metų gruodžio 31 d. UAB „EPSO-G“ valdė 17,7 proc. įmonės akcijų. Ataskaitos rengimo metu – 2014 metų birželio 30 d. UAB „EPSO-G“ valdė 95,6 proc. AB „Amber Grid“ akcijų.

[8] VĮ Ignalinos atominė elektrinė yra uždarymo etape (gamyba buvo vykdoma iki 2009 metų gruodžio 31 d.).

[9] UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra įregistruota 2013 metų balandžio 11 d.

[10] VĮ „Visagino statybininkai“ yra restruktūrizuojama įmonė.

[11] AB „Kiaulių veislininkystė“ įsteigta 2013 metų gruodžio 31 d., atskyrus ją nuo AB „Lietuvos veislininkystė“.

[12] VĮ Transporto ir kelių tyrimo institutas nuo 2012 metų liepos 20 d. reorganizuotas į viešąją įstaigą.

[13] UAB Lietuvos tyrimų centrui 2013 metų rugpjūčio 26 d. iškelta bankroto byla.

Į VVĮ portfelį neįtrauktų VVĮ finansiniai rezultatai

UAB „MOKSLAS IR TECHNIKA“

Valstybei priklausanti dalis **100,0%**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**225**	**244**
Pardavimo savikaina	244	255
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**-19**	**-11**
Veiklos sąnaudos	0	0
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**-19**	**-11**
EBITDA	**-19**	**-11**
Finansinė ir investicinė veikla	0	0
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**-19**	**-11**
Pelno mokestis	0	0
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**-19**	**-11**
Grynojo pelno marža	*-8,5%*	*-4,6%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**7**	**7**
Trumpalaikis turtas	**64**	**58**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	30	8
Turto iš viso	**72**	**65**
Nuosavas kapitalas	**48**	**37**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**0**
Įsipareigojimai	**24**	**29**
Finansiniai įsipareigojimai	0	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**72**	**65**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	-53,5%	-16,4%
ROE	-80,2%	-26,6%
D/E	0,0%	0,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	0	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	6	6
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	3	3

UAB VIEŠŲJŲ INVESTICIJŲ PLĖTROS AGENTŪRA

Valstybei priklausanti dalis **100,0%**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**0**	**158**
Pardavimo savikaina	0	0
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**0**	**158**
Veiklos sąnaudos	0	305
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**0**	**-147**
EBITDA	**0**	**-143**
Finansinė ir investicinė veikla	0	0
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**0**	**-147**
Pelno mokestis	0	0
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**0**	**-147**
Grynojo pelno marža	*0*	*-93,0%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**0**	**138**
Trumpalaikis turtas	**0**	**69 148**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	0	69 104
Turto iš viso	**0**	**69 286**
Nuosavas kapitalas	**0**	**203**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**0**
Įsipareigojimai	**0**	**69 083**
Finansiniai įsipareigojimai	0	69 083
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**0**	**69 286**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	0%	-0,4%
ROE	0%	-144,8%
D/E	0%	34 030,9%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	0	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	0	8
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	0	2

AB „LIETUVOS VEISLININKYSTĖ“

Valstybei priklausanti dalis **98,8%**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**4 531**	**7 287**
Pardavimo savikaina	2 510	4 851
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**2 021**	**2 436**
Veiklos sąnaudos	1 997	2 440
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	35	31
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**59**	**27**
EBITDA	**180**	**246**
Finansinė ir investicinė veikla	-8	4
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**51**	**31**
Pelno mokestis	19	28
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**32**	**3**
Grynojo pelno marža	*0,7%*	*0,0%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**5 629**	**6 529**
Trumpalaikis turtas	**4 058**	**4 332**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	1 355	1 384
Turto iš viso	**9 687**	**10 861**
Nuosavas kapitalas	**9 229**	**10 206**
Dotacijos, subsidijos	**56**	**11**
Įsipareigojimai	**402**	**644**
Finansiniai įsipareigojimai	0	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**9 687**	**10 861**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	0,7%	0,0%
ROE	0,7%	0,0%
D/E	0,0%	0,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	29	6

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	66	71
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	2	2

UAB „LIETUVOS ŽIRGYNAS“

Valstybei priklausanti dalis **88,6%**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**0**	**4 688**
Pardavimo savikaina	0	0
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**0**	**4 688**
Veiklos sąnaudos	0	4 577
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0	1
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**0**	**112**
EBITDA	**0**	**446**
Finansinė ir investicinė veikla	0	-29
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**0**	**83**
Pelno mokestis	0	5
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**0**	**78**
Grynojo pelno marža	*0*	*1,7%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2012-12-31	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**0**	**6 072**
Trumpalaikis turtas	**0**	**1 424**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	0	80
Turto iš viso	**0**	**7 496**
Nuosavas kapitalas	**0**	**4 928**
Dotacijos, subsidijos	**0**	**787**
Įsipareigojimai	**0**	**1 781**
Finansiniai įsipareigojimai	0	220
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**0**	**7 496**

RODIKLIAI	2012-12-31	2013-12-31
ROA	0%	2,1%
ROE	0%	3,2%
D/E	0%	4,5%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2012 METAI	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	0	56

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2012 METAI	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	0	82
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	0	3

„Lietuvos dujų“ ir „Amber Grid“ finansiniai 2013 metų rezultatai

2014 metų viduryje Lietuva iš E.ON Ruhrgas International GmbH ir „Gazprom“ supirko **AB „Lietuvos dujos“** ir **UAB „Amber Grid“** akcijas ir tapo didžiausia šių bendrovių valdytoja. 2014 metų gegužės 21 d. įvyko akcijų supirkimas iš E.ON Ruhrgas. **„Lietuvos energija“, UAB** įsigijo 38,9 proc. **„Lietuvos dujų“**, o **UAB „EPSO-G“** – 38,9 proc. **„Amber Grid“** akcijų. 2014 metų birželį įvyko privalomi oficialūs **„Amber Grid“** ir **„Lietuvos dujų“** akcijų supirkimai, kurių metu „Gazprom“ pardavė po 37,1 proc. **„Lietuvos dujų“** ir **„Amber Grid“** akcijų. Dalį turimų akcijų pardavė ir smulkieji šių įmonių akcininkai. Po supirkimo **„Lietuvos energija“** valdo 96,6 proc. **„Lietuvos dujų“** ir 94,4 proc. **LESTO** akcijų, o **„EPSO-G“** – 96,5 proc. **„Amber Grid“** akcijų. 2013 metų gruodžio 31 d. Lietuvos valstybė netiesiogiai valdė tik po 17,7 proc. šių įmonių akcijų.

Žemiau pateikiame **AB „Lietuvos dujos”** bei **AB „Amber Grid“** finansinius 2013 metų rezultatus.

AB „LIETUVOS DUJOS“	
Valstybei priklausanti dalis	**96,6 proc.**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2013 METAI
Pardavimo pajamos	**1 537 267**
Pardavimo savikaina	0
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**1 537 267**
Veiklos sąnaudos	1 480 998
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**56 269**
EBITDA	**97 200**
Finansinė ir investicinė veikla	863
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**57 132**
Pelno mokestis	3 852
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**53 280**
Grynojo pelno marža	*3,5%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**796 256**
Trumpalaikis turtas	**254 255**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	67 040
Turto iš viso	**1 050 511**
Nuosavas kapitalas	**701 048**
Dotacijos, subsidijos	**135 872**
Įsipareigojimai	**213 591**
Finansiniai įsipareigojimai	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**1 050 511**

RODIKLIAI	2013-12-31
ROA	2,7%
ROE	3,9%
D/E	0,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	53 280

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	1 364
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	122

AB „AMBER GRID“	
Valstybei priklausanti dalis	**96,5 proc.**

PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA (TŪKST. LITŲ)	2013 METAI*
Pardavimo pajamos	**74 101**
Pardavimo savikaina	0
Bendrasis pelnas (nuostoliai)	**74 101**
Veiklos sąnaudos	70 574
Kitos veiklos pelnas (nuostoliai)	0
Veiklos pelnas (nuostoliai)	**3 527**
EBITDA	**35 748**
Finansinė ir investicinė veikla	-1 102
Pelnas (nuostoliai) prieš apmokestinimą	**2 425**
Pelno mokestis	-2 646
Grynasis pelnas (nuostoliai)	**5 071**
Grynojo pelno marža	*6,8%*

BALANSAS (TŪKST. LITŲ)	2013-12-31
Ilgalaikis turtas	**1 583 740**
Trumpalaikis turtas	**165 187**
Pinigai ir pinigų ekvivalentai	19 718
Turto iš viso	**1 748 927**
Nuosavas kapitalas	**1 208 560**
Dotacijos, subsidijos	**131 072**
Įsipareigojimai	**409 295**
Finansiniai įsipareigojimai	0
Nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų iš viso	**1 748 927**

RODIKLIAI	2013-12-31
ROA	0,0%
ROE	0,0%
D/E	0,0%

GRĄŽA AKCININKAMS (TŪKST. LITŲ)	2013 METAI
Paskirti dividendai (iš viso)	0

INFORMACIJA APIE DARBUOTOJUS	2013 METAI
Darbuotojų skaičius	356
Vadovaujančių darbuotojų skaičius	32

**Penkių mėnesių laikotarpis, pasibaigęs 2013 metų gruodžio 31 d.*

Santrumpos ir apibrėžimai

AB	Akcinė bendrovė
AEI	Atsinaujinantys energijos ištekliai
BVP	Bendrasis visaus produktas
DuPont	DuPont analizė – analizės rūšis, išskaidanti nuosavo kapitalo grąžos rodiklį į grynojo pelno maržos, turto apyvartumo ir finansinio sverto sandaugą
D/E	Finansinių įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo santykis
EBITDA	Veiklos pelnas prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją. Rodiklis apskaičiuotas prie veiklos pelno arba nuostolių (apimančių ir tipinės veiklos, ir kitos veiklos rezultatą) pridėjus nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas
EBITDA marža	Rodiklis, apskaičiuojamas dalijant EBITDA (veiklos pelną prieš nusidėvėjimą ir amortizaciją) iš įmonės grynosios apyvartos
EBPO	Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija
ES	Europos Sąjunga
GMU	Generalinė miškų urėdija prie Aplinkos ministerijos
Finansinis svertas	Finansinis rodiklis, parodantis turto ir nuosavo kapitalo santykį
Grynojo pelno marža	Rodiklis, apskaičiuojamas dalijant grynąjį pelną iš grynosios apyvartos
ĮSA	Įmonių socialinė atsakomybė – veiklos principai, pagal kuriuos įmonės savanoriškai siekia socialinių ir aplinkosaugos tikslų, taip atsižvelgdamos į visų suinteresuotųjų šalių interesus
LAKD	Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos
mln.	Milijonas (-ai)
mlrd.	Milijardas (-ai)
Nekomercinės funkcijos/ specialieji įpareigojimai	VVĮ vykdomos funkcijos, kurių įmonė nesiimtų vykdyti komerciniais pagrindais arba tai darytų už didesnę kainą nei yra nustatyta ir kurias įmonėms pavesta vykdyti akcininko/savininko (t. y. valstybės) sprendimais
Netipiniai mokesčiai valstybei	Turto mokestis ir žaliavos mokestis. Prie įmonės grynojo pelno pridėjus (ar iš įmonės grynųjų nuostolių atėmus) 85 proc. įmonės sumokėtų netipinių mokesčių sumos (arba visus netipinius mokesčius, jei teisės aktų nustatyta tvarka įmonė nemokėjo pelno mokesčio) bei dėl bankų bankrotų patirtus nuostolius, gaunamas įmonės normalizuotas grynasis pelnas
Normalizuotas grynasis pelnas	Grynasis pelnas, eliminavus netipinius mokesčius valstybei ir bankų bankrotų įtaką
Normalizuoto grynojo pelno marža	Rodiklis, apskaičiuojamas dalijant normalizuotą grynąjį pelną iš grynosios apyvartos
Nuosavybės gairės	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 metų birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 patvirtintas Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašas
P/E	Rodiklis, nusakantis įmonės akcijos kainos ir pelno vienai akcijai santykį (angl. *Price to Earnings)*
PVA	Pridėtinės vertės ataskaita – tai ataskaita, kuri parodo, kiek vertės arba turto sukuriama bendromis įmonės kapitalo savininkų, vadovybės bei darbuotojų pastangomis ir kaip ji paskirstoma tarp įvairių suinteresuotųjų šalių (darbuotojų, kreditorių, akcininkų, valstybės ir kt.) per ataskaitinį laikotarpį
PVM	Pridėtinės vertės mokestis
ROA	Turto grąža. Tai yra finansinis rodiklis, parodantis įmonės turto panaudojimo efektyvumą. Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną dalijant iš viso turto vidurkio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje
ROE	Nuosavo kapitalo grąža. Tai yra finansinis rodiklis, parodantis akcininkų investuoto kapitalo panaudojimo efektyvumą. Rodiklis apskaičiuojamas grynąjį pelną dalijant iš viso nuosavo kapitalo vidurkio laikotarpio pradžioje ir pabaigoje
SGD terminalas	Suskystintųjų gamtinių dujų terminalas
SĮ	Specialieji įpareigojimai (žr. Nekomercinės funkcijos/specialieji įpareigojimai)
Skaidrumo gairės	Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 metų liepos 14 d. nutarimu Nr. 1052 patvirtintas Valstybės valdomų įmonių veiklos skaidrumo užtikrinimo gairių aprašas (nauja nutarimo redakcija nuo 2013 metų gruodžio 20 d.)
Turto apyvartumas	Finansinis rodiklis, parodantis kokia pardavimų apimtis tenka kiekvienam turto litui
Turto mokestis	Valstybės įmonių mokamas mokestis už valstybės turto naudojimą patikėjimo teise
UAB	Uždaroji akcinė bendrovė

UPP	Universaliosios pašto paslaugos
VAE	UAB „Visagino atominė elektrinė“
Valdymo koordinavimo centras (VKC)	Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu paskirtas juridinis asmuo ar institucija, stebinti ir analizuojanti valstybės politikos valstybės valdomose įmonėse įgyvendinimą. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 metų birželio 6 d. nutarimu Nr. 665 Valdymo koordinavimo funkcijas atlikti pavesta VĮ Valstybės turto fondui
Veiklos pelno marža	Rodiklis, apskaičiuojamas dalijant veiklos pelną iš grynosios apyvartos
VIAP	Viešuosius interesus atitinkančios paslaugos
VIPA	UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūra
VĮ	Valstybės įmonė
VKEKK	Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija
VVĮ	Valstybės valdoma įmonė (Ūkinę komercinę veiklą vykdanti valstybės įmonė, akcinė bendrovė ir uždaroji akcinė bendrovė, kurioje valstybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime)
Vyriausybė	Lietuvos Respublikos Vyriausybė
Wh	Energijos matavimo vienetas, naudojamas elektros prietaisų suvartotai ar pagamintai elektros energijai skaičiuoti (kilovatvalandė = 10^3 Wh, teravatvalandė = 10^{12} Wh)
Žaliavos mokestis	Miškų urėdijų mokami privalomieji atskaitymai nuo žaliavinės medienos ir nenukirsto miško pardavimo pajamų

Užrašams

Užrašams

Užrašams

Užrašams

Užrašams

VKC
Valdymo koordinavimo centras

LIETUVOS VALSTYBĖS VALDOMŲ ĮMONIŲ VEIKLA 2013 METAIS

Dėl išsamesnės informacijos prašome kreiptis:
Valstybės valdomų įmonių valdymo koordinavimo skyrius
VĮ Valstybės turto fondas
Vilniaus g. 16, 01402 Vilnius
Tel.: 8 5 269 0025, el. p.: vkc@vtf.lt
vkc.vtf.lt